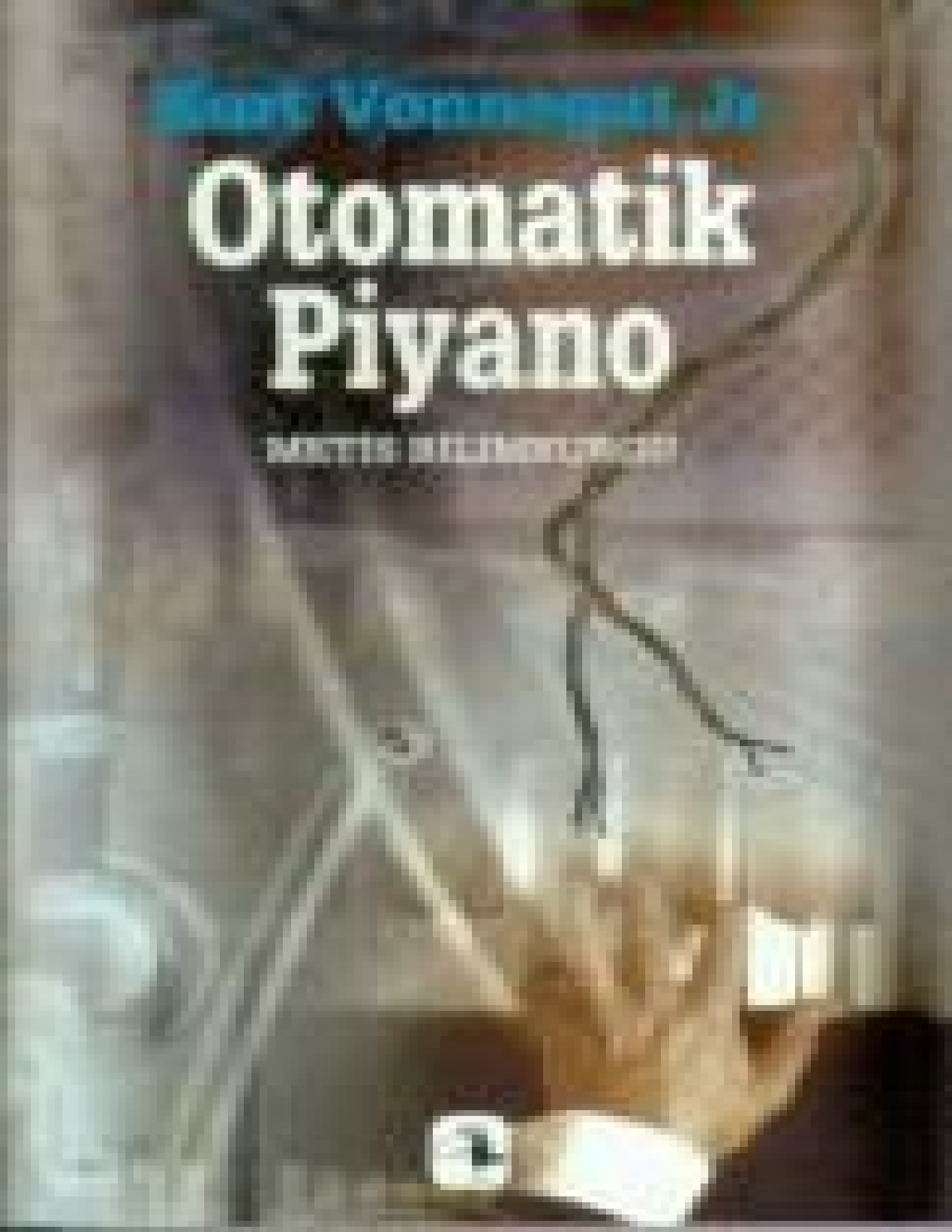

Otomatik Piyano

SAATCHI & SAATCHI

Metis Bilimkurgu

Eric Frank Russell	...Ve Sonra Hiç Kalmadı ✓
Ursula K. LeGuin	Balıkçıl Gözü ✓
Robert Sheckley	Mevki Uygarlığı ✓
Robert A. Heinlein	İkiz Yıldız ✓
Harry Harrison	Paslanmaz Çelik Sıçan ✓
Ursula K. LeGuin	Rocannon'un Dünyası ✓
Robert A. Heinlein	Kaybolan Miras ✓
Poul Anderson	İki Dünya Savaşıyor ✓
F. Pohl & C.M. Kornbluth	Uzay Tacirleri ✓
Müfit Özdeş	Son Tiryaki ✓
Robert A. Heinlein	Kızıl Gezegen ✓
Harry Harrison	Yer Açın! Yer Açın! ✓
Ursula K. LeGuin	Dünyaya Orman Denir ✓
Alexei Panshin	Ergenlik Ayini ✓
Harry Harrison	Paslanmaz Çelik Sıçanın İntikamı ✓
Kurt Vonnegut Jr.	Otomatik Piyano ✓
Phillip K. Dick	Gökteki Göz

" İyi Bilimkurgu
İyi Edebiyattır "

Metis Yayınları
İpek Sokak No. 9, 80060 Beyoğlu, İstanbul

Bilimkurgu: 16
Metis Edebiyat Dizisi: 123
Otomatik Piyano
Kurt Vonnegut Jr.
Özgün adı: Player Piano, 1962
© Bu çevirinin bütün yayın hakları
Metis Yayınları'na aittir, 1996

Birinci Basım: Mayıs 1997

Yayın Yönetmeni: Bülent Somay
Kapak Tasarımı: Semih Sökmen
Kapak Resmi:
Yetkin Başarı; kitap için yapılmış kolaj, 1997

Dizgi: Metis Yayıncılık Ltd.
Kapak Baskı: Ayhan Matbaacılık
Baskı: Yaylacık Matbaası
Cilt: Örnek Mücellithanesi

ISBN 975-342-141-9

Kurt Vonnegut Jr.

Otomatik Piyano

Çeviren: İrma Dolanoğlu-Çimen

METİS YAYINLARI

1922'de ABD'de doğdu. II. Dünya Savaşı sırasında Avrupa'da savaşırken Almanlara esir düştü. Tutuklu olarak bulunduğu Dresden kentinin Müttefikler tarafından bombalanmasına tanık oldu. Geleneksel bombalar kullanılmasına rağmen, Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan atom bombalarından fazla ölüme (yaklaşık 120.000 kişi) neden olan bir bombardımandı bu.

Vonnegut'ın kişisel tarihinde büyük önem taşıyan bu olay, 1969'da yazdığı Slaughterhouse-Five (Mezbaha No: 5, E Yayınları) romanına konu olmuştur. Dresden bombardımanı, Vonnegut'ın dünyaya karşı aldığı son derece komik ve alaycı, ama aynı zamanda umutsuz, karamsar ve sinik tavrın altında yatan unsur olarak görülebilir.

İlk iki romanı olan PlayerPiano (1952, Otomatik Piyano) ve Sirens of Titan (1959, Titan'ın Sirenleri) tamamen bilimkurgu sayılabilir. Daha sonra yazdığı romanlarda bilimkurgu temaları eksik olmamasına ve çoğu romanında boy gösteren kahramanı Kilgore Trout (BK yazarı Theodore Sturgeon'dan esinlenerek yaratılmış bir karakter) bir BK yazarı olmasına rağmen, kendisi, romanlarının BK olarak tanımlanmasına çoğu kez karşı çıkmıştır.

Diğer önemli romanları arasında MotherNight (1962, Gece Ana, E Yayınları), Cat's Cradle (1963, Kedi Beşiği, E Yayınları), Breakfast of the Champions (1973, Şampiyonların Kahvaltısı,

E Yayınları), Jailbird (1973, Hapishane Kuşu, Altın Kitaplar), Galâpagos (1985) ve Bluebeard(1987, Mavi Sakal) sayılabilir.

Önsöz

Bu kitap şimdiki zamanda olanlar hakkında bir kitap değil, olabilecekler hakkında bir kitap. Karakterler, henüz doğmamış veya belki de, kitabın yazıldığı şu anda, bebek olan kişilerden esinlendi.

Kitap daha çok müdürler ve mühendisler hakkında. Tarihte şu«noktada, yani M.S. 1952'de, hayatımız ve özgürlüğümüz büyük ölçüde müdür ve mühendislerimizin beceri, hayal gücü ve cesaretine bağlı ve umarım hepimizin hayatta ve özgür kalmasına yardım etmeleri için Tanrı da onlara yardım eder.

Ama bu kitap tarihteki başka bir an hakkında, artık hiç savaş olmayan bir zaman ve...

Ilium, New York, üç kısma bölünmüştür.

Kuzeybatıda müdürler, mühendisler, devlet memurları ve birkaç profesyonel kişi yaşar; kuzeydoğuda makineler bulunur; güneyde, Iroquois Nehri'nin karşı yakasındaysa, yerel olarak Yurt adıyla tanınan bölge vardır; halkın çoğunluğu burada yaşar.

Iroquois üzerindeki köprü dinamitle havaya uçurulsa, bundan zarar görecektir gündelik iş çok azdır, iki yakada da karşıya geçmek için, merak haricinde bir nedeni olan pek insan yoktur.

Savaş boyunca, Amerika'daki yüzlerce Ilium'da, müdürler ve mühendisler, savaşı gitmiş olan erkek ve kadınları olmaksızın ayakta kalmayı öğrendiler. Savaşı kazanan şey mucizeydi - hemen hemen hiç insan gücü olmaksızın üretim. Nehrin kuzey yakasının diliyle, savaşı kazanan şey know-how'dı. Demokrasi, hayatını know-how'a borçluydu.

Savaştan on yıl sonra -erkek ve kadınlar memlekete döndükten sonra, ayaklanmalar bastırıldıktan sonra, antisabotaj yasaları uyarınca binlerce insan hapse atıldıktan sonra- Doktor Paul Proteus ofisinde bir kediyi okşuyordu. Ilium'daki en önemli, en zeki kişiydi ve daha otuz beşinde olmasına rağmen, Ilium Fabrikası'nın müdürüydü. Uzun boylu, zayıf, sinirli ve esmerdi; koyu çerçeveli gözlükleri uzun yüzünün yumuşak, yakışıklı hatlarını bozuyordu.

Şu anda kendini önemli veya zeki hissetmiyordu, uzun zamandır da hissetmemişti. O anki tek tasası, siyah kedinin yeni ortamından memnun olmasıydı.

Hatırlayacak kadar yaşlı ve rekabet edemeyecek kadar ihtiyar olanlar, Doktor Proteus'un tıpkı babasının gençliğine benzediğini söylerlerdi sevgiyle — ve kimi çevrelerde hoşnutsuzlukla karışık da olsa genel kanı oydu ki, Paul da örgütte bir gün babası kadar yükselecekti. Babası, Doktor George Proteus, öldüğü zaman ülkenin ilk Ulusal Sanayi, Ticaret, İletişim, Gıda ve Kaynaklar Müdürü unvanını taşımaktaydı; önem bakımından bu unvana yaklaşan diğer tek unvan Birleşik Devletler başkanlığıydı.

Proteus genlerinin bir kuşak daha sonraya aktarılması şansına gelince, bu hemen hemen imkânsızdı. Paul'un karısı ve savaş boyunca sekreteri olan Anita kısırdı. Üstelik işin acı veya komik tarafı, ofisteki bir zafer kutlamasının akabinde, kesinlikle hamile olduğunu ilan etmesi üzerine kadınla evlenmişti.

"Hoşuna gidiyor mu, kedici?" Genç Proteus bir proje rulosunu, bundan

muhakkak zevk aldığını düşünerek ve merakla kedinin kabarmış sırtında gezdiriyordu. "HmMMM-aahhh-ne güzel, değil mi?" Kedi o sabah golf sahasının yakınlarında gözüne ilişmiş, fabrikada fare yakalatırım düşüncesiyle tutup getirmişti. Daha bir gece önce, bir fare bir kumanda kablosunun izolasyon tabakasını kemirmiş ve 17, 19 ve 21 numaralı binaların geçici olarak devre dışı kalmasına sebep olmuştu.

Paul dahili telefon düğmesine bastı. "Katharine?"

"Evet, Doktor Proteus?"

"Katharine, konuşmam ne zaman daktilo edilecek?"

"Şu anda ediyorum, efendim. On-on beş dakikada hazır olur, söz."

Doktor Katharine Finch sekreteriydi ve Ilium Fabrikasındaki tek kadındı. Aslında bir faydası dokunmaktan çok bir rütbe sembolüydü; ama Paul hastalandığında veya kafasına esip işten erken çıktığında yedek kuvvet olarak işe yarıyordu. Sadece ekâbirlerin, yani fabrika müdürlerinin ve daha büyüklerin sekreterleri vardı. Savaş sırasında müdürler ve mühendisler kâğıt işlerinin büyük bir kısmının -aynı zamanda pek çok alt kademe işlerin- makineler tarafından daha seri, daha randımanla ve daha ucuz bir şekilde yapılabildiğini keşfetmişlerdi. Paul onunla evlendiğinde Anita işten çıkarılmak üzereydi. Mesela şu anda Katharine, feci halde makine-karşıtı bir şekilde Paul'un konuşmasının üzerinde oyalanıyor, bir taraftan yazarken bir taraftan da sözde sevgilisi Doktor Bud

Calhoun ile konuşuyordu.

Ilium'daki petrol terminalinin müdürü olan Bud sadece tanker ya da boru hattıyla yük geldiği veya gittiği zaman çalışır, bu krizler arasında zamanının çoğunuysa —şu anda olduğu gibi- Katharine'in kulaklarına Georgia aksanıyla tadı sözler akıtarak geçirirdi.

Paifi kediyi kucağına alıp bir duvarı boydan boya kaplayan pencereye götürdü. "Orda bir sürü, bir sürü fare var, kedcik," dedi.

Kediye artık huzura kavuşmuş eski bir savaş meydanını gösteriyordu. Burada, nehir dönemeci havzasında Mohawk' lar Algonquin'leri, Hollandalılar Mohawk'ları, İngilizler Hollandalıları, Amerikalılar da İngilizleri yenmişti. Şimdiyse, kemikler, çürük çitler, toplar ve ok başları üzerinde, her bir yakaya yarım kilometre yayılmış, çelik ve taş binalardan oluşan bir üçgen yatıyordu - Ilium Fabrikası. Bir zamanlar insanların uluyarak baltayla birbirine saldırdığı, aynı zamanda doğayla diş diş bir mücadele verdiği bu yerde şimdi makineler vınlıyor, uğulduyor, çıtırdıyor ve bebek arabaları, biberon kapakları,

motosikletler, buzdolapları, televizyonlar ve üç tekerlekli bisikletler için -yani barışın meyveleri için- parçalar üretiliyordu. ■

Paul gözlerini kaldırıp büyük üçgenin damlarından yukarı, güneşin Iroquois Nehri üzerindeki parıltısına ve daha öteye baktı — pek çok öncü isminin hâlâ yaşadığı Yurt'a: van Zandt, Cooper, Cortland, Stokes...

"Doktor Proteus?" Yine Katharine'di.

"Evet, Katharine."

"Tekrar yandı."

"Bina 58'deki üç mü?"

"Evet, efendim - ışık tekrar yandı."

"Pekâlâ - Doktor Shepherd'ı ara ve bu konuda ne yaptığını öğren."

"Bugün hasta. Unuttunuz mu?"

"İş başa düştü desene." Ceketini giydi, bir of çekti, kediyi aldı ve Katharine'in ofisine girdi. "Kalkma, kalkma," dedi bir kanepeye uzanmış olan Bud'a.

"Kalkan kim?"

Odanın üç duvarı da tepeden tırnağa sayaçlarla doluydu, dış koridora ve Paul'un ofisine açılan kapılar hariç. Dördüncü duvar, Paul'un ofisinde olduğu gibi, yekpare camdı. Saraçlar birbirinin aynıydı, her biri sigara paketi büyüklüğünde, tuğla gibi üst üste dizilmişlerdi, her birinin üzerinde de parlak pirinç bir levha vardı. Her biri Fabrika'nın bir yerindeki bir grup makineye bağlıydı. Doğu duvarının, soldan beşinci sırasının, yerden yedinci sayacının üstünde parlak kırmızı bir mücevher yanıp sönüyordu.

Paul parmağıyla sayacı tıklattı. "A-ha - yine başladık: 58'deki üç numara fire veriyor herhalde." Gözlerini öteki aletlerin üzerinde gezdirdi. "Başka yok galiba, ha?"

"Sadece o."

"O kediyle ne yapcan?" dedi Bud.

Paul parmaklarını şıklattı. "İyi ki sordun vallahi. Senin için bir projem var Bud. Bu kediye fareyi nerede bulacağını gösteren bir tür sinyalli alet istiyorum."

"Elektronik mi?"

"Zahmet olmazsa."

"Farenin kokusunu alacak bir duyu elemanı lazım."

"Veya sıçanın. Ben yokken bunun üzerinde çalışmanı istiyorum."

Paul soluk mart güneşinde arabasına yürürken Bud Cal-houn'm o ofise dönene kadar, bir kedinin anlayabileceği cinsten bir fare alarmı dizayn edeceğini biliyordu. Paul bazen onun tarihin başka bir döneminde daha mudu olup olmayacağını merak ederdi, ama Bud'ın şu dönemde yaşıyor olmasının yerindeliği tartışılmazdı. Bud, Amerikan ulusunun doğuşundan beri çok tipik olduğu kabul edilen bir zihniyete sahipti - bir mucitin yerinde duramayan, düzensiz içgörüsüne ve hayal gücüne. Hemen hemen bütün Amerikan sanayiinin tek bir müthiş Rube Goldberg¹ makinesi halinde bütünleşmesiyle, kuşaklar boyunca süregelen Bud Calhoun'lar zirveye ulaşmış, en azından oraya yaklaşmışlardı.

Paul, kendi arabasının yanına park edilmiş olan Bud'ın arabasının yanında durdu. Bud arabasının özelliklerini Paul'a pek çok kere böbürlenerek göstermişti, Paul da şimdi bunları uygulamaya koydu oyun oynarcasına. "Hadi gidelim," dedi arabaya.

Bir vınlı ve tıkırtı oldu ve kapı açıldı. "Atla," dedi teybe alınmış bir ses kontrol panelinin altından. Marş bastı, motor çalıştı, boşa geçti, radyo çalmaya başladı.

Paul usulca direksiyonun üstündeki bir düğmeye bastı. Bir motor mırıldandı, dişliler yavaşça homurdandı ve iki ön koltuk uykulu sevgililer gibi yan yana yattı. Bu Paul'a bir zamanlar bir hayvan hastanesinde görmüş olduğu atlar için bir ameliyat masasını hatırlattı - at yan yatmış masanın yanına getirilmiş, buraya bağlanmış, narkoz verilmiş, sonra da, ameliyat edilmeye hazır pozisyonda, dişlilerle çalışan masanın üst kısmına devrilmişti. Katharine Finch'in derine, daha derine ■ gömüldüğünü hayal edebiliyordu, Bud ise eli düğmenin üstünde şarkılar mırıldanıyordu. Paul başka bir düğmeye basarak koltukları dikleştirdi. Arabaya, "Hoşçakal," dedi.

Motor durdu, radyonun sesi kesildi ve kapı kapandı. 'Tahta beşlik alma,' diye seslendi araba Paul kendi arabasına binerken. "Tahta beşlik alma, tahta beşlik alma, tahta beşlik—"

"Almam!"

Bud'ın arabası sustu, belli ki içi rahat etmişti.

Paul fabrikayı bölen geniş, temiz yol boyunca ilerledi; bir taraftan da bina numaralarını takip ediyordu. Bir steysin vagon kornasını öttürerek aksi yönde

hızla yanından geçti, içindekiler ona el sallıyordu; araba boş sokakta zikzaklar çizerek ana kapıya yöneldi. Paul saatine baktı. Bunlar, paydos eden ikinci vardiya olmalıydılar. Fabrikayı çalıştırmakta kullanılan bu tür adamların sanki taşkın davranışlarda bulunması normalmiş inancı canını sıkıyordu. O, Finnerty ve Shepherd'ın on üç yıl önce Ilium Fabrikası'nda çalışmaya başladıkları zaman çok daha olgun olduklarına, daha az bilgiçlik tasladıklarına ve seçkin bir sınıfa aitmiş havalara kesinlikle girmediklerine kendini dikkade temin etti.

Eskiden, Paul'un meşhur babası da dahil olmak üzere bazı insanlar, mühendis, müdür ve bilim adamlarından sanki seçkin bir sınıfmış gibi bahsederlerdi. Ve olaylar savaşa kadar emiğinde, Amerikan know-how'ının muhtemel düşmanın kalabalık insan gücüne karşı tek cevap olduğuna karar verildi ve know-how sahipleri için daha derin, daha güvenli sığınaklar yapmaktan, nüfusun bu kaymak tabakasının ön saflarda çarpışmasını önlemekten bahsedilmeye başlandı. Fakat bu seçkin sınıf fikrini çok kişi ciddiye almamıştı. Paul, Finnerty ve Shepherd savaşın başlarında üniversiteden mezun oldukları zaman, savaşa gitmedikleri için utanmışlar, savaşa gidenlere karşı kendilerini mahcup hissetmişlerdi. Ama artık bu seçkin sınıf meselesi, bu üstünlük inancı, müdür ve mühendislerin hiyerarşinin başında olmalarının doğruluğu kanısı- bunlar artık bütün üniversite mezunlarına aşılınmış ve açıkça kabul edilmiş bulunuyordu.

Paul Bina 58'e girince kendini daha iyi hissetmeye başladı; burası dört blok boyunca, uzun, dar bir yapıydı. Burayı pek severdi. Kendisine binanın kuzey ucunu yıktırıp yenilemesi söylendiğinde Merkez Büro'yu bu fikirden caydırmıştı. Kuzey ucu fabrikanın en eski binasıydı ve Paul burayı kurtarmıştı - ziyaretçiler için tarihi önem taşıdığı için demişti Merkez Büro ya. Oysa ziyaretçileri ne teşvik eder, ne de severdi, Bina 58'in kuzey ucunu aslında kendine saklamıştı. Burası, Edison'ı 1886'da kurduğu orijinal makine atölyesiydi, aynı yıl Schenectady'de bir tane daha açmıştı; bunalımlı dönemlerinde burayı gezmek Paul'a ilaç gibi gelirdi. Bu, ona göre, geçmişten bir güvenoyuydu — geçmişin ne kadar mütevazı, ne kadar pespaye olduğunu kabul ettiği bir yer, insanın eskiden yeniye bakıp insanlığın hakikaten uzun bir yol katettiğini anladığı bir yer. Paul bu teminata zaman zaman ihtiyaç duyuyordu.

Nesnel olarak bakılırsa, diye kendi kendini ikna etmeye çalışıyordu Paul, durum her zamankinden çok daha iyiydi. Savaşın büyük katliamından sonra, dünya ilk kez olarak doğa dışı korkunçluklardan tamamen arınmıştı - toplu açlıktan, toplu hapisten, toplu işkenceden, toplu cinayetten. Nesnel olarak bakılırsa, know-how ve dünya yasaları yeryüzünü, Kıyamet Günü'nü beklemek üzere hoş ve müsait bir yer haline getirmek için uzun zamandır özledikleri fırsatı yakalamışlardı.

Paul cepheye gitmediği, o anlamsız kargaşayı ve patırtıyı duymadığı, yaralı ve

ölüleri görmediği ve belki de bacağına bir şarapnel parçası yemediği için hayıflanıyordu. Belki gitmiş olsaydı o zaman şu anda her şeyin nispeten ne kadar iyi olduğunu anlayabilir, başkaları için gayet bariz olan şeyi kendi de görebilirdi - yani, bir müdür ve mühendis olarak yaptıklarının, yapmış olduklarının ve yapacaklarının hayati önem taşıdığını, kınanacak bir şey olmadığını ve gerçekten altın bir çağ yaratmış olduğunu. Son zamanlarda işi, sistem ve örgüt siyaseti onu bazen kızdırıyor, bazen sıkıyor, bazen de midesini bulandırıyor.

Bina 58'in eski kısmında durdu, burası şimdi kaynak makineleri ve bir öbek izolasyon bandı doluydu. Çatı kirişlerinin üzerinde, kat kat kabaran badananın altından görünen eski pürüzlü keser izlerine, insanların üstüne -allah bilir ne kadar zaman önce— isimlerinin baş harflerini kazıdıkları solgun tuğla duvarlara bakmak onu yatıştırıyordu: "KTM", "DG", "GP", "BDH", "HB", "NNS". Paul bir an için -Bina 58'e her gelişinde hayal ettiği gibi- Edison olduğunu hayal etti, Iroquois'nin kıyısında yapayalnız bir tuğla bir binanın eşiğinde duruyor, kuzey kıyıya dışarıdaki süprüğe-dansını acımasızca dövüyordu. Çatı kirişleri Edison'ın yalnız tuğla ahıra yaptıklarının izlerini hâlâ taşıyordu: Tavan saftlarının bir zamanlar bir kayış ormanına elektrik taşıdığı yerlerde civata delikleri görünüyordu, tahta zemin ise bu kayışlarla dönen makinelerin yağından kararmış, ayaklarının durduğu yerler zedelenmişti.

Paul'un ofisinin duvarında atölyenin ilk haline ait bir resim asılıydı. Çoğu çevre çiftliklerden alınma işçilerin hepsi bu ilkel aletlerin arasında fotoğraf çektiğine üzere omuz omuza durmuşlardı, şeref ve gururla neredeyse saldırgan, dimdik yakalarının ve melon şapkalarının içinde gülünç bir halde. Fotoğrafçı belli ki spor takımlarının ve cemiyetlerin resmini çekmeye alışık biriydi, çünkü resimde o günün modasına uygun olarak, bu ikisine de ait bir hava vardı. Her bir yüz cüret-kire» fiziksel bir güç vaat ediyordu aynı zamanda, halkın sa-aece üzerinde tahmin yürütebileceği —o da yanlış olarak-•-oemli ve ses getiren ayinlere katıldıkları için toplumdan ayrı it toplumun üstünde bir yerleri olan bir gizli mezhep tavrı ^indeydiler. Kuvvetten ve önemli sırdan duyulan bu gurur :cmızlıkçı olsun, makinist ve müfettiş olsun, ustabaşı olsun hepsinin gözünden okunuyordu - sadece ustabaşının yemek icpeti yoktu.

Bir zil çalınca Paul koridorun kenarına çekildi ve bir sü-D irme makinesi tekerleklerinin üstünde tangırdarak geldi, fini fırıl dönen süpürgeleriyle bir toz bulutu kaldırıyor, sonra da obur bir hortumla bu bulutu emiyordu. Paul'un kucağındaki kedi tırnaklarını Paul'un ceketine daldırdı ve makineye usladı.

Paul'un gözleri iğne iğne batmaya başlamıştı, kaynak makinelerinin parıltısına ve püskürttükleri alevlere gözlerini korumadan bakmakta olduğunu fark etti. Gözlüklerinin üstüne koyu camlar taktı ve antiseptik ozon kokusunun içinden binanın ortasında, yeni kısımda bulunan torna grup üçe doğru yürümeye

başladı.

Son kaynak makinesi grubunun yanında bir an için durup, keşke Edison yanımda olsaydı da bunları görseydi diye geçirdi içinden, ihtiyar büyülenirdi muhakkak. Bir yığının içinden iki çelik levha çıkarılıp tangırdatarak bir boşluktan aşağı yollandı; mekanik eller tarafından yakalanıp kaynak makinesinin altına itildi. Kaynak başları aşağı indi, püskürdü ve kalktı. Elektrikli gözlerden oluşan bir batarya iki levhanın birleşmesini kederle inceledi, Katharine'in ofisindeki bir sayaca Bina 58'deki kaynak makinesi grup beşte her şeyin yolunda olduğunu belirtti, ve birbirine kaynamış levhalar başka bir boşluktan bodrumdaki delgi-pres grubunun dişlerinin arasına düştü. Gruptaki on iki makineden her biri bu devri her on yedi saniyede bir tamamlıyordu.

Paul bina 58'e baştan başa bakınca büyük bir spor salonundaymış izlenimine kapıldı, sayısız takımın tıkr tıkr, hatasızca -yükselerek, dönerek, adayarak, iterek, dalgalanarak-jimnastik yaptığı bir salon. Paul yeni dönemin bu kadarını seviyordu: makinelerin kendisi eğlenceli ve keyif vericiydi.

Kaynak makinesi grubunun kumanda kutusunu şöyle bir açınca, makinelerin üç gün daha çalışacak şekilde programlandığını gördü. Ondan sonra otomatik olarak duracaklardı, ta ki Paul merkezden yeni em 1er alıp bunları Doktor Lavvson Shepherd'a iletene kadar; Shepherd ikinci kumandandı ve Bina 53'ten 71'e kadar sorumluydu. Bugün hasta olan Shepherd bu emrin üstüne aletleri, yeni bir seri buzdolabı arkası için programlayacaktı - Carlsbad Mağaralarındaki bir kompüter olan EPICAC'in, ekonominin özümseyebilece-ğini düşündüğü sayıda buzdolabı arkası.

Paul uzun, ince parmaklarıyla gergin kediye yatıştırırken bir taraftan da, kayıtsızca, Shepherd acaba gerçekten hasta mı diye düşündü. Herhalde değildi. Büyük olasılıkla önemli kişilerle görüşüyor, başka bir yere transfer edilip Paul'un astı olmaktan kurtulmaya çabalıyordu.

Shepherd, Paul ve Edward Finnerty üç genç olarak Ili-um'a beraber gelmişlerdi. Finnerty şimdi Washington'da daha büyük işlere kaymıştı; Paul'a Ilium'daki en önemli iş verilmişti; aksi ve her şeye kusur bulan fakat iş bitirici Shepherd ise, Paul'dan sonra ikinci adam olarak atanmakla küçük düşürüldüğüne inanıyordu. Transferler üst kademeye ait kararlardı ve Paul, Shepherd'ın transfer olması için dua ediyordu.

Paul torna grup üçe vardı, görmeye geldiği baş ağrısı buydu. Bu grubu iskartaya çıkarmak için uzun zamandır izin almaya çalışıyordu, ama nafile! Tornalar eski tipti, insanlar tarafından kullanılmak üzere yapılmış, fakat savaş sırasında beceriksizce yeni tekniklere adapte edilmişti. Dakiklikleri artık kayboluyordu ve Katharine'in ofisindeki sayacın belirttiği gibi, fire sayısı

giderek artıyordu. Paul torna grubunun, insan kontrolü ve dağ gibi hurda yığını günlerindeki kadar ziyankâr olduğuna bahse girerdi.

Her biri on makineden oluşan beş sıradan ibaret grup, aletlerini ahenk içinde çelik çubukların üstünden sürterek geçiriyor, bitmiş şaftları devamlı akan kayışların üstüne atıyor, bağlama aynası ve merkez desteği arasına işlenmemiş çubuklar düşerken duruyor, sıkıştırıyor, ve aletlerini çubukların üs-

Otomatik Piyano 15

cûnden sürterek geçiriyor, bitmiş şaftları devamlı akan...

Paul hepsine kumanda eden teyp kaydını içeren kutunun kilidini açtı. Kaset, manyetik kafalar arasından devamlı seçip duran küçük, sonsuz bir bant parçasıydı. Kasete, bir kesri beygirgücü motoru için şaft imal eden usta bir makinistin hareketleri kaydedilmişti. Paul geriye doğru saydı: on bir, on iki, on üç yıl önce, orijinal kasetin yapılmasında hazır bulunmuştu, bu kaset de ondan kopyalanmıştı.

O, Finnerty ve Shepherd, daha doktoralarının mürekkebi kurumadan, kaydı yapmak için makine atölyelerinden birine yollanmışlardı. Ustabaşı en iyi adamını göstermiş -adı neydi?- ve üç zeki genç, şaşkın makinistle şakalaşarak, kayıt aletlerini torna kumandasına takmışlardı. Hertz! Makinistin adı buydu — Rudy Hertz, neredeyse emekli olmaya hazır, yaşlı bir adam. Paul bu ismi şimdi hatırlamıştı, yaşlı adamın zeki gençlere gösterdiği saygıyı da.

Daha sonra, Rudy'nin ustabaşından izin alıp patırtıca kaprisli bir endüstriyel demokrasi ruhuyla, adamı sokağın karşısındaki bara bir bira içmeye götürmüşlerdi. Rudy kayıt aletlerinin neye yaradıklarını tam olarak anlamamıştı, ama anladığı kadarı hoşuna gitmişti; yani, hareketleri kaset üzerinde ölümsüzleştirilmek üzere, binlerce makinist arasından kendisi seçilmişti.

Ve şimdi, burada Paul'un önündeki kutunun içindeki bu küçük bant, Rudy o akşamüstü makinesine nasıl davrandıysa o Rudy'yi yansıtıyordu - elektriği açan, hızı ayarlayan, kesme aletini kontrol eden Rudy'yi. Makinesi açısından, ekonomi açısından, savaş hazırlıkları açısından Rudy'nin özü buydu işte. Kaset, koca elli ve kapkara tırnaklı, ufak tefek, kibar adamdan damıtılan özdü; herkes her gece Incil'den bir bölüm okursa dünyanın kurtarılabileceğini düşünen adamdan; çocuğu olmadığı için bir İngiliz çoban köpeğine tapan adamdan; o adamdan ki... Rudy o akşamüstü başka neler söylemişti? Paul yaşlı adamın artık ölmüş olduğunu düşündü; ya da Yurt'ta ikinci çocukluğunu yaşadığını.

Şimdi ise Paul, ana kumanda panelinde tornaları devreye sokarak ve bunlara

kasetten sinyaller yollayarak Rudy'nin

özünün bir, on, yüz veya bin tane şaft üretmesini sağlayabiliyordu.

Paul kutunun kapısını kapattı. Kaset de, kafalar da iyi durumdaydı. Daha doğrusu, makinelerin eskiliği göz önüne alınacak olursa, her şey olabildiğinde muntazamdı. Fireler ister istemez olacaktı, bunu kabul etmek lazımdı. Aslında grubun tamamı müzelikti, üretim yapacak halde değildi. Kutu bile nuhu nebiden kalmaydı - zemine çivilenmiş, çelik bir kapısı ve kilidi olan kasa gibi bir şey. Savaştan hemen sonra, ayaklanmalar sırasında, orijinal kasetler hep bu şekilde kilitlenerek saklanmıştı. Şu andaysa, son derece sıkı bir şekilde uygulanan anti-sabotaj yasaları sayesinde, kumandaların ihtiyacı olan tek koruma toz, hamamböceği ve farelere karşıydı.

Yine binanın eski kısmına geçen Paul kapıda bir an duraklayıp Bina 58'in müziğine kulak verdi. Yıllardır, bu işi bir besteciye havale etmeyi geçirirdi aklından - Bina 58 Süiti. Çılgın bir Latin müziği idi bu, bir alçalıp bir yükselen hummalı ritimler, kaleydoskop benzeri sesler. Temaları ayırmaya ve saptamaya çalıştı. İşte! Torna grupları, yani tenorlar:

"Furrazzov-ov-ov-ov-ov-ak! ting! Furr-azz-ov-ov..." Kaynakçılar, yani baritonlar: "Vaaaaa-zuzip! Vaaaazuzuip/' Ve, yankılanan bir oda olarak bodrum katında delgi presler, yani baslar: "Av-gramp! tonka-tonka. Av-grump! tonka-tonka..." Heyecan verici bir müzikti; Paul havaya girdi, belirsiz endişeleri kayboldu ve kendini iyice kaptırdı.

Gözüne çılgın, fırıl fırıl bir hareket ilişti ve zevkle, çiçeklerle süslü bir sürü minyatür direğin yılan gibi siyah bir kablonun etrafına parlak izole kumaş ördüğünü hayal etti. Binlerce küçük dansçı birbirinin etrafında inanılmaz bir hızla dönüyor, parmak ucuna yükseliyor, birbirinden kaçıyor, kablonun etrafına hatasız olarak, sıkı sıkı tuzaklarını örüyorlardı. Paul bu harika makinelere güldü ve başı dönmesin diye gözlerini kaçırmak zorunda kaldı. Eskiden, makinelerin başında kadınların durduğu zamanlarda, içlerinden bazı saf olanların paydos vaktinden çok sonra bile, sandalyelerinde dimdik oturmuş, gözlerini makinelere dikmiş, öylece bakakaldıkları olurdu.

Gözü eski tuğlaya çarpık çurpuk kazınmış bir kalbe ilişti, o -asında da "K.L. - M.W." başharfleri ve bir tarih vardı: 1931. Demek ki K.L. ve M.W. Edison'ın öldüğü sene birbirlerine âşık olmuşlardı. Paul yaşlı adama Bina 58'i dolaştırmanın ne l_ıdar hoş olacağını düşündü yine ama sonra, çoğu makinecin Edison'a bile eski görüneceğini anladı aniden. Örgücüler, ti'-nakçılar, delgi presler, tornalar, konveyörler - hemen hemen görünürdeki her şey Edison'ın zamanında zaten vardı. Otomatik kumandaların ana parçaları da, elektrikli gözler de, insan duyularının bir zamanlar sanayi için yaptığını daha iyi, çok

daha iyi yapan diğerk elemanlar da, hepsibilim çevrelerinde 1920'lerde bile tanınıyordu. Yeni olan tek şey bu elemanların birleşimiydi. Paul o gece Spor Kulübü'nde yapacağı konuşmada bu noktayı dile getirmesi gerektiğini hatırlattı kendine. •

Kedi sırtını kabarttı ve tırnaklarını yine Paul'un ceketine geçirdi. Süpürme makinesi koridorda yine karşlarına çıkmıştı. Uyarı zilini çaldı ve Paul yolundan çekildi. Kedi tısladı, tükürdü, aniden Paul'un elini cırmıklayıp yere adadı. Seke seke, bacakları dimdik, süpürme makinesinin önüne koştu. Yakalayan, parıldayan, gümlleyen, çığlık atan makinelerin korkusundan koridorun ortasında, süpürmecinin haşırdayan süpürgelerinden sadece birkaç metre ötede kalakaldı. Paul deli gibi süpürme makinesini durduracak düğmeyi arandı; ama bulamadan kedi tavrını koymuştu bile, iğne gibi dişlerini bileyerek, kuyruğunun ucunu öne arkaya sallayarak, üstüne üstüne gelen makineyle yüz yüze geldi. Gözlerinden birkaç santim ötede bir kaynakçının ışığı parıldadı ve süpürme makinesi kediyi yuttu ve ciyaklamalarına, cırmıklamalarına aldırmadan galvanize teneke kamına indirdi.

Bina boyunca çeyrek millik koşusundan sonra nefes nefese kalan Paul, süpürme makinesi tam bir oluğun önüne vardığında ona yetişti. Makine öğürdü ve kediyi oluktan aşağı, dışarıda duran bir yük vagonuna doğru tükürdü. Paul dışarı çıktığında, kedi yük vagonunun yan tarafından yukarı tırmanmış, yere yuvarlanmış ve umutsuzca bir çiti aşmaya çalışıyordu.

"Dur, kedicik, dur!" diye bağırdı Paul.

Kedi çitin üzerindeki alarm teline çarpar çarpmaz kapıcı odasından siren sesleri yükseldi. Bir saniye sonra kedi çitin tepesindeki elektrik yüklü tellere çarptı. Pat diye bir ses, yeşil bir parıltı oldu ve kedi sanki fırlatılmış gibi havada uçtu. Asfalta düştü - ölmüştü, üstünden dumanlar çıkıyordu; ama hiç değilse dışarıdaydı.

Taretli makineli tüfeklerini sinirle bir o yana, bir bu yana çeviren zırhlı bir araba küçük cesedin yanında gümbürtüyle durdu. Taret kapağı açıldı ve bir fabrika muhafızı ihtiyatla başını çıkardı. "Her şey yolunda mı efendim?"

"Sirenleri kapatın. Olay çitten atlayan bir kediden ibaret." Paul diz çöktü, çitin telleri arasından kediyi baktı, fena halde üzülmüştü. "Kediyi alıp ofisime getirin."

"Efendim anlayamadım?"

"Kediyi diyorum - ofisime getirilmesini istiyorum."

"ölmüş, efendim."

"Dediğimi duyduñ."

"Başüstüne."

Paul yine derinlere dalmıştı, Bina 58'in önündeki arabasına bindi. Görünürde dikkatini çekecek hiçbir şey yoktu, sadece asfalt, boş, numaralı bina cepheleri ve mavi bir gök parçasında birkaç bulut. Paul, Bina 57 ve 59 arasındaki nehre açılan ve Yurt'un dizi dizi gri teraslarını göz önüne seren dar kanyondan gözle görülür tek hayat belirtisine baktı. En tepedeki terasta yaşlı bir adam güneşte oturmuş sallanıyordu. Bir çocuk parmaklıklardan eğildi ve kâğıttan bir gemiyi tembel, dalgalı bir yoldan nehrin kenarına doğru gönderdi. Çocuk gemiden başını kaldırınca Paul'un bakışlarıyla karşılaştı. Yaşlı adam da sallanmayı kesip hayret verici manzaraya baktı, Ili-um Fabrikası'nda canlı bir şey görünmüştü.

Paul, Katharine Finch'in masasının önünden geçerek ofisine girerken, kız daktilo edilmiş konuşmayı uzattı. "İkinci Sanayi Devrimi hakkında söyledikleriniz çok iyi," dedi.

"Eski, bayat laflar."

"Bana bayağı taze geldi - yani, Birinci Sanayi Devri-mi'nin adale gücünü, İkincinin ise olağan akıl gücünü değer-

EZJEşTİRDİĞİNİ BELİRTTİĞİNİZ KISMI DEMEK İSTİYORUM. ADETA BÜ-RJLENDİM."

"Bir matematikçi olan Norbert Wiener bütün bunları aa 1940'larda söyledi. Sana taze geliyor çünkü olayların şu inkı halinden başka bir şey bilmeyecek kadar gençsin."

"Eskiden her şeyin farklı olduğuna insanın inanası gelmiyor hakikaten, insanların bütün gün aynı yerde çakılı kalıp , sırf, önce bir duyu sonra bir refleks, önce bir duyu sonra bir refleks kullanmaları ve hiç düşünmemeleri çok acayipmiş doğrusu."

"Pahalı," dedi Paul, "ve uzayıp kısalan bir cetvel kadar güvenilmez. Hurda yığınının neye benzediğini tahmin edebilir, s ın, o günlerde bir servis müdürü olmanın ne berbat bir şey olduğunu da. Akşamdan kalmalar, aile kavgaları, patrona içerle-meler, borçlar, savaş - insanlara ait her sorun şu veya bu şekilde bir ürüne yansıyordu ister istemez." Gülümsedi. "Mutluluk bile. Tatil günleri için pay bırakmamız gerektiğini hatırlıyorum da, özellikle Noel sıralarında. Bunu kabul edip otur-ı maktan başka yapacak bir şey yoktu. Fire oranı aralığın beşine doğru tırmanmaya başlar, ta Noel'e kadar yükselir de yükselirdi. Sonra tatil olur, korkunç bir fire oranı olurdu; sonra Yeni Yıl gelirdi, o zaman da müthiş bir fire seviyesi. Sonra, 15 Ocak filan civarında her şey yavaş yavaş normale dönerdi - ki bu da yeterince kötüydü zaten. Onun için bir ürünü

fiyatlandırırken böyle şeyleri göz önüne almamız gerekirdi."

"Bir Üçüncü Sanayi Devrimi olacak mı dersiniz?"

Paul ofisinin kapısında durdu. "Üçüncü mü? O neye benzerdi acaba?"

"Tam olarak bilmiyorum. Birinci ve ikinci de bir zamanlar akıl almazdı herhalde."

"Yerlerini makinelere bırakacak insanlar için belki. Üçüncü ha? Bir bakıma üçüncüsü de kaç zamandır olagelmekte ona bakarsan, düşünen makineleri kastediyorsak. Üçüncü devrim o olurdu bence — insan düşüncesini değersizleştiren makineler. EPICAC gibi büyük kompüterler, bazı özel sahalarda bunu yapıyorlar zaten."

"I-hı," dedi Katharine düşünceli düşünceli. Dişlerinin

arasında bir kalem tıkırdattı. "Önce adale gücü, sonra olağan akıl gücü, sonra da, belki, gerçek beyin gücü."

"Umarım bu son adımı göreceğim kadar çok yaşamam. Sanayi devrimleri dedik de, Bud nerelerde?"

"Bir şilep geliyordu, onun için işe dönmek zorunda kaldı. Size bunu bıraktı." Üzerinde Bud'ın adı yazılı buruşuk bir çamaşırhane etiketi uzattı.

Paul etiketin arkasını çevirince, umduğu gibi, bir fare detektörü ve alarm sistemi için çizilmiş pekâlâ işe yarayabilecek bir devre diyagramı buldu. "Şaşırtıcı bir beyin, Katharine."

Kız belirsizce başını salladı.

Paul kapısını kapattı, sessizce kilitledi, alt çekmecelerden birinden, kâğıtların altından bir şişe çıkarttı. Bir yudum viskinin muhteşem sıcak etkisiyle bir an için gözü karardı. Şişeyi yine sakladı, gözleri sulanmıştı.

"Doktor Proteus, eşiniz telefonda," dedi Katharine dahili hatta.

"Ben Proteus." Oturmaya yeltendi, ama koltuğunun üstünde, içinde ölü siyah bir kedi bulunan, ufak hasır bir sepet görünce morali bozuldu.

"Benim, sevgilim, Anita."

"Selam, selam, selam." Sepeti usulca yere koydu ve koltuğa gömüldü. "Nasılsın, hayatım?" dedi dalgın dalgın. Akli hâlâ kedideydi.

"Bu akşam hoş bir vakit geçirmeye hazır mısınız?" Sesi te-atral bir kontraltoydu, çok bilmiş ve tutkulu: Ilium Malikânesinin Hanımıydı konuşan.

"Şu konuşma yüzünden bütün gün diken üzerindey-dim."

"öyleyse, fevkalade başarılı olacaksın, sevgilim. Daha önünde Pittsburgh var. Bundan en ufak şüphem yok, Paul, en ufak. Kroner ve Baer bu gece seni dinlesin de gör."

"Kroner ve Baer daveti kabul ettiler demek." Bu ikisi, Ili-um Fabrikası'nın sadece küçük bir parçasını oluşturduğu bütün Doğu Bölgesi'nin müdürü ve başmühendisidiler. Bölgelerindeki en önemli işin başına kimin geleceğine karar verecek olan Kroner ve Baer'di, iki hafta önce ölüm sebebiyle boşal-ı (bir işti bu - Pittsburgh Fabrikası'nın müdürlüğü. "Parti r*i;rek şenleniyor desene."

"Eh, bu hoşuna girmediyse, hoşuna gidecek bir haberim i; var. Çok özel bir başka konuk daha olacak bu gece."

"Deme yahu!"

"Ve ona İrlanda viskisi bulmak için Yurt'a gitmen gere-crcek Kulüpte hiç yokmuş."

"Finnerty! Ed Finnerty!"

"Evet, Finnerty. öğleden sonra telefon etti ve ona Irlan-u. viskisi bulman konusunda özel talimat yolladı. Washing--■Dn'dan Chicago'ya gidiyormuş, geçerken buraya da uğrayacakmış."

"Ne kadar oldu, Anita? Beş, altı yıl oldu mu?"

"Sen müdür olmadan önceydi. O kadar oldu işte." Fin-nerty'nin gelişinden memnun gibiydi. Bu Paul'u kızdırdı çünkü Anka'nın Finnerty'yi sevmediğini gayet iyi biliyordu. Bu ievinç gösterisi Finnerty'ye bayıldığı için değil, - kendisinin hiç sahip olmadığı- dosduklarm törensi özelliklerinden hoşlandığı içindi. Aynı zamanda, Ed Finnerty, Ilium'dan ayrıldıktan bu yana önemli bir şahsiyet haline gelmişti, Ulusal Sanayi Planlama Kurulu'nun bir üyesiydi; bu durum hiç şüphesiz Finnerty ile geçmişte yaşadıkları çatışmaların hatırasını köreltmişti.

"Bunun iyi bir haber olduğunda haklısın, Anita. Bu harika! Kroner ve Baer zevkimi kaçırmıştı; ama bu işi düzeltti."

"Ama onlara da iyi davranacaksın, değil mi?"

"Tabii. Savul Pittsburgh, biz geliyoruz."

"Senin iyiliğin için bir şey söylersem kızmayacağına söz ver?"

"Vermem."

"Pekâlâ, yine de söyleyeceğim. Amy Halporn bu sabah senin Pittsburgh meselen hakkında bir şeyler duyduğunu söyledi. Kocasını bugün Kroner ile berabermiş ve Kroner senin Pittsburgh'a gitmek istemediğine dair bir izlenime kapılmış gibiymiş."

"Daha nasıl anlatayım ki kendisine - Esperanto dilinde mi? Bu işi istediğimi İngilizce olarak kırk değişik şekilde söyledim."

"Belli ki Kroner ciddi olduğuna inanmamış. Fazlaca üstü kapalı ve mütevazı bir şekilde konuştun herhalde, sevgilim."

"Aslında Kroner'in zekâsına diyecek yok."

"Ne demek istiyorsun?"

"Demek istiyorum ki, aklımdan geçenleri benden iyi biliyor."

"Pittsburgh işini istemiyor musun yani?"

"Emin değilim. Bunu da benden önce o hissetmiş anlaşılır."

"Sen yorgunsun, sevgilim."

"Herhalde."

"Bir içkiye ihtiyacın var. Eve erken gel."

"Olur."

"Seni seviyorum, Paul."

"Ben de seni, Anita. Hoşçakal."

Anita evliliğin işleyişini en ince âdetlerine varana kadar, kusursuz olarak kapmıştı. Yaklaşımı rahatsız edecek derecede mantıksal ve sistematik olsa da, bunu gayet inandırıcı ve sahte bir sıcaklıkla telafi edecek kadar işini bilirdi. Paul, Ani-ta'nın duygularının sığ olduğundan sadece şüphe edebiliyordu - ve belki bu şüphe de kendi hastalığı olarak görmeye başladığı şeyin bir parçasıydı.

Telefonu kapattığında başı önünde, gözleri kapalıydı. Gözlerini açtığında

sepetteki ölü kediyle karşılaştı.

"Katharine!" .

"Buyrun."

"Biri şu kediye gömsün, olur mu?"

"Ne yapmak istediğinizi merak etmiştik doğrusu."

"Aklımda kim bilir ne vardı?" Cesede baktı ve başını salladı. "Allah bilir. Belki Hıristiyan bir gömme töreni; belki de kendine geleceğini umuyordum. Derhal hallet, olur mu?"

"Eve giderken Katharine'in masasında durup kıza doğu duvarının soldan beşinci sırasının alttan yedinci sayacının üstünde parıldayan cevhere aldırmasını söyledi.

"Miadı dolmuş," dedi. Bina 58'deki torna grup üç vaktiyle iyi iş görmüştü ama artık yıpranma belirtileri gösteriyor

we muntazaman işleyen ve hatalı davranışlara hak tanımayan =*>dern düzene ayak uyduramıyordu. "Aslında, şu anda yap--^1 iş için inşa edilmemiş. Her an zilin çalmasını bekliyorum, zaman sonu gelmiş demektir."

Her sayaç kutusunda, alet, cevher ve uyarı ışığına ek olarak bir de zil vardı. Zil bir ünitenin tamamen iflas ettiğinin habercisiydi.

2

Kolhourî mezhebinin altı milyon üyesinin ruhani lideri, kaşarlanmış, bilge ve kakao kadar kara Bratpuhr Şahı, altın ren-îi brokar kıyafeti ve yıldız gibi pırıl pırıl parıldayan mücevherleriyle Limuzin'in gece mavisî yastıklarına iyice gömüldü - hediye kutusundaki paha biçilmez bir broş gibi.

Limuzin'in arka koltuğunun öbür yanında Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı'ndan Doktor Evving J. Halyard oturuyordu; iriyarı, kırmızı suratlı, kibar, kırk yaşlarında bir beyefendiydi bu. Sarkık, kum rengi bir bıyığı vardı, renkli bir gömlek, koyu renk kostümüyle tezat oluşturan bir yelek giymiş ve yakasına bir çiçek takmıştı, üstelik bunları öyle bir vakarla taşıyordu ki herkesin de kendi gibi giyindiği seçkin bir partiden geliyor sanırdınız. Fakat böyle giyinen sadece Doktor Halyard idi. Bunu da gayet iyi beceriyordu.

Aralarında oturan ve sinirli sinirli sırtan genç adam tercüman ve aynı zamanda Şah'ın yeğeni olan Khashdrahr Mias-ma idi; şan ve güç sahibi olmadığı için

devamlı özür dileyen bir havası vardı, İngilizce'yi bir öğretmenden öğrenmiş ama Şah'ın sarayının dışına hiç çıkmamıştı.

"Khabu?" dedi Şah, tiz, titrek sesiyle.

Halyard üç gündür Şah'la beraberdi ve artık Khash-drahr'ın yardımı olmadan Şah'ın beş ifadesini anlayabiliyordu. "Khabu "nerede" demektir, "Siki" "ne" demektir, "Akka sahri "neden" demektir, "Brahous brahouna, houna saki" şükür ve teşekkürle karışık bir şeydi ve Sumklish Khashdrahr'ın Şah için bir cep şişesiyle yanında taşıdığı kutsal Kolhourı içki-siydi.

Şah, dağlarındaki askeri ve ruhani istihkâmını bırakmış ve dünyanın en güçlü ülkesinde halkının iyiliği için neler öğrenebileceğini görmeye gelmişti. Doktor Halyard da rehber ve ağırlayıcısıydı.

"Khabu?" dedi Şah yine şehre göz atarak.

"Şah şu anda nerede olduğumuzu bilmek istiyor, lütfen," 1 dedi Khashdrahr.

"Biliyorum," dedi Halyard bitkin bitkin gülümseyerek Kaç gündür, khabu, siki ve akka şahtı laflarını işitmekten gınal gelmişti, öne doğru eğildi. "Ilium, New York, Ekselansları. I Şehri ikiye bölen Iroquois Nehri'ni geçmek üzereyiz. Şurada, 1 karşı kıyıda Ilium Fabrikası var."

Limuzin köprüünün başına gelip durdu, kalabalık bir işçi t takımı ufak bir çamur çukurunu doldurmaktaydı. İşçiler, i nehrin kuzey tarafından gelen, ön farı kırık, eski bir Plymo- . uth için bir şerit açmışlardı. Limuzin Plymouth'ın geçmesini I bekledi, sonra ilerledi.

Şah dönüp arka pencereden işçilere baktı, sonra da bir şeyler söyledi.

Doktor Halyard gülümsedi, takdir edermiş gibi kafa sal- j ladı ve tercüme bekledi.

"Şah," dedi Khashdrahr, "taa New York Şehri'nden beri gördüğümüz bu kölelerin sahibi kimdir bilmek ister, lütfen." I

"Köle değil," diye kıkırdadı Halyard bilmiş bilmiş. "Hü- ■ kümet tarafından çalıştırılan yurttaşlar. Diğer yurttaşlarla aynı haklara sahipler - konuşma özgürlüğü, din özgürlüğü, oy hakkı. Savaşta önce Ilium Fabrikası'nda çalışıyorlardı, makinelere kumanda ediyorlardı ama şimdi makineler kendi kendilerine çok daha iyi kumanda ediyorlar."

"Aha!" dedi Şah, Khashdrahr tercüme ettikten sonra.

"Daha az israf, otomatik kumanda sayesinde daha iyi, daha ucuz ürünler."

"Aha!"

"Bir işi bir makineden daha iyi yaparak geçinemeyen herkes de hükümet tarafından ya Ordu'da ya da Yeniden İnşa ve Islah Kurumu'nda çalıştırılıyor."

"Aha! Khabu bonanza-pak?"

'Ha?"

Diyor ki, 'Onlara ödenen para nereden geliyor?'" dedi •Zbashdrahr.

Haa. Makineler üzerinden alınan vergilerden, şahsi ge-irierden alınan vergilerden. Sonra Ordu ve Yeniden inşa ve İ4.İh Kurumu'ndaki insanlar daha iyi bir yaşam için daha çok hrun fikriyle paralarını sisteme geri yatırıyorlar."

"Aha!"

Banka hesaplarının boyutundan her zaman vicdan azabı iivmuş sorumluluk sahibi bir adam olan Doktor Halyard, Amerika'yı anlatmaya devam etti, söylediklerinin çok azını ınladıklarını bile bile. Nüfusun büyük çoğunluğunun - Di um'da olduğu gibi- makinelerin başında durmak suretiyle geçimini sağlamış olduğu tamamen sınai topluluklarda ilerle- =£İerin gayet kapsamlı olduğunu anlattı Şah'a. Örneğin New York Şehri'nde, mekanize etmesi çok zor veya ekonomik olmayan beceriler vardı, dolayısıyla ilerlemeler halkın büyük bir kısmını üretimden azat edememişti.

"Kuppo!' dedi Şah başını sallayarak.

Khashdrahr kızardı ve istemeye istemeye özür dilercesine tercüme etti. "Şah, 'Komünizm' diyor."

"Kuppo değil!" dedi Halyard şiddetle. "Makinelerin sahibi hükümet değil. Onlar sadece bir zamanlar iş gücüne giden sanayi gelirini vergilendirip tekrar dağıtıyorlar. Sanayi özel kişilerin elinde ve onlar tarafından idare ediliyor, koordinasyonu da -rekabet israfını önlemek'üzere- özel sanayiden bir liderler komitesi yapıyor, politikacılar değil. Makineleşme sayesinde insan hatasını, örgütleşme sayesinde de gereksiz rekabeti yok ederek sıradan adamın hayat standardını son derece ■/ükselttik."

Khashdrahr tercümesini yarı kesti ve kafası karışmış bir şekilde kaşlarını çattı. "Lütfen, bu sıradan adamın dilimizde karşılığı yok korkarım."

"Nasıl anlatsam," dedi Halyard, "alelade insan, yani, herkes gibi biri -

geçtiğimiz köprüde çalışan şu adamlar, eski arabanın içindeki adam. Küçük insanlar, zeki olmayan ama iyi

yürekli, sade, alelade, her gün rastlanan cinsten şahıslar işte."

Khashdrahr tercüme etti.

"Aha," dedi Şah başını sallayarak, " Takaru."

"Ne dedi?"

" Takaru," dedi Khashdrahr, "köle."

" Takaru değil," dedi Halyard doğrudan Şah'a hitap ederek. " Yurt-taÇ

"Ahhh," dedi Şah. "Yurt-tas." Sevinçle sıırttı. "Takaru-yurttas. Yurttas- Takaru."

" Takaru değil!" dedi Halyard.

Khashdrahr omuz silkti. "Şah'ın ülkesinde sadece Seçkinler ve Takaru vardır."

Halyard'ın midesine bir ülser sancısı saplandı; medeniyetin dümen suyundan gelen taşralı ve cahil şahsiyetlere Amerika'yı tercüme etmek olan kariyeriyle beraber, yıllardır hem boyutu hem şiddeti büyüyen bir ülserdi bu.

Limuzin tekrar durdu, şoför Yeniden İnşa ve Islah Kuru-mu'ndan bir grup işçiye korna çaldı. Tekerlekli el arabalarını yolu tıkayacak şekilde bırakmışlar, üç metre yukarıda bir dalın üstündeki bir sincaba taş atıyorlardı.

Halyard penceresinin camını indirdi. "Şu lanet el arabalarını çekin yoldan!" diye bağırdı.

"Yurt-taş!" diye şakıdı Şah, yabancı dilde bir şey öğrenmiş olmasına mütevazı bir şekilde gülümseyerek.

"Pada," diye seslendi taş atanlardan biri, istemeye istemeye, ters ters geldi ve bir taraftan otomobili ve içindekileri süzerek iki el arabasını yavaş yavaş yolun ortasından çekti. Sonra kenara çekildi.

"Sağol! Çok şükür becerebildin!" dedi Halyard, Limuzin adamın yanından geçerken.

"Bir şey değil, Doktor," dedi adam ve Halyard'ın yüzüne tükürdü.

Halyard öylece kalakaldı, ama sonra kendine geldi ve erkekçe yüzünü sildi. "Münferit olay," dedi acı acı.

" Takaruyamu brouha, pu dinka bu," dedi Şah sempatiyle.

"Şah," dedi Khashdrahr ciddiyetle, "savaştan bu yana

Astaru'nun her yerde aynı olduğunu söylüyor."

' Takaru değil," dedi Halyard lakayt bir şekilde, ama lafı çatmadı.

" Sumklish," diye içini çekti Şah.

Khashdrahr kutsal içki şişesini Şah'a uzattı.

3

Doktor Paul Proteus, Ilium'daki en yüksek gelirli kişi, ucuz, rski Plymouth'ını köprüden Yurt'a doğru sürdü. Bu arabası daha isyanlar başlamadan öncesinden beri vardı ve torpido sözündeki ıvır zıvırın arasında -kibritler, ruhsat, el feneri, kâ-Şıt mendil- o zaman kendisine verilmiş dian bir de paslı tabanca duruyordu. Yetki sahibi olmayan birinin erişebileceği bir yerde tabanca bulundurmamak kanuna aykırıydı. Silah altındaki dev ordunun üyeleri bile yurtdışı bir işgal görevine gitmedikleri sürece ateşli silah taşımazlardı. Sadece polis ve fabrika muhafızları silahlıydı. Paul tabancayı istemiyordu, ama geri vermeyi sürekli unutuyordu. Yılların etkisiyle üzerinde bir pas tabakası oluşmuştu ve ona zararsız bir antika gözüyle bakıyordu. Torpido gözü kilitlemediği için Paul tabancayı kâğıt mendillerle örttü.

Motor iyi çalışmıyordu, ara sıra duraklar, tekrar başlar, aniden yavaşlar, tekrar çalışırdı. Öteki arabaları, yeni bir steysin vagon ve çok pahalı bir Sedan, Anita'mn emrme amade evde bekliyordu, iyi arabaların ikisi de Yurt'a hiç gitmemişti, yıllardır Anita'mn gitmediği gibi. Anita, Paul'un eski arabaya olan düşkünlüğünden dolayı onu hiç iğnelemezdi, ama başkalarına bir tür açıklama yapma gereğini duymuş gibiydi. Misafirlere Paul'un arabayı, Detroit'teki otomatik montaj fabrikalarından çıkanlardan mekanik olarak kat kat üstün olacak şekilde yeniden yaptırdığını anlatırken duymuştu - bu tabii ki doğru değildi; bu kadar özel bir arabası olan birinin kırık sol ön farı tamir ettirmeyi devamlı ertelemesinin mantıklı olmadığı gibi. Bagajda deri bir ceket bulundurduğunu ve Iro-quois nin karşı yakasına geçmeden önce ceketini ve kravatını çıkartıp bunu giydiğini bilmiş olsa, buna nasıl bir açıklama getirirdi acaba diye merak ederdi hep. Bu, sadece mecbur olduğu zaman yaptığı bir yolculuktu - hayatta kendini yakın hissettiği nadir kişilerden birine bir şişe İrlanda viskisi almak için mesela.

Köprü'nün Yurt'taki ucunda durdu. Manivelalara, kazma ve küreklere yaslanmış duran yaklaşık kırk adam yolu tıkamışlar, sigara içiyor, laflıyor, kaldırımın ortasındaki bir şeyin başında oyalanıyorlardı. Başlarını kaldırıp bön bön Paul'a

baktılar, sonra, sanki dünyada zamandan bol bir şey yokmuş gibi, ağır ağır köprü'nün kenarlarına çekilerek, Paul'un arabasının ancak sığacağı genişlikte bir şerit açtılar. Adamlar kenara çekilirken Paul başında durdukları şeyin ne olduğunu gördü. Ufak tefek bir adam altmış santim çapında bir çamur çukurunun yanına diz çökmüş, küreğinin düz kısmıyla taze doldurulmuş katran ve çakıl tabakasını düzlüyordu.

Adam, çok önemli bir havayla, Paul'a bu noktanın üstünden değil yanından geçmesi için işaret etti. Ötekiler sustular ve Paul'un adamın dediği yerden geçmesini garantilemek için gözlerini ona diktiler.

"Hey, arkadaş, ön farın kırılmış," diye bağırdı içlerinden biri, ötekiler de hep bir ağızdan hararetle aynı şeyi söylemeye başladılar.

Paul başıyla teşekkür etti. Cildi kaşınmaya başlamıştı, sanki aniden kirlenmiş gibi. Bunlar Yeniden İnşa ve Islah Ku-rumu'nun adamlarıydı, kendi tabirleriyle "Haşat ve Iskartalar". Makinelerle ekonomik olarak rekabet edemeyenler, eğer başka bir gelir kaynakları yoksa, ya Ordu'yu ya da Yeniden inşa ve Islah Kurumu'nu seçmek durumundaydılar. Askerlerin, parıltılı düğmeler ve tokalar, tertemiz, kolalı kumaşlar ve gıcır gıcır derilerin arkasına saklanmış boş gösterişleri Paul'un ruhunu Haşat ve Iskartalar kadar daraltmıyordu.

işçilerin arasından yavaş yavaş ilerledi ve hükümete ait siyah bir Limuzin'in yanından geçerek Yurt'a girdi.

Köprü'nün ayağına yakın bir bar vardı. Paul arabasını yarım blok öteye park etmek zorunda kaldı, çünkü bir başka iş-p âro-bu bir yangın musluğunu açmış lağım oluklarını temiz-t-nrfeLi. Belli ki bu çok gözde bir uğraştı, çünkü sıcaklık don— sokrasının üstünde olduğunda ne zaman Yurt'a geldiyse re bir yangın musluğunu açık görürdü.

i riyarı bir adam, mal sahibi edasıyla, ellerini suyu kontrol sir- İngiliz anahtarının üstünde tutuyordu. Bir başkası, su—ı ikinci kumandanı olarak, onun yanında duruyordu. Çarelerinde ve lağımın ağzına kadar uzanan su akıntısı bo--_nca bir kalabalık toplanmış onları seyrediyordu. Pis, küçük çocuk kaldırımında uçuşan bir kâğıt parçasını yakaladı, r-indan kaba bir kayık yaptı ve akıntıya bıraktı. Bütün gözler js.vle, şans diler gibi bu kayığı izledi: tehlikeli çavlanlardan rtçişini, bir dala takılıp kurtuluşunu, hızlı, derin ana akıntıya kapılışım, zafer dolu bir an yamaca tutunur gibi yapıp sonra iigıma dökülüşünü.

Paul'un yanında duran bir adam, "Ah!" diye inledi sanki ayığın içindeymiş gibi.

Paul kalabalığın arasından kendine yol açtı, barın müşterileri de dışarıdakinin bir devamıydı, barın bir sıra gerisine erişti. Sırtı eski bir otomatik piyanoya

dayanmıştı. Kimse onu tanıdığına benzemiyordu Zaten biri tamsa şaşardı, çünkü örgüt siyasetine uygun olarak, çoğunlukla nehrin kendine ait olan vakasından ayrılmaz ve ne adının ne de resminin Ilium Star-Tribune gazetesinde çıkmasına izin verirdi.

Barın etrafına yaşlı adamlar oturmuştu, Ordu veya Yeniden İnşa ve İslah Kurumu için çok yaşlı olan emekliler. Her birinin önünde, kenarı saatlerdir devam eden yavaş, düşünceli yudumlardan donuklaşmış bir bardak bira duruyordu. Bu yaşlılar belli ki erken gelip geç giderlerdi, diğer müşteriler de içkilerini onların kafalarının üstünden ısmarlamak zorundaydılar. Barın arkasındaki televizyonun ekranında iriyarı, tabiat ana gibi bir kadın, sesi ses düğmesiyle kesilmiş vaziyette, dudaklarını heyecanla kıpırdatarak bir kâseye yumurta kırıyor. Bardaki yaşlılar da ara sıra takma dişlerini tıkırdatarak veya dudaklarını yalayarak onu seyrediyorlardı.

"Pardon," dedi Paul çekine çekine.

Kimse bara erişebilmesi için bir harekette bulunmadı.

Paul'un yolunu tıkayan yaşlı bir adamın taburesinin altında kıvrılmış yatan şişman, ihtiyar bir çoban köpeği dişsiz çenelerini gösterip belli belirsiz hırladı.

Paul barmenin dikkatini çekmek için boşuna el sallıyordu. Ayakta bir o yana bir bu yana sabırsızca sallanırken, Finnerty ve Shepherd ile birlikte, genç, havai birer mühendisten dizayn ettikleri tamamen mekanize barı hatırladı. Bir restoran zincirinin sahibi, bu fikirleriyle ilgilenip denemek isteyince çok şaşırmışlardı. Deneysel üniteyi Paul'un şu anda durduğu yerden beş kapı ileriye kurmuşlardı; bozuk parayla çalışan makineler ve sonsuz bantlarla yapılan içki servisi, havayı temizleyen mikrop öldürücü lambalar, her yeri eşit derecede aydınlatan sağlıklı bir ışık, teypten yayılan sürekli, hafif bir müzik, sıradan adamı en rahat ettirecek şekilde bir antropolog tarafından bilimsel olarak dizayn edilmiş sandalyeler.

İlk gün müthiş bir başarıydı, kuyruk kilometrelerce uzamıştı. Ama açılıştan bir hafta sonra, insanların merakı sönmüş, içeri beş müşteri girerse dua eder olmuşlardı. Sonra, toz ve mikrop yuvası Viktoryen bir tezgâhı, kötü bir ışıklandırması, zayıf bir havalandırması ve sağlıksız, beceriksiz ve büyük ihtimalle sahtekâr bir barmeni olan ve neredeyse kapı komşusu bu bar açılmıştı ve derhal, tartışmasız olarak sükse yapmıştı.

Sonunda barmenle göz göze geldi. Barmen Paul'u görünce, herkese ahlak dersi veren ve tartışmalara hakemlik eden kişi rolünü anında bırakıp, Spor Kulübü'ndeki barmen gibi, yağcı bir ev sahibi havasına büründü. Paul bir an için tanındığını sanıp korktu, ama barmen ona ismiyle hitap etmeyince sadece

mevkiinin tanındığını anladı.

Yurt'ta makineler tarafından yerlerinden edilmemiş birkaç adam vardı - bu barmen gibi, polis, itfaiyeciler, profesyonel sporcular, taksi şoförleri, özel beceri sahibi esnaf gibi. Yerlerinden edilmişler arasında yaşarlardı, ama halka tepeden bakan, kaba ve küstah bir tavırları vardı. Nehrin karşısındaki mühendisler ve müdürlere karşı dostane hisler beslerlerdi, fakat bu hislerin karşılıklı olduğu pek söylenemezdi. Nehrin karşısındaki genel kanıysa, bu insanların yerlerini makineler ılımayacak kadar zeki oldukları değil, makinelerin ekonomik olmadığı i? sahalarında çalıştıklarıydı, o kadar. Kısacası, üstünlük duygularının dayanağı yoktu.

Barmen, Paul'un önemli bir şahsiyet olduğunu hissetmiş vc Paul'a servis yaparken başka herkesin canı cehenneme gibisinden bir tavır takınmıştı. Bu da ötekilerin dikkatini çekti, dönüp bu ayrıcalıklı misafire bakmaya başladılar.

Paul kısık bir sesle bir şişe İrlanda viskisi ısmarladı ve eğilip ihtiyar köpeği okşayarak göze batmamaya çalıştı. Köpek havlayınca sahibi taburesinde döndü ve Paul ile yüz yüze geldi. Yaşlı adam da köpek kadar dışsızdı. Paul'un ilk izlenimi kırmızı dişetleri ve kocaman eller oldu - sanki diğer her şeyin rengi ve kuvveti kaçmış gibi.

"Zararsızdır," dedi yaşlı adam özür dilercesine. "Yaşlı ve kör olduğu için biraz huzursuz, neler olup bittiğini pek anlayamıyor, o kadar." Koca ellerini köpeğin şişman böğürlerinde gezdirdi, "iyi, yaşlı bir köpektir." Düşünceli düşünceli Paul'a baktı. "Seni bir yerden gözüm ısıyor."

Paul viskiyi çıkarmak için mahzene inen barmenin arkasından endişeyle baktı. "Sahi mi? Buraya daha önce bir iki kere gelmişliğim var."

"Yok, buradan değil," dedi yaşlı adam yüksek sesle. "Fabrikadan, fabrikadan. Sen genç Doktor Proteus'sun."

Bunu pek çok kişi duydu ve iki adama en yakın olanlar Paul'ü rahatsız edici bir merakla süzmeye başladılar, aynı zamanda konuşulanları duymak için sustular.

Yaşlı adam belli ki iyice sağırdı, çünkü sesi bir yüksek çıkıyordu, bir alçak. "Yüzümü hatırlamadın mı Doktor?" Alay etmiyordu, hayranlık ve bu seçkin adamla çene çalacak konumda olduğu için gurur duyduğu belliydi.

Paul kızardı. "Hatırladığımı söyleyemem. Eski kaynak atölyesi miydi?"

Yaşlı adam hayıflanırcasına elini yüzüne sürdü. "Aah, ah, en iyi dostumun tanıyacağı pek bir şey kalmamış o eski yüzden," dedi şakayla. Ellerini, avuçları yukarı bakacak şekilde ileri uzattı. "Bir de bunlara bak, Doktor. Hiç eskimediler,

bunlar gibi iki el hiçbir yerde yoktur. Bunu sen kendin söylemiştin."

"Hertz," dedi Paul. "Sen Rudy Hertz'sin."

Rudy güldü, ve bir zafer edasıyla, "Gördünüz mü, Rudy Hertz Doktor Proteus'u sahiden tanıyor, Doktor Proteus da Rudy Hertz'i! İçinizden kaç tanesi bunu söyleyebilir?" derce-sine etrafına bakındı.

"Bu da bana bahsettiğin köpek mi, hani on-on beş sene önce.

"Köpeğin oğlu, Doktor." Güldü. "Ben de dünkü çocuk değildim o zaman ama, di mi?"

"Fevkalade bir makinisttin, Rudy."

"Bence de öyle. Bunu bilmek, senin gibi akıllı insanların Rudy hakkında böyle dediğini bilmek çok güzel bir şey. Başka bir şeyim de yok zaten, Doktor. Bir bu, bir de köpeğim." Rudy yanındaki adamın kolunu dürttü, kısa boylu, tıknaz, uysal görünümlü, orta yaşlı, çirkin ve yuvarlak yüzlü bir adamdı bu. Son derece kalın camlı gözlükleri gözlerini büyütüyor, buğulandırıyordu. "Doktor Proteus'un benim hakkımda söylediklerini duydun mu?" Rudy, Paul'a işaret etti. "Ilium'un en akıllı adamı, Rudy hakkında bunları söylüyor. Belki de memleketin en akıllı adamı."

Paul barmen bir an önce gelsin diye dua ediyordu. Rudy' nin dürttüğü adam asık bir yüzle Paul'u süzmeye başlamıştı. ` Paul şöyle bir etrafına bakınca her yerde düşmanlık gördü.

Şaşkın Rudy Hertz, Paul'u tanıdığı İçin kalabalığa gösteriş yaparak matah bir şey yaptığını sanıyordu. Bunamıştı, sadece en verimli çağını hatırlıyordu, emekliliğinden sonra neler olduğunu hatırlayacak veya kavrayacak halde değildi.

Ama ötekiler, bu otuz, kırk, elli yaşlarındaki adamlar-onlar biliyordu. Locadaki gençler, iki asker ve üç genç kız, onlar Katharine Finch gibiydiler. Her şeyin farklı olduğu bir devri hatırlayamazlardı, şimdiki hali sevmeseler bile, eski onlar için bir anlam ifade etmiyordu. Ama ona dik dik bakan ötekiler, onlar hatırlıyordu. İsyancılar, makineleri kıranlar onlardı. Şu andji bakışlarında bir şiddet tehdidi yoktu, ama kızgınlık vardı, sevilmediği bir yere davetsizce gelmiş olduğunu ona bildirme isteği vardı.

Ve barmen hâlâ geri gelmiyordu. Paul bakış alanını Rudy'yle kısıtlayıp diğerleri yokmuş gibi davrandı. Rudy'nin, "aul'a hayranlık duymaya davet ettiği kalın gözlüklü adam iik dik bakmaya devam ediyordu.

Paul boş boş köpekten ve Rudy'nin hiç bozulmadığını-ian bahsetmeye başladı. Abartılı bir rol yaptığının ve bunun la eğer şüphesi olan varsa ne kadar yalancı bir budala olduğunu herkese kanıtladığının farkındaydı, ama elinde değildi.

"Eski günlere içelim," dedi Rudy bardağını kaldırarak. Bu önerisinin sessizlikle karşılandığını ve yalnız başına içtiğini fark etmedi. Diliyle lıkır lıkır sesler çıkardı, tatlı anılara göz hrptı ve bardağındakini son damlasına kadar içip bardağı küt diye bara vurdu.

Paul, ifadesiz bir tebessümle daha fazla bir şey söylememeye karar verdi, çünkü ağzından yanlış bir laf çıkabilirdi. Kollarını kavuşturdu ve otomatik piyanonun tuşlarına yaslandı. Barın sessizliğinde piyanodan akortsuz bir ses çıktı, boşlukta mırıldandı.

"Oğullarımıza içelim," dedi kalın gözlüklü adam aniden. Sesi, görünüşüne göre şaşırtıcı derecede tizdi. Bu kez birkaç budak kalktı. Şerefe içildikten sonra adam son derece dostane bir tebessümle Paul'a döndü ve, "Oğlum on sekizine yeni bastı, Doktor," dedi.

"Ne hoş."

"önünde upuzun bir hayat var. Harika bir yaş on sekiz." Durdu, sanki sözlerine bir cevap vermek gerekiyormuş gibi.

"Tekrar on sekizimde olmayı isterdim doğrusu," dedi Paul, inandırıcılıktan yoksun.

"iyi bir çocuk, Doktor. Çok zeki sayılmaz. Babası gibi -kalbi zengin ve elindekileri en iyi şekilde değerlendirmek istiyor." Yine cevap bekleyen bir duraklama.

"Hepimizin tek yapabileceği de o zaten."

"Senin gibi akıllı bir adam bulmuşken, belki oğlan için bir iki nasihat verebilirsin diyorum. Ulusal Genel Sınıflandırma Sınavlarını yeni bitirdi. Sınavlara hazırlanmak için kendini paraladı, ama işe yaramadı. Koleje girecek kadar iyi puan alamadı. Sadece yirmi yedi kişilik bir kontenjan vardı, sınava giren çocuk sayısı ise altı yüzdü." Omuz silkti. "Onu özel okula yollayacak gücüm yok, onun için şimdi hayatına ne yön vereceğine karar vermesi lazım, Doktor: nereye girecek, Ordu'ya mı, Yeniden İnşa ve Islah Kurumu'na mı?"

"ikisinin de kendine göre iyi tarafları vardır muhakkak," dedi Paul huzursuzca, "ikisi hakkında da fazla bilgim yok. Başka biri bilir belki, mesela Matheson..." Cümlesi havada kaldı. Matheson, Ilium'un sınav ve yerleştirmeden sorumlu müdürüydü. Paul onu çok az tanır ve pek sevmezdi. Matheson işini yüksek bir

rahip havasıyla yapan güçlü bir bürokrattı. "Matheson'ı ararım istersen, sorar cevabını da sana bildirir-««

rim.

"Doktor," dedi adam, çaresizce, eziyet etmeye çalışmadan, "oğlanın Fabrika'da yapabileceği bir şey yok mu? Elleri çok beceriklidir. Makinelere çok iyi anlar. Daha önce hiç görmediği bir makine ver, on dakikada söküp tekrar birleştirir. Bu tür işlere bayılır. Atölyede bir yer yok mu?"

"Master diploması olması lazım," dedi Paul. Kıpkırmızı oldu. "Örgüt siyaseti böyle, kuralları ben koymadım. Bazen Yeniden İnşa ve İslah Kurumu'ndan adamlar gelip büyük makineleri yerleştirmeye yardım eder veya ağır tamir işleri yaparlar, ama pek sık değil. Belki bir tamirci dükkânı açabilir."

Adam bir nefes verdi, çaresizlik içinde omuzlan çöktü. "Tamirci dükkânı," diye iç çekti. "Tamirci dükkânı diyor. Ilium'da kaç tane tamirci dükkânı açılabilir acaba? Tamirci dükkânı, tabii! Beni işten çıkardıklarında ben de açacaktım. Joe da, Sam de, Alf de. Hepimizin de elinden iş gelir, öyleyse hepimiz tamirci dükkânı açalım. Ilium'daki her bozuk parça başına bir tamirci. Bu arada karılarımız da terzilik yapsın - şehirdeki her kadına bir terzi."

Rudy Hertz belli ki bütün bu konuşmaları kaçırmıştı, hâlâ kafasında önemli ve iyi dostu Doktor Paul Proteus ile tekrar buluşmasını kutluyordu. "Müzik," dedi Rudy çalınla. "Müzik çalsın!" Paul'un omzunun üzerinden uzanıp otomatik piyanoya bir beşlik attı.

Paul piyanodan uzaklaştı. Makineler birkaç saniye hırıldadı, sonra piyano, çadak çanlar gibi Alexander's Ragtime

Bsnd\ çalmaya başladı. Allahtan, bu patırtıda konuşmak im-lânsızdı. Allahtan, barmen mahzenden çıkıp yaşlı kafaların üstünden Paul'a tozlu bir şişe uzattı.

Paul oradan çıkmak üzere döndü, ama kuvvetli bir el ko-hına yapıştı. Coşkulu ev sahibi Rudy onu durdurdu.

"Bu şarkıyı senin şerefine çaldım, Doktor," diye bağırdı Rudy gürültüyü bastırarak. "Bitene kadar bekle." Rudy, antika enstrüman sanki en son teknoloji harikasıymış gibi davranıyor, heyecanla, inip kalkan tuşların ardından seçilebilen müzik kalıplarını gösteriyordu - titremeleri, bütün tuşların akordeon gibi hareket etmesini ve bas tuşlarının ağır ağır, düzenli inip kalkışlarını. "Bak şu ikisinin inip kalktığını gördün mü Doktor? Tıpkı bir adam çalışmış gibi. Şunlara bak!"

Müzik, tam beş sentlik bir eğlence sunmuş havasıyla birden sustu. Rudy hâlâ

bağırıyordu. "İnsan bir tuhaf oluyor, değil mi, Doktor, şu tuşların inip kalktığını seyrederken. Sanki bir hayalet oturmuş yüreğini döküyor gibi."

Paul kolunu kurtarıp dışarı çıktı ve alelacele arabasına yöneldi.

4

"Sevgilim, hayalet görmüş gibi bir halin var," dedi Anita. Spor Kulübü'ndeki parti için çoktan giyinmiş, henüz katılmadığı seçkin bir gruba şimdiden hükmetmeye başlamıştı.

Paul, karısının uzattığı kokteyli alırken, onun kendinden emin güzelliği karşısında kendini nedense yetersiz, acemi gibi hissetti. Aklına sadece, onu hoşnut edecek veya ilgisini çekecek şeyler geliyordu - diğer her şey su altına gömülmüştü. Bu, bilinçli olarak yaptığı bir eylemden çok bir refleksti; onun varlığına gösterilen doğal bir tepki. Bu duygunun otomatik olması onu kızdırıyordu, çünkü kendini hep babasının yerine koyardı ve babasının böyle bir durumda olaya tama-miyle hâkim olacağını biliyordu - ilk ve son sözü o söyler, kendisi için en hayırlı şekilde hareket ederdi.

Paul kadehinin üstünden ona bakınca, "tepeden tırnağa zırh kuşanmış" deyimini geldi aklına. Güneşten bronzlaşmış omuzlarını ve boynunu açıkta bırakan sade, koyu renk bir elbise, parmağında tek bir yüzük ve çok hafif bir makyaj ile Anita cinsellik silahlarını, zevki ve erkeksi bir iktidar havasını başarıyla birleştirmişti.

Suskunlaştı ve bakışlarından kaçtı. Paul, farkında olmayarak avantajı eline geçirmişti. Düşünceleri arasından beklenmedik şekilde baş gösteren bir düşünceyi, yani Anita'mn güç ve hâkimiyetinin, kendi öneminin bir yansımasından başka bir şey olmadığını, her nasılsa iletmeyi başarmıştı — Ilium Fabrikası'nın müdürünün, eğer isterse sahip olabileceği gücün ve kendinden memnun olma halinin bir yansıması. Kadın, çok kısa bir an için çaresiz, blöf yapan küçük bir kıza dönüşüverdi Paul'un gözünde; ona karşı gerçek bir şefkat duygusuyla doldu.

"İçki çok güzel, hayatım," dedi. "Finnerty yukarıda mı?"

"Kulübe yolladım. Kroner ve Baer erken gelmişler, sen giyinirken onlara eşlik etsin diye onu yolladım."

"Nasıl görünüyor?"

"Finnerty hep nasıl görünür? Berbat. Yemin ederim, yedi sene önce bize veda ederken giydiği aynı partial elbise vardı üzerinde. O zamandan beri de temizlik yüzü görmemiştir garanti. Senin eski smokinini giydirmeye çalıştım, ama dinlemedi. Üstünü değiştirmeden öylece gitti. Gerçi kolalı bir gömlek giyse

daha kötü olurdu bir bakıma. Boynunun ne kadar kirli olduğu meydana çıkardı."

Elbisesinin yakasını aşağı çekti, aynada kendine baktı, sonra birazcık yukarı çekti - hassas bir denge. "Samimi söylüyorum," dedi, Paul'un aynadaki yansısına hitap ederek, "bu adama bayılıyorum - emin ol. Ama üstü başı her zaman dökülür. Düşünsene, o konumda bir adam, banyo yüzü bile görmüyor."

Paul gülümsedi ve kafasını salladı. Doğruydı. Finnerty kendine özen gösterme konusunda her zaman şaşırtıcı ölçüde gevşek davranırdı ve eski günlerde bazı titiz amirleri, bir insanın hem inanılmaz ölçüde işinin ehli olup hem o derece sağlıklı görünebilmesine bir türlü akıl erdirememişlerdi. Bu uzun boylu, zayıf İrlandalı arada bir-genellikle uzun süreli işler arasında- yanakları elma gibi pembe pembe, yeni ayakkabı ve çoraplar, gömlek, kravat, kostüm ve tahminen iç çamaşırı giyinmiş halde çıkagelir ve herkesi şaşırtırdı. Böyle zamanlarda mühendis ve müdür eşleri, kendine özen göstermenin önemli ve çabaya değer bir şey olduğunu kanıtlamak istercesine onu göklere çıkartıp pohpohlarlar, Ilium sanayi çevresindeki en yakışıklı kişi olduğunu ilan ederlerdi. Muhtemelen öyleydi de; kaba, çok gün görmüş bir tarzda: Abe Lincoln gibi garip bir yakışıklılığı, ama gözlerinde Lincoln'ın gözlerindeki kederden çok yırtıcı, meydan okuyan bir bakış vardı. Finnerty'nin ara sıra vuku bulan temizlik ve bakım nöbetlerinden sonra, o övgü alan kıyafeti her bir kat yeri, her bir gözeneği toz, is ve yağ dolana kadar her gün, her gün giyindiğini gördükçe kadınlar yine hayal kırıklığına uğrarlardı.

Finnerty'nin başka nahoş yanları da vardı. Tekeşlilikte karar kılmış mühendis ve müdürler topluluğuna, yarım saat önce Yurt'ta ayarladığı kadınları getirirdi. Yemekten sonra, oynaşma vakti geldiğinde, kız ve Finnerty ellerine birer kadeh viski alır, hava sıcaksa çalılarla çevrili golf sahasına, soğuksa otomobiline doğru şöyle bir uzanırlardı.

Otomobili -en azından eski günlerde- Paul'un arabasının bugün olduğundan çok daha itibarsızdı. Paul bu bakımdan -ki toplumsal açıdan en zararsızıydı- arkadaşının izinden gitmişti. Finnerty, kitap, plak ve iyi viski aşkı yüzünden toplumsal konumuna uygun bir otomobil ve giysiler satın alamayacak kadar meteliksiz kaldığını iddia ederdi. Paul, Finnerty'nin plak, kitap ve şişe koleksiyonlarının değerini şöyle bir hesap etmiş ve İrlandalı'nın bir değil iki yeni otomobil almaya yetecek kadar parası olduğu sonucuna varmıştı, işte o zaman Paul, Finnerty'nin hayat tarzının görüldüğü kadar mantıksız olmadığından, daha doğrusu, Ilium'un mühendis ve müdürlerine ve onların sofu eşlerine karşı incelikle hesaplanmış bir hakaret olduğundan kuşkulananmaya başlamıştı.

Finnerty'nin neden bu nazik insanları kırmayı reva gördüğünü Paul tam olarak

asla anlayamamıştı; bu saldırganlığının, çoğu saldırganlık gibi, çocukluk yıllarına dayanan kimi olay-ardan kaynaklandığını tahmin ediyordu. Bu çocukluğun neye benzediğine dair tek ima Finnerty'den değil, mühendislerinin zürriyetlerine bir safkan at sahibinin atlarına duyduğu ilginin bir benzerini duyan Kroner'den gelmişti. Kroner bir keresinde, bir sır verircesine ve acıma hisleriyle dolu olarak, Finnerty'nin fakir ve aptal bir ana babadan doğmuş olduğundan bahsetmişti. Finnerty'ninse bu konunun iç yüzüyle ilgili olarak Paul'a belirttiği tek şey, içki sersemi olduğu derin bir depresyon anında bir of çekerek, kendini hiçbir yere ait hissetmediğini söylemesiydi.

Paul, Finnerty'nin toplumsal açıdan yıkıcı, disiplinsiz tuhafliklarını hatırlarken ne kadar keyif aldığını fark edince kendi gizli güdülerini düşündü. Özlemle, kendini duygularına kaptırdı; Paul'un, hoşnut olabilmesi için ancak-düşünceyi orada kesti, bunun gerisinde neler yattığını az çok bilirmiş gibi. Ama bilmiyordu.

Paul, Finnerty'nin aklına gıpta ederdi, çünkü Finnerty olmak istediği her şeyi olabilirdi, hem de başarıyla. Durum neyi gerektiriyorsa, Finnerty bunu en iyi şekilde yapanların arasında olurdu. Çağ müzik çağı olsa, Finnerty üstün bir piyanist olurdu -öyleydi de- veya mimar, veya doktor, veya yazar. Finnerty insanüstü bir önseziyle sadece mühendisliğin değil, insana ait hemen her işin ana ilkelerini ve sebeplerini kavrayabilirdi.

Ben sadece şu anda neysem o olabilirim, diye düşündü Paul. Kadehini tekrar doldururken; o an, o oturma odasında ve Anita'mn huzurunda bulunmasının alın yazısı olduğunu düşündü.

Sadece tek bir düzlemde ve tek bir çizgide hareket edebilecek şekilde toplumun ve tarihin mekanizmasıyla sıkı sıkıya bütünleşmiş olmak dehşet verici bir düşünceydi aslında. Finnerty'nin gelişi tedirgin ediciydi, çünkü hayatın böyle olması gerektiğine duyulan kuşkuyu su yüzüne çıkarıyordu. Paul kendini uysal, kaderine razı, herkese karşı iyi bir insan yapması için bir psikiyatr tutmayı düşünmekteydi. Ama şimdi Finnerty gelmiş, onu öbür yöne itiyordu. Finnerty, Paul'da başkalarında görmediği bir şey görür gibiydi, hoşuna giden m: şey - muhtemelen, Paul'un yeni yeni kuşkulanmaya baş-■a.; rfi bir isyankârlık. Her ne sebeple olursa olsun, Finnerty, Pa-tl il tek dostu olarak görüyordu.

"Finnerty başka bir gün gelseydi daha iyi olurdu bence," dedi Anita. "Şimdi bir sürü problem çıkacak. Baer'in solum-ü. Kroner'in sağımda oturması lazım; ama şimdi, bir Ulusal Sanayi Planlama Kurulu üyesinin beklenmedik gelişiyle kimin nerede oturacağından emin değilim. Ed Finnerty, Kroner ve Baer'den rütbece daha mı yüksek yani?" diye sordu inanmaya inanmaya.

"Örgüt Listesine, bak istiyorsan," dedi Paul. "U.S.P.K.' nin yöresel kişilerden daha önde geldiğini sanıyorum - ama rütbeden çok beyin gücü bakımından. Finnerty aldırılmaz zaten. Garsonlarla bile yer o."

"Mutfağa ayak basarsa, Sağlık Kurulu onu hapse atar." Tedirginlikle güldü. Finnerty konusunda mülayim olmaya çalışmanın, yaptığı acayıplikler eğlendiriciymiş gibi davranmanın ona ne kadar zor geldiği belliydi. Konuyu değiştirdi.

"Günün nasıl geçti?"

"özel bir şey yok. Her günkü gibi bir gün daha."

"Viskiyi aldın mı?"

"Evet. Almak için nehrin karşı yakasına geçmek zorunda kaldım."

"O kadar kötü bir tecrübe miydi?" diye azarladı Anita. Yurt'a gidip gelmekten neden nefret ettiğini anlamaz, takılır dururdu. "O kadar kötü müydü?" dedi yine, neredeyse bir çocukla konuşur gibi; annesinin ufak bir ricasını yerine getirmek için kandırılması gereken küçük, tembel bir oğlanmış gibi.

"Bayağı kötüydü."

"Sahi mi?" Şaşırmıştı. "Kavga filan çıkmadı inşallah."

"Hayır. Aslına bakarsan herkes çok kibardı. Emeklilerden biri beni hatırladı ve oracıkta bir parti verdi benim şerefime."

"Bayağı eğlenceliye benziyor."

"Benziyor, değil mi? Adı Rudy Hertz'di." Kendi tepkilerini bir yana bırakarak olanları anlattı. Onu yakından inceler buldu kendini, deney yapar gibi.

"Bu da seni rahatsız mı etti?" Güldü. "Çok hassasmışsın, sevgilim. Bir kâbus yaşadığını söylüyorsun, halbuki hiçbir şq olmamış."

"Benden nefret ediyorlar."

"Seni sevdiklerini ve sana hayran olduklarını kanıtlamışlar. Öyle de olması gerekir."

"Kalın gözlüklü adam, oğlumun hayatı senin yüzünden yaşamaya değmez hale geldi, demeye getirdi."

"Bunu sen söylüyorsun. O öyle dememiş. Seni böyle gülünç şeyler söylemekten"

men ederim. Kendi kendini suçlu hissettirecek şeyler uydurmaktan zevk mi alıyorsun? Oğlu Ordu veya Haşat ve Iskartalar dan oluşan başka bir yere giremeyecek kadar geri zekâlıysa bu senin suçun mu?"

"Değil; ama benim gibi adamlar olmasaydı, atölyede bir makinenin başında olabilirdi—"

"Açlıktan ölüyor mu?"

"Tabii ki hayır. Kimse açlıktan ölmüyor."

"Başım sokacak bir evi, giyecekleri de var. Aptal bir ma kinenin başında durup ona küfrederek, hatalar yaparak, heı sene greve giderek, ustabaşıyla kavga ederek, akşamdan kalma halde işe gelerek elde edeceği şeylere şu anda da sahip."

"Haklısın, haklısın." Ellerini havaya kaldırdı. "Tabii ki haklısın. Çok berbat bir dönemde yaşıyoruz, hepsi bu - insanların yeni fikirlere alışması lazım, zaten bütün bokluk da oradan çıkıyor. Ama insanlar bir türlü alışmıyor. Keşke yüz sene sonrası olsaydı da herkes değişikliğe alışmış olsaydı."

"Sen yorgunsun. Kroner'e bir ay tatile ihtiyacın olduğunu söyleyeceğim."

"İstersem kendim söylerim."

"Niyetim hayatını idare etmek değildi, sevgilim. Ama hiçbir istekte bulunmuyorsun."

"Sakıncası yoksa bırak ben bulunayım."

"Yok. Emin ol, hiç sakıncası yok."

"Kıyafetimi çıkardın mı?"

"Yatağının üstünde," dedi resmiyetle. Kırılmıştı. "Smokin, gömlek, çorap, yaka düğmesi, kol düğmesi ve yeni bir kravat."

"Yeni kravat mı?"

Bordo."

Bordo mu! Bırak allahaşkına!"

'Kroner ve Baer de bordo kravat takıyorlar."

"Külotum da onlarınkine benziyor mu?"

"Dikkat ettim diyemem."

"Siyah kravat takacağım."

"Pittsburgh, sevgilim - unuttun mu? Oraya gitmek iste-»i'rtı söylemiştin."

"Bordo olsun bakalım." Yatak odasına çıkan merdiveni ;.rmamrken, bir taraftan da ceketini ve gömleğini çıkarıyordu.

"Ed!" Finnerty, Anita'mn yatağına uzanmıştı.

**"Nihayet geldin," dedi Finnerty. Paul'un yatağına seril-ruş smokine işaret etti.
"Bunu sen sanmıştım. Yarım saattir onunla konuşuyorum."**

"Anita kulübe gittiğini söyledi."

"Anita beni ön kapıdan kovdu, ben de arka kapıdan girip buraya çıktım."

"İyi yaptın. Ne var ne yok?"

"Pek bir şey yok, ama umut var."

"Güzel," dedi Paul, kararsızca gülerek. "Evlendin mi?"

"Asla. Kapıyı kapa."

Paul kapıyı kapattı. "Washington işi nasıl?"

"Bıraktım."

"Sahi mi? Daha iyi bir iş mi var?"

"Öyle sanıyorum yoksa bırakmazdım."

"Nerede?"

"Hiçbir yerde. İşim gücüm yok artık."

"Parası mı azdı, yoksa yoruldu mu, sebep ne?"

"Gına geldi," dedi yavaşça. "Parası fevkalade iyiydi, komik derecede iyi - göğsü doksan santimlik bir TV kraliçesi gibi para alıyordum. Ama bu yılki Çayırlar a davetiye gelince bir anda bana da geldiler, Paul. Orada bir sezona daha katlanamayacağımı anladım. Sonra etrafıma baktım ve bu sistemin hiçbir şeyine artık katlanamayacağımı fark ettim. Bıraktım çıktım ve işte buradayım."

Paul'un Çayırklar'a davetiyesi Anita tarafından, kimsenin özünden kaçmayacak şekilde, antredeki aynaya iliştirilmişti ayırklar, Chippevva Körfezi'ndeki St. Lawrence'da düz, imen dolu bir adaydı; burada, her yaz, Doğu ve Orta-batı bölgelerinin en önemli ve en umut vaat eden kişileri {El Kitabînin deyişiyile "Örgüt içindeki gelişmeleri henüz tamamlanmamış kişiler") bir moral kazanma humması içinde bir hafta geçirirlerdi. Bu moral kazanma da takım sporları, grup şarkıları, açık hava ateşleri ve havai fişekler, geyik muhabbetler, bedava viski ve purolarla; ayrıca, profesyonel aktörlerce sah nelenen ve sistem içinde iyi tavırların neler olması gerektiğine ve mücadelelerle dolu gelecek yıl için verilecek kesin kararların şekline hoş ama tartışmasız bir biçimde açıklık getiren piyeslerle olurdu.

Finnerty cebinden yamru yumru bir sigara paketi çıkarttı, neredeyse ortadan eğilmiş bir tanesini Paul'a uzattı. Paul parmakları titreyerek sigarayı düzelitti. "Heyecanlı mısın?" dedi Finnerty.

"Bu gecenin ana konuşmacısı benim."

"Yaa?" Hayal kırıklığına uğramış gibiydi. "Öyleyse elin her zaman böyle titremiyor? Olay ne?"

"On üç yıl önce bugün Ilium Fabrikası Ulusal Üretim Konseyi'nin sorumluluğu altına girdi."

"Ülkedeki diğer her fabrika gibi."

"Ilium diğerlerinden biraz daha erken davranmış." Ülkedeki üretim merkezlerinin tek bir konsey altında birleştirilmesi Finnerty, Paul ve Shepherd Ilium'da çalışmaya başladıktan kısa bir süre sonra vuku bulmuştu. Savaş yüzünden yapılmıştı bu. Ulaşım, hammadde, gıda ve iletişim sanayileri için de buna benzer konseyler oluşturulmuştu ve bütün bunların başına Paul'un babası gelmişti. Sistem, israfı ve mükerrer işleri o derece azaltmıştı ki savaştan sonra da devam ettirilmiş ve savaşın pek az somut faydalarından biri olarak anılagelmişti.

"Bütün bunların on üç yıldır devam ediyor olması seni mutlu ediyor mu?"

"Bahsetmeye değer sanırım. Gerçeklerden uzaklaşmayacağım zaten. Kroner'in müjde vaazları gibi olmayacak."

Finnerty sustu, bu konuda daha fazla konuşmaya merak-

Laasadığı belliydi. "Ne tuhaf," dedi sonunda, "uçurumun kapr.na artık epey yaklaşmışsındır sanıyordum. Buraya baca için geldim."

Paul yaka düğmesini iliklemeğe uğraşırken yüzünü bu-M*e>rdu. "Pek yanıldın denemez. Bir psikiyatra gittiğim söy-Bdleri dolaşıyor."

'Yani hakikaten kötü durumdasın. Güzel! Şu lanet parti-ası kaçalım. Konuşmamız lazım."

Yatak odasının kapısı açıldı ve Anita koridordan içeri hacı. "Aa! Ed. Peki Baer ve Kroner'in yanında kim var?"

'Kroner, Baer ile, Baer de Kroner ile," dedi Finnerty. "Kapıyı kapatır mısın, Anita."

"Kulübe gitme vakti geldi."

'Senin kulübe gitme vaktin geldi," dedi Finnerty. "Paul iç ben sonra geleceğiz."

"Hep beraber gideceğiz, Ed, hem de şimdi. Zaten on dairle;' geç kaldık bile. Boşuna uğraşma, bana söz geçiremezsin " İnanırcılıktan yoksun bir şekilde gülümsedi.

"Gidelim," dedi Paul.

"Anita," dedi Finnerty, "erkeklerin mahremiyetine daha âzla saygı göstermezsen, tıpkı sana benzeyen, üstelik saygı çösteren bir makine dizayn ederim."

Anita kızardı. "Seni hiç de komik bulduğumu söyleyemem."

"Paslanmaz çelikten," dedi Finnerty. "Paslanmaz çelik, üzeri süngersi kauçukla kaplı ve elektrikle 36 dereceye ısıtılmış."

"Bak şimdi—" dedi Paul.

"Canı isteyince de kızaran," dedi Finnerty.

"Ben de çamurla dolu bir kenevir çuvalından senin gibi bir adam yapabilirim," dedi Anita. "Sana dokunmaya çalışan herkesin eli kirlenir!" Kapıyı çarptı, Paul topuklarının merdivenden inerken çıkardığı tıkırtıyı dinledi.

"Bunu neden yaptın söyler misin?" dedi Paul.

Finnerty gözlerini tavana dikmiş kıpırdamadan yatıyordu. "Bilmiyorum," dedi ağır ağır, "ama pişman değilim. Onunla git."

"Sen ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Git hadi!" Bunu, tam önemli, zor bir fikre şekil verirken Paul aniden düşüncelerini bölmüş gibi söyledi.

"Antrede kesekâğdının içinde İrlanda viskisi var senin için," dedi Paul ve Finnerty'yi öylece yatar halde bırakarak çıktı.

- [5](#)
- [9](#)
 - [11](#)
 - [15](#)
 - ["Ernie beş sene Philadelphia Fabrikası 'rının, yedi](#)
 - [24](#)
 - [29](#)
 - [33](#)

[1](#)

Fantastik derecede karmaşık, emprovize bir görüntüsü olan karikatürcü R.G.'in bu tip çizimlerine atfen.

Paul garajda Anita'ya yetişti, steysin vagonu çalıştırmak uzereydi. Paul'un yüzüne bakmadan, yan koltuğa oturmasını bekledi. Sessizce kulübe sürdüler, Finnerty'nin kabalığı ve mnasebetsizliği Paul'u hayal kırıklığına uğratmıştı. Yıllardır hayalinde bilge ve sıcakkanlı bir Finnerty yarattığını düşündü acı acı, oysa bu imajın gerçek adamlarla uzaktan yakından alakası yoktu.

Kulübün kapısında Anita, Paul'un kravatını düzelitti, çıplak omuzlarına pelerinini attı, gülümsedi ve ışıl ışıl fuayeye girdi.

Fuayenin arka ucu bara açılıyordu, burada, Ilium Fabrikasından kısa sa kesimleri ve smokinlerinin biçimi birbirine benzeyen iki düzine zeki, genç adam elli-elli beş yaşlarında iki adamın etrafına toplanmıştı. Yaşlı adamlardan biri, Kroner, uzun boylu, iriyarı ve oturaklıydı, düşünceli bir sevecenlikle gençleri dinliyordu, teki, Baer ise zayıf ve sinirliydi, gürültülü ve inandırıcı olmayan bir dışa dnklkle gülüyor, dirsek atıyor, omuz sıvazlıyor ve konuşulanlar üzerinde ardı arkası kesilmeyen bir yorum tutturmuş gidiyordu: "Güzel, güzel, doğru, tabii, tabii, harika, evet, evet, kesinlikle, güzel, fevkalade."

Ilium yeni mezunların sanayiye alişmak, sonra da daha büyük işlere atılmak üzere yollandıkları bir talim sahasıydı. Elemanlar gençti ve devamlı yenileniyorlardı, içlerinde en yaşlıları Paul ve ikinci kumandanı Lawson Shepherd'dı. Bekr olan Shepherd barın yanında, ötekilerden biraz uzakta bilmiş bilmiş duruyordu ve bazı gençlerin sözlerinin saflığın-•san hafifçe eğlenir gibiydi.

Kadınlar iki bitişik locada toplanmış sessiz ve huzursuz btr Şekilde sohbet ediyorlardı; sesler belli bir noktanın üzerine aktığı zaman veya Kroner'in gr sesi önemsiz konuşma ağlım içinden yükselip -dört tane kısa, bilge, fevkalade anlam fukl söz sarf ettiği zaman dönüp bakıyorlardı.

Gençler dönüp coşkuyla Paul ve Anita'yı selamladılar; ta-rrlarında Őakacı bir yağcılık vardı ve sanki iyi vakit geçirmek art onların tekelindeymiş gibi kendilerinden yaşlıları cömert-;c buna katılmaya davet eder havasındaydılar.

Baer el salladı ve tiz sesiyle onlara seslendi. Kroner belli ıclirsiz başını salladı ve hiç kıpırdamadan durdu, doğrudan anlara bakmadan, selamlaşmalar sessiz ve vakur bir Şekilde -ıpılabilsin diye yanına gelmelerini bekledi.

Kroner'in kocaman, kıllı eli Paul'unkini kavradı ve Paul stemeye istemeye de olsa, kendini uysal, sevecen ve ocuk giDİ hissetti. Sanki babasının huzurundaymış gibi dizlerinin baci üzüldü, erkekliği uçup gitti. Babasının en yakın arkadaşı alan Kroner hep böyle hissetmesine sebep olurdu; görünüşe

bakılırsa, böyle hissetmesini isterdi de. Paul, Kroner'i bir dahaki görüşünde kendine hâkim olacağına dair binlerce yemin etmişti. Ama bu kontrolü dışında bir olaydı ve her karşılaşmalarında, şimdi olduğu gibi, bütün güç ve kararlılık yaşlı adamın büyük ellerindeydi.

Paul, Kroner'deki babacan havanın özellikle farkındaydı ama koca adam bu duyguyu herkese yaymaya çalışırdı. Sorumluluğu altındaki her adamın ve çok bariz olmayan bir biçimde karılarının babası olarak bahsederdi kendinden; bu rol değildi üstelik. Doğu Bölgesi'ni yönetişi duygusal bir hava taşıyordu ve Bölge yi başka bir şekilde yönetmesi imkânsız gibiydi. Her doğum ve önemli hastalıktan haberi olurdu; adamlarından biri nadiren yanlış yola sapsa, bundan kendini suçlardı. Aynı zamanda sert de olabilirdi - yine bir baba tavrıyla.

"Nasılsın Paul?" dedi samimiyetle. Kalın kaşlarının kalkış biçimi, bunun bir selam değil bir soru olduğunu gösteriyordu. Soruyu, zatürree veya daha kötü bir hastalıktan yeni kalkmış birinin durumunu sormak için kullandığı tonda sormuştu.

"Hiç bu kadar iyi olmamıştı," diye atıldı Anita.

"Bunu duyduğuma sevindim. Bu çok iyi, Paul." Kroner elini tutmaya ve gözlerinin içine bakmaya devam etti.

"iyisin yani, öyle mi? iyisin ha? iyi, iyi. Harika!" dedi. Baer omzunu birkaç kere patpatlayarak. "Harika!" Doğu Bölge-si'nin başmühendisi Baer, Anita'ya döndü. "Ya sen! Ne hoş görünüyorsun. Aman allahım! Ne diyeyim bilmem ki!" Sırıttı.

Baer toplumsal bir geri zekâlıydı ve belli ki hoşsohbet biri olmadığına farkında değildi. Bir keresinde birisi, konuşulurken devamlı yorumda bulunduğunu söylemişti de adamın neden bahsettiğini anlamamıştı bile. Teknik açıdan Doğu da, Finnerty de dahil olmak üzere, ondan daha iyi bir mühendis yoktu. Bölge'de hemen hemen her projenin altında Baer'in imzası vardı; bir teriyer bir St. Bernard'a nasıl görünürse, o da Kroner'e öyle görünürdü. Paul, Kroner ve Baer'in tuhaf birliği üstüne zaman zaman kafa yorar ve onlar gittiği zaman, üst yönetimin bir daha böyle bir çift bulup bulamayacağını merak ederdi. Baer sanayi bilgisini ve tekniğini simgeliyordu; Kroner ise bu karmaşık atılımın inancını, kutsallığını ve ruhunu. Aslında Kroner'in mühendislik mazisi pek parlak değildi, hatta teknik konulardaki cahilliği ve yanlış anlamalarıyla Paul'u zaman zaman şaşkınlığa uğrattığı da olmuştu; fakat sisteme inanmak, başkalarını da inandırmak ve söylenenleri yapmalarını sağlamak gibi paha biçilmez bir özelliği vardı.

Kısacası bu iki adam, kişiliklerinde tek bir ortak nokta olmadığı halde, ayrılmaz bir bütündü. Beraberce hemen hemen eksiksiz bir insan oluşturuyorlardı.

"Paul'un hasta olduğunu mu söylediler?" dedi Anita gülerek.

"Paul'un sinirleri bozulmuş diye duymuştum," dedi Kroner.

"Bu doğru değil," dedi Paul.

Kroner gülümsedi. "Bunu duyduğuma sevindim, Paul. Sen en iyi adamlarımızdan birisin." Şefkatle ona baktı. "Ba-3inin izindesin Paul."

"Paul'un sinirlerinin bozulduğunu nereden duydunuz?" dedi Anita.

"Hiç hatırlamıyorum," dedi Kroner.

"Doktor Shepherd söyledi," diye atıldı Baer. "Bu sabah aen de oradaydım. Unuttun mu? Shepherd'dı."

"Shepherd başka bir şeyden bahsediyordu," dedi Kroner ılışılmadık bir hızla. "İyi düşün, hatırladın mı?"

"Tabii ya, doğru, doğru; başka bir şeydi, başka bir şey," dedi Baer şaşkın şaşkın. Yine Paul'un omzunu sıvazladı. "Demek kendini iyi hissediyorsun ha? önemli olan da bu işte. Harika, harika!"

Boynu kolalı yakasının içinden kıpkırmızı uzanan Doktor Shepherd sessizce bardan uzaklaşıp golf sahasına açılan vekpare cam kapıya yöneldi.

"Aklıma gelmişken," dedi Kroner içtenlikle, "arkadaşın Finnerty nerede? Ed ne halde? Washington'daki hayatı bura-dakinden biraz daha az-" uygun bir kelime aradı- "resmi bulmuştur sanırım."

"Yıkıyor mu demek istiyorsanız, cevap hâlâ hayır," dedi Anita.

"Ben de onu demek istemiştım," dedi Kroner. "Eh, hiçbirimiz kusursuz değiliz ve çok azımız Ulusal Sanayi Planlama Kurulu'nda yer alacak kadar kusursuzuz. Nerede şimdi?"

"Daha sonra gelir belki," dedi Paul. "Seyahat onu biraz yormuş."

"Anne nerede allahaşkına?" dedi Anita, Finnerty konusunu değiştirerek. Anne, Kroner'in karısıydı, onu cemiyet toplantılarına her zaman getirir, diğer eşlerin yanına bırakıp unutturdu, ta ki seksen kiloluk cüssesini geri alıp sevgiyle eve taşıma vakti gelene kadar.

"Etrafta dolaşan şu bağırsak yığını o işte," dedi Kroner ciddi ciddi.

Bunu duyan herkes sevecenlikle başını salladı.

"Akşam yemeği hazır," dedi Filipinli bir garson. Bir zamanlar, servisin makineler tarafından yapılmasını sağlamak isteyen bir hareket olmuştu ama bunu öneren aşırı uçlar ezici

bir oy çoğunluğuyla saf dışı edilmişlerdi.

Paul, Kroner, Baer ve Anita, arkalarında diğer konuklar olmak üzere, mumlarla donatılmış yemek salonuna yürürken topluluğa daha yeni katılan genç mühendislerden dördü yanlarından geçip yollarını kestiler.

Liderleri kısa boylu, tıknaz, kısık gözlü, sarışın bir delikanlı olan Fred Berringer'dı. Minneapolis'li iyi bir mühendis ve müdür ailesinden gelme zengin, dışa dönük ve kafasız bir oğlandı. Üniversiteyi zar zor bitirmişti ve personel makineleri onu güçlükle kabul ediyordu. Normal olarak kimse onu işe almazdı. Ama şeceresini bilen Kroner ona kanat germiş ve iş öğrensini diye Ilium'a yollamıştı. Bu olaydan mütevazı olmayı öğrenmek şöyle dursun, bunu, parasının ve isminin sistemi her zaman yenebileceği yolunda bir kanıt olarak kabul etmiş ve o şekilde davranmıştı, işin garip tarafı bu tavrı, işlerini zor yoldan elde etmiş olan diğer mühendis arkadaşlarından haset dolu bir hayranlık kazanmıştı. Paul, geleneksel kişilerin sistemi yenenlere her zaman için hayranlık duyduğunu düşündü sıkıntıyla. Her halükârda, Kroner oğlana hâlâ inanıyordu, onun için Paul'un onu alıkoymaktan ve ona yardım etmesi için de yanına daha zeki bir çalışma ortağı vermekten başka çaresi yoktu.

"Ne oluyor, Fred, soygun mu var?" dedi Paul.

"Dama şampiyonu," dedi Fred, "yemekten hemen sonraki şampiyonluk için sana meydan okuyorum."

Bu, Kroner ve Baer'in pek hoşuna gitmiş gibiydi. Doğu Bölgesi ailesi içinde bir moral yaratma yöntemi olarak takımlar kurulması ve oyunlar oynanmasını önerirlerdi sürekli.

"Sırf sen mi, yoksa dördünüz de mi?" dedi Paul. Gerçekten de kulübün dama şampiyonuydu, gerçi resmi bir deplasman maçı hiç yapılmamıştı. Kimse onu yenemiyordu ve çoğu zaman bıkkınlıkla her yeni mühendis grubuna -bu dördü gibi- yenilmezliğini kanıtlamak zorunda kalmıştı. Bu bir gelenektir ve nehrin kuzey yakasındaki küçük, kapalı toplum kendilerini -kendi gözlerinde- toplumun geri kalanından ayırmak için geleneklere, özel şakalara ve toplumsal özellikler oluşturmaya ihtiyaç duyar gibiydiler. Yeni mühendislerin Pa-==J ile dama oynaması ise bu geleneklerin en eskisiydi, yedinci -ilini sürüyordu.

"Çoğunlukla ben," dedi Berringer. "Ama bir bakıma hepimiz." Ötekiler suikastçi gibi güldüler. Belli ki özel bir şey -azırlanmıştı ve daha yaşlı mühendislerden

bir veya ikisi de :xı beklentiyi paylaşır gibiydiler.

"Pekâlâ," dedi Paul şakayla; "karşımda on kişi de olsanız ve her biriniz suratıma puro dumanı da üfleseniz, yine kazanırım."

Dört genç kenara çekilerek, Paul, Anita ve iki şeref misafirine yol açtılar.

"Ah," dedi Anita masanın başındaki yer kartlarını incele-vererek, "bir yanlışlık yapmışlar." Solundaki kartı aldı, katladı ve Paul'a verdi. Boş kalan yere başka bir kart koydu ve bir yanında Kroner öbür yanında Baer olmak üzere oturdu. Şu anda fazla olan servisi götürmesi için de bir garson çağırdı. Paul ana bakınca üstünde Finnerty'nin adının yazılı olduğunu gördü.

Masanın etrafındakiler pratik ve dünyevi kişilerdi; karides kokteyl, konsome, kremalı tavuk, bezelye ve patates püresinden oluşan yemekten zevk alınmasının sebebi sadece yemeklerin lezzetli oluşuydu. Pek konuşma olmadı ve her yemeğin tadının mükemmel olduğunu ev sahibine belirtmek için sözlerden çok, yüz ifadelerinden ve gülümsemelerden oluşan bir tür pantomim kullanıldı.

Kroner ara sıra şu veya bu yemek üzerine bir yorum yapıyor, yorumu önce Baer tarafından, sonra da masanın etrafında sallanan başlar tarafından yankılanıyordu. Bir keresinde, masanın öbür ucunda, Paul'a damada meydan okuyan dört genç arasında yüksek sesle fisılmalı bir tartışma oldu. Bütün gözler o yana dönünce seslerini kestiler. Berringer kaşlarını çattı, bir peçetenin üstüne bir çeşit diyagram çiziktirdi, sonra bunu diğer üçüne uzattı. Onlardan biri de ufak bir düzeltme yaparak kâğıdı geri verdi, önce anlayış, sonra hayranlık belirdi Berringer'ın yüzünde. Hızlı hızlı başını salladı ve tekrar yemek yemeye koyuldu.

Paul masadakileri saydı - yirmi yedi müdür ve mühendis; akşam vardiyası hariç Ilium Fabrikası'nın elemanları ve eşleri. İki boş yer vardı: biri, bir zamanlar Finnerty'ye ayrılmış olan ve şu anda sadece örtüsü duran yer; ötekiyse, golf sahasına yaptığı alelacele koşudan dönmemiş olan Shepherd'ın dokunulmamış yemek servisiydi.

Finnerty muhtemelen hâlâ gözlerini tavana dikmiş yatıyor, belki de kendi kendine konuşuyordu. Belki de onlar gittikten sonra o da çıkmış ve Yurt'ta bir içki âlemine veya fahişe kovalamaya gitmişti. Paul, onu birkaç yıl bir daha görmeyiz inşallah, diyordu içinden. Gençliğinde hayranlık beslediği zeki, liberal, gelenek düşmanı, serbest fikirli kişi, şimdi hasta ve itici görünüyordu gözüne, işinden ayrılması, durduk yerde Anita'ya saldırması, sinir hastalığını yüceltmesi, hepsi de korkutucu bir yan taşıyordu. Fena halde hayal kırıklığına uğra mıştı. Paul, Finnerty'nin ona bir şey verebileceğini ummuştu -bunun ne

olduğunu bilmiyordu- Shepherd'ın Kroner'e söylemiş olduğu gibi, onu neredeyse çılgınlık raddesine iten isimsiz, acı dolu bir ihtiyacı hafifletecek bir şey.

Shepherd'a gelince, Paul o konuda kendini cömert, hatta muhbirliğinin ortaya çıkmasına o kadar bozulmasından dolayı mahcup bile hissediyordu. Paul ayağa kalktı.

"Nereye gidiyorsun, hayatım?" dedi Anita.

"Shepherd'ı bulmaya."

"Sinir krizi geçirdiğini o söylemedi ki," dedi Baer.

Kroner, Baer'e kaşlarını çattı. "Hayır, gerçekten de söylemedi, Paul, istersen, ben gideyim peşinden. Benim hatamdı, konuyu ben açtım. Shepherd açmadı, zavallı çocuk-"

"Ben Shepherd söyledi sandım," dedi Baer.

"Benim gitmem daha doğru olur," dedi Paul.

"Ben de geliyorum," dedi Anita. "Sesinde bir öç vaadi vardı.

"Bence gelmesen daha iyi olur."

Paul hızla barın önünden geçerken Anita'mn arkasından geldiğini duydu.

Bunu dünyada kaçırmam."

"Kaçırarak bir şey olmayacak," dedi Paul. "Ona sadece her şeyin yolunda olduğunu söyleyeceğim, anladığımı söyle-■ eceğim. Anlıyorum da."

"O da Pittsburgh işini istiyor, Paul. Onun için Kroner'e «cnin bunalım geçirdiğini söyledi. Şimdi de işini kaybedecek diye ödü kopuyor. Oh olsun!"

"Onu kovduracak değilim."

"Ama onu birsüre merakta bırakabilirsin. Bunu hak etti."

"Lütfen, Anita - bu Shepherd ile benim aramda olan bir

||

***ey_**

Golf sahasının çimine gelmişlerdi, yeni ayın solgun ışığı

ihında, mavi ve siyahtan oluşan sessiz bir dünyada duruyor Eİbiydiler. Shepherd ilk vuruş deliğinin yanındaki bir bankın is tüne oturmuş, bacaklarını açmış ve öne doğru uzatmıştı, i anında da üç kokteyl kadehi vardı.

"Shep," diye seslendi Paul usulca.

"Buradayım." Dümdüz, tonsuz bir cevap.

"Kaybol," diye fısıldadı Paul, Anita'ya. Ama Anita gitmedi, ellerini kapatıp açıyordu.

"Çorban soğuyacak," dedi Paul, olabildiğince nazik bir şekilde. Üç kadeh aralarında olmak üzere banka oturdu. "Onlara sinir krizleri geçirdiğimi söyleyip söylemediğin umurumda değil." Anita on metre ötede, yekpare camlı kapının önünde duruyordu.

"Buna çok bozulmuş olmanı tercih ederdim," dedi Shepherd. "Evet, onlara ben söyledim. Hadi kov beni."

"Allah aşkına, Shep, seni kovan filan yok."

Paul, Shepherd'ı hiçbir zaman tam olarak çözememişti ve bir insan nasıl olur da Shepherd gibi düşünebilir, hiç anlatmamıştı. Shepherd Ilium'a ilk geldiği zaman, kendileri de reni gelmiş olan Paul ve Finnerty'ye onlarla rekabet edeceğini ilan etmişti. Açık açık, gülünç bir şekilde rekabetten bahseder, önüne gelen herkese, kendinin ve başka birinin yetenekleri arasında bir mukayese gerektirmiş olan, oysa diğer katı-lanların olağan, önemsiz, işin bir parçası olarak değerlendirdikleri çeşitli kritik olayları tekrar tekrar anlatırdı. Shepherd için hayat bir golf sahası gibi düzenlenmişti; başlangıçlar, tehlikeler ve sonuçlardan ve her delikten sonra -başkalarının puanlarıyla mukayese için— kesin bir hesaplaşmadan oluşuyordu. Başka hiç kimsenin üstünde durmadığı zafer veya fiyaskolar yüzünden bir gün üzgün, bir gün neşeli olurdu, ama oyunun kurallarını kayıtsız şartsız kabullenmişti. Ne ister, ne verirdi ve Paul, Finnerty veya diğer iş arkadaşları tarafından pek kaale alınmazdı. İyi bir mühendis, sıkıcı bir arkadaşı, kaderini inatla kendi elinde tutar ve başkalarına metelik vermezdi.

Paul, bankın üstünde sessizce kıpırdanarak, kendini Shepherd'ın yerine koymaya çalıştı. Shepherd bir raunt kaybetmişti ve şimdi, rekabetçi sistemin mekanizmasına beslediği gaddarca saygıyla, kaybetmenin cezasını ödeyip hemen bir sonraki raunda başlamak istiyordu; bunu da kazanmaya her zamanki gibi kararlıydı. Zalim bir dünyada yaşıyordu, ama başka türlü de istemezdi. Kim bilir neden?

"Beni Pittsburgh işinden etmek istedin ha?" dedi Paul.

"Bence bu işe ben daha uygunum," dedi Shepherd. "Ama artık ne fark eder? Kaçtı elimden."

"Kaybettin."

"Denedim ve kaybettim," dedi Shepherd. Bu hayati bir ayrımdı. "Hadi, kov beni."

Shepherd'ı sinir etmenin en emin yolu rekabet etmeyi reddetmekti.

"Bilmiyorum," dedi Paul, "Pittsburgh işi için bence de sen daha uygun olurdun, istersen bir tavsiye mektubu yazayım."

"Paul!" dedi Anita.

"İçeri gir, Anita," dedi Paul. "Birazdan biz de geliyoruz." Anita, Shepherd'a tam istediğini vermeye, yani Shepherd'ın yeni bir oyun çemberinin başlangıç noktası olarak kullanabileceği bir kavga çıkarmaya can atıyor gibiydi.

"Seni affediyorum," dedi Paul. "Benim için çalışmaya devam etmeni istiyorum, eğer sen istiyorsan tabii. Bu iş için dünyada senden iyisi yok."

"Beni parmağının altında tutup ezmek hoşuna gidiyor, değil mi?"

Paul sıkıntıyla güldü. "Hayır. Tıpkı eskisi gibi olacak. Parmağımın altında mı? Bunu nasıl-"

"Eğer beni kovmuyorsan, transfer olmak istiyorum."

"Pekâlâ. Biliyorsun bu benim elimde değil. Hadi artık içeri girelim." Ayağa kalkan Shepherd'a elini uzattı. Shepherd reddetti ve sırtını dönüp yürüdü.

Onu Anita durdurdu. "Kocamın sağlığı konusunda fikirlerin varsa, önce kendisine veya doktoruna söyleyen daha iyi edersin," dedi kısık bir sesle.

"Kocan ve doktoru, benim Kroner ve Baer'e söylediklerimi aylardır biliyor. Bırak Pittsburgh'u, ayaklı bir dikiş makinesinin bile başında duracak halde değil." Yine ısınmaya ve belki sesleri yemek odasına ulaşır ümidiyle, moral kazanmaya başlamıştı.

Paul ikisini de kollarından tutup misafirlerin gözünün önünde bara doğru iteledi. Herkes merakla onlara bakıyordu. Paul, Anita ve Shepherd gülümsediler ve kol kola bardan geçip yemek salonuna girdiler.

"Keyifsizsin ha?" dedi Kroner Shepherd'a şefkade.

"Evet efendim. Öğle yemeğinde yediğim istiridyeler dokundu galiba."

Kroner anlayışla başını salladı ve garsona döndü. "Şu çocuğa südü papara getirebilir misiniz?" Kroner, ailesi içindeki uyumu korumak için her yola başvurmaya, zor durumdaki birine çıkış yolunu göstermeye hazırdı. Kroner artık bütün gece -şu papara gibi bahanelerle- Shepherd'ın hasta olduğu masalını koyup kaldırır diye düşündü Paul.

Kahve ve likörden sonra, Paul Ilium Fabrikası'nın on dört yıl önce Ulusal Üretim Konseyi altındaki diğer sanayilerle birleşmesi hakkında kısa bir konuşma yaptı. Sonra da, ikinci Sanayi Devrimi olarak adlandırdığı daha genel konuya girdi. Düzenli aralarla zar zor başını yazıdan kaldırarak konuşmayı okudu demek daha doğru olur. O akşamüstü ofiste Katharine Finch'e söylediği gibi, bayat bir konuydu - kaydedilen ilerlemeler hakkında bir rapor, sanayi için yaptıkları ve yapmakta oldukları şeylere duyulan inancın bir teyidi idi. Makineler Amerika'nın işini Amerikalılar'ın şimdiye kadar yaptığından çok daha iyi yapıyorlardı. Daha çok insana, daha az fiyatla daha iyi mallar sunuluyordu, bunun fevkalade ve son derece tatmin edici bir şey olduğunu kim inkâr edebilir-arı? Kısacası, konuşma yapmak zorunda kalınca herkesin söylediği aynı şeyleri söylüyordu.

Bir ara Kroner koca elini kaldırıp bir yorumda bulunmak istedi. "Söylediklerinin altını çizmek kabilinden, gayet enteresan bulduğum bir noktayı belirtmek istiyorum, Paul. Bir beygir gücü yaklaşık yirmi iki insan gücüne eşittir - kuvvetli insan gücüne. Çelik imalathanelerindeki büyük motorlardan birinin beygir gücünü insan gücüne çevirirsen, motorun, Amerika'nın İç Savaş sırasındaki bütün köle nüfusunun yapabildiğinden daha çok iş yaptığını görürsün - üstelik yirmi dön saat hiç durmadan." Mutlulukla gülümsedi. Kroner, Doğu Bölgesi'ndeki herkesin kale gibi sağlam inanç ve gurur kaynağıydı.

"Bu gerçekten de enteresan bir rakam," dedi Paul yazıda kaldığı yeri arayarak. "Ve tabii bu sadece Birinci Sanayi Devrimi için, yani makinelerin kas gücünü değersiz hale getirdiği bir zaman için geçerli. Bizim şu anda tamamlamakta olduğumuz ikinci devrimi, tasarruf edilen iş bakımından ifade etmek biraz daha zor. İnsanların her gün, her gün aynı işi yapmaktan duyduğu can sıkıntısını ve rahatsızlığı ölçecek beygir gücü gibi bir kıstas olsaydı belki ifade edilebilirdi - ama yok."

"Fireleri ölçebilirsin ama," dedi Baer, "ve akla hayale gelmez, en aptalca, en lanet olası hataları. İsrافی, stopajları, beceriksizlikleri! Bunları bal gibi de dolarlarla ifade edebilirsin, kötü işçiliğe harcanan dolarlarla."

"Evet," dedi Paul, "ama bunu ben işçinin bakış açısından düşünüyordum. İki sanayi devrimi de iki çeşit ağır ve sıkıcı işi ortadan kaldırdı ve ben şu anda

ikinci devrimin insanları bunun ne kadarından kurtardığını hesap edecek bir yol arıyordum."

"Ben çalışıyorum," dedi Baer. Herkes güldü.

"Diğerlerini - nehrin karşısındakileri," dedi Paul.

"Onlar hiç çalışmazdı ki," dedi Kroner ve herkes yine güldü.

"Tavşan gibi de çoğalırlar," dedi Anita.

"Çoğalan tavşanlarla ilgili açık fıkralar mı anlatılıyor?" dedi Finnerty kapıda durarak. Hafifçe sallanıyor, ağır ağır ne-res alıyordu. Viskiye bulduğu belliydi. "Hangisiydi? Küçük tavşan kız tavşan nalburiyesine gitmiş, satıcı da—"

Kroner hemen ayağa kalkıp yanına gitti. "Finnerty - nasılsın bakayım evlat?" Garsonu çağırdı. "Tam kahvenin üstüne geldin evlat- koca bir fincan sade kahve." Dev kolunu Finnerty'ye doladı ve onu Anita'mn iptal etmiş olduğu yere doğru sürükledi. Finnerty yanındaki mühendisin yer kartını aldı, gözünü kırıştırarak önce karta baktı, sonra adama. "Benim kahrolası kartım nerede?"

"Yer kartını ver şuna allahaşkına," dedi Anita.

Paul kartı cebinden çıkarttı, düzeltti ve Finnerty'nin önüne koydu. Finnerty başını salladı ve somurtkan bir suskunluğa gömüldü.

"Biz de ikinci Sanayi Devrimi'nden bahsediyorduk," dedi Kroner, hiçbir şey olmamış gibi. "Paul bunun ortadan kaldırdığı ağır ve sıkıcı işleri ölçmek için tam bir kıstas olmadığını söylüyordu. Sanırım bu hikâyeyi de bir diyagram vasıtasıyla açıldığa kavuşturabiliriz - çoğu hikâyeye gibi."

"Tavşan nalburiyesindeki küçük tavşan kızın hikâyesini değil ama," dedi Finnerty.

Herkes, Kroner'i örnek alarak onu duymamış gibi yaptı. "Eğer çalışılan insan saaderini kullanılan elektron tüplerinin sayısına karşı işaretlersek, insan saati düştükçe tüplerin çoğaldığını görürüz."

"Tavşan gibi," dedi Finnerty.

Kroner gülümsedi. "Evet, tavşan gibi. Bir de Paul, babanın muhtemelen sana bahsetmiş olduğu başka bir enteresan nokta daha var, o da insanların, senin deyimle ikinci Sanayi Devrimi'ne uzun bir süre aldırış etmemeleriydi. Atom enerjisi manşederden inmiyordu ve herkes atom enerjisinin barış zamanında kullanımı sanki dünyayı yeniden yaratacakmış gibi konuşuyordu. Atom Çağı;

merakla gözlenen şey işte buydu. Hatırlıyor musun, Baer? Bu arada, tüpler tavşan gibi çoğaldı."

"Bu arada, uyuşturucu iptilası, alkolizm ve intihar da aynı oranda arttı," dedi Finnerty.

"Ed!" dedi Anita.

"O savaş dönemiymiş," dedi Kroner temkinle. "Bu her savaştan sonra olur."

"Organize suç, boşanma, çocuk suçları, hepsi de elektron tüplerinin kullanımına paralel olarak arttı," dedi Finnerty.

"Yapma, Ed," dedi Paul, "bu faktörler arasında mantıki bir bağlantı olduğunu kanıtlayamazsın."

"Çok cüzi bir bağlantı da olsa, düşünmeye değer," dedi Finnerty.

"Eminim bizi şu anda ilgilendirmeye yetecek kadar bağlantı yoktur," dedi Kroner sertçe.

"Yeterince hayal gücü ya da dürüstlük olmadığı gibi," dedi Finnerty.

"Allahaşkına! Siz neden bahsediyorsunuz?" dedi Anita sinirli sinirli peçetesini kıvrarak. "Hadi- şu kasvetli yerden çıkıp dama şampiyonasına başlayalım artık."

Masadaki herkes cevaben bir oh çekti ve minnetle başını salladı. Paul da hiç pişmanlık duymadan konuşmasının geri kalanını bir yana itti. Misafirler, Finnerty hariç, kulübün oyun odasına doldular, dama tahtası, yer lambalarıyla çevrelenmiş pırıl pırıl bir masanın üzerinde çoktan kurulmuş bekliyordu.

Paul'a meydan okuyan dört genç öne çıktı, acele acele bir şeyler konuştular, sonra üçü vestiyere gitti. Dördüncüsü, Fred Berringer, masaya oturup gizemle sırtıttı.

Paul da karşısındaki sandalyeye oturdu. "Çok oynar mısınız?" dedi.

"Biraz biraz."

"Fred, sen Minnesotalı'ydın, değil mi? Minnesota dama şampiyonası da mı tehlikede acaba, Fred?"

"Vallahi kulüp şampiyonasını kazanmaya niyetliyim ve kaybedecek hiçbir şeyim yok."

"Kaybedeceksin, kaybedeceksin," dedi Baer. "Hepsi kaybeder, hepsi, hepsi kaybeder, di mi, Paul? Hepsini yenersin."

"Tevazu buna cevap vermeme engel oluyor," dedi Paul. "Sicilim yeterli kanıt sanırım." Yenilmezliği hususunda birazcık coşku duymaya izin verdi kendi kendine. Vestiyerdeki faaliyete bakılırsa bu geceki oyunda bir tuhaflık olacağa benzer-

L, ama kaygılanmıyordu.

Damacı Charley'ye yol açın! Damacı Charley'ye yol a-on!" diye bağırdı Berringer'ın yardımcıları fuayeden.

Oyun odasındaki kalabalık kenara çekildi ve üç genç bir :arşafa sarılmış, tekerlekler üzerinde tangırdayan, insan bo-rında bir kutu sürdüler içeri.

"içinde adam mı var?" dedi Kroner.

Bir beyin, bir beyin," dedi Berringer zafer edasıyla. "Danacı Charley, dünya şampiyonu dama oyuncusu, fethedecek reni gezegenler arıyor." Çarşafı bir kenarından tutup çekti ve ..harley'yi ortaya çıkardı - ön paneline bir dama tahtası bocanmış, gri, çelik bir kutuydu. Bir dama taşının durabileceği aer karede arkasında birer lamba olan kırmızı ve yeşil bir cev-ier vardı.

"Tanıştığımıza memnun oldum, Charley," dedi Paul gü-tmsemeye çalışarak. Neler olup bittiğini anlayınca kızardığını ve biraz da kızdığını hissetti. İlk tepkisi çekip gitmekti.

Baer kutunun arkasını açtı. "Vay, vay, sahiden de," dedi. 'Bakın, bakın, bakın, o da oraya, şu da- vay canına! Hafızası oile var. Kaset onun için değil mi, çocuklar, ha? Hafıza için? Kasetli hafıza?"

"Evet efendim," dedi Berringer kararsızca. "Sanırım öyle."

"Bunu sen mi yaptın?" dedi Kroner inanmazlıkla.

"Hayır, efendim," dedi Berringer, "babam yaptı. Hobisidir."

"Berringer, Berringer, Berringer," dedi Baer kaşlarını çatarak.

"Dave Berringer'ı tanırırsın ya; bu Dave'in oğlu," dedi Kroner.

"Ya!" Baer, Damacı Charley'ye yeni bir hayranlıkla baku. "Allah allah, tevekkeli değil, tevekkeli değil." Ülkedeki en iyi kompütercilerden biri olan Fred'in babası yapmıştı bu makineyi.

Paul teslim olurcasına sandalyesinde kaykıldı ve komedinin başlamasını bekledi. Genç Berringer'in aptal, rahat suratına bakınca, oğlanın bu makine hakkında dış düğmelerden

ve sinyallerden başka hiçbir şey bilmediğine kanaat getirdi.

Finnerty yemek odasından salına salına içeri girdi, çene hizasında tuttuğu bir tabaktan yemek yiyordu. Tabağı kutunun üstüne koydu ve başını Baer'inkinin yanına, makinenin arkasına soktu. "Para koyan var mı?" dedi.

"Çıldırıldın mı?" dedi Paul.

"Bana uyar ahbap, bana uyar," dedi Berringer. Şişman cüzdanını masanın üstüne koydu.

Diğer üç genç Charley'den uzanan bir fişi süpürgeliğin üstündeki bir prize takmışlardı; onlar düğmeleri açıp kapadıkça kutu homurdanıp çıtırdıyor, ön paneldeki ışıklar yanıp sönüyordu.

Paul ayağa kalktı. "Teslim oluyorum," dedi. Kutuyu pat-patladı. "Tebrikler, Charles, benden daha iyisin. Bayanlar, baylar, size yeni kulüp şampiyonunu takdim ederim." Dışarı, bara doğru yöneldi.

"Sevgilim," dedi Anita, kolundan yakalayarak. "Hadi ama, sen böyle yapmazdın."

"Lanet olası makineye karşı kazanamam. Hata yapması imkânsız."

"Ama hiç değilse ona karşı oynayabilirsin."

"Ne ispat etmek için?"

"Hadi, Paul," dedi Finnerty, "Charley'yi inceledim, bana o kadar da parlak zekâlı görünmedi. Sana elli dolar koyuyorum, Damacı Charley'nin şansını olduğunu düşünen herkesle de bahse girerim."

Shepherd üç yirmilik koydu hevesle. Finnerty bunu karşıladı.

"Yarın güneş doğmayacak diye de bahse girebilirsin," dedi Paul.

"Başlayın," dedi Finnerty.

Paul yine sandalyesine yerleşti. İsteksizce bir taşı ileri sürdü. Gençlerden biri bir düğmeyi kapattı ve Damacı Charley'nin göğsünde Paul'un hamlesini belirten bir lamba yandı, | sonra da, Berringer için en iyi karşı hamleyi belirten bir lamba daha.

Berringer gülümsedi ve makine ne yapmasını söylüyorsa

raptı. Bir sigara yaktı ve yanındaki para yığınınını okşadı.

Paul yine hamle yaptı. Bir düğme kapandı ve ışıklar pırıldadı. Ve bu birkaç hamle boyunca böyle devam etti.

Paul, Berringer'ın taşlarından birini, görebildiği kadarı-a kendini tehlikeye maruz bırakmadan alınca hayret etti. Sonra bir taş daha aldı, bir taş daha. Başını şaşkınlık ve say-pvla salladı. Makine belli ki oyunu uzun vadeli bir şekilde alçılıyor, henüz anlaşılmayan genel bir strateji uyguluyordu. Damacı Charley de, sanki düşüncelerini doğrular gibi, me-ium bir hırıltı çıkarıyor, bu ses oyun ilerledikçe yükseliyordu.

"Şu andan itibaren, Damacı Charley'ye karşı bire üç bahis öneriyorum," dedi Finnerty. Berringer da, Shephard da, çirer yirmilik daha koyarak bu bahsi karşıladılar.

Paul bir taşla üç taşı aldı.

"Dur bakayım bir dakika," dedi Berringer.

"Niçin?" dedi Finnerty.

"Bu işte bir gariplik var."

"Sen ve Damacı Charley yeniliyorsunuz, o kadar. Bir taraf kazanır, bir taraf kaybeder," dedi Finnerty. "Oyunun kuralı böyle."

"Tamam da, Damacı Charley doğru çalışırsa kaybede-mez." Berringer kararsızca ayağa kalktı. "Dinleyin, tersliği bulana kadar oyuna ara versek iyi olur." Deneme yapar gibi on panele dokundu. "Aman allahım, fırın gibi yanıyor!"

"Oyunu bitir ufaklık. Şampiyon kim bilmek istiyorum," dedi Finnerty.

"Anlamıyor musun!" dedi Berringer öfkeyle. "Doğru dürüst çalışmıyor." Yalvarırcasına oradakilere baktı.

"Hamle sırası sende," dedi Paul.

Berringer çaresizce ışıklara baktı, bir taş öne sürdü.

Paul, Berringer'ın iki taşını daha alıp kendi taşını şah yaptı. "Bu gelmiş geçmiş en acayip bubi tuzağı olmalı," diye güldü. Oyundan son derece keyif alıyordu.

"Bir iki dakikaya kalmaz Damacı Charley çıkış yolunu bulacak, ondan sonra güle güle şampiyonluk diyeceksin," dedi Finnetrty. "Hop, hop, hop, hoppa. Perdeler, Paul."

"Hesap harika bir şey!" dedi Paul. Burnunu çeka. Hava yanan boya gibi bir kokuyla doluyordu ve gözleri sulanmaya başlamıştı.

Berringer'ın yardımcılarında biri kutunun arkasını açınca makinenin içinden gelen yeşil ışıkla zehirli bir renge bürünen bir duman doldurdu odayı.

"Yangın!" diye bağırdı Baer.

Bir garson elinde bir yangın söndürücüyle koşarak geldi ve sıvıyı Damacı Charley'nin bağırsaklarına fıskırttı. Sıvı yanan parçalara değip cızırdadıkça buhar çıkıyordu.

Charley'nin çelik göğsündeki ışıklar deli gibi yanıp sönmeye başlamıştı, sadece makinenin anlayabileceği kurallara uygun olarak şeytani ve hızlı bir oyun oynuyorlardı. Bütün ışıklar birden yandı, hırıltı giderek yükseldi, gök gürültümsü bir org notasına dönüştü ve aniden sustu. Küçük lambalar, ışıklarını söndürüp yatan bir köy gibi birer birer söndü.

"Vay canına, vay canına!" diye mırıldandı Baer.

"Fred, çok üzgünüm," dedi Anita. Azarlıcasına Paul'a baktı.

Mühendisler Damacı Charley'nin başına üşüştüler ve ön saftakiler küller, erimiş tüpler ve kararmış teller arasında bir şeyler aradılar. Her yüzde trajedi okunuyordu. Güzel bir şey ölmüştü.

"Ne kadar da güzel bir şeydi!" dedi Kroner üzgün üzgün, elini Berringer'ın omzuna koyarak. "Olanları babana ben anlatırsam belki daha kolay olur, eğer istersen tabii."

"Bütün hayatı buydu - laboratuvar hariç," dedi Berringer. Afallamış ve korkmuştu. "Yıllarını verdi. Neden böyle oldu ki?" insanlığın binlerce yıldır sorduğu sorunun bir başka boş yankısıydı bu, insanlar bu soruyu sormak için doğmuştu sanki.

"Tanrı verir ve Tanrı geri alır," dedi Finnerty.

Berringer dudağını ısırды ve başını salladı, kimin konuşmuş olduğu sonradan kafasına dank etti. Yuvarlak, aptal suratı, hain, tehditkâr bir ifadeye büründü. "A-ha," dedi, dudaklarını yalayarak, "bay ukala. Seni neredeyse unutmuştum."

"Unutmasan iyi edersin. Kazanacak olana bir sürü para yatırdım."

"Bak şimdi, Finnerty," dedi Kroner durumu yatıştırmak tın, "berabere diyelim, olsun bitsin? Ne de olsa çocuğun üzölmeye hakkı var yani, sonra—"

"Neden berabereymiş," dedi Finnerty. "Paul Damacı Cnarley'yi bileğinin gücüyle yendi."

"Şimdi anlıyorum," dedi Berringer tehditkârca. Fin-»erty'yi iki yakasından yakaladı. "Damacı Charley'ye ne yapın, bay ukala?"

"Baer'e sor. Onun da başı benimkinin yanındaydı. Baer, ben Charley'ye bir şey yaptım mı?"

"Ha, ne? Ne yaptın, bir şey mi yaptın? Hasar mı yani? Yok, yok, ne münasebet, hayır," dedi Baer.

"Hadi otur da oyunu bitir, şişko çocuk," dedi Finnerty. 'Veya yenilgiyi kabul et. öyle veya böyle ben paramı iste-

||

nm. <

"Charley'ye bir şey yapmadınsa, kaybedeceğinden neden .i kadar emindin?"

"Çünkü ben bir makineye karşı gelen her insanın tarafını tutarım, hele Paul gibi bir adama karşı senin gibi bir taş kafa-rı destekleyen bir makineye. Hem, Charley'nin bir bağlantısı şevşekti."

"öyleyse neden söylemedin?" dedi Berringer. Makinenin kalıntılarına işaret etti. "Bak- şuna bir bak! Bağlantıdan bahsetmemekle ne yaptığına bak. Burayı senin pis suratınla paspaslamam lazım."

"Durun, durun bakayım — yavaş olun," dedi Kroner, ikisinin arasına girerek "Şu bağlantıdan bahsetmen gerekirdi, Ed. Buna ayıp derler, hem de büyük ayıp."

"Eğer Damacı Charley insanları budala durumuna düşürmeyi biliyorsa, kendi bağlantılarını tamir etmesini de bilseydi. Paul kendi devrelerine nasıl bakıyor, Charley de öyle rapsaydı. Elektronikte yaşayanlar elektronikte ölürlere. Sic semptr tyrannis." Masadaki banknotları topladı, "iyi geceler."

Anita tırnaklarını Paul'un koluna geçirdi. "Oh, Paul, Paul, bütün geceyi mahvetti."

Dışarı çıkarken Finnerty, Paul ve Anita'mn yanında durdu. "Tebrikler,

şampiyon."

"Lütfen paralarını geri ver," dedi Anita. "Makine tam olarak çalışmıyordu. Adil ol. Doğru değil mi, Paul?"

Ciddi ciddi duran misafirlerin şaşkın bakışları arasında Paul kontrolünü kaybetti ve kahkahalarla gülmeye başladı.

"Ha şöyle şampiyon," dedi Finnerty. "Bu sportmen beyler bir ip bulmadan önce eve gitsem iyi olur."

"Eve mi? Washington'a mı?" dedi Anita.

"Sizin evinize canım. Washington'da bir evim yok artık." Anita gözlerini kapattı. "Anlıyorum."

6

"Bunu söylediğinde yüzündeki ifade nasıldı?" dedi Anita.

Paul yorganı yüzüne çekmiş, her gece karanlık, sessiz bit rahim haline getirdiği yatağında tortop olmuş uyumaya çalışıyordu. "Üzgün görünüyordu," diye mırıldandı. "Ama hep üzgün görünür - çok tatlı ve üzgün."

Üç saattir kulüpteki akşam yemeğinde olanları konuşuyorlar ve döne döne Kroner'in veda ederken ne söylediğine geliyorlardı.

"Bir iki şey söylemek için seni bir kenara hiç çekmedi, öyle mi?" Anita cin gibiydi.

"Yemin ederim Anita, bütün söylediği son söyledikleriydi."

Anita, Kroner'in sözlerini tarta tarta tekrar etti: "Gelecek hafta bir gün beni ve Anne'i ziyarete gelmeni istiyorum, Paul."

"Hepsi bu."

"Pittsburgh hakkında hiçbir şey söylemedi mi?"

"Hiçbir şey," dedi Paul sabırla. "Hiçbir şey dedim ya." Yorganı kafasına iyice çekti ve dizlerini daha da kıvırdı. "Hiçbir şey."

"İlgilenmeye hakkım yok mu?" dedi Anita. Belli ki kalbi kırılmıştı. "Bana bunu mu demek istiyorsun, umursama hakkım yok mu yani?"

"Umursadığına sevindim," dedi kısık bir sesle. "Güzel, narika, teşekkürler!" Yarı

uykulu yarı uyanık olmanın yarattığı kabusumsu halde, karı ve kocanın tek beden olma kavramını gözünde canlandırdı - fiziksel bir ucubet, acınası, acayip ve çaresiz*siyam ikizleri gibi.

"Kadınlar erkeklerin hissetmediği şeyleri içgüdüyle hissederler," diyordu Anita. "Erkeklerin aldırış etmediği önemli şeyler bizim dikkatimizi çeker. Kroner Pittsburgh konusunu 3 ı gece senin açmanı istedi sen ise-"

"Kroner'in kafasından neler geçtiğini evine gittiğimiz zaman öğreniriz. Şimdi uyuyalım ne olur!"

"Finnerty!" dedi. "İşi bozan o oldu. Ne kadar kalacak allah aşkına?"

"Bir iki güne kalmaz bizden bıkar, her şeyden bıktığı gibi."

"U.S.P.K. memlekette başıboş dolaşıp eski dostlara hakaret etsin diye mi onu serbest bırakıyor?"

"Ayrılmış, işi yok artık."

Yatakta dikilip oturdu. "Kovmuşlardır! iyi etmişler!"

"Kovmamışlar, ayrılmış. Kalması için zam teklif etmişler. Ayrılmayı kendi istemiş." Kendisini ilgilendiren bir konudan bahsetmenin onu uyandırdığını fark etti. Anita'mn Pittsburgh meselesini eşeleyip durması onu iyice tortop olmaya yöneltmişti. Şimdiyse biraz gevşediğini, bir erkek gibi doğrul-duğunu hissediyordu. Finnerty yine büyülü bir isim halini almıştı; Paul'un ona karşı duyguları 360 derece dönüş yapmıştı. Damacı Charley'nin coşku verici yenilgisi sırasında aralarında Paul'un hiçbir iş konusunda yıllardır hissetmediği bir moral ve birlik duygusu oluşmuştu. Üstelik-Paul'un düşünceleri serin bir rüzgârla ferahlamış gibi canlanıyordu- Finnerty'nin yapmış olduğu şeyde bir büyü vardı, intihar kadar anlaşılmaz ve basit olduğu kadar güzel bir şey: işinden ayrılmıştı.

"Paul..."

"Hımmm?"

"Baban senin bir gün Pittsburgh'un müdürü olacağını düşünüyordu. Eğer yaşasaydı, hiçbir şey onu bu işi aldığını duymak kadar mutlu etmezdi."

"Ihhııı." Anita'mn, evlendikten hemen sonra, bir sandıkta babasının bir resmini bulduğunu ve ona ilk doğum, günü hediyesi olarak bunu büyüttürüp çerçevelettirdiğini hatırladı. Resim şu anda masasının üzerindeydi, Anita oraya koymuştu - sabah kalkınca ilk ve akşam yatarken son olarak görebileceği bir yere. Paul'un babasını hiç tanımamıştı Anita, Paul da ondan fazla bahsetmiş

değildi; yine de, onu tanırmış gibi saatlerce adamdan bahsedebilecek kadar bir tür mit yaratmıştı. Mite göre, Paul'un babası gençliğinde Paul kadar uysal tabiatlı imiş ve onu ekonominin en yüksek mevkisine götüren güç hayatının orta yıllarında gelmiş kendisine - yani tam Pa-ul'un girmeye başladığı yaşlarda.

Paul'un babasının izinden gidebileceği fantezisini canlı tutanlardan biri de Kroner'di. Paul'un Ilium'un müdürlüğüne gelmesinde Kroner'in bu inancının payı çok büyüktü; bu inanç şimdi de onu Pittsburgh'un müdürlüğüne getirebilirdi. Paul hiyerarşi içindeki bu çabasız yükselişini düşündüğü zaman bazen, şimdi olduğu gibi, kendini aptal gibi, bir şarlatan gibi hissedirdi. Kendisine verilen görevleri yapabildiği doğrudu, ama babasının, Kroner'in, Shepherd'ın ve daha pek çok kişinin sahip olduğu şey onda yoktu: yaptıkları şeylerdeki ruhsal önem duygusu; her şeyi bilen ve her yerde bulunan büyük hayalet, yani örgüt kişiliği tarafından duygusal olarak, neredeyse bir âşık gibi etkilenme yetisi. Kısacası, babasını saldırgan ve azametli kılan şey Paul'da eksikti: gerçekten umursayabilmek.

"Shepherd konusunda ne yapacaksın?" dedi Anita.

Paul yine kıvrılmaya başladı. "Ne mi yapacağım? Yaptım bile. Hiçbir şey."

"Biri ona haddini bildirmezse herkesi çiğneyip geçecek bir gün."

"Zararı yok."

"Ciddi olamazsın."

"Uyumak istediğim konusunda ciddiylim."

Anita tekrar yatınca yatağının yayları gıcırdadı. Birkaç dakika kıpır kıpır bir oraya, bir buraya döndü. "Biliyor musun, çok tuhaf," dedi.

"Hımmm?"

"Shepherd yüzünü belli bir açıya çevirirse, tıpatıp başka nırine benzediği dikkatimi çekerdi hep. Kime benzediğini bu eceye kadar çıkaramamıştım."

"Mmmm."

"Ona tam belirli bir açıdan bakarsan, sanki hık demiş babanın burnundan düşmüş."

7

Birinci Sınıf Er Elmo C. Hacketts, Jr. Bratpuhr Şahı'na Dışişleri Bakanlığı'ndan

Doktor Evving J. Halyard'a, tercümanları Khashdrahr Miasma'ya, Ordular Generali Milford S. Bromley'ye, ordugâh kumandanı General William K. Corbett'e, tümen kumandam Tuğgeneral Earl Pruitt ve yaverlerine yaklaştı.

Birinci Sınıf Er Hacketts, On ikinci Ordu'nun Dokuzuncu Kolordusu'nun 107. Piyade Alayı'nın 427. Tümeni' nin Birinci Kıtası'nın B Bölüğü'nün ikinci Takımı'nın Birinci Müfrezesi'nin ortasında idi ve orada öylece durup, tram-petçi büyük davula her vurduğunda sol ayağını yere basıyordu.

"A-laaaay-" diye bağırdı Alay Kumandam bir megafondan.

"Tü-meeen-" diye böğürdü dört tümen kumandanı.

"K'taaaa-" diye bağırdı on iki kıta kumandanı.

"Bö-lüüüük-" diye bağırdı otuz altı bölük kumandanı.

"Ba-tar-yaaa-" diye haykırdı on iki batarya kumandanı.

"Taa-kıııııı-" diye mırıldandı yüz doksan iki takım kumandanı.

"Hacketts," dedi Birinci Sınıf Er Hacketts kendi kendine.

"Dur!"

Ve Hacketts durdu bir ki.

"Sağaaaa-" dedi megafon.

"Sağ, sağ, sağ, sağ, sağ..." diye yankılandı iki yüz elli ses.

"Sağ," dedi Birinci Sınıf Er Hacketts kendi kendine.

"Döööönn!"

Hacketts sağa döndü, bir ki. Ve başka bir yerlerdeki altı milyon insanın ruhani lideri Bratpuhr Şahı'nın küçük, parlak gözleriyle karşılaştı.

Şah hafifçe öne eğildi.

Hacketts eğilmedi, çünkü eğilmek zorunda değildi ve yapmak zorunda olmadığı bir şeyi ne diye yapacaktı, sadece yirmi üç yıl askerliği kalmıştı, ondan sonra Ordu'yla işi bitiyordu ve Ordu'nun cehenneme kadar yolu vardı ve yirmi üç yıl sonra orospu çocuğu bir albay veya teğmen veya generalin biri yanına gelip ona 'Bana selam çak' veya 'Şu izmariti yerden al' veya 'Ayakkabılarımı parlat' veya öyle bir şey derse, 'Kıçımı yala' deyip terhis kâğıdını çıkartıp sallayacak ve

yüzüne tükürecek ve kahkahalarla çekip gidecekti, çünkü yirmi beş senesi bitmiş olacaktı ve yapacağı tek şey Evansville'de Hooker'ın Barı'nda eski grubuyla takılmak ve emeklilik çekini beklemek olacaktı ve canın cehenneme arkadaş diyecekti, çünkü artık kimse bana hot zot edemez, çünkü ben artık paçayı kurtardım ve-

Şah neşeyle ellerini çırpı ve dev gibi, sağlıklı bir adam olan Birinci Sınıf Er Hacketts'a bakmaya devam etti. "Niki Takaru/' diye bağırdı, kuvvede bir Sumklish aroması yayarak.

" Takaru değil," dedi Doktor Halyard. "As-ker."

" Takaru değil mi?" dedi Şah şaşkın şaşkın.

"Ne diyor?" dedi Ordular Generali Bromley.

"Ne güzel köleler, diyor," dedi Halyard. Tekrar Şah'a döndü ve ufak tefek, esmer adama parmağını salladı." Takaru değil. Hayır, hayır, hayır."

Khashdrahr da şaşırılmış gibiydi ve konuyu aydınlatmakta Halyard'a hiç yardımcı olmadı.

"Sim koula Takaru, akka sahn salet?' dedi Şah Khash-drahr'a. Khashdrahr omuz silkti ve soru sorarcasına Halyard'a baktı. "Şah diyor ki, bunlar köle değilse, yaptıkları şeyleri onlara nasıl yaptırıyorsunuz?"

"Yurtseverlik," dedi Ordular Generali Bromley sertçe. "Yurtseverlik denen bir şey var."

"Vatan sevgisi," dedi Halyard.

Khashdrahr Şah'a tercüme etti, Şah da hafifçe başını salladı, ama bakışları hâlâ şaşkındı. " Sidi ba—" dedi muvakkaten.

"Ha?" dedi Corbett.

"öyle de olsa-" diye tercüme etti Khashdrahr ve o da 2ah gibi adamlara şüpheli şüpheli baktı.

"So-laaa-" diye bağırdı megafon.

"Sol, sol, sol..."

"Sol," dedi Hacketts kendi kendine.

Ve Hacketts o sabah teftişte olanlar yüzünden diğer herkes izindeyken bu

hafta kışlada nasıl yalnız kalacağını düşündü; yeri paspaslayıp kuruladıktan ve ranzasının yanındaki pencereleri sildikten ve battaniyelerini sıkıca örttükten ve dış macunıf tüpünü tıraş köpüğü tüpünün soluna koyduktan ve iki tüpün de kapağını koridordan öbür yana çevirdikten ve sandıktaki katlı çoraplarını ağızları yukarı doğru yerleştirdikten ve sefertasını ve bardağını ve kaşığı ve çatalını ve bıçağını ve matarasını parlattıktan ve tahta tüfeğini cilaladıktan ve taklit madeni kısmını kararttıktan ve ayakkabılarını parlattıktan ve ranzasının altındaki yedek ayakkabısının bağcıklarını bağladıktan ve askılarındaki giysilerini: iki zeytuni gömlek; iki zeytuni pantolon; üç haki gömlek; üç haki pantolon; çapraz dokumalı kumaştan iki gömlek; çapraz dokumalı kumaştan iki pantolon; saha ceketi; zeytuni merasim gömleği; zeytuni yağmurluk; sırasıyla astıktan ve bütün ceplerini boşaltıp ilikledikten sonra denedeme subayı gelip de, "Hey, asker, fermuarın açık, sana izin yok," demesin mi ve-

"Dööön."

"Bir ki," dedi Hacketts.

"İleriiii-"

"İleri, ileri, ileri..."

"ileri," dedi Hacketts kendi kendine.

Ve Hacketts gelecek yirmi üç yıl içinde hangi cehenneme gideceğini düşündü ve bir süre Amerika'dan uzaklaşmak ve başka bir yeri istila etmek iyi bir değişiklik olurdu ve kolayca yatacağı birini arayan ve bunu kendi memleketinde bulamayan veya yatacak iyi birini bulamayan ki bu hiç bulamamaktan iyidir parasız bir serseri olmaktansa bu ülkelerden birinde belki önemli bir kişi olmak daha iyi olurdu, ama hayat yat maktan ibaret değildi zaten ve biraz şans ve şöhret hiç fena olmazdı ve yurt dışında hem kadın hem şans şöhret bulunabilirdi ve çarpışma filan olmasa da ve uzun süre olacağı da benzemiyordu ama yine de sana gerçek bir silah ve mermi veriyorlardı ve bunda hiç değilse biraz şans vardı ve tahta bir tüfekte bir ileri bir geri yürümekten çok daha iyiydi gerçi biraz mevki de olsa fena olmazdı ama IQ'sunu biliyordu ve bunu herkes de biliyordu hele makineler ve onun için yirmi üç yıl daha bu böyleydi şu makinelerden birinin tüpü yanarak kartını yanı; okuyup onu Subay Adayı Okuluna göndermedikçe ve bu arada bir olurdu mesela Mulcahy kartını ele geçirmiş ve makine ler büyük bir terfi hak ettiğini sansınlar diye bir buz kırıcısıyla üzerinde tahrifat yapmıştı ama onun yerine belsoğukluğu var diye yirmi altı kere kışlaya hapsolmuştu sonra da tromboncu olarak bandoya transfer olmuştu halbuki ıslık bile çalamazdı ama her neyse bu lanet olası Haşat ve Iskartalar'dan iyiydi fazla derdi yoktu güzel bir üniforma da vermişlerdi yalnız pantolonların fermuarı olması gerekirdi ve sadece yirmi

üç sene sonra orospu çocuğu generalin veya albayın veya öyle birinin yanına gidip diyebilirdi ki, "kıcıımı-"

"ileri!"

Büyük davul "Buum!" diye gümledi ve Hacketts'in sol ayağı güm diye yere bastı ve bu engin, uysal insan çığının arasında yürüdü gitti.

" Takaruedi Şah Khashdrahr'a gürültüyü bastırarak.

Khashdrahr başını salladı ve gülümseyerek buna katıldığını belirtti." Takaru."

"Ben ne yapayım söylesenize?" dedi Halyard Ordula; Generali Bromley'ye dertli derdi. "Adam her gördüğü şeyi kendi ülkesindeki şeylere benzetiyor, kendi ülkesi de kim bilir ne boktan yerdir."

"Amerikka vagga bouna, ni houri manko Salim da vaggt dinko," dedi Şah.

"Kafayı şimdi neye taktı?" dedi Halyard sabırsızca.

"Diyor ki, Amerikalılar yeryüzündeki hemen her şeyi de-

Şiştirdiler," dedi Khashdrahr, "ama Himalayalar'ı yerinden oynatmak Ordu'yu değiştirmekten daha kolaydır."

Şah uzaklaşmakta olan askerlere el sallıyordu.

"Dibo, Takaru, dibo."

8

Anita ve Finnerty yoğun bir geceden sonra birbirinden çok uzak yataklarda hâlâ uyurlarken Paul yalnız başına kahvaltı etti.

Plymouth'ım çalıştırmakta güçlük çekmişti, sonunda benzininin bittiğini anladı. Evvelki akşamüstü yarım depo kadar vardı halbuki. Demek ki Finnerty, onu yatağın üzerinde bırakıp spor kulübüne gittikleri zaman arabayı almış, uzun bir süre kullanmıştı.

Paul torpido gözünü altüst edip bir emme hortumu aradı ve sonunda buldu. Bir an durakladı, bir şey eksikmiş hissine kapılmıştı. Elini tekrar torpido gözüne sokup yokladı. Eski tabanca yok olmuştu. Yere baktı, koltuğun altına baktı ama bulamadı. Belki de o Yurt'ta viski peşindeyken veledin biri almıştı silahı. Bunu derhal polise bildirmesi gerekirdi, bunun için de bir sürü form doldurması. Onu ihmal suçlamalarından kurtaracak, başka birinin de başını belaya sokmayacak bir yalan bulmaya çalıştı.

Emme hortumunu steysin vagonun deposuna daldırdı, emdi, tükürdü, öteki ucunu da Plymouth'ın boş deposuna soktu. Benzinin yavaş yavaş bir depodan öbürüne geçmesini beklerken garajdan çıkıp güneş vuran sıcak bir yer aradı.

Yukarıdaki banyo. penceresi gürültüyle açılınca başını kaldırdı ve Finnerty'nin ecza dolabının aynasında kendine baktığını gördü. Finnerty Paul'u görmemişti. Ağzında yamuk bir sigara vardı, yüzüne üstünkörü bir şekilde su çarparken sigara da öylece duruyordu. Sigaranın külü uzadıkça uzadı, ateşi neredeyse dudaklarına değecekti. Sigarayı ağzından çıkardı ve uzun kül düştü. Finnerty izmariti tuvaletin içine doğru fırlattı, bir yenisini yaktı ve tıraş olmaya başladı. Kül yine uzadıkça uzadı. Aynaya doğru eğilince kül aynaya çarpıp düştü. Baş ve işaretparmağıyla bir sivilceyi sıktı, ama belli ki patlata-mamıştı. Gözü hâlâ kızaran noktada, bir eliyle bir havlu arandı, bakmadan bir tane buldu ve bu arada Anita'mn çoraplarını da raftan banyo küvetine düşürmüş oldu. Finnerty, tuvaleti tamamlanmış olarak aynadaki yansısına bir şey söyledi, sıırttı ve banyodan çıktı.

Paul garaja döndü, emme hortumunu kıvrıp torpido gözüne geri tıktı ve arabaya binip gitti. Araba yine tekliyordu -bir çalışıyor, bir yavaşlıyordu, bir çalışıyor, bir yavaşlıyordu. Hiç değilse, kayıp tabanca konusu bir an için de olsa aklından silinmişti. Golf sahasının ilerisindeki uzun rampada motor sanki sadece üç silindirle çalışıyor gibi gidiyordu, kulüp binasının kuzeyine ladin ağaçlarından bir rüzgâr çiti çeken Yeniden İnşa ve Islah Kurumu'ndan bir grup dönüp arabanın yer-çekimiyle boğuşmasını seyrettiler.

"Hey! ön farın kırılmış," diye bağırdı içlerinden biri.

Paul gülümseyerek başıyla teşekkür etti. Araba'durakladı ve tam tepeye varacakken stop etti. Paul el frenini çekip dışarı çıktı. Motor kapağını kaldırdı ve çeşitli bağlantıları yokladı. Arabanın yanına yığıldığı aletlerden çıkan sesler yarım düzine Haşat ve Iskartanın dikkatini çekti, onlar da başlarını kapağın altına uzattılar. ■

"Bujilerden," dedi ufak tefek, parlak gözlü, Italyana benzeyen bir adam.

"Ne bujisi bee!" dedi uzun boylu, kırmızı suradı bir adam, grubun en yaşlısıydı. "Hele şu ingilizanahtarım ver de asıl mesele nerede göstereyim." Yakıt pompasının üstünde çalışmaya koyuldu ve çok geçmeden tepesini çıkardı. Kapağın ı altındaki contaya işaret etti. "İşte," dedi ciddi ciddi, ameliyat ' dersi veren bir doktor gibi, "işte mesele bu. Hava alıyor. Daha bir kilometre uzaktan sebebin bu olduğunu anlamıştım."

"Eh," dedi Paul, "birini çağırayım da, gelip arabayı götürsünler. Yeni bir conta sipariş etmek en az bir hafta alır."

"Beş dakika," dedi uzun boylu adam. Şapkasını çıkardı ve bir memnuniyet ifadesiyle iç kısmındaki deri şeridi söktü. Cebinden bir çakı çıkardı, yakıt pompasının kapağını bu şeridin üstüne koydu ve aynı boyda deri bir daire kesti. Sonra dairenin ortasını da kesip 'çıkardı, yeni contayı yerine taktı ve pompayı geri yerleştirdi. Diğerleri heyecanla onu seyrediyor, ona aletler uzatıyor veya uzatmak istiyor ve bu operasyona alabildiğince katılmaya çalışıyorlardı. Bir adam bir akü bağılısının üstündeki yeşil, beyaz kristalleri kazıdı. Bir başkası estiklerin supap kapaklarını sıkılamaya girişti.

"Şimdi dene bakalım," dedi uzun boylu adam.

Paul marşa bastı, motor çalıştı, ayağını gaz pedalına basıp çektikçe teklemekten gürlledi, yavaşladı. Başını kaldırıncaya, Halı sat ve Iskartaların yüzlerindeki derin tatmin duygusunu, ya-I raticılığın verdiği coşkuyu gördü.

Paul cüzdanını çıkartıp uzun boylu adama iki beşlik uzattı.

"Bir tane yeter," dedi adam. Parayı dikkatle katladı ve mavi iş gömleğinin cebine yerleştirdi. Alaylı bir ifadeyle gü-iimsedi. "Beş yıldır kazandığım ilk para. Bunu çerçeveletmem lazım, di mi?" Dikkatle Paul'a baktı, arabanın sahibini veni fark ediyordu. "Seni bir yerden gözüm ısıyor. Ne işte çalışırsın?"

Paul başka biri olmak istedi bir an için. "Küçük bir bakkal dükkânım var," dedi.

"Eli usta birine ihtiyacın var mı?"

"Şu anda yok. işler kesat."

Adam bir kâğıt parçasına bir şeyler karalıyordu. Kâğıdı motor kapağının üstüne koydu, kalem bir çentiğin üzerine gelince kâğıt iki yerinden delindi. "Al — ismimi yazdım. Eğer makinelerin varsa, onları çalıştıracak adam benim. Savaştan önce dedirmen ustası olarak fabrikada sekiz yıl çalıştım, bilmediklerimi de çabucak öğrenirim." Kâğıdı Paul'a uzattı. "Nereye koyacaksın?"

Paul kâğıdı cüzdanının içindeki şeffaf göze, ehliyetinin üstüne yerleştirdi, "işte buraya — en üste." Adamın elini sıktı, ötekilere de başıyla selam verdi. "Teşekkürler."

Motor güvenle çalıştı ve Paul'u tepeye, oradan da Ilium Fabrikası'nın kapısına götürdü. Bir muhafız kulübesinden el salladı, bir zil çaldı ve yüksek demir kapı iki yana açıldı. Paul

yekpare iç kapıya geldi, kornaya bastı ve arkasında başka bir muhafızın oturduğu duvardaki dar yarığa baktı. Kapı yukarı doğru açıldı ve Paul arabasını

ofis binasına doğru sürdü.

Basamakları ikişer ikişer tırmandı -yaptığı tek egzersiz buydu- ve önce Katharine'in ofisinin, oradan da kendi ofisine giden iki dış kapının kilidini açtı.

içeri girdiğinde Katharine başını bile kaldırmadı. Melankoliye gark olmuş gibiydi, odanın öteki tarafındaysa, aslında kendine ait olan kanepede, Bud Calhoun gözlerini yere dikmiş bakıyordu.

"Yardımcı olabilir miyim?" dedi Paul.

Katharine içini çekti. "Bud bir iş istiyor."

"Bud iş mi istiyor? Şu anda Ilium'daki dördüncü en yüksek maaşlı işe sahip. Depoyu idare ettiği için aldığı maaşı ben veremem doğrusu. Bud, sen delisin. Ben senin yaşındayken, senin aldığının yarısını-"

"tş istiyorum," dedi Bud. "Ne olursa."

"Ulusal Petrol Konseyi'ni sana zam versinler diye korkutmaya mı çalışıyorsun? Tabii, Bud, sana şu anda kazandığından daha yüksek bir maaş teklif ederim, ama bunu kabul etmeyeceğine söz vermen lazım."

"Artık işim yok ki," dedi Bud. "Şutlandım."

Paul afallamıştı. "Sahi mi? Sebep ne? Ahlaksızlık mı? Şu icat ettiğin zımbırtıya ne oldu-"

"Zaten onun yüzünden," dedi Bud gurur ve pişmanlıkla karışık bir tonda. "Çok güzel çalışıyor." Aval aval gülümsedi, "işimi benden çok daha iyi yapıyor."

"Bütün operasyonu o mu idare ediyor?"

"Evet. Allahın zımbırtısı."

"Böylece sen de işsiz kaldın."

"Yetmiş iki kişi işsiz kaldı," dedi Bud. Koltuğa iyice gömüldü. "tş sahamız ortadan kalktı. Püf diye." Parmaklarını şıklattı.

Paul, personel müdürünün Bud'ın iş kod numarasını bir klavyede tuşladığını ve birkaç saniye sonra makinenin, Bud ın icat ettiği alet aynı işi daha iyi yaptığı için Bud ile aynı geçim kaynağını paylaşan yetmiş iki kişinin adını taşıyan kartları teker teker çıkarttığını gözünde canlandırabiliyordu. Artık kedeki bütün personel makineleri bunu insanlara uygun bir iş olarak kabul etmeyecek şekilde yeniden programlanacaktı. Personel makinelerinin gözünde Bud'ı

simgeleyen delik ve çentikler artık tanınmayacaktı. Kan bir makineye sokulsa, olduğu gibi geri çıkacaktı.

"P-128'lere ihtiyaçları yok artık," dedi Bud kös kös, "ve bunun ne üst ne alt kademesinde açıldık var. Daha az maaşla »eri P-129'a, hatta P-130'a seve seve dönerim, ama ne fayda! Bütün pozisyonlar dolu."

"Başka numaran var mı Bud?" dedi Paul. "Bizim yetkili olduğumuz tek P'li numaralar-"

Katharine El Kitabım önüne açmış ve numaralara çoktan bakmıştı bile. "P-225 ve P-226 - yağlama mühendisleri," dedi. "Ve ikisi de Doktor Rosenau'da."

"Evet, doğru," dedi Paul. Bud gerçekten de çok berbat bir durumdaydı ve Paul ona nasıl yardım edebileceğini bilmiyordu. Makineler, Ilium Fabrikası'na tahsis edilmiş tek bir yağlama mühendisi olduğunu biliyorlardı ve ikinci bir mühendise hak tanımazlardı. Yani Bud bir yağlama mühendisi olarak kaydedilse ve makineye verilse bile, kartını olduğu gibi dışarı atarlardı.

Kroner'in sık sık söylediği gibi, randımanın bedeli ebedi dikkatti. Makineler dosyalarını bıkmadan usanmadan tarar, ayak bağı olanları, beleşçileri ve uyumsuzları bulup çıkarırlardı.

"Benim elimde olan bir şey yok biliyorsun, Bud," dedi Paul. "Kimin işe alınacağı konusunda söz hakkına sahip değilim."

"Bunu o da biliyor," dedi Katharine. "Ama bir yerden başlamak zorunda, onun için belki açık bir pozisyon veya bu konuda kime başvurmak gerektiğini biliyorsunuzdur, diye düşünmüştük."

"Çok yazık!" dedi Paul. "Sana Petrol Sanayii'nde bir iş vermek akıllarına nereden geldi ki? Dizayn kısmında olman gerekir."

"Ona yeteneğim yok," dedi Bud. "Sınavlar öyle söylü-

•|

yor.

Uğursuz kartında muhakkak bu da yazılıydı. Bütün yetenek sınavı puanları geri dönülmez, silinmez bir şekilde karta işlenmişti ve kart da bunu biliyordu. "Ama dizaynda başarılısın," dedi Paul. "Üstelik bunu Laboratuvar'daki burnu büyüklerden çok daha fazla hayal gücüyle yapıyorsun." Labora-tuvar, Ulusal Araştırma ve Geliştirme Laboratuvarı'ydı, ülkedeki bütün araştırma ve geliştirme kurumlarını tek bir çatı altında toplamış olan bir savaş mahsulüydü.

"Maşını dizayn ederek bile kazanmıyorsun, ama yine de onlardan çok daha iyi yapıyorsun bu işi. Boru hattı için şu teleölçüm tasarısı, araban, şimdi de depoyu idare eden şu canavar-"

"Ama sınavlar hayır diyor," dedi Bud.

"Onun için makineler de hayır diyor," dedi Katharine.

"İşte bu kadar," dedi Bud. "Herhalde."

"Kroner'e başvurabilirsin," dedi Paul.

"Denedim, ama sekreterini aşamadım. Kıza iş aradığımı söyledim, o da Personel e telefon etti. Kız telefonda beklerken kartımı makineden geçirdiler; sonra telefonu kapattı ve üzgün bir tavırla Kroner'in bütün ay toplantıları olduğunu söyledi."

"Belki üniversiteden yardımcı olabilir," dedi Paul. "Belki puanlandırma makinesi senin gelişme yeteneği sınavının üstünden geçerken tüpleri zayıflamıştı." Kendi dediğine kendi de inanmayarak konuşuyordu. Bud'a yardım etmek imkânsızdı. Bayat bir fıkranın dediği gibi, bütün kozlar makinelerin elindeydi.

"Onlara yazdım, puanlarımı tekrar kontrol etmelerini istedim. Ne dersem diyeyim aynı şeyi yolluyorlar." Katharine'in masasına bir grafik kâğıdı fırlattı, "İşte, üç mektup yazdım ve cevap olarak üç tane bundan yolladılar."

"I-hı," dedi Paul tanıdık grafiği ekşi bir suratla inceleyerek. Buna Başarı ve Yetenek Profili deniyordu, her üniversite mezununa diplomasının yanı sıra bir de bu verilirdi. Diploma hiçbir şey ifade etmez, bu grafik ederdi. Mezuniyet vakti geldiğinde, bir makine öğrencinin notlarını ve diğer performanslarını alır ve bir grafik haline getirirdi - yani profil.

Bud'ın grafiğinde teori yüksekti, idare yeteneği alçaktı, yaratıcılık alçaktı, ve saire ve saire, sayfa böylece inişli çıkışlı çizgilerle doluydu ve ta ki son özelliğe kadar - kişilik. Gizemli, isimsiz ölçü birimleri vasıtasıyla her mezuna yüksek, orta ve ilçak bir kişilik değeri verilirdi. Paul kâğıda bakınca Bud'ın kişilik bakımından güçlü-orta olduğunu gördü. Mezun kişi ekonomiye katıldığı zaman bütün bu tepe ve vadileri personel kartının üzerinde deliklere dönüştürülürdü.

"Yine de teşekkürler," dedi Bud aniden, kâğıdalarını toparlayarak, problemiyle başkalarını sıkacak kadar zayıf karakterli olmaktan utanmış gibi.

"Bir şey çıkar mudaka," dedi Paul. Ofisinin kapısında durdu. "Para durumun nasıl?"

"Birkaç ay daha tutacaklar beni, bütün yeni ekipman ku-rulana kadar, önerme sisteminden kazandığım ödül de var."

"Hiç değilse bir şey koparmışsın. Ne kadar?"

"Beş yüz. Bu yılki en büyük ödül."

"Tebrikler. Bu da kanında mı?"

Bud dikdörtgen kanon parçasını ışığa doğru tuttu ve gözünü kısarak çentik ve deliklere baktı. "Galiba tam şuradaki küçük şeytan."

"O çiçek aşın için," dedi Katharine, omzunun üstünden bakarak. "Ondan bende de var."

"Yok, onun yanındaki ufak üçgeni diyorum."

Katharine'in telefonu çaldı. "Evet?" Paul'a döndü. "Kapıda Doktor Finnerty adlı biri var ve içeri girmek istiyor."

"Sırf vakit öldürmek içinse, akşamüstüne kadar beklemesini söyle."

"Fabrikayı görmek istediğini söylüyor, sizi değil."

"Pekâlâ; içeri alın."

"Kapıda adam eksik," dedi Katharine. "Muhafızlardan biri grip olmuş. Yanına rehber olarak kimi verecekler?"

Ilium Fabrikası'na kabul edilen birkaç ziyaretçi buranın harikalarını üstünkörü bir şekilde gösteren rehberler tarafından gezdirilirdi. Rehberler silahlıydı ve asıl işleri kimseyi hayati kumandaları saf dışı edebilecek kadar onlara yaklaştırmamaktı. Bu sistem savaştan ve savaş sonrası ayaklanma döneminden kalmaydı, ama hâlâ geçerliliğini koruyordu. Arada bir, anti-sabotaj yasalarına rağmen, biri bir şeyi bozmaya kalkışırdı. Bu, Ilium'da yıllardır olmamıştı, ama Paul başka fabrikalardan bu yolda raporlar duymuştu - Syracuse'da evrak çantasının içinde ilkel bir bombayla içeri giren bir ziyaretçi; Buffalo'da bir grup turistin arasından fırlayıp semsiyesini hayati bir makineye saplamaya kalkan yaşlı bir kadın... Böyle şeyler hâlâ oluyordu ve Kroner fabrikaya giren ziyaretçilerin her an gözaltında tutulmasını şart koşmuştu. Sabotajcılar her sınıftan insanlardı - örtbas edilmiş en az bir olaydaki gibi, ekâbirler dahil. Kroner'in dediği gibi, bir dahaki sefere kimin deneyeceği hiç belli olmazdı.

"Amaan, Finnerty de rehbersiz giriversin," dedi Paul. "O özel biri - eski bir Ilium'lu."

"Direktif istisna yok diyordu," dedi Katharine. Bütün direktifleri ezbere bilirdi ve bunlardan binlerce vardı.

"Bırakın dolaşsın."

"Başüstüne."

Bud Calhoun aralarında geçen bu konuşmayı normalden fazla bir ilgiyle dinledi gibi gelmişti Paul'a. Sanki büyüleyici bir oyun sahneliyorlardı. Katharine telefonu kapatınca üzerine dikilmiş bakışları yanlılıkla hayranlık olarak yorumladı ve ateşle karşılık verdi.

"Altı dakika," dedi Bud.

"Ne için altı dakika?" dedi Katharine.

"Haybeye altı dakika," dedi Bud. "Bir adamı kapıdan içeri sokmak tam o kadar sürdü."

"Ee?"

"Üçünüz de altı dakika harcadınız - siz ikiniz ve muhafız. Toplam on sekiz insan dakikası. Vay canına, adamı içeri almak iki teklığe patladı. Yılda kapıya kaç insan geliyor?"

"Günde on kişi filan," dedi Paul.

"Yılda iki bin yedi yüz elli sekiz kişi," dedi Katharine.

"Ve hepsini sen mi geçiriyorsun?"

"O işi genellikle Katharine yapar," dedi Paul. "Görevinin en büyük kısmı budur."

"Adam başına bir dolardan, yılda iki bin yedi yüz dolar eder," dedi Bud azarlarcasına. Katharine'i gösterdi. "Saçmalı-Ea bak! Kurallar kesinse, neden kararlan bir makine vermi-n>r? Kurallar düşünmek için değildir, bir refleksten ibarettir, r jinerty için ayrıcalık tanıyan bir alet yapsan bile yüz dolarlın aza mal olur."

"Vermek zorunda olduğum birçok özel karar var," dedi Katharine savunmaya geçerek. "Yani, alışılmış düşünceden i iha fazlasını gerektiren birçok şey ortaya çıkıyor - köhne bir makinenin yapabileceğinden çok daha fazla şey."

Bud dinlemiyordu. Avuçlarını karşılıklı tuttu, hayalinde ioğmakta olan kutunun boyutunu saptıyordu. "Bir ziyaretçi ra hiç kimsedir, ya arkadaş, ya işçi, ya alt

kademe, ya da üst cademe. Muhafız kutunun üst sırasındaki beş düğmeden birine basar. Anladın mı? Bir ziyaretçinin amacı ya gezidir, ya uenetim, ya şahsi bir konu, ya da iş görüşmesidir. Muhafız bu sıradaki bu dört düğmeden birine basar. Makinenin iki ışığı vardır, hayır için kırmızı, evet için yeşil. Kurallar neyse ona töre, tombala! — ışıklar ne yapması gerektiğini ona söyler."

"Muhafız kulübesinin duvarına kurallarla ilgili bir memo Ja asılabilir," dedi Paul.

Bud şaşırmişti. "Evet," dedi ağır ağır, "öyle de yapılabilir." Böyle bir çözümün ancak çok renksiz bir insanın aklına Edebileceğini düşündüğü belliydi.

"Çok kızdım sana," dedi Katharine, sesi kısılarak. "Bir makinenin benim yaptıklarımı yapabileceğini herkese ilan etmeye hiç hakkın yok."

"Ama tatlım - bu senin şahsına yönelik bir şey değildi ki."

Kız ağlamaya başlamıştı, Paul ofisine girip kapıyı kapattı.

"Karınız telefonda," dedi Katharine dahili telefonda kesik kesik

"Pekâla. Evet, Anita?"

"Kroner seni aradı mı?"

"Hayır. Ararsa söylerim."

"Umarım dün gece iyi vakit geçirmiştir."

"Geçirdi - daha doğrusu geçirdiğine güveni sonsuz."

"Finnerty orada mı?"

"Fabrikada bir yerde."

"Banyonun halini bir görsen."

"O hale gelirken seyrettim."

"Dört sigara yakmış, dördünü de bitirmeden unutmuş. Biri ecza dolabının üstünde, biri pencere pervazında, biri tuvaletin üstünde, biri de dış fırçası kutusunda. Kahvaltı edemedim. Bu evden gitmesi lazım."

"Söylerim."

"Kroner'e ne söyleyeceksin?"

"Henüz bilmiyorum. Çünkü onun ne söyleyeceğini bilmiyorum."

"Farzet ki ben Kroner'im ve gelişigüzel olarak, 'Paul Pittsburgh pozisyonu hâlâ boş,' dedim. O zaman ne dersin?"

Bu hiç bıkmadığı bir oyundu - Paul'un sabrının her damlasını kullanmasını gerektiren bir oyun. Kendini durmadan nüfuzlu bir kişinin yerine koyar ve Paul'un onunla konuşur gibi yapmasını isterdi. Sonra da bu oyunun eleştirisini yapar, Paul'un cevaplarını analiz eder, düzeltir ve süslerdi. Gerçek diyaloglar hiçbir zaman hayal ettiklerine uzaktan yakından benzemezdi; Anita'mn işadamları ve işin nasıl yürütüldüğü hakkında ne kadar ilkel bir fikri olduğunu kanıtlamaktan başka bir şeye yaramazdı.

"Hadi," diye üsteledi.

"Pittsburgh ha?" dedi Paul. "Vay canına! Aman allahım!"

"Yo, yo, ben ciddiyim," dedi kararlılıkla. "Ne dersin?"

"Sevgilim, şimdi meşgulüm."

"Peki, iyice düşün ve beni ara. Bence ne söylemen gerekir biliyor musun?"

"Seni ararım."

"Peki. Hoşça kal. Seni seviyorum."

"Ben de seni, Anita. Hoşça kal."

"Doktor Shepherd telefonda," dedi Katharine.

Paul ıslanmış aleti tekrar aldı. "Hayrola, Shep?"

"Bina 57'de yetkisiz biri var! Muhafızları aşağı yolla."

"Finnerty mi?"

"Yetkisiz biri," dedi Shepherd inatla.

"Pekâlâ. Bu yetkisiz biri Finnerty mi?"

"Evet - ama konu bu değil. Adının ne olduğu hiç fark et—ez. Yanında bir rehber olmaksızın ortalıkta dolaşüyor ve Kroner'in bu konuda ne düşündüğünü biliyorsun."

"Ona ben izin verdim. Aşağıda olduğunu biliyorum."

"Ama beni güç durumda bırakıyorsun."

"Nasıl yani?"

"Yani bu binalardan ben sorumluyum ve sen bana Kro-ser'in kesin emirlerini kulak ardı etmemi söylüyorsun. Bu iş juyulursa kabak benim başıma mı padasın?"

"Uzatma işte. Önemli değil - sorumluluğu ben alırım."

"Başka bir deyişle, Finnerty'yi rehbersiz bırakmamı sen emrediyorsun "

"Evet - iyi bildin. Emrediyorum."

"Tamam, bunu kesin olarak öğrenmek istemiştim. Ber-nnger da merak etmişti, onun için konuşmamızı ona da dinlettim."

"Berringer mı?" dedi Paul.

"Evet!" dedi Berringer.

"Bildiklerini kendine sakla yeter, tamam mı?"

"Patron sensin," dedi Berringer ifadesizce.

"Her şey halloldu mu şimdi Shepherd?"

"Galiba. Ona resim çizme yetkisi de mi vermiş oluyor-

«*t| ' o ^

sun:

"Resim mi?"

|| C ||

^ema.

O anda, duygusal konuların muhakemesini arka plana itmiş olduğu Paul'un kafasına dank etti; ama bu durumdan usulüyle sıyrılmak için çok geç olduğuna karar verdi, "istediğini yapsın. Faydalı fikirler gelebilir aklına. Tamam mı?"

"Patron sensin," dedi Shepherd. "Öyle değil mi, Berrin-

"Dışarıdaki Bayan Kural'ın nesi var?"

"Nişanlısıyla kavga etti. Ne yapmak istiyorsun?"

"Bir iki tek atarız diye düşünmüştüm - canın dinlemek istiyorsa."

"Olur. Anita'yı arayayım da yemeğe gecikeceğimizi söyleyeyim."

Katharine, Anita'yı bağladı ve Paul karısına ne yapacaklarını söyledi.

"Pittsburgh'un hâlâ boş olduğunu söylerse Kroner'e ne diyeceğini düşündün mü?"

"Hayır - çok berbat bir gündü."

"Ama ben düşündüm, ve-"

"Anita - gitmem lazım."

"Peki. Seni seviyorum."

"Ben de seni, Anita. Hoşça kal." Finnerty'ye baktı. "Tamam, gidebiliriz." Gizli bir iş çeviriyormuş gibi bir duyguya kapıldı ve bu duygu onu biraz heyecanlandırdı. Finnerty ile Dcraber olmak genellikle bu etkiyi yaratırdı. Finnerty'de gizemli bir hava vardı, başka hiç kimsenin bilmediği dünyaları tanıyormuş hissi - açıklanamaz kayboluşların ve karanlık dosdarın adamı. Aslında Finnerty'nin Paul'u ortak ettiği şeyler pek de şaşırtıcı şeyler değildi, tek yaptığı şey bir sır payla-şıyor olmuş sanısını yaratmaktı - gerçekte ortada bir sır varsa cabii. Ama bu sanı da yeterliydi. Paul'un hayatında bir boşluğu dolduruyordu ve bu tuhaf adamla içki içmeye seve seve gitti..... _

"Sizi bulabileceğim bir yer var mı?" dedi Katharine.

"Korkarım yok," dedi Paul. Spor Kulübü'ne gitmeyi planlıyordu, onu orada bulmak da çok kolaydı. Ama bir içgüdüye uyarak gizemlilik sevdasına kapılmıştı.

Finnerty, Paul'un steysin vagonuyla gelmişti. Bunu Fab-rika'da bırakıp Paul'un eski arabasını alddar.

"Köprüyü geçelim," dedi Finnerty.

"Kulübe gideriz diye düşünmüştüm."

"Bugün perşembe, değil mi? Belediye müdürleri büyük yemeklerini her perşembe orada yemiyor mu hâlâ?"

Belediye müdürleri, Şehri yöneten meslek amirleriydi, Ilium Fabrikası'nın müdür ve mühendisleriyle nehrin aynı cakasında otururlardı, ama iki grup arasındaki ilişki formaliteden öteye gitmezdi ve geleneksel olarak birbirlerine Şüpheyle bakarlardı. Bu bölünme, diğer pek çok Şey gibi, ekonominin randıman uğruna yekpare hale geldiği savaş öncesi zamanlarına dayanıyordu. Şu soru ortaya çıkmıştı: ekonomiyi kim idare edecek, bürokratlar mı, iş ve sanayi liderleri mi, as kerler mi? tş dünyası ve bürokrasi, askerleri alt etmeye yete cek kadar uzun süre el ele vermiş ve o zamandan beri yan yana çalışmışlardı, birbirlerini yiyerek, karşılıklı Şüphe besleyerek ama Kroner ve Baer gibi, biri olmadan öteki iş yapama7 Şekilde.

"Ilium'da değişen pek bir Şey yok," dedi Paul. "Belediye müdürleri orada yemek yiyecekler, doğru. Ama böyle erker saatte gidersek barda bir loca bulabiliriz."

"Bir czamlıyla aynı yatağı paylaŐırım daha iyi."

"Pekâlâ; köprüyü geçelim bakalım. Daha rahat bir Şey giyineyim." Paul tam köprüye varacakken arabayı durdurdu vc ceketini çıkartıp bagajdaki deriyi giydi.

"Bunu hâlâ yapıyor musun diye merak ediyordum. Hatta hâlâ aynı ceket, değil mi?"

"Huy işte."

"Bir psikiyatr buna ne derdi acaba?"

"Ftr Şapkası ve kruvaze ceketini olmadan hiçbir yere gitmeyen babamı hedef alan bir darbe derdi."

"Pi miydi acaba?"

"Babamın ne olduğunu ben biliyor muyum sanki? Kim Kimdir in editörü benden çok bilir. Adam hiç evde durmaz ki."

Yurt'a girmiŐ, ilerliyorlardı. Paul aniden bir Şey hatırlayarak parmaklarını Şıklattı ve bir yan sokağa saptı. "Bir dakika karakola uğramam lazım. Bekler misin?"

"Mesele nedir?"

"Neredeyse unutuyordum. Biri torpido gözünden tabancayı yürütmüŐ veya bir yere filan düştü."

"Sürmeye devam et."

"Bir dakika bile sürmez herhalde."

"Ben aldım."

"Sen mi? Niye?"

"Kendimi vurmak isteyebileceğimi düşündüm." Bunu hiç önemsemeden söylemişti. "Hatta namluyu bir süre ağızda horoz açık öylece tuttum - on dakika kadar."

"Şimdi nerede?"

Troquois'nin dibinde bir yerde." Dudaklarını yaladı. "Bütün yemek boyunca yağ ve maden tadı vardı ağızda. So-adön."

Finnerty marazi anlarından bahsederken Paul görünüşte iakin bir şekilde dinlemeyi öğrenmişti. Finnerty ile berabersen, onun fantastik ve bir parlak, bir karamsar olan iç düşünlerini paylaşmış gibi görünmekten hoşlanırdı - sanki kendi ısbı sakinliğinden hiç hoşnut değilmiş gibi. Finnerty sık sık tıvıtsız bir şekilde intihardan bahsederdi; ama görünüşe basılırsa, bu fikri evirip çevirmekten zevk aldığı için yapıyordu Dunu. Kendini öldürme raddesine gelmiş olsa, şimdiye çok-an ölmüş olurdu.

"Sence ruh hastası mıyım?" dedi Finnerty. Belli ki Patın gösterdiğinden daha fazla bir tepki beklemişti.

"Gerçekle temasını henüz kaybetmiş değilsin. Sanırım mesele de bu."

"Koptu kopacak."

"Bir psikiyatr yardımcı olabilir. Albany'de iyi bir adam

II

rar.

Finnerty başını salladı. "O beni merkeze geri çeker, bense uçurumdan aşağı yuvarlanmadan mümkün olduğunca kenarda kalmak istiyorum. Kenarda ortadan göremediğin bir sürü şey görüyorsun." Başını salladı. "Muhteşem, akla hayale Eelmeyen şeyler - bunları önce kenardakiler görür." Elini Paul'un omzuna koydu; Paul, ani bir refleksle ondan olabildiğince uzaklaşmak istedi ve bu isteği bastırmaya çalıştı. "İşte seldik," dedi Finnerty. "Buraya park et."

Birkaç blokun etrafından dolaşmış ve tekrar köprü'nün başına gelmişlerdi,

Paul'un viski almak için geldiği bara. Paul buraya ait tatsız anıları yüzünden başka bir yere gitmek istedi ima Finnerty çoktan arabadan inmiş, içeri girmek üzereydi.

Paul bir minnet duygusuyla sokağın ve barın neredeyse boş olduğunu gördü, onun için dün düştüğü acayip durumu gören insanların hiçbiri ile karşılaşmaması mümkündü. Açık DİR yangın musluğu yoktu bugün, ama uzaktan, Edison Parkı tarafından, hafif bir bando müziği duyuluyordu - bir ihtimal, herkes oraya gitmiş olabilirdi.

"Hey, ön farın kırılmış," dedi barın kapısından dışarıyı I gözetleyen bir adam.

Paul adamın yanından hızla geçtiği için yüzünü iyice gö remedi. "Teşekkürler."

İçerinin nemli loşluğunda Finnerty'ye yetişince dönüp' tekrar adama baktı - kısa, geniş sırtına. Adamın ensesi kalın ve kırmızıydı, kulaklarının arkasında metal gözlüklerinin uçları parlıyordu. Rudy Hertz'in yanında oturan adam bu, diye düşündü Paul — oğlu on sekiz yaşına basan adam. O günkü panikle, bu adama yerleştirme müdürü Matheson'la oğlu için konuşmaya söz verdiğini hatırladı. Belki adam Paul'u tanımamıştı. Paul, Finnerty ile odanın en karanlık köşesinde bir locaya kayıverdi.

Adam döndü ve gülümsedi, gözleri, gözlüğünün kalın, buğulu camları arkasında kaybolmuştu. "Rica ederim Doktor Proteus," diye seslendi. "Sizin konumunuzda birine iyilik yapma fırsatı insanın eline sık sık geçmez."

Paul duymamış gibi yaptı ve dikkatini Finnerty'ye çevirdi. Finnerty bir kaşıkla şekerliği karıştırıp duruyordu. Beyaz taneciklerin bir kısmı döküldü ve Finnerty parmağının ucuyla şeker kırıntılarının içine matematiksel sonsuzluk işaretini çizdi dalgın dalgın.

"Ne tuhaf, bu bir araya gelişimizden neler beklemiştim, dosdarın yeniden buluşmasından herkesin beklediği şey de odur herhalde. Seni görmenin bütün sorunları nedense halledeceğini, tekrar doğru dürüst düşünmemi sağlayacağını sanmıştım," dedi Finnerty. Az sayıdaki duygusal bağlılıkları konusundaki samimiyeti Paul'u rahatsız ederdi. Duygularını tarif ederken, Paul'un bir arkadaş için asla kullanamayacağı kelimeler kullanırdı: sevgi, şefkat ve genelde genç ve toy âşıklara mahsus başka kelimeler. Bu eşcinsellikten kaynaklanmıyordu; çoğu erkeğin kendilerine bir an için bile homo gözüyle bakılmasından müthiş korktuğu bir çağda, disiplinsiz bir adamın ilkel dostluk ifadeleri idi bunlar.

"Ben de bir tür yeniden doğuş bekliyordum galiba," dedi Paul.

"Ama çok geçmeden eski dostların eski dostlardan başka

reva bundan fazla bir şey olmadığını anlıyorsun - daha bilge Çiller, başkalarından daha fazla yardımcı değiller. Ama ney-k ne, bu seni tekrar gördüğüme çok memnun olmadığım an-amına gelmez."

"Saat sekize kadar loca servisi yok," diye seslendi barmen.

"Ben alırım," dedi Finnerty. "Ne içiyorsun?"

"Sulu burbon. Hafif olsun. Anita bizi bir saate kadar :ekliyor."

Finnerty iki kadeh sert içkiyle geri geldi.

"İçinde su var mı?" dedi Paul.

"İçine yeterince su katılmış zaten." Finnerty avucuyla şekerliği bir kenara itti. "Yalnızlık," dedi, kesilen bir konuşmayı acundan yakalar gibi. "Yalnızlık, hiçbir yere ait olmama duy-tusu. Eskiden burada yalnızlıktan neredeyse deliriyordum, ^ashington'da her şeyin daha iyi olacağını sanmıştım, hayranlık duyduğum ve kendimi onlara ait hissedeceğim bir sürü jısan bulacağımı. Washington daha betermiş, Paul - llium' aan on kat beter. Aptal, küstah, kendini beğenmiş, hayal gü-di sıfır, espriden yoksun adamlar. Hele karıları, Paul, kocalarının güç ve şanıyla beslenen o kafasız kadınlar."

"öyle diyorsun da, Ed," dedi Paul gülümseyerek, "hepsi de iyi kalpli insanlar."

"Kim değil ki? Galiba ben değilim. Üstünlük taslamaları ■inirime dokunuyor, insanları makinelerle kıyaslayan şu lanet hiyerarşi. Üst tabakaya çıkan da gayet şahsiyetsiz bir insan."

"Bir grup daha geliyor!" diye seslendi kalın gözlüklü »dam kapıdan. Uzaktan yürüyüş sesleri ve büyük bir davulun gümbürtüsü geliyordu. Gürültü yaklaştı, bir ıslık çaldı ve mızıka bandosu bir müzik patlattı.

Paul ve Finnerty kapıya koştular.

"Bunlar kim?" diye bağırdı Finnerty kalın gözlüklü adama. Adam gülümsedi. "Kimsenin bilmesini istemiyorlar sanırım. Sır."

Alayın başında, Arap gibi giyinmiş dört trampetçinin ortasında, kırmızı suratlı, ciddi, yaşlı bir adam vardı, başına bir türban takmış, bol bir pantolon giymişti, kollarının arasında, üstünde gizemli semboller yazılı bir fildişi taşıyordu dikkatle.

Onun arkasından dev, dörtköşe bir sancak geliyordu; sancağı sendeleyerek yürüyen bir dev taşıyor, bir düzine Arap d; renkli ipler çekmek suretiyle

rüzgârda düzgün durmasını sağlıyordu. Uzaktan her şeyi açıklayacak gibi görünen sancak yaklaşıncaya, üzerinde dört satırlık, çoktan unutulmuş veya yeni icat edilmiş bir dilde bir yazı ve kayısı rengi fonun üstünde dört yeşil baykuş nakışı olduğu ortaya çıktı. Bunun arkasından da yine Arap temasını taşıyan bando geliyordu. Enstrimanlardan baykuşlu bayrakçıklar sarkıyordu ve sancağın üze rindeki mesaj, gözden kaçabilir düşüncesiyle, bir el arabasının içindeki belki üç buçuk metre çapında büyük bir davulun üstünde tekrarlanmıştı.

"Hurra," dedi kalın gözlüklü adam hafifçe.

"Niye tezahürat yapıyorsun?" dedi Finnerty.

"Bir şey yapmak lazım değil mi sence? Daha çok Luk Lubbock'a tezahürat yapıyorum. Şu elinde fildişini tutar adama." ■

"Harika bir iş yapıyor," dedi Finnerty. "Neyi simgeli-ı

yorr

"Sır. Söylerse o kılıktan çıkar."

"Çok önemli biriymiş gibi davranıyor."

"Fildişinden sonra en önemli kişi o."

Alay bir köşeyi döndü, ıslık tekrar çaldı ve müzik durdu. II Sokağın aşağısından bir başka ıslık öttü, bu sefer de Iskoç I etekleri giymiş gayda çalarak gelen bir başka grup göründü uzaktan.

"Parkta geçit alayı yarışı var," dedi gözlüklü adam. "Saa> lerce geçerler artık, içeri girip bir içki içelim."

"Bizden mi?"

"Ya kimden?"

"Durun," dedi Paul, "şu ilginç olacağa benzer."

Nehrin kuzey yakasından bir otomobil gelmiş, sürücü yolunu tıkayan yürüyüşçülere sinirle korna çalıyordu. Korna ve gaydalar son yürüyüşçüler yan sokağa sapanaya kadar birbirlerine bağırıştılar. Paul sürücüyü tanıdı, ama görünmemek için çok geç kaldı. Shepherd şaşkınlık ve hafif bir kınamayla ona baktı, belli belirsiz el salladı ve uzaklaştı. Arka camda

Dnu seyreden küçük gözler ise Fred Berringer'a aitti.

Paul'un bu olayı ciddiye almaya hiç niyeti yoktu. Finnerty içkileri getirmeye gidince kısa boylu, tıknaz adamla beraber locada oturdu.

"Oğlun nasıl?" dedi Paul.

"Oğlum mu, Doktor? Haa tabii - oğlum. Onun için Matheson'la görüşeceğini söylemiştin, değil mi? Saygıdeğer Matheson ne dedi?"

"Onu henüz görmedim. Aklımdaydı ama fırsat olmadı."

Adam başını salladı. "Matheson, Matheson - o soğuk dış çörünüşün altında buzdan bir kalp çarpıyor. Neyse, mühim aegil. Artık konuşmana gerek kalmadı. Oğlumun işi halloldu."

"Sahi mi? Bunu duyduğuma sevindim."

"Evet, bu sabah mutfakta kendini astı."

"Aman allahım!"

"Evet, dün söylediklerini ona anlattım, öyle cesaret kırıcıydı ki oğlan pes etti. En iyisi de bu. Bizim gibilerin sayısı çok fazlaiMtn. Hop! İçkini döküyorsun!"

"Neler oluyor?" dedi Finnerty.

"Doktor a oğlumun hayatta kalmak için iyi bir sebep bulmadığını anlatıyordum, onun için bu sabah pes etti - bir ütü kordonuyla."

Paul gözlerini kapattı. "Allahım, allahım, çok üzgünüm."

Adam şaşkınlık ve kızgınlıkla karışık bir ifade ile Fin-□erty'ye baktı. "Hay dilim tutulaydı, neden söyledim? Bir içki iç de kendini toparla Doktor. Oğlum filan yok, hiç olmadı." Paul'un kolunu sarstı. "Duydun mu? Hepsi yalan."

"Şu kalın kafanı patlatmam lazım," dedi Paul ayağa kalkmaya davranarak.

"Otur oturduğun yerde," dedi Finnerty onu geri oturttarak. içkileri önlerine koydu.

"Kusura bakma," dedi adam Paul'a. "Şu süper beyinlerin □asıl çalıştığını görmek istemiştım. IQ'un nedir, Doktor?"

"Kayıdıdır, merak ediyorsan aç bak." Kayıtlıydı da. Ulusal Standart Genel Sınıflandırma Sınavı'nca ölçülen herkesin IQ'su halka açık olarak kayıtlıydı - Ilium'daki karakolda.

"Hadi," dedi ters ters, "üstümde biraz daha deneme yap. Çok hoşuma gitti."

"Niyetin şehrin karşı tarafmdakilerin neye benzediklerini öğrenmekse kötü bir örnek seçtin," dedi Finnerty. "Bu adam tuhafbiridir."

"Sen de mühendissin."

"İşimden ayrılana kadar öyleydim."

Adam şaşırılmış göründü. "Bu sahiden çok aydınlatıcı, benimle dalga geçmiyorsan tabii. Durumundan hoşnut olmayanlar da var demek?"

"Bildiğimiz iki tane," dedi Finnerty.

"Bir şey diyeyim mi, keşke ikinizle tanışmasaydım. Karşı tarafın homojen, kokuşmuş bir kütle olduğunu düşünmek çok daha uygun. Şimdi istisnalarla düşüncelerimi bulandırmak zorunda kalacağım."

"Kendini hangi sınıfa sokuyorsun," dedi Paul, "kuzey New York'lu bir Sokrat mısın yani?"

"Adım Muhterem Lasher. James J. Lasher, R-127 ve SB-55. Vaiz, Yeniden inşa ve Islah Kurumu."

"İlk sayı Protestan rahipleri için. Peki şu SB ne oluyor?" dedi Finnerty.

"Sosyal Bilimci," dedi Lasher. "55, master diplomalı bir antropologu simgeler."

"Antropologlar ne yapıyor bugünlerde?" dedi Paul.

"Üretim fazlası bir rahip ne yapıyorsa onu - halka bir külfet, bir baş belası veya belki de bir bürokrat." Bir Paul'a bir Finnerty'ye baktı. "Seni tanıyorum, Doktor Proteus. Ya sen kimsin?"

"Finnerty, Edward Francis Finnerty. Doktor ve eski bir EC002."

"Tam koleksiyonluk — çift sıfır ikili bir numara!" dedi Lasher. "Tek sıfırlı pek çok adam tanıdım, ama çift sıfırlısını hiç görmemiştim. Galiba şimdiye kadar arkadaşça sohbet ettiğim en yüksek rütbeli adam sensin. Papa bu memlekete tezgâh kursa, sadece bir çentik yukarıda olabilirdi - R numaralarında tabii. R-001 olurdu. Bu numaranın onun için alıkondu-ğunu duymuştum bir yerlerde, R-001 numarasını kendileri is--ven Episkopalyen piskoposların itirazlarına rağmen. Hassas s.'

"Ona negatif bir numara da verebilirler," dedi Paul.

"Episkopalyenler buna razı olur işte. Bardağım boşaldı."

"Nehrin karşı tarafmdakilerin düşman olması meselesi tevdi anlamadım," dedi Paul. "Şeytan işi yaptıklarını mı düşünüyorsun?"

"O biraz aşırı kaçar. Çoğu etkisiz din adamının ağızlarına :erane ettikleri şeyi siz yaptınız. Savaştan önce bir cemaati :Dpladığım zaman, onlara manevi hayalarının Tanrı ile olan ilişkinin hayatlarındaki en önemli şey olduğunu, ekonomise oynadıkları rolün bununla asla kıyaslanamayacağını söylerdim. Şimdi de siz mühendisler onları ekonomideki, piyasadaki rollerinden kopardınız ve hepsi veya çoğu da geriye hemen hemen hiçbir şey kalmadığını görüyorlar. Veya onlara vrtecek olandan çok çok daha az bir şey kaldığını. Bardağım boşaldı."

Lasher iç çekti. "Ne bekliyorsunuz ki?" dedi. "Kuşaklar boyunca rekabet ve piyasanın, üretkenliğin ve ekonomik açıdan faydalı olmanın, çevrelerindeki gıpta ettiği biri olmanın tapınılası bir şey olduğu aşılandı kendilerine - sonra da güm! Birdenbire şapa oturdular. Artık katılamıyorlar, faydalı olamıyorlar. Bütün kültürleri alınından vurulmuş gibi oldu. Bardağım boşaldı."

"Daha şimdi doldurttum," dedi Finnerty.

"Sahi, doluymuş." Lasher düşünceli düşünceli içkisini vudumladı. "Bu yerinden edilmiş insanların bir şeye ihtiyaçları var, bunu da onlara din adamları veremez - veya din adamlarının sunduklarını kabul etmeleri imkânsız. Din adamları kanaat edin der, Incil de öyle, insanlar ise kanaat etmiyorlar ve bence hakları da var."

"Eski sistemi o kadar seviyor idiyse, işlerine sahip oldukları zaman niçin o kadar kapris yapıyorlardı?" dedi Paul.

"Şu konuştuğumuz mesele çok uzun zamandır olagelmekte, son savaştan sonra başlamış değil. Belki asıl ellerinden alınan şey işin kendisi değil, katılım duygusuydu, önem duygusuydu. Bir ara kütüphaneye gidin de, ikinci Dünya Savaşı'na kadar uzanan dergilere, gazetelere bakın. Ta o zaman bile, üretim savaşını know-how'ın kazanmakta olduğuna dai bir sürü laf dolaşıyormuş - know-how, insanlar değil, makinelerin çoğunu kullanan sıradan insanlar değil, işin kötü taraf da bunun doğru olması. Daha o zaman bile, insanların yarısından fazlası başında çalıştıkları makineleri veya bunların ne yaptıklarını pek anlamıyorlardı. Ekonomiye katılıyorlardı, evet, ama egolarını tatmin edici bir şekilde değil. Sonra bir de Noel Baba'yı vurmaya reklamı vardı."

"O neymiş?" dedi Paul.

"Amerika'yı Amerika yapan şu Amerikan sistemi, yanı müdürler ve mühendisler halikındaki şu reklamlar işte. Birini seyrettikten sonra, müdürlerin ve mühendislerin Amerika'ya her şeyi verdiklerini sanırdınız: ormanları, nehirleri, madenleri, dağları, petrolü - her şeyi."

"Tuhaf bir iş," dedi Lasher. "Müdür ve mühendislerin bu haçlı seferi ruhu, dizayn, üretim ve dağıtımın bir tür kutsal savaş olduğu fikri: bütün bu masallar, müdür ve mühendislerin tuttuğu halkla ilişkiler uzmanı ve reklamcılar tarafından, başlangıçta hiç de popüler olmayan büyük işleri popüler kılmak için uyduruluyordu. Şimdiyse mühendis ve müdürler, haleflerinin reklam etmek için adam tuttukları bu şanlı şeylere bütün kalpleriyle inanıyorlar. Dünün martavalı bugünün vaazı oluyor."

"Savaş sırasında harika şeyler yaptıklarını kabul etmek zorundasın ama," dedi Paul.

"Elbette!" dedi Lasher. "Savaş için gösterdikleri çaba sahiden de haçlı seferi gibi bir şeydi; ama" -omuz silkti- "herkesin savaş için gösterdiği çaba da öyleydi. Herkes harika davrandı. Ben bile."

"Müdür ve mühendisleri karalayıp duruyorsun," dedi Paul. "Ya bilim adamları? Bana öyle geliyor ki—"

"Bu tartışma dışı," dedi Lasher sabırsızca. "Onlar sadece bilgiye katkıda bulunuyorlar. Sorunu yaratan bilgi değil, onun kullanım şekilleri."

Finnerty hayran hayran başını salladı. "Peki cevap ne şimdi?"

"Bu korkutucu bir soru," dedi Lasher, "aynı zamanda içki içmemin en gözde bahanesi. Bu son içkim bu arada; sarhoş olmayı sevmem. İçiyorum çünkü korkuyorum - çok korkmuyorum, onun için çok içmek zorunda değilim, işler, beyler, sahte bir Mesih'in gelişi için tam tavında ve geldiği zaman da, kan çıkacağı kesin."

"Mesih mi?"

"Eninde sonunda biri yeni bir sihirle bu insanların hayal gücünü çeलेcek. Bu sihrin altında da, katılım duygusunu, dünyada kendilerine ihtiyaç olduğu duygusuna, yani onuru, tekrar kazanma vaadi yatacak. Polis böyle insanları arayıp bulacak ve antisabotaj yasaları çerçevesinde içeri atacak kadar akıllı. Ama eninde sonunda biri, arkasına bir güruh takıp onları örgüdeyecek kadar polisin gözünden uzak durmayı başaracak."

Paul adamın yüz ifadesini yakından inceliyordu ve Las-her'ın böyle bir muhtemel isyandan dehşete düşeceğine bu fikirden bayağı hoşlandığına karar

verdi. "Sonra ne olacak?" dedi Paul. Bardağını ağızına götürüp buz parçacıklarını dişlerine değıdirdi. İkinci içkisini bitirmiş, bir tane daha istiyordu.

Lasher omuz silkti. "Kehanet nankör şeydir; tarih, bugünden geriye bakıldığında feci kördüğümelerin gayet mantıklı çözümleri olduğunu bize göstermiştir hep."

"Yine de bir kehanette bulun," dedi Finnerty.

"Pekâlâ - bence herkesin IQ'sunu halka açık bir şekilde kayda geçirmek vahim bir hata. Bence devrimcilerin yapmak isteyecekleri ilk şey, IQ'ları diyelim 110'un üstündeki herkesi devirmek olacak. Ben nehrin size ait tarafında olsam, IQ defterlerini kapattırır, köprüleri mayınlattırdım."

"O zaman 110'luların arkasından 100'lüler, 100'lülerin arkasından 90'lılar gider, vs. vs.," dedi Finnerty.

"Olabilir. Onun gibi bir şey. Diyeceğim, uygun bir şekilde saptanmış sılır çizgilerine dayalı bir sınıf savaşı için her şey hazır. Varolan düzenin temel varsayımı da şiddeti körüklemek için birebir: yani, ne kadar akıllıysan, o kadar iyisin. Eskiden, ne kadar zenginsen o kadar iyisin derlerdi. Takdir edersiniz ki, ikisi de bunlara sahip olmayanların kolay kolay kabullenemeyeceğı bir şey. Beyin kıstası para kıstasından daha iyi ama-" baş ve işaretparmaklarını bir milim ayrı tuttu -"işte bu kadar daha iyi."

"Üstelik gayet katı bir hiyerarşi," dedi Finnerty. "insanlar IQ'larını nasıl yükseltebilirler ki?"

"Tam üstüne bastın," dedi Lasher. "Hem de bu sadece beyin gücüyle ölçülmüyor - özel türde beyin güçleriyle ölçülüyor. Bir insanın zeki olması yetmiyor, belli bazı onaylanmış, faydalı yönlerde zeki olması gerek: yani amirlik ve mühendislik gibi."

"Veya zeki biriyle evlenmesi," dedi Finnerty.

"Seks hâlâ birçok toplumsal yapıyı alt edebilecek güçte -haklısın," diye onayladı Lasher.

"Koca memeler her kapıyı açar," dedi Finnerty.

"Bir şeyin yüzyıllardır değışmediğini görmek insanı rahatlatıyor, değıl mi?" diye gülümsedi Lasher.

Barda hafif bir kargaşa vardı, Lasher neler olup bittiğini görmek için locadan dışarı eğildi. "Hey," diye seslendi, "Luke Lubbock - buraya gel."

Alayın başında fildişini taşıyan ciddi, yaşlı adam olan Luke, birasını yudumlayarak ve sinirli sinirli saate bakarak geldi. Terliyordu ve nefes nefeseydi, koşu yapmış bir adam gibi. Kolunun altında kesekâğıdına sarılı koca bir paket vardı.

Paul, Luke'un muhteşem kıyafetini yakından inceleme fırsatını hiç kaçırmadı. Bir sahne seti gibi, göze ancak uzaktan hitap eden bir şeydi. Yakından bakılınca bu şaşaa, ucuz bir kumaş, renkli camlar ve radyatör boyasından ibaret bir sahtekârlıktı. Belindeki, sapında bir baykuş bulunan üstü mücevherli kama aslında formikaydı. Eflatun rengi bluzünün önünden, altın rengi güneşlerin üstüne monte edilmiş kuş yumurtası kadar iri sahte yakutlar rasgele sallanıyordu. Bluzünün kol ağızlarında ve yeşim taşı rengi pantolonunun üstünde minik çanlar vardı ve altın rengi pabuçlarının kıvrık uçlarına yine bir çift minyatür baykuş konmuştu.

"Luke, harika görünüyorsun!" dedi Lasher.

Luke gözleri parıldayarak onayladı, ama o önemli bir adamdı, yağcılığa cevap veremeyecek kadar da acelesi vardı.

'3u kadarı da fazla," dedi. "Şimdi üstümü değiştirmem lazım c Parmaklarla yürüyeyim. Dışarıda bekliyorlar, üstümü denem lazım, ama salağın biri tuvalete düştü herhalde, onun çın değışecek yerim yok." Şöyle bir etrafına bakındı.

"Locada aegışmeme izin verir misiniz, beni biraz da perdelemiş olur-ı muz, ha?"

"Ayıp ettin," dedi Finnerty.

Luke locanın karanlığına daldı, Paul kadınlar gözetleme-an diye kendini nöbet tutar buldu; oyun gibi bir şeydi bu.

Luke söylene söylene soyunmaya başladı. Kemerini ve umasım masaya atınca küt diye bir ses çıktı. Parıltılı yığın Duyüdükçe büyüdü, öyle ki uzaktan bakınca bir gökkuşağı gibi görünüyordu.

Paul bir an için nöbetine ara verip Luke'a bakınca, adamın başkalaşımına şaşı kaldı. Adam iç çamaşırlarıyla kalmış-u, bunlar da eski püsküydü ve pek de temiz değildi. Luke nedense küçülmüş gibiydi, kederlenmişti, yamru yumru, yaralı bereli, kara kuru bir şeydi. Sesi çıkmıyordu, tek kelime etmi-vor ve kimsenin gözüne bakmıyordu. Neredeyse canhıraş ve aç bir şekilde kesekâğıdını yırtıp açtı ve içinden açık mavi bir üniforma çıkardı, altın işlemeli ve kırmızı biyeli. Pantolonu ve siyah çizmeleri giydi, sonra salkım salkım apoletli ceketini. Luke tekrar büyüyor, rengi yerine geliyordu, kılıcını kuşandığında ise tekrar sohbeta başlamıştı — önemli ve güçlüydü yine. öteki kostümünü kâğıda sarmaladı, paketi barmene bıraktı ve çelik kılıcını sallayarak

sokağa fırladı.

Bir düdük öttü ve Parmaklar ardına düştüler; kaldırım-dakilerin ancak üzerinde fikir yürütebileceği bir düş dünyasındaki şanlı seferlerine atılmak üzere.

"Zararsız sihir: güzel, eski bir moda palavra," diye güldü Lasher. "Hiyerarşiden bahsediyorduk: IQ'su 80 civarında olan Luke'un, Charlemagne'i ahçı yamağı seviyesine düşürecek kadar çok payesi var. Ama bu tür işler çok geçmeden kabak tadı verir, Luke Lubbock'lar gibi birkaç kişi hariç." Ayağa kalktı. "Bana artık ısmarlamayın, mersi." Masaya vurdu. "Ama bir gün, beyler, biri onlara dişlerini geçirecekleri bir şey verecek - bu da belki siz, belki de ben olacağız."

"Onlara dişlerini geçirecekleri bir şey mi vereceğiz?" dedi Paul. Konuşurken dilinin dolaşmaya başladığını fark etti.

"Dişlerini geçirecekleri şey siz olacaksınız." Lasher elini Paul'un omzuna koydu. "Bir şey daha: insanların oğullarının ne uğruna yaşayacağı hakkında gerçekten kaygı duyduğunu ve bazı oğulların gerçekten kendilerini astığını anladığına emin olmak istiyorum."

"Bu, dünya kurulumu beri böyledir," dedi Paul.

"Yani?"

"Yani, çok kötü bir şey. Hoşuma gittiğini sanma."

"Yeni Mesih olmayı mı düşünüyorsun?" dedi Finnerty.

"Bazen olmak istediğimi düşünüyorum — sırf nefsi müdafaa için de olsa. Ayrıca zengin olmak için harika bir yol. Mesele şu ki, ben çok çabuk gaza gelir, çok çabuk vazgeçerim. Birinin fikrimi değiştirmesi hoşuma gider. Bu da bir Mesih için pek sallantılı bir zemin. Hem, kısa boylu, şişman, orta yaşlı, gözü bozuk bir Mesih nerede görülmüş? Bende o şeytan tüyü yok. Açık konuşmak gerekirse, yığınlar sinirime dokunur, galiba bunu da belli ediyorum." Diliyle cık cık sesler çıkardı. "Kendime bir üniforma bulayım, ne düşünüp neyi temsil ettiğimi bilirim hiç değilse."

"Veya iki üniforma — Luke Lubbock gibi," dedi Paul.

"Pekâlâ, iki tane. Ama kendine saygısı olan bir insan bundan daha fazlasına kesinlikle izin vermez." Paul'un kadehinden bir yudum aldı. "İyi geceler."

"Bir tane daha iç," dedi Finnerty.

"Hayır - sözüm söz. Sarhoş olmaktan hoşlanmam."

"Peki. Seni yine görmek isterim. Seni nerede bulabilirim?"

"Burada, büyük ihtimalle." Kâğıt bir peçeteye bir adres yazdı. "Veya burayı dene." Finnerty'yi iyice süzdü. "Biliyor musun, yüzünü yıkarsan Mesih olmaya çok uygunsun."

Finnerty şaşırılmış göründü ve gülmedi.

Lasher bardan bir katı yumurta aldı, otomatik piyanonun tuşlarında boydan boya gezdirerek kabuğunu kırdı ve akşam havasına çıktı.

"Muhteşemdi, değil mi?" dedi Finnerty kendinden geç-dişçesine. Bakışlarını istemeye istemeye kapıdan çevirip Pa-ıl'a baktı. Paul, Finnerty'nin gözlerine bir sıkıntı, bir hayal kırıklığı çöktüğünü gördü; Finnerty'nin yeni bir arkadaş bulduğunu ve onun yanında kendisinin çok sönük kaldığını anladı.

"Siparişiniz beyler?" dedi kısa boylu, esmer garson kız.

• ucudu sağlam ve biçimliydi. Cevap vermelerini beklerken :devizyon ekranına bakıyordu. Televizyonun sesi nedense açılmıyordu, sırf görüntü vardı. Uzun bir spor ceket giymiş heyecanlı bir genç, elinde bir saksofon ekranda bir o yana bir bu yana sallanıyordu.

Bar dolmaktaydı, bir şeyler içip soluklanmak için gelmiş

• - rengârenk ve gizemli bir şekilde giyinmiş yürüyüşçüler bara uluslararası bir kargaşa ve entrika havası veriyorlardı.

Normal kıyafetli ufak tefek bir genç, Paul ve Ed'in locasındaki masaya yaslanmış, kocaman ve son derece bilge gözleriyle, aşın bir ilgiyle televizyona bakıyordu. Selamsız sabahsız Paul'a döndü. "Ne çalıyor sence?"

"Pardon?"

"Televizyondaki adam - şarkının adı ne?"

"Sesi duyulmuyor ki."

"Biliyorum," dedi sabırsızca, "mesele o zaten. Sırf seyrederek bir tahmin yürüt."

Paul kaşlarını çatıp bir an ekrana baktı, saksofoncunun sallandığı gibi sallanmaya ve bu ritme bir şarkı uydurmaya ça-ıştı. Aniden beyinde bir şey çıt etti ve melodi sanki ses açılmış gibi hayal gücünde tınlamaya başladı. "'Gül Goncası', şarkının adı 'Gül Goncası'," dedi Paul.

Genç adam sessizce gülümsedi. "'Gül Goncası' ha? Sırf eğlence olsun diye buna biraz para koymaya ne dersin? Ben de -dur bakayım- 'Cennet Mehtabı' diyorum."

"Ne kadar?"

Genç adam Paul'un ceketini inceledi, sonra da hafif bir şaşkınlıkla pahalı pantolon ve ayakkabılarını. "On?"

"On olsun. 'Gül Goncası'."

"Ne diyor, Alfı?" diye seslendi barmen.

"O 'Gül Goncası' diyor, ben de 'Cennet Mehtabı' diyorum. Sesi aç."

Amfilerden "Cennet Mehtabı"nın son notaları yayıldı saksofoncu sırttı ve ekrandan çekildi. Barmen hayranlıkla Alfı'ye göz kırptı ve sesi tekrar kapattı.

Paul, Alfı'ye onluğu uzattı. "Tebrikler."

Alfı davet edilmeden girip locaya oturdu. Ekranı baktı sigaranın dumanını burnundan üfledi ve düşünceyle gözle.-ni kapattı. "Şimdi ne çalıyolar dersin?"

Paul bu sefer işe ciddiyetle sarılıp parasını geri almaya karar verdi. Gözünü ekrana dikti ve acele etmedi. Bütün orkestra görünüyordu, bir melodiyi yakaladığına emin olunca, işi garantiye almak için müzisyenlere teker teker baktı. "Eski, çok eski bir şarkı," dedi. "'Yıldıztozu'."

"On kâğıda 'Yıldıztozu' mu?"

"On kâğıda."

"Sence ne Alfı?" diye seslendi barmen.

Alfı parmağıyla Paul'u gösterdi. "Bu çocuk boş değil. 'Yıldıztozu' diyor ve bunu nereden çıkardığını anlayabiliyorum. Çok eski bir şarkı olduğunda haklı, ama yanlış şarkıyı seçti. Şarkının adı 'Mavi Ruh'." Merhametle Paul'a baktı. "Bu zordu doğrusu." Parmaklarını şıklattı.

Barmen sesi açtı ve havayı "Mavi Ruh" doldurdu.

"Harika!" dedi Paul ve onaylasın diye Finnerty'ye baktı. Finnerty kendi düşünceleri arasında kaybolmuştu, sanki hayalinde biriyle konuşur gibi hafif hafif dudakları oynuyordu. Alfı'nin gösterisinin yarattığı gürültü ve heyecana rağmen, belli ki olanların farkında bile değildi.

"Bir hüner," dedi Alfı tevazuyla. "Her Şey gibi: Uzun süre çalıŐırsan kendin bile Şaşarsın. Bunu nasıl yaptığımı ayrıntılarıyla ifade edemem, anladın mı? Başka bir duyu sanki -bir Şekilde hissediyorsun."

Barmen, garson kız ve birkaç müşteri Alfı'nin sözlerini duymak için susmuşlardı.

"Bazı püf noktaları var tabii," dedi Alfı. "Adamın vurmali çalgılarla yaptıklarına bakmak yerine büyük davulun titreŐimlerini izle. Esas tınıyı bu Şekilde kavra. Çoğu insan vurmaliıları seyreder, anladın mı, ama adam belki de temayı deđiŐtiriyordur. Böyle Şeyleri öğrenebilirsin. Ayrıca enstrüman-on da tanıman lazım - yüksek perdeden nasıl, alçak perde-*en nasıl aldıklarının bilmen. Ama bu da yetmez." Sesi saygı, tarta huşu dolu bir tona büründü. "Başka neler lazım olduğu ssarl iŐtir."

"Klasik müzikle de yapar," diye atıldı barmen. "Pazar gederi Boston Klasikleriyle görmelisin onu."

Alfı sigarasını sabırsızlıkla söndürdü. "Evet, evet - klasik nızik," dedi kaşlarını çatarak, kendi hakkında beslediği Őüp-■deri amansızca su yüzüne çıkartarak. "Geçen pazar beni seyrettiğini de Őanslıydım. Ama bunun için repertuarım yeterli ieğil. Onları anlaması zor, hem klasik müziğin orta yerinden baŐlayamazsın. O konuda bir repertuar oluŐturmak için göbe-4ın çatlar, aynı parçayı iki kere görmek için bir yıl, bazen iki rj bekleme lazım." Gözlerini ovuşturdu, sanki bir video ekranının önünde konsantre olmakla geçirdiği saatleri hatırlar pbi. "Onları durmadan, arka arkaya seyretme lazım. Ve hep aniler çıkar - çoğu da eskilerden araklar."

"Zor iş ha?" dedi Paul.

Alfı kaşlarını kaldırdı. "Ya, zordur - her iş gibi, işin en -isi olmak zordur."

"işi kapmaya çalışan dandikler var, ama Alfı'yle boy ölçemezler," dedi barmen.

"Onlar da kendi uzmanlık dallarında iyiler- - genelde işi pŐak bitirirler," dedi Alfı. "Yeni bir Şarkı piyasaya çıkar çıkamaz, anladın mı, herkes görmeden önce faydalanmaya bakarlar. Ama hiçbirinin geçim yolu bu değil sana diyeyim. Reper--yarları yok ki, bu işi devam ettirmek için lazım olan da bu."

"Senin geçim yolun bu mu yani?" dedi Paul. Sesindeki kaprisli tonu gizlemeyi baŐaramamıŐtı ve herkes kızgınlıkla ona baktı.

"Evet, ya," dedi Alfı soğuk soğuk, "geimim bu. Bir kâğıt oradan, on kuruş buradan—"

"Yirmi kâğıt benden," dedi Paul. Bunun üstüne çoğu yüz ifadesi yumuşar gibi oldu.

Barmen dostane havayı korumak istiyordu. "Alfy bu işlere bilardoyla başlamış, değil mi Alfy?" dedi konuyu değiştirerek.

"Evet. Ama o saha kalabalık. Devamlı o işi yapacak olan on, belki yirmi adama ancak yer var. Biz ise bilardo işini yürütmeye çalışan belki iki yüz kişiydik. Ordu ve Haşat ve Iskartalar peşimdeydi, onun için başka bir şey aramaya başladım. Ne tuhaftır, bu işi çocukluğumdan beri yapmaktaydım, ama hiç düşünmeden. Bu işe ta baştan atılmalıydım. Haşat ve Iskartalar," dedi aşağılamayla, belli ki Yeniden inşa ve İslah Kurumu'na yazılmasına ramak kaldığını hatırlamıştı. Orduymuş!" Tükürdü.

Bir iki asker ve Haşat ve Iskartalar dan büyük bir grup işçi kendi kurumlarına hakaret ettiğini duydular, ama başlarını sallayıp aşağılamasını paylaşmaktan başka bir şey yapmadılar.

Alfy ekrana baktı. "Sevgilim, canım, benimle eve dön, dedi. "Yeni çıktı." Bara seğirtip orkestranın hareketlerini yakından incelemeye koyuldu. Barmen elini ses düğmesine koydu ve heyecanla Alfy'nin işaretlerini bekledi. Alfy kaşını kaldırdınca barmen de sesi yükseltiyordu. Birkaç saniye böyle kalıyor, sonra Alfy başını sallayınca, ses tekrar kesiliyordu.

"Ne içiyorsunuz, çocuklar?" dedi garson kız.

"Hu?" dedi Paul, hâlâ hayran hayran Alfy'ye bakarak. "Ha — burbon ve su." Gözleriyle tecrübeler yapıyor, ama pek de iyi beceremediğini anlıyordu.

"İrlanda viskisi ve su," dedi Finnerty. "Aç mısın?"

"Evet - bize iki katı yumurta getir lütfen." Paul kendini çok iyi hissediyordu, bardakilerle ve o vesileyle bütün insanlarla ve evrenle tek vücutmuş gibi. Kendini hazırcevap ve her an muhteşem bir keşif yapacakmış gibi hissediyordu. Sonra hatırladı. "Aman allah! Anita!"

"Nerede?" .

"Evde - bekliyor." Sendeleyle sendeleyle, yanından geçtiği herkese neşeli selamlar saça saça telefon kulübesine vardı; içerisi leş gibi puro kokuyordu. Evi aradı.

"Bak, Anita- yemeğe gelemeyeceğim. Finnerty ile lafa

daldık ve-"

"Önemli değil, hayatım. Shepherd zaten beklemememi söyledi."

"Shepherd mı?"

"Evet— seni orada görmüş; eve gider gibi bir halin olma-

«anı söyledi."

"Onu ne zaman gördün?"

'Şu anda burada. Dün gece için özür dilemeye gelmiş. Her şeyi yoluna koyduk ve hoşça vakit geçiriyoruz."

"Ya? Özrünü kabul mu ettin?"

"Diyelim ki bir uzlaşmaya vardık. Onun hakkında Kro-aer'e kötü bir rapor yazacağından korkuyor, ben de bunu cid-i ciddi düşündüğünü sansın diye elimden geleni yaptım."

"Onun hakkında kötü rapor falan vereceğim yok ki-"

"O bu şekilde oynuyor. Ateşe ateşle karşılık ver. Senin >ÇİN başka masallar uydurmamaya söz verdirdim. Benimle gurur duymuyor musun?"

"Tabii, duyuyorum."

"Yapacağın tek şey onu korkutmaya devam etmek."

"Iı-hu."

Hadi, sen keyfine bak. Ara sıra kaçamak yapmak iyi getr."

"Peki."

"Ve lütfen Finnerty'nin evden gitmesini sağlamaya çaV"

"Peki."

"Başını ağrıtırıyor muyum?"

"Hayır."

"Paul! Hiç ilgilenmesem daha mı iyiydi?"

"Hayır."

"Pekâlâ. Hadi, sarhoş ol bakalım, iyi gelir. Bir şeyler ye ima. Seni seviyorum."

"Ben de seni." Telefonu kapattı, dönüp, telefon kulübesi-lin buğulu camından dünyaya baktı. Sarhoşluk duygusunun »anı sıra bir yenilik duygusu vardı - içinde büyüyen taze, müçlü bir kimlik duygusu. Genel bir sevgiydi bu - özellikle de tiçük insanlar, sıradan insanlar için, allah müstahaklarını rersin. Bütün hayatı boyunca fildişi kulesinin duvarları onları demişti. Şimdi, bu gece ise, onlara rastlamış, umudarium ve ayal kırıklıklarını paylaşmış, özlemlerini anlamış, basitliklerinin ve dünyevi değerlerinin güzelliğini keşfetmişti. Bu ger-.tkti, nehrin bu tarafı gerçektir ve Paul bu sıradan insanları seviyordu, onlara yardım etmek istiyordu, sevildiklerini ve anlaşıldıklarını bilmelerini istiyordu, onların da onu sevmesini istiyordu.

Locaya geri döndüğünde Finnerty'nin iki genç kadınla oturduğunu gördü ve onlara hemen kanı kaynadı.

"Paul- seni Detroit'ten kuzenim Agnes'la tanıştırayım," dedi Finnerty. Elini yanında oturan şişman ve neşeli olmaya kararlı bir kızıl saçlının dizine koydu. "Bu da," dedi, masanın karşı tarafındaki uzun boylu, sade esmere işaret ederek, "senin kuzenin Agnes."

"Nasılsınız, Agnes ve Agnes."

"Sen de onun kadar deli misin?" dedi esmer olanı şüpheyle. "Eğer öyleysen, ben eve gidiyorum."

"İyi, temiz, eğlenceyi seven Amerikan tipidir Paul," dedi Finnerty."

"Bana kendinizden bahsedin," dedi Paul coşkuyla.

"Adım Agnes değil, Barbara," dedi esmer. "Onun adı da Martha."

"Ne içiyorsunuz?" dedi garson kız.

"Duble skoç ve su," dedi Martha.

"Aynısı," dedi Barbara.

"Bayanların içkisi dört dolar tutuyor," dedi garson kız.

Paul bir beşlik uzattı.

"Vay canına!" dedi Barbara Paul'un cüzdanındaki k" mli-ğe bakarak. "Bu herif mühendismiş!"

"Siz nehrin karşı tarafından mısınız?" dedi Martha, Finnerty'ye.

"Kaçağız."

İki kız da uzaklaşıp sırtlarını locanın duvarına dayadılar ve şaşkın şaşkın Paul ve Finnerty'ye baktılar. "Ne iş be," dedi Martha sonunda. "Bizimle ne konuşmak istiyorsunuz? Lised cebir dersi almıştım."

"Biz basit insanlarız," dedi Paul.

"Ne içiyorsunuz?" dedi garson kız.

"Skoç, duble olsun," dedi Martha.

"Aynısı," dedi Barbara.

"Buraya gelsene, yahu," dedi Finnerty, Martha'yı tekn

-.anına çekerek.

Barbara hâlâ Paul'dan uzak duruyor ve tatsız tatsız bakıyordu. "Burada ne yapıyorsunuz- aptal tavşanlara bakıp eğleniyor musunuz?"

"Burayı seviyorum," dedi Paul samimiyede.

"Benimle dalga geçiyorsun."

"Vallahi geçmiyorum. Dalga geçiyormuş gibi bir şey mi löyledim?"

"Aklından geçiriyorsun," dedi kız.

"Bayanların içkisi dört dolar," dedi garson kız.

Paul yine ödedi. Barbara'nın yanında ne söyleyeceğini Dilmiyordu. Ona asılmak istemiyordu. Kızın sadece arkadaşça ve hoşsohbet davranmasını ve kendisinin kibirli biri olmadığını anlamasını istiyordu. Ama nerede!

"Mühendislik diploması verdikleri zaman adamı hadım etmezler," diyordu Finnerty, Martha'ya.

"Etseler daha iyi," dedi Martha. "Nehrin karşı tarafından eelen bazı oğlanlar var - öyleymiş sanırsın."

"Bizim zamanımızdan sonraymış o," dedi Finnerty. "Esriden etmezlerdi demek istemiştım."

Bir samimiyet ve sohbet havası kurmak için Paul, Barba-ra'nın önündeki içki kadehini gelişigüzel aldı ve bir yudum içti. O zaman kafasına dank etti ki, sanki yangına su yetiştirirmiş gibi art arda gelen pahalı Skoç kadehleri kahverengi sudan başka bir şey değilmiş. "Hafifmiş," dedi.

"Ne yapayım yani, sinir krizi mi geçireyim?" dedi Barbara. "Bırak gideyim."

"Hayır, lütfen, önemli değil. Benimle konuş yeter. Anlıyorum."

"Ne içiyorsunuz?" dedi garson kız.

"Duble skoç, sulu," dedi Paul.

"Beni suçlu hissettirmeye mi çalışıyorsun?"

"Kendini iyi hissetmeni istiyorum. Paraya ihtiyacın varsa, yardım etmek isterim." Bunu bütün kalbiyle söylemişti.

"Aman ne yaparsan yap," dedi Barbara. Tedirginlikle içeriyi seyretmeye başladı.

Barbara ile aralarındaki buzu eritecek bir cümle düşünmeye çalışırken Paul'un gözkapakları giderek ağırlaştı, ağırlaştı. Kollarını masanın üstüne kavuşturdu ve bir an dinlenmek için başını kollarına dayadı.

Gözlerini açtığıında Finnerty onu sarsıyordu, Barbara ve Martha da gitmişti. Finnerty dışarı çıkıp hava alsın diye koluna girdi.

Dışarısı ışık ve gürültü dolu bir kâbustu, Paul bir tür fener alayının yürümekte olduğunu gördü. Bir tahtırevanın üstünde taşınan Luke Lubbock'ı tanıyınca tezahürata başladı.

Finnerty onu tekrar locaya soktuğunda Paul'un kafasında, kendi hiç çaba sarf etmeden, bir konuşma, bütün akşamın buğulu izlenimlerinin bir toplamı şekillenmeye başladı, ilhamla gelişti, süslendi. Kendini yeni Mesih, Ilium'u da yeni Cennet kılmak için bu konuşmayı yapması yeterliydi. ilk cümle dudaklarının ucuna gelmişti, azat edilmek için çırpınıyordu.

Paul sıranın üstünde ayakta durmaya çalıştı, oradan da masanın üstüne çıktı. Dikkat çekmek için ellerini başının üstüne kaldırdı.

"Dostlar, dostlarım!" diye bağırdı. "Köprünün ortasında buluşmalıyız!" Çürük masa aniden ayaklarının altında sallandı. Bir tahta çatırdaması, alkışlar duydu - sonra yine karanlığa gömüldü.

Bu seferki ses barmenindi. "Hadi - kapatıyoruz. Gitme vakti geldi," dedi barmen usulca.

Paul oturdu ve iniledi. Ağzı kupkuruydu ve başı çadı-yordu. Locadaki masa kaybolmuştu, bir zamanlar duvara yapışık olduğu yerde çatlak alçı ve vida

başları görünüyordu.

Bar boşalmış gibiydi, ama hava acı bir çınlamayla doluydu. Paul locadan dışarı bakınca bir adamın yeri paspasladığını gördü. Finnerty otomatik piyanonun başında oturmuş, çınlak ve akortsuz antikanın üstünde vahşice doğaçlama yapıyordu.

Paul piyanoya doğru sendeledi ve elini Finnerty'nin omzuna koydu. "Hadi eve gidelim."

Finnerty tuşlara vurmaya devam etti. "Ben kalıyorum!" diye bağırdı müziğin üstünden. "Sen git!"

"Nerede kalacaksın?"

O zaman Paul, Lasher'ı gördü, gölgelerin içinde duvara ^mnmiş, hiç sesi çıkmadan oturuyordu. Lasher geniş göğsü-k ■■urdu. "Bende," dedi dudaklarıyla.

Finnerty, Paul'un elinden kurtuldu, ama cevap vermedi.

"Peki," dedi Paul peltek peltek. "Eyvallah."

Tökezleyerek sokağa çıktı ve arabasını buldu. Bir an du-m Finnerty'nin uyuyan şehrin duvarlarında çınlayan cehen-müziğini dinledi. Barmen galeyana gelmiş piyanistten hcu uzakta saygıyla durmuştu, araya girmekten korkuyordu.

10

jRnnerty ve Lasher ile ve küçük, sevimli insanlar Alfı, Luke ^-nhorlc. barmen, Martha ve Barbara ile geçirdiği geceden «ora Doktor Paul Proteus öğleden sonra geç vakte kadar .^■.ıdu. Uyandığında, Anita gitmişti; kupkuru bir ağız, yanan gizler ve içine kedi tüyü doldurulmuş gibi bir mideyle llium ,- ibrikası'ndaki sorumlu görevine gitti.

Sekreteri Doktor Katharine Finch'in gözleri de kıpkırmı-»rrdı, ama başka sebepten, bu öyle yiyip bitirici bir sebepti ki, faul' un durumunun farkına bile varmadı.

"Doktor Kroner aradı," dedi kurulmuş gibi.

"Ya? Onu aramamı mı istiyor?"

"Mesajı Doktor Shepherd aldı."

"O aldı demek? Başka?"

"Polis."

"Polis mi? Ne istiyorlar?"

"Mesajı Doktor Shepherd aldı."

"Pekâlâ." Her şey sıcak, parlak ve uyku getiriciydi. Kızın »asasının ucuna oturdu ve dinlendi. "Şu Bay Fırsatçı yı bağla bakalım."

"Gerek yok. Şu anda ofisinizde."

Shepherd'ın kendisini ne gibi bir şikâyet, riayetsizlik veri kurala aykırılık yüzünden görmek istediğini merak ederek

Paul ofisinin kapısını usulca açtı.

Shepherd, Paul'un masasında oturmuş, bir deste raporu imzalamaya dalmıştı. Başını kaldırmadı. Gözleri hâlâ kag larda, hızla dahili hat düğmesine bastı.

"Bayan Finch-"

"Evet efendim?"

"Şu aylık güvenlik raporuyla ilgili: Doktor Proteus, Finnerty'nin dün rehbersiz içeri alınışını nasıl açıklamayı düşün düğünü söyledi mi size?"

"Düşük çenemi kapalı tutmayı düşünüyordum," ded Paul.

Shepherd sözde bir keyif ve sürprizle başını kaldırıp bak tı. "İyi adam lafı üstüne gelirmiş." Paul'un koltuğundan kail maya yeltenmedi bile. Candan bir ahbaplık havasıyla, "Fena halde akşamdan kalmasın galiba, ha ahbap?" dedi. "Hiç gelmemeliydin. Senin yerini doldurmak için bütün usulleri ye terince biliyorum."

"Sağol."

"Bir şey değil. Yapacak fazla bir şey yok zaten."

"Katharine'in işlere göz kulak olup, eğer yardıma ihtiyacı olursa beni aramasını beklerdim."

"Kroner'in bu konuda ne düşüneceğini bilirsin. İşleri gt rektiği gibi yapmak fazla çaba gerektirmiyor, Paul."

"Kroner'in ne istediğini söyler misin bir zahmet?"

"Ha, evet - seni perşembe yerine bu gece görmek istiyor Yarın gece

Washington'da olması gerekiyormuş, ve bütü hafta kalacaktı."

"Harika. Peki polis ne haberler getirdi?"

Shepherd ağdalı ağdalı güldü. "Bir yanlış anlaşma. Neli rin orada buldukları bir tabanca için ortalığı velveleye ver yorlar. Seri numarasının sana tahsis edilmiş bir tabancaya air olduğunu iddia etiler. Ben de tekrar kontrol etmelerini söyle dim - Ilium Fabrikası nın müdürü olacak kadar akıllı birinin ortalıkta bir tabanca bırakacak kadar aptal olmadığını söyle dim."

"Bu çok hoş bir övgü, Shep. Telefonumu kullanmamın sakıncası var mı?"

Shepherd telefonu masanın öbür ucuna itti ve tekrar im

alamaya koyuldu: "P. Proteus'un yokluğunda, Lawson Shep-aerd."

"Kroner'e akşamdan kalma olduğumu söyledin mi?"

"Tabii ki hayır, Paul - bir bahane uydurdum senin için."

"Bahanem neymiş?"

"Sinirlerin."

"Harika!" Katharine, Kroner'in ofisini bağılıyordu.

"Ilium'dan Doktor Proteus, Doktor Kroner ile görüşmek ' ster. Doktor Kroner aramasını istemişti," dedi Katharine.

Adap ve erkana uymak için hiç iyi bir gün değildi. Paul, İroner, Shepherd ve polis meselelerini neredeyse can sıkıntısı aenebilecek bir tavırla karşılamayı başarmıştı. Fakat şimdi, ismi telefon kurallarının bu tören havası onu çileden çıkarsak üzereydi — mevki hastası randıman taraftarlarının üzerise titrediği, zaman israfı bir tantana ve teferruat.

"Doktor Proteus hana mı?" dedi Kroner'in sekreteri. 'Doktor Kroner burada."

"Bir dakika," dedi Katharine. "Doktor Proteus, Doktor Kroner oradaymış ve sizinle konuşabilirmiş."

"Peki, hattayım."

"Doktor Proteus hatta," dedi Katharine.

"Doktor Kroner, Doktor Proteus hatta."

"Konuşmasını söyleyin," dedi Kroner.

"Doktor Proteus'a konuşmasını söyleyin," dedi Kro-»er in sekreteri.

"Doktor Proteus konuşun lütfen," dedi Katharine.

"Ben Paul Proteus, Doktor Kroner. Beni aramışsınız." Küçük bir zil tın-tın-tın etti, konuşması teybe alınıyor denekti bu.

"Shepherd sinirlerinin seni rahatsız ettiğini söyledi, evlat."

"Pek doğru değil. Bir çeşit virüs."

"Ortada çok virüs var. Bu gece evime gelecek kadar kendini iyi hissediyor musun?"

"Gayet iyiyim. Getirmem gereken bir şey var mı — tartışmak istediğiniz özel bir şey?"

"Pittsburgh gibi mi?" dedi Shepherd fısıltıyla.

"Hayır, hayır. Sırf sohbet edeceğiz, Paul — biraz dertleşiriz. Kaç zamandır şöyle güzelce oturup konuşamadık şenle Anne ve ben seni iş haricinde görmek istiyoruz, o kadar."

Paul hatırlamaya çalıştı. Kroner'in evine bir yıldır iş haricinde davet edilmemişti, en son maaşına zam yapılacağı zamandan beri. "Eğlenceli olacağı benzer. Saat kaçta?"

"Sekiz, sekiz buçuk."

"Anita da davetli mi?" Bu bir hataydı. Düşünmeden san* etmişti.

"Elbette! İş harici toplantılara hiç onsuz gitmezsin, değ,

mır

"Gitmem efendim."

"Umarım öyledir." Formalite icabı güldü. "Şimdilik hoş ça kal."

"Ne dedi?" dedi Shepherd.

"Bu raporları benim yerime imzalamanın sana kalmad ğını söyledi. Katharine Finch'in imzanı derhal tipeksle silmesini söyledi."

"Ne oluyorsun yahu?" dedi Shepherd ayağa kalkarak.

Paul masasının bütün çekmecelerinin aralık olduğunu gördü. En alt çekmecedeki boş viski şişesinin boynu açıkç görünüyordu. Bütün çekmeceleri hızla çat çat kapattı. A* çekmeceye gelince şişeyi çıkardı ve Shepherd'a uzattı. "Al -bunu istiyor musun? Belki ileride faydalı olur. Üstü parmal izlerimle dolu."

"Beni kovduracak mısın yani?" dedi Shepherd hevesle. "Kroner'in huzurunda bunu dile getirmek mi istiyorsun? H; di gidelim. Ben hazırım. Bakalım tutturabilecek misin?"

"Ait olduğun yere git. Hadi kaybol. Bu ofisten defol ve ben gelmeni söylemedikçe gelme. Katharine!"

"Evet?"

"Doktor Shepherd bu ofise bir daha izinsiz olarak girerse onu vuracaksın."

Shepherd kapıyı çarptı, Katharine'e Paul için sövüp saydı ve gitti.

"Doktor Proteus polis telefonda," dedi Katharine.

Paul ofisten çıktı ve eve gitti.

Hizmetçinin izin günüydü, Paul, Anita'yı mutfakta buldu; çocuklar hariç, bir evcimenlik timsali.

Mutfak için, Anita'mn kendinden dünyaya bahsettiği bir ey denebilirdi. Burayı planlarken, yaratıcılığın bütün ıstırabını ve cehennem azabını çekmişti - şüpheler içinde kıvranmış kendi yetersizliklerine lanetler yağdırmış, başkalarının fikirlerine hem muhtaç hem onlardan korkar olmuştu. Şimdiyse yapılmış bitmiş ve herkes hayran kalmıştı, toplumun kararı suydu: Anita bir sanatçıydı.

Geniş, ferah bir odaydı, çoğu oturma odalarından daha genişti. Antik bir ahırdan alınma kabaca yontulmuş çatı kirişleri evin çelik iskeletine çakılı gizli somunlarla tavana tutturul! mußtu. Duvarlar çam lambriliydi, kum püskürtülerek eski harası verilmiş, sarı, ince bir beiryağı tabakasıyla kaplanmıştı.

Bir duvarı, koca bir şömine ve yontulmamış taştan bir fırın dolduruyordu. Bunların üstünde, uzun, ağızdan dolmalı bir tüfek, barutluk ve kurşun kesesi asılıydı. Şömine rafının üstünde mum kalıpları, bir kahve değirmeni, bir ütü ve altlığı re paslı bir çaydanlık vardı. Şömineden uzanan uzun bir demirin ucunda, içinde bir misyoner pişirmeye yetecek kadar büyük bir demir kazan sallanıyor,

bunun altındaysa bir sürü zenci velet gibi, öbek öbek küçük kaplar duruyordu. Tahta bir yayık kapıyı açık tutuyor, Kızılderili-mısırlı desteleri, estetik aralıklarla kornişlerden sarkıyordu. Bir köşede sömürge dönemlerinden kalma bir orak, çaydanlığın hiç kaynamadığı soğuk şöminenin karşındaysa, tığ ile örülmüş bir kilimin üstünde iki Boston salıncaklı sandalyesi duruyordu.

Paul gözlerini kıstı, görüş açısından bu sömürge devri' tablosu hariç her şeyi çıkardı; kendisinin ve Anita'mn, en yakın komşuları 30 km uzakta olacak şekilde, kuzeyin vahşi topraklarına girdiklerini hayal etti. Anita önlerindeki zorlu kış için sabun, mum ve kalın yünlü giysiler yapıyordu, kendi ise, açlıktan ölmek istemiyorlarsa, kurşun yapmalı ve gidip bir ayı vurmalıydı. Bu hayale kendini iyice kaptıran Paul, Anita'mn varlığından dolayı içten bir minnettarlık duygusuyla doldu; sırf hayatta kalabilmek için yapılması gereken onca işte ona yardım edecek bir kadını olduğu için Tann'ya şük-

retti. Hayalinde eve, Anita'ya, bir ayı getiriyordu, Anita da bunu temizleyip, tuzlayıp kaldırıyor, bu ona müthiş bir coşku verdi - ikisi bir, canlarını dişlerine takmış ve düşman bir dünyadan dağ gibi kuvvede bir kırmızı et koparmışlardı. Sonra, gece geç saatlere kadar o daha çok kurşun yapacak, kadın da ayı yağından daha çok sabun ve mum yapacak, sonra da Paul ve Anita, köpek gibi yorgun ve ter içinde, köşedeki saman yığınının yuvarlanacak, sevişecekler ve buz gibi şafağa kadar uyuyacaklardı...

"Fınl-finl-finl," diye çalışıyordu otomatik çamaşır makinesi. " Fırıl-fini!"

Paul, istemeye istemeye görüş açısını genişleterek odanın öbür tarafına baktı; Anita çamaşır konsolunu gizleyen vişne çürüğü bölmeli dolabın önünde bir sandalyede oturmuştu. Bölmeli dolabın çekmece ve kapılardan oluşan cephesi büyük, tek bir parçaydı, çamaşır makineleri için bir tür küçük garaj izlenimini veriyordu. Köşedeki bir dolabın açık kanada-rından bir televizyon ekranı görünüyordu, Anita da dikkatle bunu seyrediyordu. Bir doktor yaşlı bir kadına torununun hayatı boyunca belden aşağısının tutmayacağını söylüyordu.

"Fınl-finl-finl," diye devam etti makineler. Anita'mn dikkati başka yerdeydi. " Trik. Zırrr!' Ziller çaldı. Anita hâlâ umursamıyordu. "Zırrr! Lakkk!' Aletin tepesi pat diye açıldı, dışarı büyük bir kasımpatı demeti gibi bir sepet kuru çamaşır fırladı, beyaz, hoş kokulu, tertemiz.

"Selam," dedi Paul.

Anita eliyle susmasını ve program bitene kadar beklemesini işaret etti, bu reklamı da kapsıyordu. "Pekâlâ," dedi sonunda ve sesi kıstı. "Mavi kostümün yatağın üstünde."

"Ha? Ne için?"

"Ne demek ne için? Kroner'lere gitmek için."

"Bunu nereden biliyorsun?"

"Lawson Shepherd arayıp söyledi."

"Ne incelik!"

"Birinin bana neler olup bittiğini söylemesi incelik tabii, sen söylemediğine göre."

"Başka ne dedi?"

"Bugünkü berbat haline bakılırsa, Finnerty ile çok iyi zaman geçirmişler herhalde, dedi."

"Bu konuda ben de ondan fazla bir şey bilmiyorum."

Anita bir sigara yaktı, kibriti şık bir hareketle söndürdü ve burnundan çıkardığı dumana baktı.

"Kızlar da var mıydı, Paul?"

"Bir bakıma. Martha ve Barbara. Kimin kiminle olduğunu sorma."

"Olduğunu mu?"

"Oturduğunu."

Anita sandalyede iki büklüm oldu, ciddi ciddi pencereden dışarı baktı, sigarasını hızlı hızlı, içine çekmeden içip üf-emeye devam etti, gözleri burnundan çıkan dumandan sulanmıştı. "Anlatmak zorunda değilsin, eğer istemiyorsan."

"Zaten anlatmayacağım çünkü hatırlamıyorum." Gülmeye başladı. "Birinin adı Barbara'ydı, ötekinin adı da Martha, ondan sonra, hani ne derler, elektrikler kesildi."

"öyleyse ne olduğunu bilmiyorsun? Yani, her şey olmuş olabilir?"

Gülümsemesi soldu. "Yani her şey gerçekten karardığı için hiçbir şey olamazdı. Bir locada kıvrılmış kalmışım."

"Ve hiçbir şey hatırlamıyorsun?"

"Alfy adında bir adam hatırlıyorum, televizyon kumarbazlığı yaparak hayatını kazanıyor, Luke Lubbock adında bir adam, giydiği kıyafetin kişiliğine bürünüyor, dünyanın batısını oturup zevkle seyreden bir vaiz ve-"

"Ve Barbara ve Martha."

"Ve Barbara ve Martha. Bir de geçit alayları - allahım, ne alaylardı."

"Hayır. Ama senin sevinmen lazım, çünkü Finnerty galiba yeni bir ev ve yeni bir dost buldu."

"Tanrıya şükürler olsun. Bu gece Kroner'e, konukseverliğimizden faydalandığını ve herkes kadar bizim de onun varlığından rahatsız olduğumuzu açıkça belirtmeni istiyorum."

"Bu doğru sayılmaz."

"öyleyse bunu kendine sakla, onu bu kadar çok seviyor-

II

san.

Yazı masasının kapağını kaldırdı, burada günlük mönülerini yazar, çek koçanını bankadan gelen hesap raporlarıyla karşılaştırırdı, içinden üç tane kâğıt çıkardı. "Aptallık ettiğimi düşündüğünü biliyorum, ama işleri doğru yapmak için biraz çaba harcamaya değer, Paul."

Kâğıtlarda bir tür çizelge vardı, ana bölümler Roma rakamlarıyla ayrılmış, bunlar da (a) gibi daha alt-alt-alt-alt kümelere bölünmüştü. Rasgele ve baş ağrısı kendini iyice hissettirir halde, Paul III., A., i., a'yı seçti: "Sigara içme. Kroner sigarayı bırakmaya çalışıyor."

"Belki yüksek sesle okusan dahi iyi olur," dedi Anita.

"Belki yalnız başıma okusam daha iyi olur, dikkatimi çeken başka bir şey olmayan bir yerde."

"Bunu yapmak bütün öğleden sonramı aldı."

"Almıştır mutlaka. Şimdiye kadar yaptığın en detaylı iş bu. Sağol, sevgilim, çok teşekkürler."

"Seni seviyorum, Paul."

"Ben de seni, Anita."

"Sevgilim- Şu Martha ile Barbara-"

"Sana yemin ediyorum onlara dokunmadım."

"Seni onlarla gören oldu mu diye soracaktım?"

"Herhalde oldu, ama önemli birileri değil. Hele Shepherd hiç değil."

"Kroner'in kulağına gidecek olursa ne yaparım bilmem. Hadi sarhoş olmana güler geçer de, kadınlar-"

"Barbara ile yattım," dedi Paul aniden.

"Ben de öyle düşünmüştüm. Bu senin sorunun." Belli k' bu konuşmadan sıkılmaya başlamıştı, sabırsızlanarak televizyon ekranına baktı.

"Shepherd da onunla merdivenlerden indiğimi gördü."

"Paul!"

"Şaka şaka."

Elini kalbine koydu. "Ah- Tanrı ya Şükür."

"'Yaz ÂŐıkları'," dedi Paul, televizyon ekranına bilmiş bilmiş bakarak.

"O da ne?"

"Orkestra 'YazÂŐıkları'nı çalıyor." Birkaç nota mırıldan-di.

"Sesi kapalıyken nasıl anladın?"

"Hadi, sesini a bakayım."

Anita lakayt bir Şekilde sesi açtı ve ballı kek gibi tatlı ve hazmı zor "Yaz ÂŐıkları" havayı doldurdu.

Paul orkestra ile birlikte mırıldanarak merdivenleri tırmanıp yatak odasına çıktı, bir taraftan da okuyordu.

"IV., A., i. Kroner Pittsburgh'u neden istediğini sorarsa, daha fazla hizmet verebilmek için de... a. Alttan alta, daha b-vk bir ev, zam ve prestij konularını hissettir."

Paul, nehrin iki tarafmdakilerin gözünde de kendini ena-■ vi durumuna düŐürdüęünü anlamaya başlıyordu. Dn geceki çığlığını hatırladı: "Köprünün

ortasında buluşmalıyız.” Böyle bir seferle kendinden başka hiç kimsenin ilgilenmediğine, hangi yakada olduğunu pek umursamayan tek kişinin kendi olduğuna karar verdi.

Yeni Mesih olma girişimi başarıyla sonuçlansa ve kuzey ve güney kıyılarının halkı, aralarında Paul olduğu halde, köprünün ortasında buluşsa, ondan sonra ne yapacağına dair en ufak bir fikri yoktu, insanlık durumunun feci bir fiyasko olduğunu bütün kalbiyle biliyordu, ama bu öylesine mantıklı, öylesine zekice varılmış bir fiyaskoydu ki, tarihin bundan başka bir yöne sapabileceğini düşünemiyordu bile.

Paul aklından karışık bir hesap yaptı -tasarruf hesapları, artı tahvilleri artı evi artı arabaları- ve acaba bunlar her şeyi bırakıp gitmesine yetmez mi diye düşündü, insanların hayatını cehenneme çevirecek inançlara veya bir tarih kapisine alet olmaktan vazgeçmesine yetmez miydi acaba? Bir yolun kenarındaki bir evde yaşamak...

Uçsuz bucaksız mağaranın bir ucunda bir enfiye kutusu gibi minicik ve zarif görünen Bratpuhr Şahı Sumklış şişesini Khashdrahr Miasma'ya geri verdi. Yukarıdaki yaz sıcağından bir dakika önce ayrılmış olmanın etkisiyle aksırdı ve ses Cari-sbad Mağaralan'mn duvarlarından yankılanıp derindeki yarasa tünelerinde fısıldayarak boğuldu.

Bu, Doktor Ewing J. Halyard'ın içinde buldukları odayı dolduran çelik, tel ve camdan oluşan yeraltı ormanına ve ilerideki daha büyük otuz odaya yaptığı otuz yedinci seferdi. Bu dünya harikası, Halyard'ın çeşit çeşit yabancı hükümdarlar için düzenlediği turların her zamanki duraklarından biriydi; bu hükümdarların ortak noktasıysa, halklarının, Amerika'nın müthiş sanayi ürünleri için hiç girilmemiş piyasalar oluşturmasıydı.

Lastik tekerlekli bir elektrikli araba, Şah'ın grubunun beklediği asansörün yanında durdu ve tabancalı bir Ordu binbaşı aşağı inerek kimliklerini yavaş yavaş, dikkade inceledi.

"Bu işi biraz hızlandıramaz mıyız, Binbaşı?" dedi Halyard. "Töreni kaçırmak istemiyoruz."

"Olabilir," dedi Binbaşı. "Ama bugünün görevli subayı olarak, dokuz milyar dolar değerindeki hükümet malından ben sorumluyum ve bunlara bir şey olursa biri bana fena halde kızabilir. Tören biraz gecikti zaten, onun için bir şey kaçırarak değilsiniz. Başkan henüz ortalarda yok."

Binbaşı sonunda tatmin oldu ve grup, üstü açık arabaya bindi.

"Siki?" dedi Şah.

"Bu EPICAC XIV," dedi Halyard. "Elektronik bir hesap makinesi, bir beyin de denebilir. Kullanılan otuz bir odanın en küçüğü olan sırf bu oda bile, buradan Ay'a dört kere gidip gelecek kadar tel içeriyor. Bu aletin tamamında, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce New York Eyaleti'nde bulunandan daha çok elektron tüpü var." Bu rakamları o kadar çok tekrarlamıştı ki, ziyaretçilere dağıtılan broşüre hiç ihtiyaç duymuyordu.

Khashdrahr Şah'a tercüme etti.

Şah bunu tarttı, çekine çekine kıkırdadı ve bu sessiz, Doğulu eğlentiye Khashdrahr da katıldı.

"Şah diyor ki," dedi Khashdrahr, "onun ülkesinde insanlar zeki kadınlarla yatıyor ve böylece iyi beyinler ucuza geliyor. Ay'a bin kere gidip gelmeye

yetecek kadar tel tasarruf

edilmiş oluyor.

Halyard, vazife icabı, bunu takdir edercesine güldü, ülserinin sebep olduğu gözyaşlarını sildi ve ucuz ve kolay beyinlerin eskiden beri dünyanın problemi olduğunu, EPICAC XTV'ün bir sorunun yüzlerce, hatta binlerce yönünü tamamen tarafsız bir şekilde ve aynı anda düşünebildiğini, EPI-CAC XIV'ün mantık bulandıran duygulardan tamamen yoksun olduğunu, EPICAC XTV'ün hiçbir şeyi unutmadığını— kısacası EPICAC XIV'ün hiçbir konuda yanılmadığını açıkladı. Aklından da Şah'ın bahsettiği yöntemin trilyonlarca kere denendiğini ve yüz kereden hiç değilse birinde doğru karar verecek bir beyin bu şekilde henüz üretilmediğini ekledi kendi kendine.

Kompüterin en eski bölümünün yanından geçiyorlardı; burası eskiden EPICAC I'in tamamıydı, ama şu anda EPICAC XIV'ün ancak apandisiti veya bademciği haline gelmişti. Yine de EPICAC I, akıllara durgunluk veren bir kesinlikle yaklaşmakta olan savaş için yapılacak planlamayı kendisi yapsa çok daha iyi olacağı konusunda insanları ikna edecek kadar zeki, tarafsız ve inatçıydı bir zamanlar. Tahsis komitelerinin önün-d: şahidik eden generallerin kullandığı "her nokta göz önüne alındı" ibaresi EPICAC I'in değerlendirmeleriyle bir ölçüde gerçeklik kazanmış, bu gerçeklik EPICAC II ile daha da artmış ve seriler ilerledikçe bu böylece sürüp gitmişti. EPICAC taktik desteği için güçlü patlayıcıların faydalarını atom silah-larınıninkiyle karşılaştırabilir, aynı zamanda, atom çekirdeği parçalanabilen maddelere karşı patlayıcıların mevcudiyetinden tutun, düşman sığınakları arasındaki mesafeyi, işleme sanayilerindeki işçi durumunu, düşman uçaksavar teknolojisi karşısında muhtemel uçak kaybını vesaire değerlendirebilir ve önemli görüldüğü takdirde, hava kuvvederinin moralini yüksek tutmak için gerekli sigaraların, hindistancevizli çikolataların ve beyazperde yıldızlarının sayısına varana kadar her şeyi göz önüne alabilirdi. Savaşın yarattığı EPICAC serileri, insanların sunduğu verileri alarak, mantıklı, doğruyu seven, zeki ve üstün eğitim görmüş Amerikan dehalarının ancak liderlik vasıflarına, sonsuz kaynaklara ve iki bin yıla sahip olsalardı becerebilecekleri bir şekilde rehberlik yapmışlardı.

Savaş ve savaş sonrası yıllar boyunca bugüne kadar EPI-CAC'in sinir sistemi Carlsbad Mağaraları'nın içinde dallanarak genişletilmişti - metre, kilo ve kilovatla satın alınan bir zekâ. Her bir eklemeye yeni, eşsiz bir birey doğmuştu, ve şimdi Halyard, Şah ve Khashdrahr Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Jonathan Lynn'in EPICAC XIV'ü daha mudu, daha randımanlı yarınlara adayacağı bayrak beziyle kaplı platforma yaklaşıyorlardı.

Üçlü grup portatif sandalyelere oturup seçkin konuklarla birlikte sessizce beklemeye başladılar. Grubun fısıldaşmaları ne zaman kesilse EPICAC'in

vınıltıları ve tiktakları duyuluyordu — birbirlerini çoğaltan, engelleyen, bir elektromanyetik kriz labirenti içinde, elektriksel özellik ve miktarlardan, yüksek bir doğruluk mertebesine tercüme edilebilen bir duruma doğru bir oraya bir buraya koşuşturan elektronların akışından kaynaklanan sesler.

Henüz açılışı yapılmamış olmasına rağmen EPICAC XIV çoktan çalışmaya başlamıştı; Amerika'nın ve müşterilerinin kaç tane buzdolabı, kaç tane lamba, kaç tane türbin-jeneratör, kaç tane jant kapağı, kaç tane yemek tabağı, kaç tane kapı tokmağı, kaç tane lastik topuk, kaç tane televizyon, kaç tane oyun kâğıdı destesi— yani her şeyden kaç tane edinebileceklerine ve bunların kaç mal olacağına karar veriyordu. Gelecek yıllarda bu malları ortaya çıkarmak için hangi niteliklerde kaç mühendis, müdür, araştırma elemanı ve sivil memur gerekeceğine karar verecek olan da EPICAC XIV'tü; ayrıca hangi IQ ve yetenek seviyesinin faydalı adamları faydasız adamlardan ayıracağına, kaç tane Yeniden İnşa ve Islah Kurumu üyesi ve kaç tane askerin hangi maaş seviyesiyle ve nerede barındırılabilceğine karar verecek olan da, ayrıca...

"Bayanlar, baylar," dedi televizyon spikeri, "Amerika Birleşik Devletleri Başkanı."

Elektrikli araba platforma yanaştı ve asıl adı Alfred Planck olan Başkan Jonathan Lynnn, ayağa kalkıp beyaz dişlerini, samimi gri gözlerini gösterdi, geniş*omuzlarını dikleştirdi ve güçlü, güneş yanığı ellerini kıvrıcık saçlarında dolaş-tirdi. TV kameraları koklayan, gözleyen, meraklı, dostane dinazorlar gibi onun etrafında dönüp dolaşarak çekime başladılar. Lynn çocuksu, uzun boylu, yakışıklı ve güven uyandıran biriydi ve üç saadik bir TV programının sunuculuğundan doğruca Beyaz Saray'a gitmişti - diye acı acı hayıflandı Hal-rard.

"Bu adam Amerikan halkının ruhani lideri mi?" diye sordu Khashdrahr.

Halyard Kilise ve Devlet ayrımını açıkladı ve beklediği ize re, Şah'ın her zamanki inanmazlığının ve Halyard'ın sorum hiç anlamadığı yolundaki imalarıyla karşılaştı.

Başkan, çok sevimli ve çocuksu bir atılganlık ve utangaçlık karışımıyla ve çok hafif bir Batı aksanıyla, birinin EPICAC KIV üzerine yazdığı bir konuşmayı okumaya başlamıştı. Kendisinin bilim adamı olmadığını, sadece burada, dünyanın bu reni harikasının önünde tevazu ile duran halktan biri olduğunu anlattı ve Amerikan halkının böyle durumlarda onları cemsil etsin diye kendini seçtiği için burada bulunduğunu, bu modern mucizeye bakarken, derin bir saygı, tevazu ve minnet duygusuyla dolup taşığını anlattı...

Halyard esnedi ve "kaostan düzen"i "kastan düzen" diye ikuyan Lynn'in

kendinden üç kat fazla para kazandığını düşündükçe sinir oldu. Lynn veya Halyard'ın adlandırmayı ter-:ih ettiği şekilde, Planck, liseyi bile bitirmemişti ve Halyard jodan daha akdlı İrlanda av köpekleri tanıyordu. Ama yine ie orospu çocuğu yılda yüz bin papelden fazla kazandığı bir reve seçilmişdi!

"Yani bu adam halkın ruhani kaderine aldırmaksızın mı e iikmediyor demek istiyorsunuz?" diye fısıldadı Khashdrahr.

"Dinsel hiçbir görevi yok, çok genel, sembolik olanlar urıç," dedi Halyard, sonra da Lynn'in ne halt ettiğini düşünmeye başladı. Bütün planlamayı, bütün düşünme işini EPI-CAC XIV ve Ulusal Sanayi, Ticaret, İletişim, Gıda ve Kay-dar Kurulu yapıyordu. Personel makineleri de bütün 2 nemli hükümet işlerinde üst düzey sivil memurların çalışmasını sağlıyordu. Halyard, Lynn'in okkalı maaş çekini düşündükçe iyice çileden çıkıyordu, çünkü muhteşem kuklanın

yapması gereken tek şey resmi davetlerde eline verileni okumaktı: kendi dediği gibi, onu seçen bütün sıradan, aptal insanlar namına münasip bir şekilde saygı ve hürmet duymak, başkasının kelimelerini şu tınılı ses kutusunun içinden ve şu düzgün, inci gibi dişlerin arasından çıkarmak.

Ve Halyard aniden, tıpkı din ve hükümet işlerinin yüz yıllar önce birbirinden ayrılması gibi, şimdi de, makineler sayesinde politika ve hükümetin yan yana yaşadığını ama birbirine hiç ilişmediğini anladı. Başkan Jonathan Lynn'e baktı ve dehşetle, herhangi bir aptal, küçük Amerikalı oğlanın, bugün olduğu gibi, bir gün büyüüp Başkan olabileceğini, ama Baş-kan'ın ülkeyi ciddi ciddi yönetmek zorunda olduğu günlerde ülkenin kim bilir ne durumda olduğunu düşündü.

Başkan Lynn EPICAC XIV'ün milyonlarca sıradan insan için neler yapacağını anlatıyordu ve Khashdrahr da Şah'a tercüme ediyordu. Lynn EPICAC XTV'ün, gerçekte, tarihteki en büyük şahsiyet olduğunu, gelmiş geçmiş en akıllı adamın bile EPICAC için, bir solucan böyle bir adam için neyse o olduğunu söyledi.

Bratpuhr Şahı ilk kez olarak gerçekten etkilenmiş, hatta şaşırılmış görünüyordu. EPICAC XIV'ün fiziki boyudarını pek kaale almamıştı, ama solucan ve akıllı adam benzetmesi kafasına dank eder gibi oldu. Kaygıyla etrafına bakındı, sanki her yandaki tüpler ve sayaçlar her hareketini seyrediyormuş gibi.

Konuşma bitmiş, alkış dinmek üzereydi; Doktor Halyard, Şah'ı Başkan'la tanıştırmak'üzere yanına götürdü, tele vizyon kameraları da etraflarında dönmeye başladılar.

"Başkan şu anda Bratpuhr Şahı ile el sıkışıyor," dedi spiker. "Belki Şah dünyanın başka bir yerinden, bambaşka bir hayat tarzından gelen bir ziyaretçinin taze izlenimlerini anlatmak ister bize."

"Allaşan Khabou pillan," dedi Şah kararsızca.

"Bir soru sorabilir miyim diyor," dedi Khashdrahr.

"Tabii, ne demek," dedi Başkan bütün cazibesıyla. "Ce vapları ben bilmesem de size temin edebilirim."

Şah, beklenmedik bir şekilde, Başkan'a sırtını dönüp yalnız başına, yavaş yavaş platformun boş bir kısmına doğru yürümeye başladı.

"Ne pot kırdım ben şimdi?" dedi Lynn.

"Sst!" dedi Khashdrahr sertçe ve bir muhaliz gibi şaşkın kalabalıkla Şah'ın arasına girdi.

Şah platformda diz çöküp ellerini başının üstüne kaldırdı. Ufak tefek, esmer adam aniden bütün mağarayı gizemli, ışıltılı asaletiyle doldurur gibi oldu, platformda tek başına, başka hiç kimsenin hissedemediği bir varlıkla irtibata geçer

gibi-

"Bir tür dini ayine tanık oluyoruz sanırım," dedi spiker. "Şu çeneni beş saniye kapatamaz mısın?" dedi Halyard. "Susun!" dedi Khashdrahr.

Şah EPICAC XIV'ün parıldayan tüp dizilerine döndü ve tiz, monoton bir sesle haykırdı:

"Allakabi baku billa,

Moumi a fella nam;

Serani assu tilla,

Touri serin a sam."

"Deli herif makineyle konuşuyor," diye fısıldadı Lynn. "Sss!" dedi Halyard, bu sahneden tuhaf bir şekilde etkilenmişti.

"Siki?' diye bağırdı Şah. Başını eğdi, dinledi. "Siki?' Ke-iime yankılandı ve oldu-yalnız, kaybolmuş.

"Mmmm!' dedi EPICAC XIV usulca. "Dit, dit. Mmmm. Dit."

Şah içini çekti ve ayağa kalktı, kederle başını salladı, fena halde hayal kırıklığına uğramıştı. "Nibo," diye mırıldandı. 'Nibo."

"Ne diyor?" dedi Başkan.

"Nibo , hiçbir şey. Makineye bir soru sordu ve makine cevap vermedi," dedi Halyard." Nibo."

"Böyle saçma şey de hiç duymamıştım," dedi Başkan. 'Soruyu bu zimbirtiya tuşlaman lazım ki cevaplar da şu zimbirtılardan kaset olarak çıksın. Aletle konuşamazsın ki." Yakışıklı yüzünden bir kuşku bulutu geçti. "Konuşamazsın, değil

< 1 N

mı:

"Hayır, efendim," dedi projenin başmühendisi. "Dediğiniz gibi, zimbirtılar olmadan bu iş olmaz."

"Ne dedi?" dedi Lynn, Khashdrahr'ı kolundan yakalayarak.

"Eski bir bilmece," dedi Khashdrahr; devam etmek istemediği, işin içinde kutsal bir şeyin olduğu belliydi. Ama aynı zamanda kibar bir insandı ve kalabalığın soru dolu gözleri daha geniş bir açıklama gerektiriyordu.

"Halkımızın inanışlarına göre," dedi çekinerek, "bir gün aramıza büyük, her şeyi bilen bir tanrı katılacak ve biz de onu tanıyacağız, çünkü bilmeceyi cevaplayabilecek, ama EPICAC cevaplayamadı. O geldiği zaman," dedi Khashdrahr kısaca, "dünyada acı kalmayacak."

"Her şeyi bilen tanrı ha?" dedi Lynn. Dudaklarını yaladı ve asi bir lüleyi gözünden çekti. "Bilmece nasılmış?"

Khashdrahr bilmeceyi okumaya başladı:

"Gümüş çanlar yolumu aydınlatacak,

Dokuz kere dokuz genç kız günümü dolduracak,

Dağ gölleri göze görünmez olacak,

Geceyi kaplan dişleri dolduracak. "

Başkan Lynn düşünceli düşünceli mağara tavanına baktı. "Hımmm. Gümüş çanlar, ha?" Başını salladı. "Çok zormuş, yahu. Hakikaten zor. Ben vazgeçtim."

"Şaşırmadım," dedi Khashdrahr. "Şaşırmadım. Vazgeçmeniz normaldir."

Halyard, sarf ettiđi duygusal gayretten bitkin dūşmūş ve yaşlanmıř gibi görünen Şah'ın elektrikli arabaya binmesine yardım etti.

Asansörün ayağına doğru giderlerken Şah biraz canlanır gibi oldu ve çevrelerindeki elektronik takımlara dudak büktü. " Baku!' dedi.

"Bunu yeni duyuyorum," dedi Halyard, Khashdrahr'a. Jonathan Lynn'e ağzının payını güzelce veren ufak tefek tercümana kanı kaynamıştı." Baku nedir?"

"Şah'ın memleketinde yaşıyan küçük, kâfir bir kabile olan Surrasi'lerin çamur ve çerçöpten yaptığı heykelcikler."

"Bunu çamur ve çerçöpe mi benzetiyor?"

"Kelimeyi daha geni; bir anlamda kullandı sanıyorum, ah te tanrı anlamında."

Hımm," dedi Halyard. "Peki Surrasi'ler ne âlemde?"

"Geçen bahar hepsi koleradan öldü." Bir an sonra da ek-di. "Normaldir." Omuz silkti, böyle insanlardan başka ne (eklenebileceğini sorar gibi. " Baku."

12

Soner'lerin evi, Albany'nin hemen dışında Viktorya stili bir alikâneydi; çatı saçaklarındaki oymalı süslemelerden tutun vnonın tepesindeki demir çubuklara kadar kusursuz bir şekil-c restore edilmiş ve korunmuştu. Randıman baş peygamberi Coner burayı, hemen hemen bütün mühendis ve müdürle-sn yaşadığı entipüften, nemli-bir bezle-siliniz tarzı çelik ve -am makinelere tercih ediyordu. Kroner -ferah mekânlardan aşlandığı dışında- burayı neden aldığına dair hiçbir açıkla-ıda bulunmuş değilse de, onun karakterine öyle uygundu u hiç kimse bu tarih hatasının üstünde durmazdı.

Bir portre ressamı, Kroner'in yüzünden başka ipucu ol-I atadığı halde, bu fonun adama uygunluğunu sezinlemişti. jUssam, bütün bölge müdürlerinin portrelerini yapmak üze-lır görevlendirilmişti. Müdürler poz veremeyecek kadar meş-oldukları -veya öyle söylendiği- için, portreleri fotoğraf-«ına bakarak yapmıştı. Ressam, sanki içine doğmuş gibi, aer'i kırmızı kadife bir koltukta otururken, elinde hemen ■ue çarpan, devasa bir alyansla, ağır kadife perdelerden olu-Li - bir fon önünde çizmişti.

Malikâne, Kroner'in kıymedi hiçbir şeyin değişmediği;

■ imanlar doğru olanın her zaman doğru olduğu; doğrula-

■ ı az sayıda ve basit olduğu ve bir insanın herhangi bir prob-rJe akıllıca başa

çıkabilmesi için bu doğrulardan başka bil-

prre ihtiyacı olmadığı yolundaki inancının bir başka teyidiy-

"Buyurun, buyurun," diye gürlledi Kroner nazikçe, kapıyı kendi açmıştı. Aceleci olmayan kuvveti ve ulaşılmaz sakinliğiyle bütün evi doldurur gibiydi. Resmiyeti ancak, çift düğmeli kostüm ceketinin yerine tek düğmeli, rengi biraz dah; açık ve dirsekleri süet yamalı bir ceket giyecek kadar elden bırakmıştı. Bu ceket, konuklarına açıkladığı üzere, karısı ona yıllar önce vermişti, ama onu giyecek cesareti ancak son zamanlarda toplayabilmişti.

"Evinizi her görüşümde daha çok hoşuma gidiyor," dedi Anita.

"Bunu Janice'e söylemeyi unutma." Janice, oturma odasından tadı tadı gülümseyen Bayan Kroner'in adıydı. Beylil laflarla, vecizelerle ve nutuklarla dolu şişman bir depoydu: genç mühendis ve müdürler ona genelde, "Anne," diye hitap ederlerdi.

Paul, Anne'nin, ona hiçbir zaman Anne demeyen ve sularını anlatmayan Finnerty adlı oğlandan hiç hoşlanmadığına hatırladı. Bir keresinde, içini boşaltıp rahadaması için üstele yince Finnerty hırçınlıkla zaten bir anneden kaçtığını söylemişti. Paul'u severdi, çünkü Paul gençken arada sırada ona sırlarını anlatmıştı. Bunu artık asla yapmayacaktı, ama kadı na karşı sergilediği tavır, sırlarını artık anlatmamasının sebe binin fikrini değiştirmesinden değil de hiç problemi olmayışından kaynaklandığı yolundaydı.

"Selam, Anne," dedi Paul.

"Selam, Anne," dedi Anita.

"Ee, çocuklar, anlatın bakalım neler oluyor," dedi Anne

"Mutfağı yeniledik," dedi Anita.

Anne pek heyecanlanmıştı, ayrıntıları bekledi.

Kroner koca kafasını yana eğdi, bu önemsiz konuşma) dikkatle dinler gibiydi; veya, Paul'a kalırsa, -evin âdeti uyt rınca- erkeklerle kadınları birbirinden kibarca ayırmak içi kaç saniye daha bekleyebileceğini hesaplıyordu.

Anita'mn nefesi tükenip bir an duraklayınca Kroner ayı ğa kalktı, sırttı ve Paul'un silahlara bakmak için çalışma OG sına gelmesini önerdi. Her seferinde aynı numaraydı - erke! ler silahlara bakacaklardı. Yıllar önce Anita silahlara kendi'

nin de meraklı olduğunu söyleme gafletinde bulunmuştu. Kroner kibarca ondaki silahların kadınların hoşuna giden cinsten olmadığını belirtmişti.

Anne'nin cevabı da hep aynıydı: "Aman, silahlardan nefret ederim. Erkekler niye minik, tatlı hayvancıkları vurmak ister bilmiyorum."

Aslında Kroner silahlarını hiç ateşlemezdi. Onun zevki silahlara sahip olmak ve elinin altında bulundurmaktı. Onları ıvını zamanda, erkek erkeğe konuşmalarına gayri resmi bir hava vermek için birer sahne unsuru olarak da kullanırdı. Bir namluyu temizlerken gelişigüzel sarf edilmiş bir söz havasıyla zam ve terfileri müjdeler, rütbe indirme ve işten çıkarmaları haber verir, över veya uyarırdı.

Paul adamın peşinden koyu renk panelli çalışma odasına girdi ve bir duvarı kaplayan silah dolabından silahını seçmesini bekledi. Kroner işaretparmağını koleksiyonun üzerinde •ezdirdi, bir tahta parmaklığın üstünde bir çubuğu gezdirir gibi. Kroner'in belli bir konuşma için seçtiği silahların daha derin bir anlamı olup olmadığı astları arasında bir tartışma konusuydu. Bir ara çıkan söylentiye göre, çifteler kötü haber, tüfekler iyi haber demekti. Ama bu söylenti tecrübeyle sabit-leşmemişti. Kroner sonunda on kalibrelik bir çifte seçti, namluyu kırdı ve içinden dışarıdaki bir sokak lambasına baktı.

"Buna modern mühimmat koyup ateş etmeye cesaret edemem," dedi Kroner. "Döner namlu - silah paramparça olur. Ama şu kakma işçiliğine bir bak, Paul."

"Çok güzel. Eşsiz."

"Adamın biri buna belki iki yıl emek vermiş. O zamanlar vaktin kıymeti yokmuş. Sanayinin karanlık çağları, Paul."

"Evet efendim."

Bir temizleme çubuğu seçti ve çalışma masasının üstüne bir teneke yağ, bir kavanoz gres yağı ve birkaç paçavra koydu. 'Namluları temiz tutmak gerekir, yoksa böyle geri teper.' Parmaklarını şıklattı. Bir paçavrayı yağladı, temizleme çubuğunun ucuna doladı. "Hele bu iklimde."

"Anlıyorum." Paul bir sigara yakmaya davrandı, sonra Anita'nın çizelgesindeki uyarıyı hatırladı.

Kroner temizleme çubuğunu namluya daldırdı. "Ed Finnerty nerelerde?"

"Bilmiyorum, efendim."

"Polis onu arıyor."

"Sahi mi?"

Kroner paçavrayı ileri geri kaydırıyor ve Paul'a bakmıyordu. "Sahi. Şu anda işsiz olduğu için, polise kaydolmak zorunda, ama olmamış."

"Dün gece Yurt'ta bıraktım en son."

"Biliyorum. Nereye gittiğinden belki haberin vardır diye düşünmüştüm."

Kroner'in daha yeni duyduğu bir şeyi bildiğini söyleme huyu vardı. Paul yaşlı adamın dün gece akkında aslında hiçbir şey bilmediğinden emindi. "Hiçbir fikrim yok." Kimsenin başını derde sokmak istemiyordu. Finnerty'nin Lasher'la beraber olduğunu bırak polis bulsun, bulabilirlerse.

"Iı-hu. Şuradaki deliği görüyor musun?" Tüfeğin ağzını Paul'un yüzüne iyice yaklaştırdı ve minicik bir kusura işaret etti. "Namluyu bir ay temizleme, işte böyle olur. Hiç dinlemez."

"Anlıyorum."

"Ona artık güvenilmez, Paul. Kafası yerinde değil, onun için boş bulunmaya gelmez, haksız mıyım?"

"Haklısınız."

Kroner paçavranın ucuyla deliği ovaladı. "Ben de öyle düşüneceğinden emindim. Bu yüzden, yanında rehber olmadan fabrikada dolaşmasına neden izin verdiğini anlamak bana biraz güç geliyor."

Paul kızardı. Ağzından hiçbir şey çıkmadı.

"Veya neden tabancanı ona verdiğini - ateşli silah taşımaya artık yetkisi yok biliyorsun. Ama senin tabancanın onun parmak izleriyle dolu olduğunu söylediler."

Paul düşüncelerini toparlayamadan Kroner dizine vurdu ve Noel Baba gibi güldü, "iyi bir açıklaman olduğuna öyle eminim ki, duymak bile istemiyorum. Sana sonsuz güvenim var, evlat. Başın derde girsin istemiyorum. Artık baban olmadığına göre sana göz kulak olmak bana düşer gibime geliyor."

"Çok iyisiniz."

Kroner, Paul'a sırtını döndü, çifte elinde hazırol vaziyete geçti ve masanın arkasından havalanan hayali bir kuşa nişan aldı. "Daan!" Hayali bir kurşun sıktı. "Tehlikeli zamanlarda /aşıyoruz - dışarıdan tahmin edemeyeceğin kadar

tehlikeli. Daan! Ama aynı zamanda Altın Çağ, değil mi, Paul?"

Paul başını salladı.

Kroner dönüp ona baktı. "Altın Çağ'da değil miyiz dedim?"

"Evet efendim. Başımı sallamıştım."

"Fırlat!" dedi Kroner, belli ki sahte hedeflere ateş ettiğini aayal ediyordu şimdi de. "Buum! Şüpheciler, kıyamet tellalları, ilerlemeyi durdurmak isteyenler her zaman olmuştur."

"Evet efendim. Finnerty ve tabanca konusuna gelince, ben-"

"Çoktan unutuldu gitti," dedi Kroner sabırsızca. "Sayfa temiz. Diyordum ki, şu anda bulunduğumuz yere bak, neden, çünkü insanlar cesur yüreklerle ileri atıldılar, atılmama-ıarı söylendiği halde."

"Evet efendim."

"Daan! Bazı insanlar bizim yaptıklarımızı, baban gibi inanların yaptıklarını hafife alıyorlar, mucitlik diyorlar, kör tamircilik diyorlar. Ama iş bu kadarla kalmıyor, Paul."

Paul öne eğildi, bu ekstra özelliğin ne olduğunu merak ediyordu. Uzun zamandır, sistemdeki herkesin onun göreme-liği bir şey gördüğü hissine kapılmıştı. Belki de bu oydu, bel-ıtı babasınıninki gibi ezici bir şevkin başlangıcıydı.

"Bu, mucitlikten çok daha fazla bir şey, Paul, emin ol."

"Evet efendim."

"Kuvvet, inanç, kararlılık Bizim işimiz medeniyet alayının başında yeni kapılar açmak. Mühendisin, müdürün yapığı işte budur. Bundan daha yüce görev ne olabilir!"

Paul hayal kırıklığı içinde geri yaslandı.

Kroner temizleme çubuğuna yeni bir paçavra doladı ve tekrar namluyu temizlemeye koyuldu. "Paul - Pittsburgh hâ-i boş. Seçenekler iki insana kadar indirgendi."

Bunu böyle söylemesi biraz şaşırtıcıydı, Anita da tıpkı böyle söyleyeceğini tahmin etmişti. Anita'mn, cevap olarak ne söylemesi gerektiğini düşündüğünü merak etti. Ne Anita'mn bunu söylemesine fırsat vermiş, ne de çizelgeyi

okumuştun. "Gerçekten hizmet verebilmek çok güzel bir fırsat," dedi. Ani-ta'nın da böyle bir şeyler yazmış olduğunu tahmin etti.

Paul, kendi hiçbir şevk duymadığı için Anita'mn düşüncelerini ödünç almış olmaktan kendini sersem gibi hissediyordu. Pittsburgh işi ona teklif ediliyordu, bir sürü para de mekti bu, ayrıca, hayatının büyük bölümü henüz önündeyken bu kadar yükselecek olması, kesinlikle zirveye kadar çıkacağı garantisini taşıyordu. Fakat talih kuşunun başına konduğu şu an nedense pek heyecansızdı. Uzun süredir bu anın geleceğini biliyordu. Kroner bu iş onun olsun istiyordu ve bunu sık sık vaat etme raddesine gelmişti - hep babasının başı için. Terfiler, şimdi olduğu gibi, gerçekleştiği zaman bir sürpriz ve tebrik ayinini de beraberinde getirirdi, sanki Paul onları, ataları gibi, kurnazlığı, vazgeçmemesi ve Tanrı'nın isteği vey; Şeytanın gevşekliği sayesinde elde etmiş gibi.

"Seninle Fred Garth arasında zor bir seçim yapmamız gerekecek, Paul." Garth çok daha yaşlı bir adamdı, neredeyse Kroner'in yaşındaydı ve Buffalo Fabrikası'nın müdürüydü, "Açık konuşmak gerekirse, sendeki teknik hayal gücü Garth'da yok, Paul. Bir müdür olarak mükemmel, ama bizim itelememiz olmasa, Buffalo Fabrikası o beş yıl önce işe başladığı zaman neyse aynı kalırdı. Fakat istikrarlı ve güvenilirdir. Paul, ve bizden biri olduğu, ilerlemeyi ve sistemi kendi çıkarlarından hep üstün tuttuğu su götürmez."

"Garth iyi bir insan," dedi Paul, öyleydi de: dobra dob-raydı, memnun etmeye can atardı ve şirket kişiliğine bir insanmış gibi muamele ederdi. Garth'ın bu kişilikle olan ilişkisi bir âşığınkı gibiydi; Paul, sıkça rastlanan bu tip ilişkinin cinsel bilimciler tarafından hak ettiği ilgiyi görüp görmediğini düşündü. Biraz daha düşününce, bu görünmeyen bir varlığı; âşık olma genel olgusunun rahibelerin İsa'yla sembolik evliliklerini konu alan araştırmalar aracılığıyla bu ilgiyi gördüğüne karar verdi. Her neyse, Paul, Garth'ı bu aşk ilişkisinin değişik aşamalarında izlemişti; kaygıdan yemek yiyemez oluşunu, aşırı coşkusu, ilişkinin tatlı başlangıçlarını hatırlayınca aşırı duygulanıp neredeyse ağlayacak hale gelişini. Kısacası, Garth daimi bir seviyor-sevmiyor oyununun bütün duygusal risklerini yaşamıştı. Yukarıdan gelen talimatları uygulamak -ki bu Paul için sinir bozucu bir işti- Garth'a göre bir hanımefendiyi memnun etmek için yapılan bir jest gibiydi. "Bu işi onun aldığını görmek isterim doğrusu."

"Ben bu işi senin aldığını görmek istiyorum, Paul." Kroner'in yüz ifadesi, Garth'dan bahsetmesinin sadece göstermelik olduğunu belirtiyordu. "Hayal gücü, ruh ve yeteneğe sahipsin-"

"Sağolun, efendim."

"Bırak bitireyim. Hayal gücü, ruh ve yetenek; bildiğim »tadarıyla, sadakatini

söz konusu etmem bile yanlış olur."

"Sadakat mi?"

Kroner çifti bir kenara koydu ve Paul'un karşısına bir sandalye çekti. Koca ellerini Paul'un dizlerine koydu ve kalın kaşlarını çattı. Sahne bir seans havasına bürünmüştü, Kroner de medyum. Paul yine, Kroner Spor Kulübü'nde elini sıkığı zaman hissettiği gibi, gücünün ve iradesinin yaşlı adamın yanında hiç indirmediğini hissetti. "Paul, bana kafandan geçenleri anlatmanı istiyorum."

Dizlerindeki eller iyice kenetlendi. Paul bu merhametli, bilge ve şefkadi babaya içini dökme isteğine karşı koydu, ama sonunda inadı kırıldı. Konuşmaya başladı.

Bir hafta öncesinin şekilsiz kuruntuları ve huzursuzluğunun şu anda şekil aldığını fark etti. Hoşnutsuzluğunun hammaddesi başka bir adamın kalıplarına dökülmüştü. Lasher'ın bir gece önce söylediklerini söylüyordu; nehrin karşı tarafındaki ruhsa] felaketten, bir devrim tehdidinden, çoğu kişiye bir kâbus gibi görünen hiyerarşiden bahsediyordu. Bu olguları ifade şekli bir suçlama değil, bir yalanlama arayışıydı.

Kroner, elleri hâlâ Paul'un dizlerinde, başını eğdikçe eğiyordu.

Paul sözlerini bitirdi, Kroner ayağa kalktı ve sırtını dönüp pencereden dışarı bakmaya başladı. Büyü hâlâ etkisini sürdürüyordu ve Paul umutla adamın geniş sırtına bakarak

bir bilgelik bekledi.

Kroner aniden döndü. "Yani bize karşısın."

"Ben bunu demek istemedim. Bir cevap gerektiren sorular bunlar."

"Nehrin sana ait tarafında kal, Paul! Senin işin idare ve mühendislik. Lasher'ın sorularının cevabı nedir bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa, soru sormak cevap vermekten çok daha kolaydır. Soruların her zaman mevcut olduğunu ve Lasher gibi adamların onları sorarak bela çıkartmaya hazır olduklarını da biliyorum."

"Lasher'ın kim olduğunu biliyor musunuz?" Paul onun adından söz etmemiştir.

"Evet, onun kim olduğunu epeydir biliyorum. Ve bu öğleden beri, sen, Lasher ve Finnerty'nin dün gece neler yaptığınızı da." Üzgün gibiydi. "Bölge sanayi güvenlik sorumlusu olarak bilmediğim pek bir şey yok, Paul. Ve bazen, şu an olduğu gibi, keşke o kadar çok şey bilmesem diyorum."

"Ya Pittsburgh?"

"Hâlâ bu iş için en uygun adamın sen olduğun kanısındayım. Dün gece yaptıklarını yapmamışsın, demin söylediklerini söylememişsin gibi davranacağım, içinden gelerek söylediğine inanmıyorum."

Paul afallamıştı. Belli ki, garip bir şekilde de olsa işi garantilemişti — bilinçsizce, işi hak etmediğine inandırmak amacıyla gelmiş olduğu halde.

"Anayola çıktın, Paul. Artık her şey sana bağlı."

"İçkiyi bırakabilirim sanırım."

"Korkarım, durum bundan biraz daha karmaşık. Çok kısa bir süre zarfında, gayet kabarık bir polis dosyası edinmeyi başardın: tabanca, Finnerty'yi fabrikaya sokmak, dün geceki densizlikler- bütün bunlara Merkez Büro'yu tatmin edici bir açıklama getirebilmem lazım. Hapse girebilirsin, biliyor musun?"

Paul sinirli sinirli güldü.

"Benim için özel bir güvenlik işi yaptığını söyleyebilmek istiyorum, Paul, ve bunu kanıdamak."

"Anlıyorum." Anlamamıştı.

"Hem Lasher hem Finnerty'nin tehlikeli insanlar, zararı veremeyecekleri bir yere tıklması gereken potansiyel sabotajcılar olduğunda mutabıksın herhalde." Çifteyi tekrar dolaptan indirdi ve ejektörün etrafını bir kürdanla temizlerken yüzünü buruşturdu. "Onun için," dedi birkaç dakikalık bir sessizlikten sonra, "Ilium Fabrikası'nı sabote etmek için kurdukları bir plana seni de dahil etmeye çalıştıkları yolunda şahitlik yapmanı isteyeceğim."

Kapı birden açılıverdi ve Baer sırtarak içeri girdi. "Tebrikler, evlat. Tebrikler. Harika, harika, harika!"

"Tebrikler mi?" dedi Paul.

"Pittsburgh, evlat, Pittsburgh!"

"Tam kesinleşmedi," dedi Kroner.

"Ama dün dedin ki-"

"Bu arada ufak bir pürüz çıktı." Kroner, Paul'a göz kırp-u. "Pek ciddi bir şey değil gerçi, ha, Paul? Ufak bir engel."

"Haa, ya', anladım, ı-hı; bir engel, bir engel. Anladım. Yaa!"

Paul başına gelenlerden sarsılmış, şaşırmişti; şaşkınlığını boş bir tebessümle kapatmaya çalıştı. Baer'in gelişinin önceden planlanmış olup olmadığını merak etti.

"Paul'un bazı soruları vardı," dedi Kroner.

"Soru mu? Ne sorusu, evlat?"

"ilerleme adına acaba kötü bir şey mi yaptığımızı bilmek istiyordu."

Baer masaya oturdu ve telefonun kordonunu tiftikleme-ye başladı. Ciddi ciddi düşünüyordu ve Paul, adamın yüz ifadesinden bu sorunun daha önce aklına hiç gelmemiş olduğu sonucuna vardı. Ancak şu anda önüne sürülen bu soruya bütün dikkatini toplamıştı, "ilerleme kötü müdür? A-ha- iyi bir soru." Kordondan başını kaldırdı. "Bilmiyorum, bijmiyo-rum. Belki ilerleme kötüdür, ha?"

Kroner şaşkınlıkla Baer'e baktı. "Tarihin bu soruyu binlerce kere cevapladığını pekâlâ biliyorsun."

"Cevapladı, öyle mi? Haberim yoktu vallahi. Binlerce kere cevapladı, öyle mi? Bu çok iyi, iyi. Bütün bildiğim, cevaplamış gibi davranacaksın, yoksa pes etsen daha iyi. Bilmiyorum, evlat. Bilmem gerekir herhalde, ama bilmiyorum. Sadece işimi yapıyorum. Belki bu da yanlış."

Umutsuzluğa kapılma sırası Kroner'deydi. "Birer içkiye ne dersiniz?" dedi hemen.

"içkiye evet derim," dedi Paul minnetle.

Kroner kıkırdadı. "Hadi, hadi; o kadar da kötü değildi ama, değil mi?"

"Yook."

"Ha şöyle evlat. Dik dur bakayım."

Baer, Paul ve Kroner tek sıra halinde oturma odasına girerken, Anne, Anita'ya dünyada çeşit çeşit insanlar olduğunu söylüyordu üzgün üzgün.

"Kendi kendini davet ettiğini herkesin anlamasını istiyorum," dedi Anita. "Bizim yapabileceğimiz hiçbir şey yoktu, Anne."

Kroner ellerini ovuşturdu. "Ee, birer canlandırıcıya ne dersiniz?"

"Harika, harika, harika!" dedi Baer.

"Şu pis silahlarla nasıl vakit geçirdiniz?" dedi Anne burnunu buruşturarak.

"Çok iyi, Anne."

Anita, Paul'un bakışlarını çeldi ve soru sorarcasına kaşlarını kaldırdı.

Paul hafifçe başını salladı.

Anita gülümsedi ve koltuğa yaslandı, bitkin, tatmin olmuş bir halde.

Anne küçük porto şarabı kadehlerini dağıtırken Kroner de pikapla uğraşıyordu. "Nerede?" dedi.

"Amaan- her zamanki yerinde, döner tablanın üstünde," dedi Anne.

"Sahi- buradaymış. Belki benden sonra başka biri bir şey çalmıştır dedim."

"Hayır. Dün gecedен beri hiç kimse o pikaba dokunmadı."

Kroner kolu dönen plağın üzerine getirdi. "Bu, senin için Paul. Canlandırıcı derken şaraptan çok aklımdan bu geçiyordu. Bu ruhun gıdasıdır. Hiçbir şey beni bunun kadar kendime getiremez."

"Bunu ona geçen ay verdim, hiçbir şey onu bu kadar önemün etmemiştі," dedi Anne.

Kroner pikabın iğnesini yerleştirdi ve hemen bir koltuğa oturup müzik başlamadan gözlerini yumdu.

Ses sonuna kadar açılmıştı, amfi yeniden bangırdadı:

" Ooooo, bana birkaç adam ver, sağlam yürekli adamlar, tptiklan doğrular için savaşılan..."

Paul şöyle bir etrafına baktı. Kroner ayağını yere vurup duruyor, başını bir o yana bir bu yana sallıyordu. Anne de ba-anı sallıyordu, Baer ve Anita da — hele Anita hepsinden hızlı.

Paul içini çekti, o da başını sallamaya başladı.

" Omuz omuza, cesur, daha cesur, ileriye atılırlar! Ooooo... "

Kroner'in evinde geçirdiği "sağlam yürekli adamlar" akşamlım sonunda, başarılı bir adamın oğlu ve kendisini daha da rengin bir gelecek bekleyen zengin bir adam olan Doktor Proteus yatağında yatarken maddi durumunu hesaplıyordu, vkaddi durumunun, şerefli bir tavır takınması için son derece eherişli olduğuna karar verdi. Hayatı boyunca bir gün daha alışmasa bile, serveti bir milyon dolara yakındı.

Hayatından duyduğu hoşnutsuzluğun bu kez somut bir acdeni vardı. Tepki gösterdiği rezalet, tarihin hangi dneninde ve her kim tarafından olursa olsun aynen bu şekilde acđerlendirilecek bir şeydi. Dostu Ed Finnerty'ye karşı muh-oirlik yapması söylenmişti. Bu, şerefe vurulabilecek belki de en kötü darbeydi ve Paul bunu, son savaşın ilk kurşunları yıllıca süren gerginlikten sonra nihayet sıkıldığı zaman hissedii--c rahatlamaya benzer bir şekilde karşılamıştı.

işte şimdi tamamen çileden çıkıp işten ayrılabilirdi.

Anita, tamamen tatmin olmuş vaziyette uyuyordu - Paul ayesinde değil de, sistemin yıllarca süren aşk oyunlarından »nra, Pittsburgh teklifinin yarattığı toplumsal orgazm sayesinde.

Albany'den eve gelene kadar monolog halinde konuşmuştu - Shepherd'ın atabileceği türden bir nutuktan bu. Evlendiklerinden bu yana Paul'un kariyerini gözden geçirmiş ve Paul yolunun cesetlerle dolu olduğunu oğrenince çok şaşırmıştı - onunla boy ölçüşmeye kalkan ve hayal kırıldığına ve bozguna uğrayan adamların cesederiyle.

Anita bu kıyımı öyle canlı bir şekilde anlatıyordu ki, Paul bir an için kendi düşüncelerine ara verip kadının syledikle rinde acaba doğruluk payı var mı diye onu dinlemek zorunda hissetmişti kendini. Anita'mn teker teker saydığı kafa derilerini düşününce -şu veya bu iş için onunla rekabete giren adamların kafa derileri- hepsinin de gayet başarılı olduklarını, mali açıdan veya ruhen hiç de kmemiş olduklarını gördü. Ama Anita için onlar lyd, iki kaşlarının arasından vurulmuşlardı ve bir pislik daha ortadan kalkmıştı.

Paul Anita'ya Pittsburgh'a sahip olması için yerine getirmesi gereken şanlardan bahsetmemişti, işi gururla, sevinçle kabul etmekten başka bir şey yapacağına dair bir imada ds bulunmamıştı.

şimdi, yanında yatarken, bu soğukkanlılığından ve hay tında ilk defa kurnazlık yapmış olmasından ötürü kendin: kutluyordu, işten ayrılacağını Anita'ya uzun bir süre söyle meyecekti, kadın hazır oluncaya kadar. Alttan alta onu yem değerlere alıştıracak, ondan sonra ayrılacaktı. Yoksa bir hiin karısı olmanın yaratacağı çok vahim sonuçlara yol açabilirdi Dünyayla karşı karşıya geldiği tek zemin, kocasının mevk zerindendi. O bu mevkii kaybederse, korkunç bir

ihimal ama, Anita'mn da dünyayla ilişkisi kesilebilir veya Paul için daha kötüsü, onu terk edebilirdi.

Paul bu iki şıkkı da istemiyordu. Anita, kaderin ona sev mesi için verdiği biriydi ve onu sevmek için elinden geleni yapıyordu. Karısını kibrine kızmayacak, hatta acıyacak kadar iyi tanıyordu.

Aynı zamanda, kabul etmek istemese de, onun için bir cesaret kaynağıydı.

Ayrıca, karısının cinsel dehası, Paul'un hayatındaki lc yıtsız şartsız tek şevkti.

Ve Anita, ayrıntılara karşı gösterdiği inatçı ilgi sayesinde Paul'un hayata tarafsız, bazen keyifli, bazen alaycı olan bakışını mümkün kılıyordu.

Hem sahip olduğu tek şey de oydu.

Göğsünde soğuk, belli belirsiz bir panik kabardı, uykuya en çok kucak açacağı anda uykusunu kaçırdı. Kendinin de yok geçireceğini anlamaya başladı. Tuhaf bir şekilde, kendini bedeninden çıkmış gibi hissetti, zayıf bir mahluk, bir hiç, varolmayı reddeden biri gibi. Kendinin de, Anita gibi, hayattaki mevkii olmasa bir hiç olduğunu aniden anlayarak, uyuyan karısına sarıldı ve başını müstakbel hayalet arkadaşının göğsüne yasladı.

"Hımmm?" dedi Anita. "Hımmm?"

"Anita-"

"Hımmm?"

"Anita, seni seviyorum." Ona her şeyi anlatmak, bilincini onunkiyle birleştirmek istedi birden. Ama başını bir an için koynunun o uyuşturucu sıcaklığından, kokusundan kaldırıncı, Adirondacks'den esen serin, taze bir rüzgâr yüzünü valadı ve akli başına geldi. Başka bir şey söylemedi.

"Ben de seni seviyorum, Paul," diye mırıldandı Anita.

14

Doktor Paul Proteus sır sahibi bir adamdı. Bu çoğu zaman coşku verici bir sırda ve işi gereği diğer sistem üyeleri ile muhatap olurken müthiş keyifli anlar yaşıyordu. Her bir işin baş-bngiç ve bitiminde kendi kendine, "Canınız cehenneme!" dire düşünüyordu.

Onların da canı cehennemeydi, her şeyin de canı cehen-nemeydi. Bu gizli uzaklık duygusu ona dünyanın bir sahne olduğu hissini veriyordu. O ve

Anita'mn her şeyden vazgeçip daha iyi bir hayata başlayacak zihin aşamasına gelmesini beklerken, Paul Ilium Fabrikası'nın müdürü rolünü oynamaya devam ediyordu. Dıştan bakıldığında, müdür olarak, neyse oydu; ama içten içe, işi ciddiye alan daha küçük, daha az özgür ruhlarla alay ediyordu.

Kitap okuyan bir insan değildi, ama şimdi şimdi, başkah-ramanın dışarıda gayredi bir hayat sürdüğü, doğrudan doğayla muhatap olduğu, hayatta kalabilmek için kurnazlığa ve fiziki güce ihtiyaç duyduğu romanlara karşı bir merak geliştirmeye başlamıştı - oduncular, denizciler, sığır güden insanları gibi.

Bu kahramanların maceralarını dudaklarında hafif bir gülümsemeyle okuyordu. Onlardan aldığı keyfin bir bakıma çocuksu olduğunu biliyor ve hayatın bu kitaplardaki gibi te miz, sıhhatli ve tatmin edici olabileceğini hiç zannetmiyordu. Yine de bu masalların altında temel bir gerçek, gaye edinebileceği ilkel bir ideal yatıyordu. Toplumla değil, Tanrı'nın insana verdiği şekliyle Dünya yla muhatap olmak istiyordu.

"Okuduğunuz kitap güzel mi, Doktor Proteus?" diye sordu sekreteri Doktor Katharine Finch. Elinde büyük, gr bir mukavva kutu ile ofisine girmişti.

"Aa, selam, Katharine." Gülümseyerek kitabı bıraktı. "Pek edebi sayılmaz, o kadarını söyleyebilirim. Hoş bir dinlenme kitabı. Eski Erie Gemi Kanalı'ndaki mavnacılar hakkın da." Parmaklarıyla kitabın kapağındaki kahramanın geni,, çıplak göğsüne vurdu. "Bunun gibi adamlar yapmıyorlar a tık. Ee, şu kutuda ne var? Bana mı?"

"Gömlekleriniz. Postadan şimdi çıktı."

"Gömlek mi?"

"Çayırılar için."

"Ha, şu zimbırtılar. Aç bakalım. Ne renk?"

"Mavi. Bu yıl Mavi Takım'dasınız." Gömlekleri masayı koydu.

"Olamaz!" Paul ayağa kalktı ve koyu mavi tişörtleidec birini havaya kaldırdı. "Ulu tanrım, olamaz!" Her gömleğin göğsünde, parlak altın harflerle "Kaptan" yazıyordu. "Kath; rine, bunu bana yapamazlar."

"Bu bir şeref, değil mi?"

"Şeref mi!" Soluğunu seslice bıraktı ve başını sallac "Katharine, on dört gün boyunca ben, Mayıs Kraliçesi vı

Mavi Talum'ın kaptanı olarak, grup şarkılarında, yürüyüşlerde, yağlı kazık tırmanmada, voleybolda, nal oyununda, beyz-bolda, golf topu sürmede, badmintonda, kuş vurma talimlerinde, bayrak yakalamada, Kızılderili güreşinde, şafılbordda¹ re diğer kaptanları göle atmada adamlarıma liderlik etmek zorunda kalacağım. Offfl"

"Doktor Shepherd çok memnun oldu."

"Beni hep sevmiştir."

"Hayır - kendi de kaptan olmaktan memnun oldu demek istedim."

"Ya? Shepherd da mı kaptan?" Paul'un havaya kalkan kaşları eski bir refleksin parçası, sistemde pek çok yıl yaşamış şirinin ihtiyatlı tepkisiydi. Dört takımdan birinin kaptanlığına seçilmek gerçekten de bir şerefti, insan böyle şeyleri ummuyorsa tabii. Bu, yüksek kademedekilerin bir teveccüh gös-xrme yöntemi ve politik olarak, Shepherd'ın kaptanlığa Kçilmiş olması çok çarpıcı bir olaydı. Shepherd her zaman Çayırklar da bir hiç olmuştu, tek ünü, iyi bir beyzbol atıcısı olmasıydı. Şimdi aniden kaptan yapılmıştı. "Hangi takımın?"

"Yeşil. Onun gömlekleri de masamda. Turuncu harfli ye-iil. Çok canlı."

"Yeşil, ha?" Eh, böyle şeylere önem veren biri için, Yeşil, resmi olmayan takım hiyerarşisinde en düşük takımdı. Bu, timsenin bir şey söylemesine gerek kalmadan anlaşılacak şeylerse biriydi. Bu önemsiz olaya bakınca, Paul Mavi Takım'ın Kaptanı seçildiği için kendini tebrik etti; bu takım da, herkesin bildiği gibi en hatırı sayılır takımdı. Gerçi bütün bunların ırtık önemi kalmamıştı. Hem de hiç. Aptalca şeylerdi. Canı cehenneme.

"Ne çok da gömlek veriyorlar," dedi Katharine sayarak. "Dokuz, on, on bir, on iki."

"O kadar da çok değil, iki hafta boyunca, iç terle, iç terle, jç terle, sonunda kuyu tulumbası gibi hissediyorsun kendini. Bu dışarıda geçirdiğin bir güne ancak yeter."

"Anladım. Ama maalesef kutuda bu kadar var, bir de şu kitap." İlahi kitabına benzeyen kitabı havaya kaldırdı.

"Vay vay - Çayırklar Şarkı Kitabı," dedi Paul bıkkın bıkkın. Geriye yaslanıp gözlerini kapattı. "Bir şarkı seç, Katharine, herhangi bir şarkı ve yüksek sesle oku."

"Yeşil Takım'ın, Doktor Shepherd'ın takımının şarkısı. William Teli uvertürünün müziğiyle söyleniyor."

"Bütün uvertürün mü?"

"öyle yazıyor."

"Hadi, bir dene bakalım."

Kız boğazını temizledi, şarkıyı mırıldanmaya başladı, sonra vazgeçti ve sırf okumaya geçti:

"Yeşil, oo Yeşil oo Yeşil takım!

Dünyanın en güçlü takımı!

Kırmızı, Mavi ve Beyaz Korkudan çılgık atacak Görünce müthiş Yeşil Takım 'ı!"

"Dikkat et de erkekleşmeyesin, Katharine."

"Amma gırgır olacak! Oraya gidince siz de havaya girersiniz, bakın görürsünüz."

Paul gözlerini açınca Katharine'in bir şarkı daha okuduğunu gördü, gözleri heyecanla parlıyor, başını bir o yana bir bu yana sallıyordu. "Şimdi ne okuyorsun?"

"Keşke erkek olsaydım! Sizin şarkınızı okuyordum."

"Benim mi?"

"Mavi Takım'ın şarkısını."

"Ha— benim şarkım. Ee, nasılmış bakalım?"

Islıkla "Indiana"nın birkaç notasını çaldı, sonra, bu ke canı gönülden şarkıyı söylemeye başladı.

"Oo, Mavi Takım, en büyük! En büyük!

Senin kadar iyi takım yoktur dünyada!

Yeşili ezip geçer, Kırmızıyı da,

Beyaz Takım 't siler sahadan.

Öfkenden sakınsın bütün takımlar,

Bir an önce kaçıp gitsinler sahadan,

Çünkü Mavi Takım en büyük! En büyük!

Onun kadar iyi takım yoktur dünyada!"

"Hımm."

"Kazanacaksınız da. Eminim kazanacaksınız," dedi Kat-q irine.

"Sen Anakara'da mı olacaksın?" Anakara, kadın ve ço-nıklar için ve gelişmeleri henüz tamamlanmamış kadın çalı-[janlar için bir kamptı; buradan da erkeklerin gittiği adaya, ya-[ai Çayırlar a geçiliyordu.

"Esas gösterilere ancak o kadar yaklaşabileceğim," dedi Katharine özlemle.

"Bu yakınlık yeter de artar bile, inan bana. Söyle baka-ım, Bud Calhoun da orada olacak mı?"

Kız kızardı ve Paul bunu sorduğuna hemen pişman oldu. 'Bir davetiye aldığını biliyorum," dedi kız, "ama bu şeyden ceydi-" Mutsuzca omuz silkti. "El Kitabının ne dediğini biliyorsunuz."

"Makineler anık ona tahammül edemiyor," dedi Paul sı-ntıyla. "Giyotini yemeden önce insana bedava bir içki vere-:ek bir zımbırtıyı niye icat edip programlamıyorlar ki? Şu an' da ne yaptığını biliyor musun?"

"Onu ne gördüm ne de konuştum, ama ona ne yapacak-arını öğrenmek için Matheson'ın ofisini aradım. Bir proje imiri olacağını söylediler-" sesi titreyerek kesildi "-Haşat ve Iskartalar da." Fena halde duygulanmıştı, aceleyle Paul'un fisinden çıktı.

"Eminim işleri yoluna girer," diye seslendi Paul kızın arasından. "Bahse girerim bir yıl içinde şehrimizi tanınmaz âale getirir; kim bilir, Haşat ve Iskartalar için ne işler icat eder?"

Kızın telefonu çaldı ve Paul'a Doktor Edward Fin-aerty'nin kapıda olduğu ve içeri girmek istediği mesajını ilet-

ii.

"Ellerini, ayaklarını bağlayın, kafasına bir torba geçirin »e dört kişi yukarı çıkarsın. Süngülü tüfekte tabii. Shepherd irsün diye bir de resmini çekin."

On dakika sonra Finnerty silahlı bir muhafız eşliğinde Paul'un ofisine çıkartıldı.

"Vay canına- şu haline bak," dedi Paul. Finnerty'nin saçları kesilmiş ve taranmıştı, yüzü pembe pembe parlıyordu vc tıraş olmuştu, gofre kumaştan

kostümü ise, eski ve bol dursa da, temiz görünüyordu.

Finnerty boş boş ona baktı, ne için tantana ettiğini anlamamış gibi. "Arabamı ödünç almak istiyordum."

"İşin bitiğinde parmak izlerini sileceğine söz ver."

"Ha— şu tabanca meselesine bozuldun herhalde. Affedersin, niyetim şehre atmaktı."

"öyleyse haberin var."

"Tabii- Shepherd'ın seni nasıl rapor ettiğini de biliyorum, rehbersiz olarak fabrikaya girmeme izin verdiğini yazmış. Siktir et." Finnerty Yurt'ta kalmaya başlayalı daha bir hafta bile olmadan kabadayılık taslamaya başlamıştı - tavırları son derece sahteydi. Ayrıca, saygın herkese bir arkadaş olarak külfet olmaktan zevk alıyormuş gibiydi.

Paul, Kroner'lerde olduğu gibi, başkalarının kendi meseleleri hakkında ne kadar çok şey bildiğine yine şaşırmişti. "Bu kadar şeyi nereden biliyorsun?"

"Kimin ne bildiğini ve bunları nasıl öğrendiklerini duysan şaşarsın. Bu dünyada neler olup bittiğini bilsen nutkun tutulur. Benim gözlerim yeni açılıyor." Samimiyetle öne eğildi. "Paul, kendimi buluyorum. Nihayet kendimi buluyorum."

"Peki neye benziyorsun, Ed?"

"Nehrin karşısındaki şu salak herifler — onlar tam bana göre işte, Paul. Onlar gerçek, gerçek!"

Paul onların gerçek olduklarından hiç şüphe etmemişti, onun için Finnerty'nin bu önemli haberi karşısında herhangi bir yorum veya duygusal tepki göstermekten aciz kaldı. "Bunca yıldan sonra kendini bulduğuna sevindim," dedi. Finnerty, Paul onu tanıdığından beri kendini bulup dururdu. Ve haftalar sonra öfkeyle bu benliğini bir sahtekâr olarak ilan edip terk eder ve bir başkasını bulurdu. "Bu harika, Ed!"

"Her neyse, arabanın anahtarları nerede?"

"Ne için, sorabilir miyim?"

"Bu tehlikesiz bir uçuş. Giysilerimi ve eşyalarımı senin evinden alıp Lasher'inkine taşımak •istiyorum."

"Lasher'la mı kalıyorsun?"

Finnerty başını salladı. "Daha ilk baştan ne iyi anlaştık ben de hayret ediyorum." Tonunda, Paul'un sığ hayat tarzına karşı duyduğu bir küçümseme seziliyordu. "Anahtarlar?"

Paul anahtarları attı. "Hayatının geri kalanını nasıl değerlendirmeyi düşünüyorsun, Ed?"

"İnsanlarla beraber. Benim yerim orası."

"Kayıt olmadığın için polisin peşinde olduğunu biliyorsun değil mi?"

"Hayatın tuzu biberi."

"Hapse girebilirsin." .

"Sen yaşamaktan korkuyorsun, Paul. Senin sorunun bu işte. Thoreau ve Emerson'ı bilir misin?"

"Biraz. Lasljer sana ders vermeden önce senin de bildiğin kadarını."

"önemli değil. Thoreau Meksika savaşı için alınan bir vergiyi ödemediği için hapisteydi. Savaşa inanmıyordu. Emerson hapse onu ziyarete geldi. 'Henry,' dedi, 'niye buradasın?' Thoreau da ona sordu, 'Ralph, sen neden burada delilsin?'"

"Hapse girmeyi mi istemeliyim yani?" dedi Paul, bu hikâyeden kendine bir ders çıkarmaya çalışarak.

"Hapis korkusunun seni inandıklarını yapmaktan alıkoymasına izin vermemelisin."

"Alıkoymuyor." Paul asıl sorunun inanacak bir şey bulmak olduğunu düşündü.

"öyle olsun bakalım." Finnerty'nin sesinde bıkkın bir ¹ inanmazlık vardı. Belli ki nehrin kuzey tarafındaki gelenek düşkününü eski arkadaşından bıkmaya başlıyordu. "Araba için teşekkürler."

"Bir şey değil." Paul, kapı bu yeni -bu haftalık- Finnerty'nin arkasından kapanınca rahat bir iç çekti.

Katharine yine kapıyı açtı. "Bu adam beni korkutuyor," dedi.

"Korkmana gerek yok. Bütün enerjisini kendisiyle oyun oynamaya harcar. Telefonun çalıyor."

"Doktor Kroner arıyor," dedi Katharine. "Evet," dedi telefona, "Doktor Proteus burada."

"Lütfen bağlar mısınız," dedi Kroner'in sekreteri.

"Ben Doktor Proteus."

"Doktor Proteus hatta," dedi Katharine.

"Bir dakika. Doktor Kroner görüşmek ister. Doktor Kroner Ilium'dan Doktor Proteus hatta."

"Selam, Paul."

"Nasılsınız, efendim."

"Paul, şu Finnerty ve Lasher meselesi var ya-" Şakayla karışık gizlilik tonu bu iki adama karşı muhbirlik davasının bir tür eşek şakası olduğunu belirtiyordu. "Diyeceğim şu ki, Washington'ı aradım ve yapacaklarımızı anlattım, onlar dı bir süre beklememizi söylediler. Konunun en üst düzeyde çok iyi planlanması gerektiğini söylüyorlar. Yani sandığımdan daha ciddi bir olaya benziyor." Sesi fısıltıya dönüştü. "Sırf Uium'u değil, bütün ülkeyi ilgilendiren bir meseleyi benziyor."

Paul işin ertelenmesinden memnun olmuştu, ama bunun için gösterilen sebep onu şaşırttı. "Finnerty nasıl olur da bütün ülkeyi veya Ilium'u ilgilendireh bir mesele haline gelı anlamıyorum. Buraya geleli daha birkaç gün oldu."

"Boş eller Şeytan'a çalışır, Paul. Herhalde kötü arkadaş lar edindi ve bizim de asıl peşinde olduğumuz bu kötü arka daşları. Neyse, üst kademedekiler bizim her yaptığımızdaı haberdar olmak ve bu konuda Çayırlar'da bir toplantı yapmak istiyorlar. Dur bakayım- on altı gün sonra."

"Tamam," dedi Paul ve kafasından bugünlerde resmi kc nulara bastığı hayali damgayı ekledi- "Canınız cehenneme!"

Hiç kimseye karşı muhbirlik etmeye niyeti yoktu. O ve Anita yüksek sesle, "Canınız cehenneme, her şeyin canı ce henneme!" demeye tamamen hazır olana kadar bekleyecekt o kadar.

"Burada sana çok değer veriyoruz, Paul."

"Sağolun, efendim."

Kroner bir an sustu. Sonra birden telefona bağırdı, Pa-ul'un kulak zarını

padatıyordu neredeyse.

"Anlayamadım, efendim?" Bu gürültülü mesaj anlaşılmamakla kalmamış, acı da vermişti.

Kroner kıkırdadı ve sesini biraz alçalttı. "Kim kazanacak dedim, Paul?"

"Neyi kazanacak?"

"Çayırlar"da, Çayırlar da! Kim kazanacak?"

"Ha- Çayırlar," dedi Paul. Kâbus gibi bir konuşmaydı ou; Kroner ateşli ve neşeli, Paul ise neler konuşulduğundan amamen bihaberdi.

"Hangi takım?" dedi Kroner, biraz kaprisle.

"Ha. Ha! Mavi Takım kazanacak!" Ciğerlerini doldurdu. Mavi!" diye bağırdı.

"Bizden başka kim kazanabilir!" diye bağırdı Kroner de. 'Maviler arkanda, Kaptan!" Demek Kroner de Mavi Ta-'nm'daydı. Gürültülü bas sesiyle şarkıyı söylemeye başladı:

"Oo, Mavi Takım, en büyük! En büyük!

Senin kadar iyi takım yoktur dünyada!

Yenili ezip geçer, Kırmızıyı da,

Beyaz Takım 't siler sahadan. "

Şarkı bir çığlıkla bölündü: "Beyaz kazanacak! Beyazlar, iri!" Bu da Baer'di, arkadan bağıırıyordu. "Maviler kazana-ak sanıyorsunuz, ha, öyle mi, ha, öyle mi? Kazanmak ha, Maviler kazanacak sanıyorsunuz ha, ha? Beyaz Takım sizi lümdüz edecek, dümdüz, Mavi Takım a gün yüzü gösterme-icek."

Kahkaha, şakalaşma ve itişme sesleri geldi, sonra Kroner Mavi Takım'ın şarkısına bıraktığı yerden devam etti:

"Öfkenden sakınsın bütün takımlar,

Bir an önce kaçıp gitsinler sahadan,

Çünkü—"

Baer'in tiz sesi Kroner'in bas sesini Beyaz Takım'ın şarkılıyla deldi; bunun müziği de "Tramp, tramp, tramp"tı:

"Beyaz, Beyaz, Beyaz 'a bakın.

Mavi, Ye\il, Kırmızı avucunu yalasın

Beyaz 'ın öfkesi karşısında Darmadağın olacak— "

itişme daha da arttı ve şarkılar nefes nefese gülme halhaldi. Paul'un ahizesinde bir takırtı oldu, bir çığlık, bir klik sesi, sonra da hat düştü.

Paul ahizeyi gönülsüzce yerine koydu. Çayırlar'dan öna işten ayrılmayı unut diye düşündü dertli dertli - şu kalan tokaç günde Anita'yı yeniden eğitmeyi de unut. Çayırlar a o hammül etmesi gerekiyordu, işin kötü tarafı da, Mavi T* kım'ın kaptanı olarak.

Gözleri, kitap kapağındaki adamın kıllı, güneş yalıug göğsüne, samimi gri gözlerine ve kabarık kaslarına ilişince r» ne, minnetle, onu bekleyen yeni, güzel hayatın hayaline d dı. Bir yerlerde, toplumun dışında, bir adam için bir yer va mutlaka -bir adam ve bir kadın için- elleri ve aklıyla dolu d lu, masum, doğayla birlikte yaşamak için bir yer.

Paul uzun, yumuşak ellerini inceledi. Tek nasırı sağ d t nin ortaparmağındaydı. Burada, yıllar geçtikçe sigara kat» nından kirli sarı bir renk almış, sert bir çıkıntı büyümüştü parmağını kurşun ve dolmakalemlerin sürtünmesinden koruyan bir çıkıntı. Beceri; romanlardaki kahramanların ellerini sahip olduğu şey işte buydu. Paul'un elleri bugüne kadar ku şunkalem, dolmakalem, diş fırçası, saç fırçası, jilet, bıçak, p tal, kaşık, bardak, kadeh, musluk, kapı tokmağı, elektrik düf mesisi, mendil, havlu, fermuar, düğme, çitçit, sabun, kitap, ta rak, kadın veya direksiyon tutmaktan başka hiçbir şey öğreı memişlerdi.

Üniversite günlerini hatırladı, orada bir tür el becerisi rendiğinden emindi. Mekanik çizimler yapmayı öğrenmişe Parmağındaki çıkıntı da o zaman büyümeye başlamıştı. Bı ka? Bir topu beceriyle ve squash oyunundaki çoğu rakibinr hayranlığını kazanarak çeşitli duvarlardan zıplatmayı öğre* mişti. iki sene üst üste Bölgesel Üniversite Squash Turnm» sı'nın çeyrek finallerine yükselecek kadar iyi oynardı. Elleri» le hiç değilse bunu yapabiliyordu eskiden.

Başka?

Üstüne yine bir huzursuzluk çöktü - sistemin dışında bir ferde, tatminkâr bir şekilde yaşayabilecek durumda olmadığı tarkusu. Küçük bir iş kurabilirdi, mesela, tanınmak istemedi uman yaptığını söylediği toptan bakkaliye işi gibi. Ama '•ine de ekonominin ağına ve onunla birlikte gelen hiyerarşiye ıacılmış olacaktı. Makineler o işe girmesine izin vermezlerdi 'acen, verseler bile, saçmalıkların ve rol yapmaların yine sonu ¹ jdmezdi. Üstelik, Paul bütün

sistemin canı cehenneme de-(nesine rağmen, pek beceri gerektirmeyen ve monoton bir iş ' iin alım satımla uğraşmasının pek yakışık almayacağını ^ckındaydı. Onun için onun da canı cehenneme. Bundan .feia kötü tek şey tamamen boşa gezmek olurdu, Paul'un ■urumu buna elverirdi ama bunun da bıraktığı iş kadar ahlak bji olduğuna emindi.

Çiftçilik - bu sihirli bir kelimeydi işte. Az da olsa hâlâ finişin sihrini taşıyan kelimeler arasında "çiftçilik" kelime-■. şimdiki kuşağın ne dayanıklı bir soydan geldiğinin ve insa-I un gerekirse ne kadar zorlu olabileceğinin kanıtıydı. Bu kelime artık pek anlam taşımıyordu. Artık çiftçi denen bir şey ıroktu, sadece tarım mühendisleri vardı. Ilium yöresinin bere--tli Iroquois Vadisi'nde yerleşen binlerce insan bir zamanlar kavallarını topraktan kazanmışlardı. Şimdiyse Doktor Or-and van Curler yüz adam ve birkaç milyon dolar değerinde-● makinelerle bütün yörenin tarımını idare ediyordu.

Çiftçilik. Paul'un nabızı hızlandı ve bir yüzyıl önce yaşamış olma hayallerine daldı - vadide artık yıkılmakta olan sü-»üyle çiftlik evinden birinde yaşadığını hayal etti. Hayali için Delli bir çiftlik evi seçti; şehrin hemen dışındaki hep hayranlık luyduğu bir evdi bu. Sonra aniden o çiftliğin, geçmişten kain o küçük arazi parçasının, van Curler'ın sistemine dahil olmadığı dank etti kafasına. Dahil olmadığına yüzde doksan snindi.

"Katharine," diye seslendi heyecanla, "bana Ilium Emlak Müdürü nü bağla."

"Ilium Emlak Ofisi, ben Doktor Pond." Pond'un konuşması kadınsı ve peltekti.

"Doktor Pond, ben Fabrika'dan Doktor Proteus."

"Oo! Sizin için ne yapabilirim, Doktor Proteus?"

"King Caddesi'ndeki, şehir sınırlarının hemen dışındaki şu çiftlik evini biliyor musun?"

"Hımmm. Bir dakika." Paul bir makinenin kart karıştırdığını duydu, sonra bir zil çalarak kartın bulunduğunu belirtti. "Evet, Gottwald Çiftliği. Kam elimde duruyor."

"Şu anda orada ne yapılıyor?"

"İyi bir soru! Orada ne yapılabilir? Bir bilebilsem. Gott-wald'ın hobisiydi, tıpkı eski tip bir çiftçilik gibi muhafaza etmek istiyordu. Öldüğü zaman, vârisler van Curler'ın devralmasını istediler, ama o uğraşmaya değmez dedi. Seksen dönüm kadar, üstelik doğru dürüst tarım yapabilsin diye öteki tarlalarla olan bağlantısını sağlamak için rüzgâr çitini kesme< i gerekiyordu. Sonra vârisler çiftlik sistemine zaten saramayacaklarını anladılar. Tapuda çiftliğin eski tipte

kalması gerektiği yazıyor." Acı acı güldü. "Yani yaşlı Gotnvald'ın vârislerine bıraktığı tek şey koca bir baş ağrısı."

"Ne kadar?"

"Ciddi misiniz? Orası müzelik bir yer, Doktor. Yani, mekanik hiçbir şey yok. Tapudaki sınırlamaları aşsanız bile, hale yola sokmanız binlerce dolarınıza padar."

"Ne kadar?" Çiftlik gözüne giderek daha hoş görünüyordu.

"On sekiz bin diyor kartın üstünde." Paul işi o anda kapatmadan Pond ekledi, "ama eminim on beşe kapatabiliriz. On ikiye ne dersiniz?"

"Gidip bir gözden geçirene kadar beş yüz kaparo bıraksam?"

"Zaten on dört yıldır öylece duruyor. Gidin bir bakın, eğer kendinizi gerçekten bakmak zorunda hissediyorsanız. Oradan vazgeçtikten sonra size göstermek istediğim çok güzel yerler var." Makine yine kartlarını taradı. "Mesela, Griffin Bulvarı'nda güzel, George dönemi bir ev var. Elektronik kapı açıcılar, termostatik kontrollü pencereler, radarlı ocak, elektrostatik toz çökelticiler, ultrasonik gömme çamaşır makinesi, ana yatak odasında, misafir odasında, oturma odasında, mutfakta ve oyun salonunda yüz yirmi cm'lik televizyonlar, hizmetçi odalarında ve çocuk odalarında altmış cm'lik televizyonlar, sonra-"

"Çiftliğin anahtarını nereden temin edebilirim?"

"Ha, şurası. Başınıza nasıl bir bela almak istediğinize bir : -nek olarak söyleyeyim, kilit filan yok. Kapıda mandal ipi var."

"Mandal ipi mi?"

"Evet, mandal ipi. Bunun ne olduğunu öğrenmek için oen de gidip bakmak zorunda kalmıştım. Kapının iç tarafın-u bir mandal var, buna da bir ip bağlı. Birinin içeri girmesini otıyorsanız, bu ipi kapıdaki bir deliğe sokuyorsunuz, böylece f dışarıda sallanıyor. İnsanların içeri girmesini istemiyorsa-ıız, ipi delikten içeri çekiyorsunuz. Rezalet, değil mi?"

"Başımın çaresine bakarım. Ip dışarıda mı şu anda?"

"Orada bir bakıcı var, Haşat ve Iskartalar'dan. Onu arar »e ipi dışarı sarkıtmasını söylerim. Laf aramızda, sekiz bine Dile tav olurlar."

Tahta diskleri itip belirli bir boşluğa düşürmek suretiyle oynanan 3 ir çeşit salon veya güverte oyunu.

Gotnvald evindeki mandal ipi Doktor Paul Proteus için dışarıda bırakılmıştı.

**ipi çekti, mandalın açılırken çıkardığı sesi zevkle dinledi ve içeri girdi. Oturma odasına minicik camlı ve tozlu pencerelerden az bir ışık giriyordu, içeri giren ışık da donuk, koyu ıntika satırların üstünde yansımadan ölüyordu. Zemin, Pa-
jl'un ayaklarının altında trاملen gibi inip kalkıyordu.**

"Ev sizinle beraber nefes alıyor, kaliteli iç çamaşırı gibi," dedi peltek bir ses gölgelerin içinden. Paul sesin geldiği yöne baktı. Adam sigarasını içine çekti, ay gibi suratı pembe bir ışıkla aydınlandı. "Doktor Proteus?"

II T-> ?»

Evet.

"Ben Doktor Pond. Işıkları açmamı ister misiniz?"

"Lütfen, Doktor."

"Işık yok ki. Her yerde gaz lambası var. Elinizi filan yıkamak ister misiniz?"

"Ee-"

"Çünkü isterseniz, arka bahçede bir tulumba var, tuvalet de tavuk kümesinin yanında. Beyaz karıncaları, çürük meyveleri, domuz ağılını, gübre yayıcısını görmek istiyor musunuz, yoksa gidip Griffin Bulvarı'ndaki şu George dönemi eve mi bakalım?" Birbirlerini görebilecekleri bir yere doğru yürüdü. Doktor Pond çok genç, şişman, samimi bir adamdı ve şu anda bulunduğu yerden hiç memnun olmadığı açıktı.

"Burayı bana satmaya pek heveslisiniz canım," dedi Paul gülerek. Evin cazibesi her yeni elverişsizlikle daha da artıyordu. Tecrit olmuş bir koy gibiydi burası, tarihin, toplumun ve ekonominin kaynayan çavlanlarıyla ilgisi tamamen kesilmişti. Ebedi bir yerdi.

"Belli bir sorumluluğum var," dedi Doktor Pond dikkatle. "Belli bir bilinci olmayan, El Kitabının üstünde ve ötesinde bir yönetici dümensiz bir gemiye benzer."

"öyle mi?" dedi Paul dalgın dalgın. Arka bir pencereden ahıra, oradan da açık bir ahır kapısından, bir ineğin sert, kahverengimsi sarı böğrüne bakıyordu.

"Evet," dedi Doktor Pond, "dümensiz bir gemiye benzer. örneğin, El Kitabı bunu

yapmamı söylemese de, her insanın hayat merdivenindeki konumuna uygun bir ev almasına özellikle dikkat ederim. Bir insanın yaşama tarzı işinin boyutunu mahvedebilir veya büyütebilir - bütün sistemin istikrarını ve prestijini büyültüp azaltabilir."

"Bu çiftliğin tamamını sekize alabilir miyim diyorsunuz?"

"Lütfen, Doktor- beni güç durumda bırakıyorsunuz, ilk aradığınız zaman heyecanlanmıştım, çünkü burası uzun süredir fena halde baş ağrıyordu. Ama sonra vicdanım araya girdi, onun için burayı almanıza izin veremem, o kadar."

"Alıyorum. Hayvanlar da dahil mi?"

"Her şey dahil. Gotnvald'ın vasiyetnamesinde ve tapuda böyle yazılı. Olduğu gibi korunmak zorunda ve işlenmesi gerekiyor. Ne kadar imkânsız olduğunu şimdi anladınız mı? Hadi, gelin Griffın Bulvarı'na gidelim, oradaki ev tam Ilium Fabrikası'nın müdürüne göre." Payesini söylerken sesi bir

Fransız kornosu orkestrası gibi çıkmıştı.

"Ben burayı istiyorum."

"Beni burayı satmaya zorlarsanız, işimi bırakırım." Doktor Pond kızardı.

"Sınıflandırma numaram sizinkinin iki katı olabilir, ama kimse dürüst olmadığını söyleyemez."

Bu kelime, Pond'un ağzından çıkınca, Paul'a önce çok gülünç göründü ve gülümsemeye başladı. Ama sonra adamın ne kadar gergin olduğunu gördü ve Pond'un bahsettiği şeyin gerçekten de dürüstlük olduğunu anladı. Bu entipüften işte çalışan entipüften adamın entipüften hayatını uğrunda feda etmeye hazır olduğu entipüften standartları vardı. Paul'un gözünde uygarlığın bir hayali canlandı; Doktor Pond gibi Dinlerce kişi, ufka kadar uzanan bir dizi halinde, uygarlık denen bu uçsuz bucaksız ama kusurlu setteki çatlakları parmaklarıyla kapatmaya çalışıyorlardı.

"Bu bir hobi olacak tabii - bir eğlence," diye yalan söyledi Paul. "Şu anda yaşadığım yerde yaşamaya devam edeceğim."

Doktor Pond içini çekti ve bir sandalyeye çöktü. "Aman Allahıma bin şükür! Nasıl rahatladım bilemezsiniz." Sinirli bir kahkaha attı. "Tabii, elbette, tabii. Bay Haycox'ı da alıko-vacaksınız herhalde?"

"Bay Haycox da kim?"

"Buranın bakımından sorumlu Haşat ve Iskarta. Emirlerini Haşat ve Iskartalar

dan alır, ama parasını Gottwald'lar jder. Sizin de öyle yapmanız gerekecek."

"Onunla tanışmak isterim."

"O da antikanın tekidir." Ellerini başının üstüne doğru kaldırdı. "Allahım, ne yer! Bence delisiniz, tam bin deli. Ama parayı veren düdüğü çalar demişler."

"Sistemin yüzünü kara çıkarmadıkça."

"Ona ne şüphe! Şöminenin üstüne kazınacak kadar iyi bir söz bu, ama vasiyetnamenin buna izin vermeyeceğinden eminim."

"Peki, 'Bizden sonra Tufan' sözüne ne dersiniz?"

"Hımm?" Doktor Pond bu alıntıya bir anlam veremeyince, şiirden anlayanlara göre eski, hoş bir ibare olduğuna karar verdi ve gülümsedi. "Bu da güzel." "Tufan" kelimesi belli kı aklına takılmıştı. "Bodruma gelince: toprak bir zemini var ve gayet rutubetli." Arka kapıdan dışarı eğildi, gün ışığında ısınan gübrenin tatlı, keskin kokusundan burnunu buruşturdu ve, "Bay Haycox! Hey, Bay Haycox!" diye bağırdı.

Paul büyük sarkaçlı saatin arkasını açmıştı. "Vay canına! dedi kendi kendine. "Tahta işçiliği." Anita'mn Noel hediyes. olarak vermiş olduğu şoka dayanıklı, su geçirmez, antimanye-tik, fosforlu, kendinden kurmalı saatini kontrol etti ve sarkaçlı saatin on iki dakika geri olduğunu gördü. Geçmiş tekra. yaşama hayallerinin dürtüsüne uyararak kendi saatini eski saare göre ayarladı; saat, kuvvetli bir rüzgâra karşı duran bir gemi gibi gacırcu sesler çıkarıyordu.

Ev, vadideki evlerin en eskilerinden biriydi. Kaba çatı kirişleri Paul'un başına değecek gibiydi, şömine isten kapkaraydı ve hiçbir köşe dik açılı değildi. Ev, bütün parçaları için rahat bir konum bulana kadar temelinin üstünde kıvrılmış, gerinmiş gibiydi - uyumaya hazırlanan bir köpek gibi.

Evin bu gerilimlerden kurtulma yollarından daha da önemli olan şey, Paul'un özel, hatta tuhaf ihtiyaçlarına cevap vermesiydi. Burası elleriyle çalışabileceği, karısından başka hiçbir insan onu rahatsız etmeden doğadan hayatını kazanabileceği bir yerdi. Sırf o da değil; geçmişe ait bu tamamen otantik mini dünya, sömürge dönemi şeylere olan sevgisi yüzünden Anita'yı da büyüleyecek, hatta afallatacaktı.

"Hah," dedi Doktor Pond, "Bay Haycox sonunda geldi. Ona bağıırırsanız, hiç ses vermez. Oyalana oyalana çıkagelir."

Paul, Bay Haycox'ın avlunun sert toprağında ağır adımlarla gelişini seyretti. Bakıcı yaşlı bir adamdı, kısacık beyaz saçları, kaba, güneş yanığı bir cildi ve

Rudy Hertz gibi koskocaman elleri vardı. Ama Rudy'nin aksine Bay Haycox kuru değildi. Eti sıkı, sıhhatli ve rengi yerindeydi. Zamana ödemiş olduğu tek bedel dişleriydi, ağzında birkaç dişi kalmıştı. Çiftlik hayatını, bir zamanlar nasılsa aynen öyle sergileyen bir temsilde rol alan biri gibiydi. Eski tip, mavi blucin bir tulum giymiş, geniş kenarlı hasır bir şapka takmıştı, ayağında da kaba, çamurlu iş ayakkabıları vardı.

Bay Haycox'ın ve Gottwald malikânesinin tarihten bir mayfa olduğunu Paul'a vurgularcasına, Doktor Ormand van Curler'ın adamlarından biri, bir traktörün üstünde rüzgâr çimin öteki tarafında belirdi, üzerinde tertemiz beyaz bir tu-ım, kırmızı bir beyzbol şapkası, yere hemen hemen hiç değmemiş lastik pabuçlar ve Paul'un elleri gibi, direksiyon, levye re düğmelerden başka pek bir şeye dokunmayan beyaz eldivenler vardı.

"Ne istiyorsun?" dedi Bay Haycox. "Yine ne oldu?" Sesi türdü. Paul'un Haşat ve Iskartalar'da gördüğü o mahcubiyet eya yağcılık bu adamda kesinlikle yoktu. Bay Haycox buranın sahibiymiş gibi davranıyor, konuşmanın kısa kesilmesini ve sadede gelinmesini istiyor, ondan istenen her neyse şu anda yapmakta olduğu işten daha önemli olduğunu hiç sanmı-Tordu.

"Doktor Proteus— bu Bay Haycox."

"Nasılsınız?" dedi Paul.

"Selam," dedi BayHaycox. "Ne doktoru?"

"Bilim doktoru," dedi Paul.

Bay Haycox kızmış ve hayal kırıklığına uğramış gibiydi. "Ben üç çeşit doktor bilirim: dişçi, veteriner ve tabip. Bunlardan biri misin?"

"Maalesef hayır."

"Öyleyse doktor değilsin."

"Pekâlâ da doktordur," dedi Doktor Pond ciddiyetle. 'Makinelerin nasıl sağlıklı tutulacağını biliyor." Bu hödüğün kafasına doktora diplomalarının önemini aşılamaya çalışıyordu.

"Makinist," dedi Bay Haycox.

"Bak," dedi Doktor Pond, "insanlar üniversiteye gidip insanları ve hayvanları iyileştirmekten başka bir sürü konuda uzman olabilirler. Uygarlığın karmaşık parçalarının düzgün bir şekilde çalışmasını sağlayan yeterince ileri eğitilmiş insanlar olmasa, modern dünya stop eder kalırdı.

"Hıı," dedi Bay Haycox kayıtsızca. "Bu kadar düzgün bir şekilde çalıştırdığın nedir bakalım?"

Doktor Pond tevazu ile gülümsedi. "Cornell Emlak Koleji'nde yedi yıl okuyup Emlak Doktoru payesi aldım ve bu işe sahip oldum."

"Sen de mi kendine doktor diyorsun?" dedi Bay Haycox.

"Tartışmasız bir şekilde diyebilirim ki bu payeyi hak ettim," dedi Doktor Pond soğuk soğuk. "Tezim o yıl ülkedeki herhangi bir konuda yazılan en uzun üçüncü tezdi - çift aralıklı, dar kenarlı 696 sayfa."

"Emlakçı," dedi Bay Haycox. Bir Paul'a bir Doktor Pond'a baktı, dikkatini vermeye degecek bir şey söylemelerini bekledi. Yirmi saniye geçip de ikisinden de ses çıkmayınca, döndü ve gitmeye hazırlandı. "Ben de inekboku, domuzboku, tavukboku doktoruyum," dedi. "Siz doktorlar ne istediğinize karar verirsiniz, beni ahırda kendi tezimi kürerken bulabilirsiniz."

"Bay Haycox!" dedi Doktor Pond öfkeyle. "Sizinle işimiz bitene kadar burada kalacaksınız!"

"Bitti sanmıştım." Durdu ve hiç kıyıltısız bekledi.

"Doktor Proteus çiftliği satın alıyor."

"Benim çiftliğimi mi?" Bay Haycox yavaş yavaş dönüp yüzlerine baktı, gözlerinde gerçek bir kaygı okunuyordu.

"Bakımını yaptığınız çiftliği," dedi Doktor Pond.

"Benim çiftliğim."

"Gottvald malikânesinin çiftliğini," dedi Doktor Pond.

"O bir insan mı?"

"Biliyorsunuz değil."

"Ama ben insanım. İnsanlar söz konusu olunca da burası başkalarından çok benim çiftliğim sayılır. Ona bakan, onun için didinen tek kişi benim." Ciddi ciddi Paul'a döndü. "Vasiyetnamede olduğu gibi kalması gerek diye yazılı biliyorsun."

"Benim de niyetim o."

"Beni de alıkoyman," dedi Bay Haycox.

"Ona garanti veremem," dedi Paul. Bu tahmin etmemiş olduğu bir pürüzdü. İşleri kendi yapmayı planlamıştı. Bütün girişimin amacı oydu zaten.

"Vasiyetnamede öyle demiyor," dedi Doktor Pond Bay Haycox'a haddini bildirecek bir şey bulduğuna sevinerek.

"Yine de, beni alıkoyman lazım," dedi Bay Haycox. "Bu benim işim." Hepsi de derlitoplu duran avluya ve binalara işaret etti. "Her zaman da öyle olmuştur."

"Gottwald burayı Bay Haycox'ın babasından satın almış," diye açıkladı Doktor Pond. "Sanırım, Bay Haycox yaşadığı müddetçe bakıcılık işine sahip olabileceğine dair gayri resmi bir anlaşma yapılmış."

"Nah gayri resmi!" dedi Bay Haycox. "Söz verdi, Gott-vald söz verdi. Burası yüz yıldan fazladır bizim ailemizin -:ok daha uzun zamandır. Ben ailenin sonuncusuyum ve Gotnvald söz verdi, Tanrı şahidimdir, gitme zamanım gelene adar benimmiş gibi olacağına söz verdi."

"O zaman geldi işte," dedi Doktor Pond.

"Ölme zamanı - Gotnvald ben ölene kadar demek istedi, rkamda, senin yaşının iki katı kadar yıl var, delikanlı, iki ka-d kadar da önümde." Doktor Pond'a yaklaştı ve gözlerini dikti. "Hayatımda öyle çok bok yığını kaldırdım ki, senin gi-ai bir sünepeyi kaldırıp şu ahırın üstünden atamazsam ayıp olur."

Doktor Pond'ın gözleri irileşti ve geri çekildi. "Görürüz `lakalım," dedi belli belirsiz.

"Bakın," dedi Paul sabırsızca, "eminim, anlaşmanın bir »olu vardır, işi kapatır kapatmaz, Bay Haycox, benim için çakışıyor olacaksınız."

"Her şey tıpkt eskisi gibi mi olacak?"

"Ben ve karım zaman zaman geleceğiz." Ona veya başka Dİrine, o ve Anita'mn kalıcı olacaklarını söylemenin sırası deşildi.

Bu Haycox'ın pek hoşuna gitmemişti. "Ne zaman?"

"önceden haber veririz merak etmeyin."

Ters ters başını salladı. Sonra, beklenmedik ve çok hoş bir şekilde Bay Haycox gülümsedi. "Şu Emlak Doktorunu ücendirdim mi yoksa?" Pond kaçmıştı. "Neyse, işimin başına dönmem lazım. Burası senin çiftliğin olacağına göre, tulumbayı tamir etsen iyi edersin. Yeni bir conta istiyor."

"Korkarım bunu nasıl yapacağımı bilmiyorum," dedi Pa-

il.

"Belki," dedi Bay Haycox uzaklaşırken, "belki üniversiteye bir on veya yirmi yıl daha gitseydin, biri sana bu işi nasıl yapacağını gösterirdi, Doktor."

16

Anita, Paul'un sessiz heyecanını, başlamasına sadece iki hafta kalan Çayırlar'da geçireceği mutlu saatlerin hayali olarak yanlış yorumluyordu.

Çiftçilik öğrenmekte olduğunu ve ona bir çiftçi karısı olmayı öğretmek için zemin hazırladığını bilmiyordu.

Sıcak bir cumartesiydi, Paul kendine bir spor eldiveni alma bahanesiyle çiftliğine gitti — kendisinin ve Bay Haycox'ın çiftliğine. Bay Haycox sabırsızlıkla burayı işletme konusunda yarı doğru, yan yalan bir şeyler söylemeye tenezzül etti ve bu işlere bir süre sonra alışabileceğine dair Paul'a belli belirsiz bir güven aşıladı. Akşam yemeğinde Paul, saatlerce Bay Haycox'ın peşi sıra dolaşmaktan bitkin ama hoşnut bir halde karısına gelecek çarşambanın ne olduğunu bilip bilmediğini sordu.

Anita Anakara'ya yapacağı, daha önemlisi Paul'un Çayırlar'a yapacağı yolculuk için bavuluna koymasına gereken şeylerin listesinden başını kaldırıp baktı. "Hiçbir fikrim yok. Güzel tenis ayakkabıların var mı?"

"idare eder. Bilgin olsun diye söylüyorum, gelecek çarşamba—"

"Shepherd on iki çift çorap götürüyor - hepsi de yeşil. O da kaptan biliyorsun."

"Biliyorum."

"Ne biçim iş anlamadım. Sürpriz, değil mi: Sen ilk defa kaptan oluyorsun, o da oluyor."

"Kaç çift çorap götürdüğünü nereden biliyorsun kuzum?"

"Planlamada ona yardım edecek bir karısı yok, onun için bu akşamüstü gelip benden yardım istedi. Ben de yanma alması gereken şeylerin bir listesini yaptım. Erkekler çok zavallı yaratıklar."

"Öylece geçinip gideriz işte, ilginç bir şeyler söyledi mi?"

Listeyi masaya koyup azarlıcasına baktı. "Sadece tabancan hakkındaki polis raporundan, bir de Yurt'taki o berbat gece beraber olduğun yeraltı"

dünyasından kişilerden bahsetti." Peçetesini katlayıp huysuzca masaya attı. "Paul, bütün bunları bana neden anlatmazsın? Neden hep başka birinden duymak zorunda kalıyorum!"

"Yeraltı dünyasıymış!" diye güldü Paul. "Daha neler!"

"Shepherd, Lasher ve Finnerty'nin potansiyel sabotajcılar olarak izlendiklerini söyledi."

"Herkes izleniyor! Şu kocakarı kılıklı adamın laflarını niye dinliyorsun ki!"

"Peki sen niye olan biteni anlatmıyorsun?"

"Çünkü bunlar önemsiz şeylerdi. Çünkü bu şekilde değerlendirmeyip küplere bineceğinden korktum - öyle de yapıyorsun zaten."

"Shepherd sırf tabanca meselesi yüzünden bile on yıl hapis yatabileceğim söyledi."

"Bir daha buraya geldiğinde, uzun burnunu kırarsam ne kadar ceza yerim onu biliyor mu diye sor."

Paul'un kasları alışık olmadığı işler yapmaktan ağrıyordu ve hayvan kokuları bir ilkel güç duygusu vermişti. Shep-herd'ın suratını dağıtma fikri -barışçı kavramlarla dolu bir hayatta garip bir spor- gününü beklenmedik bir şekilde tamamladı. "Yeşil Takım'ın kaptanının canı cehenneme! Yine soruyorum, gelecek çarşamba nedir?"

"Bilmiyorum dedim ya."

"Nişan yıldönümümüz."

Her ikisi için de rahatsız edici çağrışımlarla dolu bir yıldönümüydü bu — evlendiklerinden beri ikisinin de hiç bahsetmemiş oldukları bir yıldönümü. Anita'mn Paul'a hamile olduğunu, kendisinden hamile olduğunu bildirdiği, onun da buna karşılık evlenme teklif ettiği gündü. Paul şimdi, az çok tatminkâr evlilik yıllarından sonra unutulmaya başlanan bu olaya duygusal olarak taşımadığı bir anlam yükleyebilecekle-rini düşünmüştü. Yıldönümü, Anita'yı yeniden eğitime programının başlangıcı için ideal bir zamana denk geliyordu.

"Özel bir akşam tasarladım," dedi; "beraber geçirdiğimiz hiçbir akşama benzemeyen bir akşam, sevgilim."

"Ne tuhaf, o günü tamamen unutmuştum. Sahi mi? Gelecek çarşamba?" Ona acayip, azarlar gibi bir bakış fırlattı, sanki nişanlanmalarının hikâyesi aklında

şekil değiştirmiş gibi- şu anda artık önemi kalmayan bir aldatmaca ile bu durumu sanki Paul yaratmış gibi. "Ne hoş," dedi. "Hatırlaman çok tatlı. Ama Çayırlar bu kadar yaklaşmışken-" öyle meto-dik bir karakteri vardı ki, işin içinde önemli bir şey oldu mu. hayatın diğer yönlerine hiç önem vermezdi. Ona göre şu anda hayat memat meselesi olan Çayırlar haricinde bir şeye ilgi göstermek neredeyse terbiyesizlik gibiydi.

"Çayırların canı cehenneme."

"Ciddi olamazsın."

"Ne olursa olsun gelecek çarşamba çıkıyoruz."

"Umarım ne yaptığını biliyorsundur. Kaptan sensin."

"Kaptan benim."

17

Yeniden inşa ve Islah Kurumu, 110. inşaat ve Zemin Tümeni, 58. Bakım Alayı, 22. Yüzey Koruma Taburu, Birinci Sınıf Otomobil Taban Boyacısı, I&I-131313 ve otuz yedi yaşındaki Edgar R.B. Hagstrohm'a babasının en sevdiği yazar olan Tarzan'ın yaratıcısı Edgar Rice Burroughs'un adı terilmişti. Hagstrohm'ın doğduğu yer olan Chicago'nun isinden ve dondurucu kışlarından uzakta, aslanlar, filler ve maymunların arasında yaşayan, sarılgan bitkilerden iplerle ağaçtan ağaca atlayan, kare tekerlekli ve jaluzili bir tuvalet kulübesi gibi bir vücudu olan, uygarlığın güzel kadınlarıyla ağaç evlerde aşna fişne yapan ve uygarlığın geri kalanına hiç ilişmeyen Tarzan'ın E.R.B. Hagstrohm da babası gibi Tarzan'ı sever, ufak tefek bir insan olmaktan ve Chicago'da yaşamaktan nefret ederdi.

Edgar yatak odasında Tarzan hakkında bir kitap okuyordu ki şişko karısı Wanda, Chicago Proteus Parkı'ndaki pre-ibrik evlerinin ön odasındaki büyük pencerenin önündeki Terinden ona seslendi; burası, tahminen aynı hayalleri paylatan üç bin aile için yapılmış üç bin hayal evinden oluşan savaş sonrası bir siteydi "Allahım, işte geliyor, Edgar!"

"Anladık, anladık," dedi Edgar. "Geliyorsa gelsin! Ne yasayım yani, çığlık atıp ayaklarına kapanıp bayılayım mı?" Oyalana oyalana yataktan kalktı, buruşan yatak örtüsünü de niizeltmedi. Misafirler kitap meraklısı olduğunu görsünler di-ır kitabını açık vaziyette komodinin üstüne koydu, sonra da oturma odasına yöneldi. "Neye benziyor, Wan?"

"Bir görsen, Ed- bir Çin kafesi gibi, her yanı altın, süslü püslü."

Bratpuhr Şahı, rehberi Doktor Ewing J. Halyard'dan ti-sık bir Takaru nun, yani bir kültürden ötekine geniş anlamla tercüme edildiğinde, "sıradan adam" m evini görmeyi rica :tmişti. Bu rica, Carlsbad Mağaralarından sonra Chicago' aan geçerken gelmiş, Halyard da yerel personel ofisinde durup bu çevrede yaşayan ve bu tarife uyan bir Amerikalı temsilcinin adını istemişti.

Personel makineleri bu problemi incelemiş ve isim baş harflerinin sayısı dışında istatistik olarak her bakımdan sıradan biri olan Edgar R.B. Hagstrohm'ın kartını fırlatmışlardı: .-aş (36); boyu (1.70), kilos (67 kg), kaç yıldır evli (11), IQ'su • 83), çocuk sayısı (2: 1 e., 9; 1 k. 6), yatak odalarının sayısı (2), ırabası (3 yıllık Chev. 2 kap. Sedan), eğitimi (lise mez., 233 kişilik sın. 117.; uzm. işletme; 2. küme futbol, basketbol; kıdem-j oy. üniv. değil), mesleği (I&I), hobileri (spor sey., TV, beyz-aol, balıkç.) ve savaş sicili (5 yıl, 3 dış., T-4 radyocu; 157. Piy. Al.; savaş niş.: Hjoring, Elbesan, Kabul, Kaifen, Ust Kyakhta; 4 kez yaral.; Mor Yürek,' 3. sınıf.; Güm. Niş.; Bronz Niş., 2. un.; tyİHalMad.).

Ayrıca makineler, Hagstrohm sıradanlıkla bu kadar ileri gittiğine göre, muhtemelen bir kere tutuklanmış olduğunu,

*** Savaş sırasında yaralanan Amerikan askerlerine ait bir rütbe: bir ya--ırlılık madalyası olarak George Washington tarafından başlatılmış; ve] 932'de şu anki haliyle tekrar canlandırılmıştır. (ç.n.)**

Wanda ile evlenmeden önce beş kızla, sadece orta derecede tatminkâr cinsel tecrübesi olduğunu, evlendikten sonra da biri geçici ve aptalca, diğeri oldukça uzun ve rahatsız edici iki evlilik dışı macerası olduğunu ve 76.2 yaşında kalp krizinden öleceğini de tahmin edebilirlerdi.

Makinelerin tahmin edemeyeceği şey, Edgar'ın ikinci evlilik dışı ilişkisinin, uzun olanının, Marion Frascati adında bir dul ile olduğu, hâlâ sürmekte olduğu ve Marion'ın rahmetli kocası birinci sınıf ikinci-kat boyacısı Lou Frascati'nin Edgar'ın en iyi dostu olduğuydu. Her ikisinin de derin şaşkınlığına rağmen, Edgar ve Marion, zavallı Lou'nun ölümünün üstünden bir ay bile geçmeden kendilerini birbirlerinin kollarında bulmuşlardı. Tekrar, tekrar, tekrar- ama Tanrı şahitleridir, bu işi sona erdirmeye çalışmışlardı. Ama bu ilişki hayatlarının tatsız lapasında kocaman parlak bir kiraz gibiydi. Sonra, özlemle, zayıflıkla, kimse zarar görmediği sürece belki de bunun önemi olmadığını düşünmüşlerdi - yani çocuklar ve tatlı, sadık Wanda. Ayrıca Lou'nun, artık başka türlü bir rahata kavuşmuş olduğu için, zavallı Edgar'ın ve zavallı Mari-on'ın, vücutları işe yaradığı sürece, hayatın tadını çıkarmasından başka ne isteyebileceğini düşünmüşlerdi.

Ama buna inanmamışlardı. Çocuklar da acayip bir şeylerin döndüğünü fark etmiş, Wanda da son zamanlarda bir iki kere ağlamış ve sebebini söylemeyi

reddetmişti, sonra Lou da, her neredeyse... Neyse, Edgar Marion'ı görmeye devam ediyordu ama Wanda'ya -Allah onun yardımcısı olsun- söyleyecekti, evet söyleyecekti- Hagstrohm'ların kapısına kim vuruyordu, allahın cezası Bratpuhr Şahı'ndan başka kim olabilirdi!

"Girin, girin," dedi Edgar, bir taraftan da alçak sesle, "ekselansları, sultanları, evrenin ve denizdeki bütün gemilerin hükümdarı, merakli orospu çocuğu," diye ekledi.

Halyard bu ziyareti bildirmek için ona telefon ettiği zaman Hagstrohm, Şah'ın payesinden veya Halyard'ın rütbesinden hiç de etkilenmemiş olduğunu özellikle belli etmişti. Rütbeler —ve bir adamın rütbesi yüzünden adam olmayacağı-hakkında ne düşündüğünü gösterme fırsatı kolay kolay ele geçmezdi. Gayet normal davranacaktı, gelenler Haşat ve Iskartalar'dan arkadaşlarıymış gibi. Wanda ise daha farklı dü-jünüyordu; deli gibi evi tepeden tırnağa temizlemeye başlamış, limonata yapmış, küçük Edgar'ı bisküvi almaya yollamıştı, ama büyük Edgar bütün bunlara dur demişti. Çocukları dışarı yollamıştı, bu kadar temizlik yeter de artardı bile.

Kapı açıldı ve içeri Şah girdi, arkasından Khashdrahr, Halyard ve Proteus Parkı'nın yöneticisi Doktor Ned Dodge.

"Aha!" dedi Şah, oturma odasının emaye çelik duvarına hafifçe dokunarak. "Hımmm."

Edgar elini uzattı ama kafile hiç aldırmadan yanından geçti. "Kıçımın kenarı," diye söylendi.

"Ha?" dedi Doktor Dodge.

"Ne dediğimi duydun."

"Meyhanede değilsin, Hagstrohm," diye fısıldadı Dod-ge. "Ağzını topla; uluslararası ilişkiler söz konusu."

"Meyhaneye gideyim öyleyse."

"Derdin ne senin?"

"Herif evime giriyor, ama elimi bile sıkılmıyor."

"Ülkesinde böyle bir âdet yok."

"Seninkinde de mi yok?"

Dodge sırtını döndü ve misafirperver bir şekilde Şah'a sırtıttı. "İki yatak odası, bir köşesi yemek salonu olan oturma odası, banyo ve mutfak," dedi. "Bu M-17 evi. Yerden ısıtmalı. Mobilyalar, uzun ve titiz bir ulusal mobilya tercihleri araştırmasından sonra dizayn edilmiştir. Ev, mobilyalar ve toprak hepsi bir paket olarak satılır. Her bakımdan basideştirilmiş bir planlama ve üretim."

" Lakki-ti, Takarudiye şakıdı Şah, Edgar'a ilk defa yakından bakarak.

"Ne diyor?"

"Burayı sevip sevmediğinizi öğrenmek istiyor," dedi Khashdrahr.

"Tabii- herhalde. İyidir. Sanırım. Evet."

"Güzel bir yer," dedi Wanda.

"Şimdi, beni mutfağa doğru izlerseniz," dedi Doktor Dodge, Wanda ve Edgar'ı geride bırakarak, "radarlı ocağı göreceksiniz. Yüksek frekansla pişirir ve ne pişiyorsa onun içini de dışı kadar hızla pişirir. Her şeyi birkaç saniyede pişirir, kusursuz bir kontrole. Kabuksuz ekmeğe bile yapar isterseniz."

"Ekmeğin kabuğunun nesi var?" diye sordu Khashdrahr kibarca.

"Bu da ultrasonik bulaşık ve çamaşır makinesi," dedi Dodge. "Yüksek frekanslı ses sudan geçerek birkaç saniye içinde her şeyin kirini ve yağını çözer. Batır, çıkar, işte bu!"

"Peki kadın ondan sonra ne yapar?" diye sordu Khashdrahr.

"Sonra çamaşırları veya bulaşıkları bu kurutucuya koyar, o da birkaç saniye içinde kurutur ve bence işin en hoş tarafı da, şuradaki ufak ozon lambası sayesinde, bakın, çamaşırlara sanki açık havada, güneşte kurumuş gibi taze, temiz bir koku siner."

"Peki sonra?" diye sordu Khashdrahr.

"Kadın çamaşırları şu ütüye sokar, o da savaştan önce bir saat süren ütü işini üç dakikada bitirir. Ta ta!"

"Peki sonra ne yapar?" diye sordu Khashdrahr.

"Sonra işi biter."

"Peki sonra?"

Doktor Dodge alenen kızardı. "Bu bir şaka mı?"

"Hayır," dedi Khashdrahr. "Şah bilmek istiyor ki kadın Takaru-"

" Takaru nedir?" diye sordu Wanda şüpheyle.

"Vatandaş," dedi Halyard.

"Evet," dedi Khashdrahr, kadına tuhaf tuhaf gülümseyerek, "vatandaş. Şah kadının her şeyi niye bu kadar çabuk yapması gerektiğini öğrenmek istiyor - şu birkaç saniyede, o birkaç saniyede. Neye yetişmek için bu kadar acele ediyor? Yapması gereken ne ki bu işlerle hiç zaman kaybetmemesi gerekiyor?"

"Yaşamak!" dedi Doktor Dodge coşkuyla. "Yaşamak! Hayatın tadını çıkarmak." Güldü ve Khashdrahr'ın sırtını sıvazladı, bu sıradan Amerikalı'nın evindeki neşenin birazını da ona hissettirmek istercesine.

Khashdrahr ve Şah bundan pek etkilenmişe benzemiyorlardı. "Anlıyorum," dedi tercüman soğuk soğuk. Wanda'ya döndü. "Peki nasıl yaşıyor da hayatın tadını bu kadar çıkarıyorsunuz?"

Wanda kızardı ve yere baktı, ayağının ucuyla halıyı dür-rükledi. "Televizyon var," diye mırıldandı. "Bunu çok seyrederez, değil mi Ed? Çocuklara da bir sürü zaman ayırırım, kü-aık Delores ile genç Edgar, Jr. var. işte böyle."

"Çocuklar nerede şimdi?" diye sordu Khashdrahr.

"Komşuların evinde, Glock'ların, televizyon seyrediyor-ardır herhalde."

"Ultrasonik makineyi çalışırken görmek ister misiniz?" 'edi Doktor Dodge. "Gözlerinizin önünde, ta ta! Yumurta _kesi, ruj lekesi, kan lekesi hepsini çıkarır-"

"iletme cihazı yine bozuldu," dedi Edgar, "onun için ça-ıaşır makinesi devre dışı. Wanda bir aydır çamaşırları leğence yıkıyor, yeni bir cihaz bekliyoruz."

"Ama önemli değil," dedi Wanda. "Gerçekten, öyle yıka-nak hoşuma gidiyor. Bir tür rahatlama. Vücudun değişikliğe iyacı var. önemli değil. Bana yapacak bir şey çıkıyor."

Halyard kadının konuşmasını izleyen sessizliği hemen tozarak bu iyi insanlardan ayrılıp sokağın aşağısındaki merkezi eğlence/dinlence çadırına bir göz atmayı teklif etti.

"Acele edersek," dedi Doktor Dodge, "deri işçiliği sınıfının dersine yetişebiliriz."

Şah radarlı ocağı ve çamaşır konsolunu patpatladı ve bir ■ı televizyon ekranına

baktı, beş kişi bir konferans masasının etrafına oturmuş, ciddi ciddi bir şeyler tartışıyorlardı. "Braho-wu!" diye kıkırdadı.

Khashdrahr başını salladı. " Brahouna!Yaşayın!"

Grup evden ayrılırken Halyard, evin, içindekilerin ve -abanın ve aynı zamanda birleşik sağlık, hayat ve yaşlılık si--tası primlerinin Edgar'ın I&IK maaş çekinden düzenli ola-k -ekilen paralarla ödendiğini ve Edgar -daha doğrusu ma-■ bordrosu makineleri- eskilerin ödemesini tamamladıkça, Inobilya ve ekipmanın zaman zaman yeni modellerle değişti-diğini açıklıyordu.

"Vatandaşın mükemmel bir güvenlik iketi var," dedi Halyard. "Hayat standardı devamlı yükseli->r, ayrıca, hem o hem genel olarak bütün ülke, maaş bordrosu makinelerinin sunduğu muntazam, önceden belidi tüketici alışkanlıkları sayesinde ekonominin mutat iniş çıkışların dan korunmuş oluyorlar. Vatandaş eskiden aklına estiği gibi, mantıksızca alışveriş yapardı, sanayi de acaba şimdi ne alacak diye hesap etmeye çalışırken deliye dönerdi. Hatırlıyorum, ben küçükken, deli bir komşumuz vardı, bütün parasını elektrikli bir orga harcamıştı, hem de mutfağında eski moda bir buzdolabı ve kerosenli ocak varken!"

Edgar kapıyı kapattı ve sırtını kapıya yasladı, M-17 kalesinin kapısına.

Wanda kanepeye çöktü. "Ortalık derli topluydu, inşallah," dedi. Her misafir gittiğinde —Amy Glock, Glady Pekine, Bratpuhr Şahı, kim olursa- böyle söylerdi.

"Evet," dedi Edgar. iyi, iyi kalpli, şimdiye kadar onu kızdıracak hiçbir şey yapmamış olan, ona karşı sevgisi dış dünp kadar büyük olan Wanda'ya bakarken kendini şeytan gibi, lanetli biri gibi hissetti. Cebindeki üç adet on dolarlık bankno tu elledi, bu net maaşıydı - sigara parası, eğlenme parası, makinelerin izin verdiği küçük lüksler parası. Kendi kontrolü altında olan bu minicik ekonomi atomunu kendi, Wanda vey çocuklar için değil, Marion için harcayacaktı. Edgar'ın dertL kalbi, Halyard'ın hikâyesindeki deli adama, kendine elektrikli org alan adama karşı sempatiyle dolmuştu. Pahalı, pratiL olmayan, tamamen kişisel - allahın cezası paketin üstünde ve ötesinde.

Ama aldatmaca başka bir şeydi. "Wanda," dedi Edgaı, "ben hayırsızın biriyim."

Karısı neden bahsettiğini pekâlâ biliyordu. Hiç şaşırma-mıştı. "Hayır, Edgar, değilsin. Sen iyi bir insansın," dedi beceriksizce. "Anlıyorum."

"Marion meselesini mi?"

"Evet. O çok güzel ve büyüleyici bir kadın. Bense artık genç kız sayılmam, herhalde bayağı can sıkıcıyımdır." Zavalıcık ağlamaya başladı ve ağladığını

ondan gizlemeye çalıştı Aceleyle mutfağa gitti, derin dondurucudan dört yemek çı kardı ve radarlı ocağa attı. "Çocukları çağırır mısın lütfen Edgar?" dedi zayıf, tiz bir sesle. "Yemek yirmi sekiz saniyed

aazır olur."

Edgar alacakaranlığa çıkıp çocuklarına seslendi ve Wan-aa'nın yanına geri döndü. "Dinle, Wan- sebep sen değilsin. Allah biliyor ya suç bende değil." Kadına arkadan sarıldı, o da allarından sıyrılıp ocaktaki kadranları ayarlar gibi yaptı, hal--uki ayarlanacak bir şey yoktu. Her şey saat gibi tıkır tıkır işliyordu.

Zil çaldı, saat durdu ve ocağın hırıltısı kesildi. "Yemek «ğumadan çocukları çağır," dedi Wanda.

"Geliyorlar." Edgar tekrar ona sarılmaya çalıştı, o da bu sefer izin verdi. "Dinle," dedi Edgar tutkuyla, "mesele dünya, Tan- ben ve bu dünya. Hiç kimseye hayrım yok, bu dünyalı en azından. Haşat ve Iskarta'dan başka bir şey değilim, ço-darım da öyle olacak; insana bir heves, bir merak lazım, «oksa yaşamının ne anlamı var- benim gibi kafasız bir hıyar için kalan tek heves, tek merak da kötü olanlar. Hayırsızın bi-,yim, Wan, işe yaramazın tekiyim!"

"Kimsenin işine yaramayan asıl benim," dedi Wanda bitkinlikle. "Kimsenin bana ihtiyacı yok. Evi sen hatta küçük Delores bile idare edebilirsiniz, o kadar kolay ki. Şimdi de ço-aıklar hariç beni hiç kimsenin sevmeyeceği kadar şişmanlanın. Annem de şişmanlamışu, büyükannem de, herhalde insimizde var; ama binlerinin onlara ihtiyacı vardı, az da olsa işe yarıyorlardı. Ama senin bana ihtiyacın yok, Ed; beni arak sevmemeni de engelleyemezsin. Erkekler böyledir, Tanrı nın seni yarattığı şekilde olduğun için de elinden bir şey jemez." Ona sevgiyle, acıyarak baktı. "Zavallı adam!"

Delores ve küçük Edgar içeri daldılar, Edgar ve Wanda ia kendilerini toparlayıp çocuklarına Şah i anlattılar.

Konu çok geçmeden tükendi ve yemekte sadece çocuklar konuştu ve yemek yedi.

"Biri mi hasta?" dedi küçük Edgar.

"Anneniz iyi değil. Başu ağrıyor," dedi Edgar.

"Önemsiz bir şey," dedi Wanda. "Geçer."

"Ya sen baba?" dedi küçük Edgar. "Bu gece çadırdaki jisketbol maçına gidecek kadar iyi misin?"

Edgar gözlerini tabağından ayırmadı. "İsterdim ama," diye geveledi, "Joe'ya bowlinge gideceğime söz verdim."

"Joe Prince mi?"

"Evet, Joe Prince."

"Ama, baba," dedi Delores, "Bay Prince'i Glock'ların evinde gördük, basketbol maçına gideceğini söyledi."

"Söylemedi!" dedi küçük Edgar sertçe. "Sen sus. Ne de diğini bilmiyorsun. Hiç de bile öyle demedi."

"Çok da bile dedi!" dedi Delores inatla. "Dedi ki—"

"Delores, tatlım," dedi Wanda, "Bay Prince'i herhalde yanlış anladın."

"Evet," dedi küçük Edgar, "babamla bowlinge gideceğ söylemişti, şimdi hatırladım. Kardeşim hep yanlış anlar, ar ne." Elleri titriyordu, sakarca süt bardağını devirdi. Hem o hem babası ayağa fırlayıp bardağı yere düşmeden yakalamayı çalıştılar. Genç Edgar yakaladı, yaşlı Edgar'ınkiyle karşılaşır gözleri nefret doluydu. "Ben de maça gidemeyecek kadar yoi gunum zaten," dedi. "Evde oturup annemle televizyon seyr deyim bari."

"Benim yüzümden eğlenceyi kaçırma," dedi Wanda "Ben kendi başıma da kalabilirim."

Biri büyük pencereye tak tak vuruyordu, Hagstrohm'la' başlarını kaldırıncaya Bratpuhr Şahı'nın yüzüklü parmaldarıyk cama vurduğunu gördüler. Çadırdan Hagstrohm'ın M-1~ evinin önünde bırakmış oldukları limuzine yeni dönmüştü.

" Brahouna!" diye bağırdı Şeh neşeyle. Elini salladı. " Bn houna, Takaru."

"Yaşayın!" diye tercüme etti Khashdrahr.

18

Çarşamba günü geldiğinde, Paul sabah erkenden çiftliğine, uğradı ve Bay Haycox'a talimatlarını verdi. Bay Haycox da açık açık hizmetçi olmadığını belirtti.

Paul istemeye istemeye Bay Haycox'a seçeneklerinin yi bu işi yapmak ya da çekip gitmek olduğunu, işi yapacaksa da

ı yapmasını söyledi. Paul'a göre Anita'mn hassas dönüşümü >cin her şeyin kusursuz olması çok önemliydi.

"Herkesi satın alıp canının istediğini yaptıracağını mı sa-lyorsun?" dedi Bay Haycox. "Ama bu sefer yanıldın, Dok-aor. Doktorluk diplomanı al da-"

"Seni kovmak istemiyorum."

"öyleyse kovma!"

"Son kez söylüyorum, bana bir iyilik olarak—"

"Şunu baştan söylesene."

"Neyi?"

"'İyilik olarak' desene."

"Pekâlâ, iyilik olarak-"

"iyilik olarak, bir seferliğine," dedi Bay Haycox. "Ben lızmetçi değilim, ama iyi bir arkadaş olmaya çalışırım." "Sağol."

"Bir şey değil. Değmez."

Sabah Anita, Paul'u arayıp ne giymesi gerektiğini sordu. "Eski bir şeyler giy."

"Çıfdik balosu mu yoksa?"

"Tam değil ama yaklaştın, öyleymiş gibi giyin."

"Paul, Çayırlar bu kadar yakınken dışarı çıkıp çılgınca denmemiz doğru olur mu?"

"Çayırlar cenaze değil ya."

"Olabilir ama Paul-"

"Bu gecelik, Çayırlar ı unutam, olur mu? Bu gece sırf Paul ve Anita olacak, başka herkesin canı cehenneme."

"Bunu söylemesi kolay, Paul. Çok hoş bir fikir ama-" "Ama ne?" diye sordu sinirli sinirli.

"Bilmiyorum. Başının etini yemek istemiyorum ama Çamlar ve Mavi Takım konusunda çok gevşek davranıyorsun." "Ne yapayım yani?"

"Talim filan yapman gerekmez mi? Ne bileyim, bol bol vku uyuman, besleyici şeyler yemen, işten sonra biraz yürü-niş yapman filan gerekmez mi? Sigarayı

azaltman mesela?" "Ne?"

"Mavi Takım kazanacaksa formda olman lazım."

Paul güldü.

"Dinle, Paul, hiç gülme. Shepherd insanların Çayırılar d; takım kaptanı olarak gösterdikleri performansla göre kariyer yaptıklarını veya mahvolduklarını gördüğünü söylüyor. Shepherd sigarayı tamamen bırakmış."

"Ona söyle, ben de tepki süremi hızlandırmak için haşhs şa başladım. Hızla attığı toplar bizim sahanın üstünden uçar oyuncak balonlara benzeyecek. Bu gece çıkıyoruz, o kadar."

"Pekâlâ," dedi Anita karamsarlıkla. "Tamam."

"Seni seviyorum, Anita."

"Ben de seni, Paul."

Eve geldiğinde hazırды, Ilium Malikânesi'nin Hanımı pozunda değil de, dizlerinin üstüne katlanmış bir blucin giymiş, şık, cilveli küçük bir kız gibiydi. Paul'un gömleklerinde! birini giymiş, uçlarını göğsünün altında düğümlemişti, ayağında beyaz spor ayakkabılar, boynunda kırmızı büyük bir mendil vardı.

"Kıyafetim uygun mu?"

"Mükemmel."

Paul, Anita'mn sürprizlerden nefret ettiğini ve kontrolün her zaman kendi elinde olmamasına tahammül edemediğini biliyordu.

"Bu özel bir gece," dedi Paul. "Sırf ikimiz için. Zaman gelince görürsün."

"Şimdi bilmek istiyorum."

"Yıldönümü martinilerimiz nerede?" Üzerinde sürahi ve kadehlerin her gece onu beklediği masa boştu.

"Çayırılar'a kadar sana içki yasak."

"Saçmalama! Orada herkes iki hafta süreyle içki içecek."

"Kaptanlar değil ama. Shepherd onların içmeyi göze alamayacağını söylüyor."

"Ne kadar bildiği belli oluyor, içkiler üstelik bedava."

Paul martinileri hazırladı, her zamankinden daha fazla içti ve üstünü değişip o akşamüstü Yurt'tan aldığı sert, gıcır gıcır blucin tulumu giydi. Anita'mn bu belirsizlikten hiç zevk almadığını görmek onu üzüyordu. Hatta mutlu bir beklenti yerine, şüphe belirtileri gösteriyordu.

"Hazır mısın?" dedi neşeyle.

"Evet- sanırım."

Konuşmadan garağa yürüdüler. Paul abartılı bir hareketle ırabanın kapısını açıp bekledi.

"Aman, Paul, «Marabayla mı gideceğiz?"

"Bunun da sebebi var."

"Beni şu nesneye bindirmek için geçerli hiçbir sebep ola-naz."

"Lütfen Anita; neden bu arabayı almamız gerektiğini çok »eçmeden anlayacaksın."

Anita bindi ve koltuğun kenarına ilişti, arabayla müm-mn olduğunca temas etmemeye çalışıyordu. "Daha neler gö-xceğiz bakalım!"

iki yabancı gibi yola koyuldular. Golf sahasının yanında-s. uzun yokuşa vardıklarında Anita biraz gevşemişti. Farların ağında yeşil şordu, yeşil çoraplı ve üzerinde "Kaptan" yazılı •eşil gömlekli, solgun ve kıllı bir adam görünüyordu. Adam I solun kenarında koşar gibi yürüyor, arada bir durup parmak •cuna kalkıp dönüyor veya hayali bir rakiple boks yapıyor, onra tekrar koşusuna devam ediyordu.

Paul kuvvetle kornaya basıp Shepherd'ı havaya sıçrattı ve . Shepherd yoldan çekilmek için yokuş aşağı zıplayınca pek ke-nîlendi.

Anita penceresini açıp tezahürat yaptı.

Yeşil Takım'ın kaptanı el salladı, yüzü sarf ettiği enerjiyle unışmuştu.

Paul gaz pedalını kökleyince yanmış yağ ve karbon mo-aoksitten bir bulut yükseldi.

"Bu adam işine canla başla sarılıyor," dedi Anita.

"Beni de nedense bir an önce geberip gitme isteğiyle dol-ıruyor," dedi Paul.

llium Fabrikası'nın mazgallı siperlerinin yanından geçiyorlardı; muhafızlardan

biri, kulübesinden Paul'un arabasını anıyarak elli kalibrelik makineli tüfeğini dostça salladı.

Huzursuzluğu giderek anan Anita direksiyonu tutacak-nış gibi yaptı. "Paul! Nereye gidiyorsun? Delirdin mi?"

Paul, Anita'mn elini itti, gülümsedi ve köprüden Yurt'a soğru ilerlemeye devam etti.

Köprü, trafik şeritlerini işaretlemek için yola sarı çizgiler boyayan Haşat ve Iskartalar tarafından yine tıkanmıştı. Paydos etmeye on dakikaları daha vardı. Paul bu projeyi acaba Bud Calhoun mu tasarladı diye düşündü. Bu da çoğu I&I projesi gibi, en azından Paul'a göre, haybeyeydi. Dört şeritli köprü, savaştan önce, Ilium Fabrikası'na giden ve oradan dönen işçilerin arabalarıyla tıka basa dolu olurdu. Dört şerit yetmezdi bile, sürücüler şeritlerinden biraz dışarı taştilar mı, arabalarının bir yanı geçerci. Şimdiyse, günün hangi saatinde olursa olsun, bir sürücü köprünün bir yanından ta öbür yanına istediğı gibi kayabiliyordu, çünkü başka bir arabaya çarpma ihtimali belki on binde bir bile değildi.

Paul durdu. Üç adam boyama işini yapıyor, on iki adam trafiğı idare ediyor, bir on iki adam da dinleniyordu. Yavaş yavaş bir şerit açtilar.

"Hey, ahbap, farın kırılmış."

"Teşekkürler," dedi Paul.

Anita koltukta yana kayıp ona yaklaştı, korkudan kaskatı kesilmişti. "Paul- bu çok korkunç. Beni eve götür."

Paul sabırla gülümsedi ve arabayı Yurt'un içine sürdü. Köprünün ucundaki barın önündeki yangın musluğu yine açıldı, onun için biraz ötede park etmek zorunda kaldı. Aynı pis çocuk, kalabalığı eğlendirmek için kâğıttan kayıklar yapıyordu. Bir binaya yaslanıp sinirli sinirli sigara içen kılıksız, yaşlı bir adam Paul'a tanıdık gibi geldi. Adamın Luke Lub-bock olduğunu sonradan fark etti; yorulmak bilmeyen bu çok yönlü adam, sivil elbisesinin içinde kaybolmuş, bir daha seferki geçit alayının veya toplantının başlamasını bekliyordu. Karışık duygularla gözleri Lasher ve Finnerty'yi aradı, ama ortada yoklardı. Büyük ihtimalle barın karanlık, en dip locasında oturmuş her konuda fikir birliğine varıyorlardı.

"Paul- böyle şaka mı olur? Beni eve götür, lütfen."

"Kimse sana zarar verecek değil. Bu insanlar da senin gibi Amerikalı vatandaşlar."

"Dünyanın benimle aynı kısmında doğdular diye, buraya gelip onlarla aynı çamurda yuvarlanmam gerekmez."

Paul bu tepkiyi bekliyordu, onun için hiç istifini bozma-ı. Nehrin kuzey yakasındaki o kadar insanın içinde, Yurt'ta-ıtilere karşı duyduğu küçümsemenin içinde şiddetli bir nefret sarındıran tek kişi Anita'ydı. Aynı zamanda kuzey yakasındaki üniversite mezunu olmayan tek eştı. Spor Kulübü'nün Yurt'takilere karşı genel tavrı küçümsemeydi, doğru, ama bu-aun altında sevecen ve hoşgörölü bir hava yatıyordu, yani ço-tu insanın tıpkı ormanlarda ve kırlarda yaşayan yaratıklara karşı besledikleri duygu. Oysa Anita Yurt'takilerden nefret ediyordu.

Eğer Paul ona karşı son derece gaddar bir tavır takınmak zorunda kalacak olsaydı, yapabileceği en gaddarca şeyin ona, neden bu kadar nefretle dolu olduğunu açıklamak olacağını d liyordu: onunla evlenmemiş olsa, Anita'mn da yaşayacağı «rr burası olacak, o da bu insanlardan biri olacaktı.

"Hiçbiryere gitmiyoruz," dedi Paul. "Burada birkaç daki-ı oturup seyredeceğiz. Sonra da yolumuza devam edeceğiz."

"Neyi seyredeceğiz?"

"Seyredecek ne varsa onu. Çizgileri boyayanları, yangın musluğunun başında duran adamı, onu seyreden insanları, Kayık yapan ufak oğlanı, bardaki yaşlı adamları. Etrafına bir aak. Görecek çok şey var."

Anita etrafına bakmadı, onun yerine koltuğa iyice kaykıldı ve ellerine bakmaya başladı.

Paul ne düşündüğünü tahmin edebiliyordu: anlayamadığı bir sebepten dolayı, bunu onu küçük düşürmek, alt tabakadan geldiğini hatırlatmak için yaptığını düşünüyordu Anita. Yapmak istediği gerçekten bu olsaydı, tamamen başarılı olmuş olurdu, çünkü zehirli nefreti kaybolmuştu. Sessizliğe gömülmüş, varlığını silmeye çalışıyordu.

"Seni buraya neden getirdim biliyor musun?"

Sesi bir fısıltı halinde çıktı. "Hayır. Ama eve gitmek istiyorum, Paul. Lütfen."

"Anita- buraya geldik çünkü tamamen yeni bir bakış açısı edinmemizin vakti geldi de geçiyor bile, sadece kendimizle alan ilişkimiz açısından değil, aynı zamanda bir bütün olarak toplumla olan ilişkimiz açısından da." Kelimeler ağzından aökülürken bile sesleri hoşuna gitmedi, tumturaklı ve abartılıydı. Anita üzerindeki etkileriye sıfırdı.

Tekrar denedi: "Şu anda sahip olduklarımızı elde etmek için, Anita, bu insanların dünyadaki en önemli şeyini feda ettik; kendilerine ihtiyaç duyulması ve yararlı olma duygusunu, yani özsaygının temel taşıını aldık ellerinden." Bu da pek işe yaramamıştı. Anita'ya henüz ulaşmış değildi. Hâlâ bir şekilde kendisini cezalandırdığından emin gibi görünüyordu.

Bir kez daha denedi: "Sevgilim, sahip olduklarımızı gördüğüm zaman, sonra da bu insanların sahip olduklarına bakınca, kendimi hıyar gibi hissediyorum."

Bir kavrayış pırıltısı belirdi Anita'mn yüzünde. Temkin elden bırakmadan biraz canlanır gibi oldu, "öyleyse bana kızgın değilsin."

"Ne münasebet! Sana neden kızgın olayım ki?"

"Bilmem. Belki çok dırdır ettiğimi düşündün veya Shep herd'la aramda bir şeyler var zannettin sandım."

Bu son söylediği -bu Paul'un Shepherd'ı umursadığı sanısı- Anita'yı yeniden eğitime istikametinden tamamen sap masına neden oldu. Yeşil Takım'ın kaptanını kıskanabileceği sanısı öyle gülünçtü, öyle bir anlayış kıtlığı sergiliyordu ki buna bütün dikkatini vermesi icap ederdi. "Sen Katharine Finch'i kıskanırsan ben de Shepherd'ı ancak o zaman kıskanırim," diye güldü.

Fakat hayrettir, Anita bunu ciddiye aldı. "Ne demek istiyorsun?"

"Nasıl yani?"

"Katharine Finch'i kıskanmam gerektiğini mi söylüyor sun? Şu bodur cenabet-"

"Dur bir dakika!" Konuşma iyice çığrından çıkmışrı "Benim demek istediğim, benimle Katharine arasında bir şeyler olabileceği ihtimali ancak seninle Shepherd arasında bir şeyler olabileceği ihtimali kadardır."

Anita hâlâ savunmadaydı ve belli ki bu ters kıyaslamayı kavrayamamıştı. Saldırganlıkla Paul'a çullandı. "Müsaadenle Shepherd bir erkek olarak Katharine'in bir kadın olarak old' gundan çok daha cazip."

"Söz konusu olan o değil," dedi Paul çaresizce. "Mesel'

«n bununla ilgisi yok. Katharine'le benim aramda hiçbir şey ok, Shepherd'la senin aranda da hiçbir şey yok. Sadece, bir-d irimizden şüphelenmenin ne kadar saçma olduğunu belirt-nek istemiştim." „

"Sence ben cazip değil miyim?"

"Bence sen mahvedici derecede cazipsin. Bunu biliyorum." Sesi yükselmişti, sokağa bakınca, o ve Anita'mn sözde ıvrredecekleri yerde seyredildiklerini gördü. Lağım suyunun çzvlanlarına kapılan kâğıt kayığa kimse bakmıyordu. "Birbi-amizi zina ile suçlayalım diye getirmedim seni buraya," diye 'mldadı boğuk bir sesle. -

"Peki niye getirdin?"

"Söyledim ya: nehrin sırf bizim yakamızda olanları değil x dünyayı bir bütün olarak hissedebilmemiz için. Bizim hant tarzımızın başkalarının hayatına neler-yapığını görmemiz

M

cin.

Anita, Paul'a başarıyla saldırıp kafasını karıştırdıktan ve içine tuzak kurulmadığını veya cezalandırılmadığını öğ-'■n dikten sonra hâkimiyeti yine ele geçirmişti. "Hepsinin de kamı tok gibi geliyor bana."

"Ama babam gibi, Kroner ve Baer ve Shepherd gibi, bi-an gibi insanlar onların ruhsal kaynaklarını kuruttu."

"Ruhsal kaynakları zengin olsaydı zaten burada olmazlar-

r

Paul un tepesi attı, onu incitmekten alıkoyan hassas me-üzmanın ampulleri gevşemişti. "Tanrı'nın lütfü olmasa sefan de olacağın yer buydu!"

"Paul!" Ağlamaya başladı. "Bu haksızlık," dedi sesi titre- ■ Kerek. "Haksızlık. Bunu neden söyledin anlamıyorum."

"Senin ağlaman da haksızlık."

'Çok zalimsin, öylesin işte, basbayağı zalim. Beni incit-nek istiyordunsa, kendini tebrik et, çünkü başardın." Burnun sildi. "Bu insanlarda olmayan bir şeye sahip olmasaydım telimle evlenmezdin herhalde."

"Oligomenorrea," dedi.

Anita gözlerini kırpıştırdı. "O da ne?"

"Oligomenorrea - başkalarında olmayıp sende olan oydu

işte. Yani gecikmeli âdet kanaması."

"Bu kelimeyi nereden öğrendin?"

"Evlendikten bir ay sonra sözlüğe baktım ve kafama kazındı."

"Ya?" Kıpırmızı kesildi. "Yeterince konuştun, yeterinden de fazla," dedi acı acı. "Beni eve götürmezsen, ben de yürürüm."

Paul arabayı çalıştırdı, vahşi bir zevkle debriyaja bastı ve köprüden gerisin geri, nehrin kuzey tarafına doğru sürmeye başladı.

Köprünün ortasına geldikleri zaman, Anita'yla ani kavgasından ötürü hâlâ hararetli ve heyecanlıydı. Ilium Fabrilu sı'nın silahlarının altına vardıklarında ise bunun yerini mantık ve pişmanlık almaya başlamıştı.

Bu tamamıyla umulmadık bir kavgaydı. Hiç bu kadar ze hir akıtmamışlardı. İşin şaşırtıcı tarafı, hain tarafın Paul olu şuydu, Anita ise kurbandı. Kavgaya zemin oluşturan olayla hatırlamaya çalıştı şaşkın şaşkın. Ama hafızası elvermedi.

Kavga ne kadar nafi ve ne kadar yıkıcı olmuştu! Kö< bir anın hararetiyle onu en çok kıracağını, dolayısıyla, keo dinden nefret ettireceğini bildiği şeyi söylemişti. Oysa bunu yapmak istememişti. Tanrı biliyor ya istememişti. Karışık) yeni bir hayata başlamak yolunda sevinçle, dikkatle kurduma* planlar darmadağın olmuştu işte.

Golf sahasının yanından geçiyorlardı. Birkaç dakika sor ra evde olacaklardı.

"Anita-"

Anita cevap olarak arabanın radyosunu açarak sabırsızca tuşlarla oynadı ve sözde onun sesini bastırırsın diye yüksel beklemeye başladı. Oysa radyo yıllardır çalışmamıştı.

"Anita- dinle. Seni dünyadaki herkesten çok seviyoruır Birbirimize söylediklerimiz için de çok pişmanım."

"Ben sana senin bana söylediğin gibi bir şey söylemi dim."

"Bunları söylediğim için dilimi bile kesebilirim."

"Mutfağımızdaki keskin bıçaklardan birini kullanma."

"Çok anormal bir şeydi."

"Belli ki ben de öyleyim. Garajımızı geçtin."

"Gececektim zaten. Sana bir sürprizim var. O zaman seni cerçekten ne kadar

sevdiğimi anlayacaksın - şu aptalca kavgasının ne kadar önemsiz olduğunu."

"Bu gece yeterince sürpriz yaşadım, mersi. Geri döner inisin lütfen, çok yoruldu."

"Bu sürpriz sekiz bin dolara patladı, Anita. Hâlâ geri sönmek istiyor musun?"

"Beni satın alabileceğini mi zannediyorsun?" dedi Anita ıtkeyle, ama yüz ifadesi yumuşuyordu, kendi sorusuna kendi cevap verdi: "Ne olabilir ki? Sahi mi? Sekiz bin dolar ha?"

Paul rahatladı, arkasına yaslanıp gezintinin tadını çıkarmaya başladı. "Sen Yurt'a ait değilsin, hayatım."

"Belki de öyleyim."

"Hayır, hayır. Testlerin ve makinelerin asla ölçemeyecek-leri bir şeye sahipsin sen: sende sanatçı ruhu var. Bu, zamanımızın trajedilerinden biri işte; bu özelliği tanıyacak, takdir edecek, besleyecek, hoş görecekt hiçbir makine yapılmadı."

"Doğru," dedi Anita üzgün üzgün. "Doğru, doğru."

"Seni seviyorum, Anita."

"Ben de seni, Paul."

"Bak! Bir geyik!" Paul hayvanı aydınlatmak için uzun aralarını yakınca Yeşil Takım in kaptanını gördü, hâlâ koşu-rordu, ama artık bitap düştüğü belliydi. Shepherd'ın bacakları birbirine dolaşıyor, ayakları zayıf bir şekilde pat pat kaldırıma çarpıyordu. Bu sefer onları tanımamıştı, hiç aldırmadan, bata çıka yoluna devam etti.

"Her adımıyla tabutuma bir çivi daha çakıyor," dedi Paul ağzındaki bitmek üzere olan sigarayla bir yenisini yakarak.

On dakika sonra arabayı durdurdu, indi, Anita'mn kapısını açtı ve sevgiyle kolunu uzattı. "Mandal ipi dışarıda, sevgilim, ikimiz için yeni ve daha mutlu bir hayatın başlangıcı için."

"Mandal ipi de ne demek?"

"Görürsün." Onu, üstü ve yanları leylaklarla çevrili karanlık, güzel kokulu bir tünelden geçirerek alçak, küçük evin ön kapısına götürdü. Elini tuttu ve mandal ipinin üstüne koydu. "Çek."

Anita hafifçe çaktı, "içerdeki mandal tıkırdayarak yerinden oynadı ve kapı açıldı. "Oh! Ohhh- Paul!"

"Bizim. Burası Paul ve Anita'ya ait."

Anita yavaş yavaş içeri yürüdü, kafası geride, burun delikleri açık. "Ağlamak istiyorum, ne ince bir jest."

Paul önlerindeki kritik saatler için yapılan hazırlıkları hemen kontrol etti ve memnun kaldı. Bay Haycox, muhtemelen bir mazoşizm nöbeti içinde, her yeri ovmuştu. Is, toz yok olmuş, her şeyin üstünde sadece yılların verdiği temiz, yumuşak, parıltılı bir tabaka kalmıştı - şömine rafının üstündeki kalay kapların, büyük saatin kiraz ağacından dolabının, şöminenin içindeki siyah demirlerin, duvardaki uzun tüfeğin ceviz ağacından kabzasının ve gümüş kakmalarının, şişko kerosen lambalarının tenekelerinin, sıcak, yıpranmış akçaağaç sandalyelerin... Odanın ortasındaki, loş ışıpta antika gibi görünen masanın üstünde iki kadeh, bir sürahi, bir şişe cin, bir şişe vermut ve bir buz kovası vardı. Bunların yanında da iki bardak katıksız taze çiftlik sütü, kaynatılmış taze çiftlik yumurtaları, taze çiftlik bezelyesi ve kızarmış taze çiftlik pilici duruyordu.

Paul içkileri hazırlarken Anita sevinçle içini çekerek odayı dolaştı, her şeye sevgiyle dokundu. "Burası gerçekten bizim mi?"

"Dünden beri. Son kâğıtları imzaladım. Burada kendini evinde gibi hissediyor musun gerçekten?"

Anita şöminenin önünde bir sandalyeye oturdu ve Pa-ul'un uzattığı kadehi aldı. "Belli olmuyor mu? Nasıl hissettiğim her yerimden fıskırmıyor mu?" Hafifçe güldü. "Beğenip beğenmediğimi öğrenmek istiyor. Bu paha biçilmez bir şey. akıllı sevgilim, ve sen sekiz bin dolara almışsın! Ne zekisin!"

"Mutlu yıldönümleri Anita."

"Mutludan daha güçlü bir kelime istiyorum."

"Harikulade yıldönümleri, Anita."

"Sana da harikulade yıldönümleri, Paul. Seni seviyorum. Seni o kadar çok seviyorum ki!"

"Ben de seni." Onu hiç bu kadar sevmemişti.

"Farkında mısın, sevgilim, sırf şu saat bile neredeyse bin dolar değerinde?"

Paul kendini son derece akıllı hissediyordu. Her şeyin rövle yoluna girmesi harikaydı. Anita'mn evden memnuniyeti sahiciydi ve onu bir evden, bir hayat tarzından soğutup : tekine alıştırma işlemi mucizevi birkaç saat içinde neredeyse fımamlanmış gibiydi. "Bu tam sana göre bir ortam değil mi?"

"Biliyorsun ki öyle."

"Saatin tahta işçiliği olduğunu biliyor muydun? Düşünme. Her bir parçası tahtadan yapılmış."

"Kafanı yorma. Onun çaresi bulunur."

"Hu?"

"Elektrikli bir alet koyabiliriz içine."

"Ama bütün sihri-"

Anita bir yaratıcılık nöbetine tutulmuştu, onu duymadı İMİe. 'Bak— sarkacı kalkarsa, elektrostatik bir toz çökeltici do-ıbın alt kısmına tamı tamına sığar."

"Ya!"

"Bunu da nereye koyarım biliyor musun?"

Odaya bakındı ve şu anda durduğu yerden başka bir yer Eoremedi. "Oradaki girinti ideal değil mi?"

"Ön hole! Gözünün önüne gelmiyor mu?"

"Ön hol yok ki," dedi şaşkın şaşkın. Ön kapı doğrudan anırma odasına açıliyordu.

"Bizim ön holümüze aptalcık."

"Ama, Anita—"

"Duvardaki şu baharat dolabına gelince- çekmecelerden jırkaç tanesi açık durur da içlerinden yılanıyastıkları sarkarsa ıc hoş olur değil mi? Misafir odasında tam ona göre bir yer

||

ar.

"Harika!"

"Ya Şu paha biçilmez çatı kirişleri, Paul! Bu, oturma odanızda da kabaca yontulmuş kiriŐler koyabiliriz demektir. Sırf ıutfakta değil, oturma odasında da! Televizyonumuz da Şu 'mm lavabonun içine sığmazsa, ben de senin sınıflandırma oranı yerim."

"Ben kendim yemeyi düşünüyordum," dedi Paul sessizce.

"Hele Şu geniş parkeli zemin: oyun salonumuzda çok işinize yarar, değil mi?"

"Oyun salonu bugüne kadar benim neyime yaradı?"

Paul sıkıntıyla.

"Ne dedin?"

"Dedim ki oyun salonu bugüne kadar benim neyime vJ radı?"

"Ha, anladım." Düşünmeden güldü ve gözleri parlayarak talan edebileceği başka Şeyler aramaya koyuldu.

"Anita-"

"Evet? Oh! Ne hoş bir Cape Cod lambası!"

"Bir dakika beni dinler misin?"

"Tabii, sevgilim."

"Burayı içinde yaşayalım diye aldım."

"Yani olduğu gibi mi?"

"Aynen öyle. DeęiŐtirenleyiz."

"Yani bu eŐyaların hiçbirini götüremez miyiz?"

"Hayır. Sadece kendimiz buraya taşınabiliriz." "Őakalarından biri bu, değil mi? Benimle dalga geçmt sevgilim. Ne iyi vakit geçiriyordum."

"Dalga geçmiyorum! istediğim hayat bu işte. Hayatım» burada yaşamak istiyorum."

"Çok karanlık, yüzünü göremiyorum ki ciddi misin değ»' misin anlayayım. Işıkları yaksana."

"Işık yok."

"Elektrik yok mu?"

"Sırf saçında var."

"Kaloriferi nasıl çalıştırıyorlar?"

"Kalorifer de yok."

"Ya ocağı?"

"Tahta, odun. Buzdolabı da soğuk bir pınar."

"Ne kadar iğrenç!"

"Ben ciddiym, Anita. Burada yaşayalım istiyorum."

"Altı aya kalmaz ölürüz."

"Haycox ailesi burada kuşaklar boyu yaşamış."

"Bu gece oyunculuğun üstünde. Öyle sahici oynuyorsur ki, şaka olduğu anlaşılmıyor. Yanıma gel de öp beni, seni tatL soytarı."

"Geceyi burada geçireceğiz, yarın da ev işlerini yapaca-p v. Sen de denemek ister misin?"

'Ben de yaşlı, şişko bir çiftlik anası olurum, tahtayla yanı ocağın üstünde kahvaltayı hazırlarım - kahve, çiftlik yu-niması ve kaymak, ev yapımı tereyağı ve reçele batırılmış ev rıpımı çörekler."

'Hazırlar mısın sahi?"

"Tereyağı ve reçele batarım daha iyi."

"Bu hayatı sevmeyi öğrenebilirsin."

"Öğrenemem, bunu sen de biliyorsun."

Uğradığı feci hayal kırıklığı karşısında, Paul'un öfkesi bir saat önce Yurt'ta olduğu gibi yine kabarıyordu. Ve yine, karlanın suratına bir tokat gibi inip ona biraz tevazu öğretecek 3ir şey aramaya başlamıştı. Ağzından çıkan cümle uzun

zamandır orada hazır belemekteydi. Söyledi; tam zamanı oldu-îu için değil de, bir yumruk etkisi yapacağı için.

"Senin ne düşündüğün hiç önemli değil," dedi ifadesizce. "İşimden ayrılıp burada yaşamaya karar verdim. Anlıyor musun? İşimden ayrılacağım."

Anita sanki üşümüş gibi kollarını göğsünün önünde kat-adı ve birkaç saniye sessizce sallandı. "Bunun geleceğini bili-vor gibiydim," dedi sonunda. "Böyle bir şeyler çevirdiğini anılmışım. öyle olmasın diye umuyordum, Paul, öyle olmasın diye dua ediyordum. Ama- söyledin işte." Bir sigara yaktı, çabuk çabuk, tatsız tatsız içine çekti ve dumanını burnundan Lifledi. "Shepherd da öyle söylemişti."

"İşimden ayrılmak üzere olduğumu mu?"

"Hayır. Senin kaçağın biri olduğunu." Derin derin iç geçirdi. "Belli ki seni benden daha iyi tanıyormuş."

"Tanrı biliyor ya, sistemin içinde kalıp tepeye varana kadar devam etmek çok kolay. Esas cesaret isteyen sistemden çıkmak."

"Ama kalmak o kadar kolaysa niye ayrılacaksın ki?"

"Yurt'ta söylediklerimi hiç duymadın mı? Seni bunun için oraya götürdüm. Neler olup bittiğini anlayasın diye."

"Şu aptalca Katharine Finch ve Shepherd meselesi mi?"

"Yo, yo- Allahım, hayır. Bizim gibi insanların başkalarının elinden öz saygılarını nasıl aldıkları meselesi."

"Kendini hıyar gibi hissettiğini söylemiştin. Onu hatırlıyorum."

"Bazen sen de öyle hissetmiyor musun?"

"Ne münasebet!"

"Vicdanın, vicdanın seni hiç rahatsız etmiyor mu allah aşkına?"

"Niye etsin ki? Şerefsiz bir şey yapmadım ki."

"Başka türlü ifade edeyim: her şeyin arapsaçına döndüğü fikrine katılmıyor musun?"

"Bizim aramızda mı?"

"Her yerde! Dünyada!" Körlüğü bazen hayret vericiydi. Her genellemeyi, mümkün olduğunca, kendi ve en yakından tanıdığı kişiler düzeyine indigemekten hoşlanırdı. "Yurt'ta mesela."

"İnsanların sahip olmadıkları başka ne var da ne verelim?"

"Al işte! Lafı ağzımdan aldın. Biz onlara ne verebiliriz dedin, sanki dünyadaki her şey bizimmiş de verebilir veya alabilirmişiz gibi."

"Birinin sorumluluğu üzerine alması gerekir, üzerine alınca da durum işte böyle olur."

"Tamam işte: Durum eskiden böyle değildi ama. Bu yeni bir durum ve bu durumu da bizim gi. insanlar yarattı. Eskiden herkes kişisel bir beceriye veya çalışma isteğine veya iste dikleri karşılığında verebileceği bir şeylere sahipti. Ama şimdi makineler her şeyi ele geçirdi ve kimsenin verecek bir şeyi kalmadı. Çoğu insanın tek umudu kendilerine bir şeyler veril mesi."

"Bir insanın aklı varsa," dedi Anita kararlılıkla, "hâlâ tepeye ulaşabilir. Amerikan tarzı budur, Paul ve hiç değişmedi." Tartarcasına ona baktı. "Akıl ve cesaret, Paul."

"Bir de at gözlükleri." Sesindeki kuvvet kaybolmuştu', kendini uyuşmuş gibi hissediyordu, biraz fazlaca içmiş olmaktan, duygusal tepeler inip çıkmış olmaktan, mutlak bir hayal kırıklığına uğramış olmaktan kaynaklanan bir uyuşukluk.

Anita tulumunun askılarından tutup öpmek için onu kendine çekti. Paul kaskatı bir şekilde teslim oldu.

"Ayy ay," diye azarladı Anita, "bazen tam bir oğlan çocuğuna benziyorsun." Onu tekrar kendine çekti, bu sefer dudaklarından öpmesini sağladı. "Kafanı yormaktan vazgeç, tamam mı?" diye fısıldadı kulağına.

"Girdaba düşüş," diye düşündü Paul bitkin bitkin, gözlerini kapadı ve kendini, bir başlangıç, bir gelişme ve tatmin edici bir sonuç sağlamaktan asla geri kalmamış bir olaylar dizisine bıraktı.

"Seni seviyorum, Paul," diye mırıldandı Anita. "Oğlan çocuğumun üzülmesini istemiyorum, işinden ayrılmayacak-ıın, hayatım. Fena halde yorgunsun, o kadar."

"Hımmm."

"Bu konuyu artık düşünmeyeceğine söz ver."

"Hımmm."

"Pittsburgh'a da gideceğiz, değil mi?"

"Hımmm."

"Peki Çayırlar da hangi takım kazanacak?"

"Hımmm."

"Paul-"

"Hm?"

"Hangi takım kazanacak?"

"Mavi," diye fısıldadı uykulu uykulu. "Mavi Takım, Ma-

ti."

"Ha şöyle. Baban burada olsa seninle gurur duyardı."

"Evet."

Anita'yı geniş parkeli zeminin üstünden çam lambrili ya-ak odasına taşıdı ve benekli akçağaç yatağın üstündeki ki-ım desenli yorgana yatırdı. Bay Haycox'ın anlattığına göre, di irada altı özgür insan ölmüş, on dört tanesi de doğmuştu.

19

Doktor Paul Proteus onu, şeceresi ve eğitiminin yarattığı şart-*<- tarafından saptanmış yoldan çıkaracak yeterince sert bir darbe almamış olduğu için, gelişmeleri henüz tamamlanmamış olan erkeklerin Çayırlara gitme zamanı geldiği güne olaysız olarak vasil oldu.

Ya işinden ayrılacağı ya da muhbir olacağı kritik anın yaklaştığını biliyordu, ama bu yaklaşma öyle gerçek dışıydı ki, o anla nasıl yüzleşeceğine dair kesin bir planı da olmadığından kendi kendine sahte bir sakinlik empoze ediyordu - her şeyin, onun için her zaman olduğu gibi, sonunda düzlüğe çıkacağına dair belli belirsiz bir duygu.

Büyük yolcu uçağı, bir saat uçtuktan sonra, çam ormanlarının St. Lavvrence'ın kaynağındaki sularla karşılaştığı sahilin üzerinde daire çizmeye başladı. Uçak alçaldı; önce ormandaki iniş pisti görüldü, sonra da Anakara'nın ağaç kütüğünden yapılmış kulübeleri, yemek salonu, şafilbord kortları, tenis kortları,

badminton kortları, softbol¹ sahaları, salıncakları, kaydırakları, bingo salonu ve kadınlar ve çocuklar kampı. Nehre burnunu uzatmış uzun bir dok ve üç beyaz yat vardı. Çayırlar denen adaya gidecek erkeklerin yata binecekleri iskele burasıydı.

"Sanırım hoşça kal deme vakti geldi," dedi Paul Anita'ya uçak dururken.

"Harika görünüyorsun," dedi Anita, mavi kaptan gömleğini çekiştirip düzelterek. "Hangi takım kazanacak bakayım?"

"Mavi," dedi Paul. "Got mit uns. ²"

"Ben de burada Anne'nin kafasını işleyeceğim."

"Bayanlar bu tarafa!" diye gümledi hoparlörler. "Erkekler dokta toplanacak. Bagajınızı olduğu yerde bırakın. Kabinlerinize vardığınız zaman orada bulacaksınız."

"Hoşça kal, sevgilim," dedi Anita.

"Hoşça kal, Anita."

"Seni seviyorum, Paul."

"Ben de seni, Anita."

"Hadi gel," dedi Shepherd, o da aynı uçakla gelmişti "Gidelim bakalım. Şu Mavi Takım ne kadar yamanmış çok

serak ediyorum doğrusu."

"Mavi Takım, ha?" dedi Baer. "Mavi Takım'dan mı korkuyorsun, ha, öyle mi? Ha? Beyaz. Sen asıl Beyaz'dan kork, ev-at." Beyaz gömleğini göğsünü gere gere gösterdi. "Bak. Görüm mü? İşte bu gömlekten kork. Gördün mü? Aha, aha-"

"Doktor Kroner nerede?" dedi Shepherd.

"Dün gitti," dedi Paul. "Resmi karşılama komitesinde ol-zuğu için şu anda adada." Anita'ya bir kez daha el salladı; ara-arında Katherine Finch ve Kroner Anne nin de olduğu bir uuzine kadın ve bir avuç çocukla beraber Anakara'daki bina-Va doğru uzanan çakıl yolda ilerliyordu. Bütün gün boyunca uçaklar daha çok kadın ve çocuk getirecekti.

Anita, Anne'ye sokuldu ve şişman koluna girdi.

Bakir ormandaki gizli hoparlörlerden şarkılar dökülmeye aştadı:

"Sana, güzel kadın, döner gözlerim;

Kalbim, güzel kadın, çarpar kalbinle.

Gel, gel, güzel kadın, Cennet'e benimle. "

**Şarkı bir tangırtıyla sona erdi, önce bir öksürük, sonra ır emir duyuldu:
"Sınıflandırma numaraları sıfırdan yüze tadar olan erkekler lütfen Çayırlar
Kraliçesi ne bininiz; nu-naraları yüzden iki yüz elliye kadar olanlar Çayır
Kuşuna, bi-»ecek; numaraları iki yüz elliden yukarı olanlarsa Çayırların Ruhu
na binecekler."**

**Paul, Shepherd, Baer ve Albany-Troy-Schenectady-lum'dan gelme diğerleri
daha önce gelenlerin beklemekte ol-nığu doka doğru yürüdüler. Hepsi siyah
gözlük takmışlardı ve ılecek iki hafta boyunca güneşin, nehrin, beyaz badanalı
bi-aların, beyaz çakıl yolların, beyaz plajın ve Çayırlar m beyaz amento
kortlarının amansız parıltısından gözlerini korumak dn takmaya devam
edeceklerdi.**

"Yeşil kazanacak¹" diye bağırdı Shepherd.

"Göster şunlara, kaptan!"

**Herkes bağılıyor, şarkı söylüyordu, deniz motorları guruldadı, homurdandı ve
üç yat V şeklini alarak adaya doğru 70la koyuldu.**

**Püsküren köpüklerin arasından bakan Paul Çayırların giderek yaklaşmasını
seyretti: sıcak, dezenfekte ve tertemii Ada boyunca yılan gibi uzanan beyaz
çizginin bir dizi bey küp olduğu seçilmeye başlandı; Çayırlar lehçesinde bu yal,
tımlı çimento-briket yapılara, daha ilkel zamanlardan kain» bir deyişle "çadır"
deniyordu.**

**Adanın en kuzey ucundaki amfityatro bir yemek tabağı na benziyordu, bunun
etrafındaki spor sahası ise akla hayalır gelecek her türlü korttan oluşun
geometrik bir yamaydı. Bc yaz kireçli taşların çerçevelediği yollar ve bah—**

Hava keskin, kulakları acıtan bir çatırtıyla titredi. Bir daha. Bir daha. "Baam!"

**Adadan atılan füzeler havada patlıyordu. Bir dakika sor ra üç yat yavaşladı ve
iskeledeki yerlerine yanaştı, bando Amerikan Marşını çalıyordu.**

"Füzelerin kızıl alevi,

Havada patlayan bombalar..."

Bando Őefi batonunu havaya kaldırdı ve orkestra anlam], bir duruş yaptı.

" Vızzzz!' diye fırladı bir füze." Buumm!

"Geceleyin kanıtladılar,

Bayrağımızın hâlâ orada olduğunu..."

Marş'tan sonra da neşeli bir potpuri başladı: "Dertlerir Bir Kenara At", "Bir Kız İstiyorum", "Beni Maça Götürün" "Demiryolunda Çalışırken".

Yeni gelenler güvertede sallana sallana yürüyerek kendi terinden daha yaşlı bir grup adamın iskeleden uzattıkları ellere tutundular; adamların çoğu Şişman, ak saçlı ve keldi. Bun lar Büyük Yaşlılar dı - bölge müdürleri, mıntıka müdürler; başkan yardımcısı yaverleri ve Doğu ve Orta Batı bölgeleri nin başkan yardımcıları ve onların yardımcıları.

"Adaya hoŐgeldiniz!" diye selamlıyorlardı; her zaman da¹ öyle selamlamıŐlardı. "Adaya hoŐgeldiniz!"

Paul, Kroner'in koca elini ve hoŐgeldinini kendisine sal< ladığını gördü ve güvertede kendine yol açıp bu ele ulaŐtı, el | aıttu ve iskeleye çıktı.

"Seni adada görmek ne güzel, Paul."

"Sağolun, efendim. Adada olmak çok güzel." Diğer yaşlı-ardan birkaçı selamlaŐmalarına ara verip, rahmetli savaş dö-ıcmi liderlerinin zeki, genç oğluna dostça baktılar.

"Kayıt için idare Binası na gidiniz, sonra çadırlarınıza gi-nÇ yapıp bagajınızı kontrol ediniz," dedi hoparlörler. "Çadır •^adaŐınızla tanışınız, sonra öğle yemeği yiyiniz."

Yeni gelenler, önlerinde bando, çakıl yoldan ilerleyerek İdare Binası'na gittiler.

Binanın girişine bir pankart gerilmiŐti: "Mavi Takım Ça-^j-lar'a HoŐgeldiniz Der."

Bu ne rezalet gibisinden iyi huylu çığlıklar atıldı ve göz I Kip kapayınca kadar insan piramitleri oluŐturularak en te-jedekiler bu çileden çıkarıcı pankartı indirmeye başladılar.

Mavi Takım'ın genç bir üyesi Paul'un sırtına vurdu. "Ne âkir, ama Kaptan!" diye

ciyakladı. "Kimin açığız olduğunu su onlara gösterdi valla. Daha da görecekler!"

"Evet," dedi Paul, "ayıp ettin, istifini hiç bozma."

Delikanlının Çayırlar a yeni geldiği belli oluyordu. Pan-nrtın, tek amaçları takım rekabetini kışkırtmak olan özel bir somitenin işi olduğunu henüz bilmiyordu. Her köşe başında çarşılarına böyle kışkırtmalar çıkacaktı.

Kapının içinde yeşil bir afiş vardı: "Bütün umudu kesin, ia Ey Yeşil Gömlek Giymeyenler!"

Shepherd keyifli bir çığlık attı, afişi alıp havada salladı ve dan bir saniye geçmeden Mavi, Beyaz ve Kırmızıdan olu-on bir dalgayla yere yıkıldı.

"iç mekânlarda itişmeyiniz!" dedi hoparlör sertçe. "Kuralları biliyorsunuz, içerde patırtı kütürtü yok. Enerjinizi , »run sahalarına saklayınız. Kayıt olduktan sonra, çadırlarınıza gidiniz, arkadaşlarınızla tanışınız ve on beş dakika sonra dtle yemeği için geri geliniz." -

Paul çadırına henüz kim olduğu belli olmayan arkadaşının önce vardı. Şarkı Kitabındaki ilk söze göre bu ikisi, bu •dar güzelliği, heyecanı ve derin duyguyu paylaşmış olma-un sonucunda bir tür kardeşlik bağı kuracaklardı.

Soğutuculu odanın soğuğu başını döndürdü. Kendim: gelir gibi olunca Paul'un gözleri yastığının üzerindeki yeme tabağı boyunda yaka kartına ilişti. "Dr. Paul Proteus, Fabr Müd., Ilium, New York" diyordu. Onun altında da, "Baı Paul de, yoksa \$5 öde." Yazının bu ikinci kısmı her yaka ka tının üzerinde vardı. Çayırlar'da ilk ismiyle hitap edilmeyi cek tek kişi Yaşlı Adam'ın kendisiydi, yani Paul'un babasını: selefi olan Doktor Francis Eldgrin Gelhorne. O, Ulusal San: yi, Ticaret, iletişim, Gıda ve Kaynaklar Müdürü olarak, ne olursa olsun, gece gündüz her saat, nereye giderse gitsin Dol tor Gelhorne, efendim'di.

Paul sonra aradaşının yastığının üzerindeki yaka karat gördü: "Dr. Frederick Garth, Fabr. Müd., Buffalo, Nn York. Bana Fred de, yoksa \$5 öde."

Paul yatağının kenarına oturarak, Garth'ın yaka kam görmüş olmanın sebep olduğu huzursuz şaşkınlığı kovmaya çalıştı. Birçok insan tanırdı ki (mesela Shepherd gibi) süreklilik alametler görür ve bunlara kafa yorarlardı - bir üst'ün el sık şında bir alamet, resmi bir evrakta bir ismin yanlış yazılma şında bir alamet, bir ziyafet masasındaki oturma biçimind bir alamet, bir üst'ün sigara isteyişi veya tutuşunda bir al: met, bir ses tonunda... Paul'un kariyeri, son birkaç hafta; kadar hep gayet hoş, gayet rahat ilerlemişti ve alamet incelemeyi sıkıcı, faydasız bir iş olarak görmüştü. Onun için al; metler hep iyi olmuştu - en azından şimdiye kadar. Şimd da kendilerini dolaylı yollarla belli eden

muhtemelen kötü niyetli hayaletlerin bilincine varmaya başlamıştı.

Garth'la, yani Pittsburgh'un diğer adayıyla, aynı çadın konmuş olması şans eseri miydi, bilmemezlik mi, yoksa incc bir plan mı? Sonra neden bu şeref gerçekten yükselecekler ilerleyecekler ayrılmışken Shepherd kaptan yapılmıştı? Son ra neden... Paul, cesaretini toplayıp, düşüncelerini en azınds yüzeysel olarak başka şeylere yöneltti ve artık sistemi hiç kaa' almayan bir adam gibi gülmeyi başardı.

Arkadaşı içeri girdi, şakaklarına kır düşmüş, yorgun, sol gun ve nazikti. Fred Garth aşırı derecede başkaları tarafında sevilme isteyen biriydi ve kendine bir tür toplumsal zinda »ıratmıştı; kimseyi öyle ya da böyle pek etkilemezdi. Bu özeliği yüzünden yükselmişti, bu özelliğine rağmen değil. Za-mn zaman, etkin hizipler tarafından desteklenen iki güçlü çşilik aynı işe göz dikmişti. Ve en üst kademedekiler, o değil ie bu hizbin adamını seçerlerse yaratacakları bölünmeden corkarak zararsız bir uzlaşma adayı olarak Garth'ı seçmişlerdi. Kedinin ulaşamadığı ciğere murdar demesi olarak nitelen-iirilemeyecek kadar yaygın bir duygu vardı ki, bu da, bu uz-aşma politikasının sunduğu büyük görevlerin Garth'ın borunu aştığıydı. Zaten şu anda da, daha elli yaşlarında olmasına rağmen, fena halde yaşlı gösteriyordu — istekli, iyi kalpli ima hep özür dilercesine zayıf ve tükenmiş.

"Doktor Proteus! Yani Paul." Garth elini sıktı, komik bir sey yapmış gibi güldü ve Paul'a bir beşlik uzattı.

"Boş verin, Doktor Garth," dedi Paul ve parayı adama »eri uzattı. "Yani Fred. Nasılsın?"

"İyiyim, iyiyim. Şikâyetim yok. Karın, çocuklar nasıllar?"

"Hepsi iyi, teşekkürler."

Garth kızardı. "Oo, affedersin."

"Niçin?"

"Olmayan çocuklarının hatırını sormakla aptallık ettim."

"Asıl çocuğum olmayışı benim aptallığım."

"Belki, belki. Fakat inan ki çocuklarının büyümesini seyretmek çok zor bir tecrübe, hayatta onlara lazım olacak özelliklere sahip olup olmadıklarını düşünmek, Genel Sınıflandırma Sınavlarından önce kendilerini neredeyse paralayışları-nı görmek, sonra puanları beklemek-" Cümlesini içini çekerek bitirdi. "Şu GSS işini en büyük oğlum Brud'la beraber daha yeni yaşadık, bu

kâbusu Alice ve küçük Ewing'le iki kere daha yaşayacağımı düşündükçe-"

"Brud'in durumu nasıl?"

"Hıı? Ha- durumu mu? iyi niyedi. iyi bir sonuç almak istiyor, sınavlara mahalledeki çoğu çocuktan daha sıkı hazırlandı. Elinden geleni yapıyor."

"Anlıyorum."

"Sınavlara bir kez daha girecek - farklı sınavlara tabii, ilk girdiği zaman biraz hastaydı - bir virüs... Kıl payı kaybetti,

Yüksek Kurul da özel bir karar verdi. Yarın ikinci kez şansını deneyecek, akşam yemeği sıralarında puanlar elimize geçer."

"Bu sefer başarır."

Garth başını salladı. "Sırf denedikleri için bile çocuklara bir şey vermeleri lazım. Zavallı oğlanın nasıl sebatla çalıştığını bir görsen."

"Güzel bir gün," dedi Paul, konuyu değiştirerek.

Garth dalgın dalgın pencereden dışarı baktı. "Güzel, değil mi? Tanrı Çayırırlar a gülümsüyor."

"Biz buraya gelmeden çok önce de gülümsüyordu herhalde."

"Bunu uyduran ben değilim."

"Neyi?"

"Tanrının gülümsemesi lafını. Bu Doktor Gelhorne'un sözü, tabii ki. Hatırladın mı? Geçen sene kapanış günü söylemişti."

"Yaa." Doktor Gelhorne hatırlanmaya değer o kadar çok şey söylediler ki, insanın bunların hepsini andaç kutusunda saklaması çok zordu.

"öğle yemeği!" dedi hoparlörler, "öğle yemeği! Kuralı unutmayın: her yemekte yeni biriyle tanışın. Bir yanınızda arkadaşınız, ama öbür yanınızda bir yabancı olsun, öğle yemeği! öğle yemeği!" Sonra da çok alakasız bir şekilde hoparlörden "Sabah Kalkmaktan Çok Nefret Ederim!" şarkısı bağırmaya başladı. Paul, Garth ve diğer beş yüz çift tören alanından yürüyüp yemek salonuna girdiler.

Kalabalık Paul ve arkadaşını iki tarafa açılır kapanır kapılardan içeri iterken, Kroner Paul'u kolundan yakaladı ve bir kenara çekti. Garth, iyi bir arkadaş

olma isteğiyle, kuyruktan çıktı ve kibarca bekledi.

"Yarın gece," dedi Kroner. "Büyük toplantı yarın gece-açılış şarkısı ve şenlik ateşinden sonra."

"Peki."

"Yaşlı adamın da şahsen geleceğini söylemiştim. Yani o kadar önemli olacak. Sen o kadar önemli olacaksın. Neler döndüğünü tam olarak bilmiyorum, ama kariyerindeki en önemli şeymiş gibi bir his var içimde."

"Vay canına!"

"Merak etme. Bu iş her neyse, onu yapmak için gereken sey damarlarındaki kanda fazlasıyla var."

"Sağolun."

Paul, Garth'la beraber tekrar kuyruğa girdi. "Seni çok seviyor, değil mi?" dedi Garth.

"Babamın eski dostu. Beni burada görmekten memnun olduğunu söyledi."

"Yaa." Garth biraz utanmışa benziyordu. Paul'un aşikâr valanı aralarındaki rekabeti ilk defa olarak açığa çıkarıyordu. Yalanı yemiş gibi yaptı. Shepherd olsa, aralarında konuşulan her kelimeyi öğrenene kadar Paul'un ve daha saman altından da Kroner'inpeşini bırakmazdı.

Paul'un Garth'a kanı kaydadı. "Gel, dostum, iki yabancı bulalım."

"Biraz zor olacak. O kadar uzun zamandır buradayız ki, Paul."

"Okuldan taze çıkmış kırmızı yanaklı bir delikanlı ara."

"Hah, işte bir tane var."

"Berringer!" dedi Paul, afallayarak. Makineler, ayırılar a katılabilecek nitelikteki Ilium'lu erkeklerin listesini çıkarırken Berringer'in kartı yerinde kalmıştı. Bütün Fabrika'da davetiyeyi hak eden en son kişiydi. Gel gör ki, buradaydı işte.

Berringer Paul'un kafasından geçenleri anlamış gibiydi, Paul'un bakışına küstah bir glmsemeyeyle karşılık verdi.

Baer girdi aralarına. "Unuttum, unuttum — sana söyleyecektim," dedi.

"Berringer, Berringer konusunu. Kroner sana söylememi istedi, ama ben

unuttum, unuttum."

"O buraya ne sıfatla geldi ki?"

"Kroner getirdi. Son dakikada oldu, anladın mı? Hıı? Kroner oğlan davet edilmezse babasının yüreği parçalanır di-ve düşündü. Damacı Charley'nin başına gelenlerden filan sonra."

"Liyakat sistemi de güme gitti desene," dedi Paul.

Baer başıyla evededi. "Evet, gitti, güme gitti, çok doğru." Omuzlarını silkti ve soru sorarcasına kaşlarını kaldırdı. "Zıp, zıp, doğru pencereden dışarı."

Paul, Baer'in hayatında tanıdığı en adil, en mantıklı vc samimi kişi olduğunu düşündü; sadece kendine sunulan problemlerle ilgilenmesi ve her problemi özellik ve boyutunu kaale almadan eşit derecede bir gayret ve ilgi ile ele alması bakımından son derece makineye benziyordu.

Paul bir kez daha Berringer'a baktı, yemek arkadaşının Shepherd olduğunu ve gömleğinin yeşil olduğunu gördü ve boş verdi.

O ve Garth sonunda aralarında iki boş sandalye olan çok genç iki yabancı buldular ve oturdular.

Paul'un yanındaki kızıl saçlı genç yaka kartına baktı "Oh, Doktor Proteus. Hakkınızda çok şey duydum. Nasılsınız, efendim?"

"Paul, Doktor değil, iyiyim, sen nasılsın—" yanındakinin yaka kartını okudu- "Doktor Edmund L. Harrison, Ithaca Fabrikası'ndan, öyle mi?"

"Yanınızdaki adamla tanışın," dedi hoparlör. "Tanıdıklarınızla konuşmayın."

"Evli misin?" dedi Paul.

"Burada bu sebeple bulunuyorsunuz, yeni insanlar tanımak, ufkunuzu genişletmek için," dedi hoparlör.

"Hayır, efendim, ni-"

"Siz Çayırılar'da ne kadar çok bağlantı kurarsanız," dedi hoparlör, "sanayi de o kadar rahat işler, işbirliği açısından."

"Nişanlıyım," dedi Doktor Harrison.

"Ithacalı bir kızla mı?"

"Tam şurada iki sandalye var, beyler— şurada, köşede. Tam şurada. Sandalyelerimize çabuk oturalım, çünkü yoğun bir programımız var ve herkes herkesle tanışmak ister," dedi hoparlör.

"Hayır, efendim," dedi Doktor Harrison. "Adantalı." Paul'un yaka kartına tekrar baktı. "Siz neyin oğlu-"

"Hepimiz oturduğumuza ve birbirimizle tanışmakta olduğumuza göre, bizi yaklaştıracak küçük bir şarkıya ne dersiniz?" dedi hoparlör.

"Evet, o babamdı," dedi Paul.

"Şarkı Kitabının yirmi sekizinci sayfasını açın," dedi hoparlör. "Yirmi sekiz, yirmi sekiz!"

"Çok esaslı adammış," dedi Harrison.

"öyle," dedi Paul.

"Güneş Parlayana Kadar Bekle, Nellie!" diye bağırdı hoparlör. "Buldunuz mu? Yirmi sekiz! Pekâlâ, hadi, başlayalım!"

Salonun dip ucundaki bando, kalk borusu çalar gibi gürültüyle, sanki sessizliğe karşı kutsal bir savaş veriyormuş gibi şarkıyı dangır dungur çalmaya başladı. Bu patırtının içinde nisanın kendi sesini bile duyması imkânsızdı. Paul'un midesine bir yumruk tıkanı ve tat alma duygusu köreldi, lezzetli, ıhalı yemek boğazından aşağı sanki haşlanmış at eti ve mısır »pasıymış gibi zar zor indi.

"Paul, Paul, Paul, hey Paul!" diye bağırdı Baer masanın çarşısından. "Paul!"

"Ne var?"

"Bu sensin- çağırdıkları sensin; seni çağırıyorlar!"

"Mavi Takım'ın kaptanının son dakikada kaçacak kadar corkak olduğunu söylemeyin bana," diyordu hoparlör alayla. "Hadi! Nerede şu Mavi Kaptan?"

Paul ayağa kalktı ve elini kaldırdı. "Buradayım," dedi kendisinin bile duymadığı bir sesle.

Lehte ve aleyhte bir tezahürat başladı, üçe bir oranında. Top haline getirilmiş peçeteler ve salataların üstündeki konserve kirazlar üstüne yağmaya başladı.

"Evet," dedi hoparlör alay edercesine, "şarkınızı duyalım bakalım."

Eller Paul'u yakalayarak havaya kaldırdı ve uçar gibi görünen mavi gömlekliler

tarafından bandonun durduğu yere doğru taşındı. Paul'u platformun üstüne bıraktılar ve etrafında bir kordon oluşturdular. Şişman, kırmızı suratlı, kadın gibi göğüsleri ıslak tişörtünün altından görünen yaşlı bir adam olan tören başkanı, eline bir Şarkı Kitabı tutuşturdu. Bando Mavi Takım'ın kavga şarkısını bangır bangır çalmaya başladı.

"Ey Mavi Takım, en büyük! En büyük!" dedi Paul. Sesi kendine geri döndüğünde tuhaf ve korkutucuydu, elektronik olarak vahşi bir meydan okuma ve kararlılık derecesine yükseltilmişti. "Senin kadar iyi takım yoktur dünyada!"

Bu noktada, insanların ayaklarını yere vurması, ıslıklar, yuhlamalar ve bardaklara vurulan kaşık sesleri onun sesini tamamen boğmuştu. Tören başkanı, Paul'un yarattığı bu canlı havadan gayet memnun, sallaması için mavi bir bayrak verdi eline. Paul'un elleri bayrağın sopasına değer değmez, koruyucu saflarının ortadan yarıldığını gördü. Berringer, kafasını eğmiş, kalın bacaklarıyla koşa koşa üstüne geliyordu.

Bu itiş kakışın arasında Paul gayri resmi bu hava başına vurmuş olan Berringer'e bir yumruk salladı, iskaladı ve platformdan düşüp mutfak kapısına kadar yuvarlanarak devre dışı kaldı.

"Lütfen! Lütfen!" diye yalvarıyordu hoparlör. "Çayırlar' da çok az kural vardır ama herkes var olan bu kurallara uymak zorundadır! Sen, yeşil gömlekli, sandalyene geri dön. İç mekânlarda kavga gürültü yasaktır. Anlıyor musun?"

Herkes güldü.

"Bunun gibi bir kavga daha patlak verirse, adadan ayrılmanız talep edilecektir!"

Nazik eller Paul'u kaldırdı ve Paul kendini Luke Lub-bock'ın ciddi, alık suratına bakar buldu; her kulübün üyesi, şimdi de bir bulaşıkçı önlüğü giymişti. Küçümsemeyle manzarayı seyretmekte olan aşçılardan biri Paul ona bakar bakmaz arkasını döndü ve büyük et dolabına girip gözden kayboldu.

Paul'un takım arkadaşları onu sandalyesine geri taşıırken, bir an görünüp kaybolan bir kâbus gibi, aşçının, sessiz televizyon ustası Alfı olduğu dank etti kafasına.

"Hadi bakalım beyler," dedi hoparlör. "Başka patırtı çıkarmayın yoksa bütün eğlenceyi iptal etmek zorunda kalırız. Beyaz Takım'ın kaptanı nerede bakayım?"

Eğlence bittiği zaman, Paul ve Ithacalı Doktor Harrison beraberce dışarı çıktılar.

"Anma törenine kadar on dakika boş vaktiniz var," dedi hoparlör. "Anma törenine kadar yeni bağlantılar kurmak için on dakikanız var."

"Tanıştığımıza memnun oldum, efendim," dedi Doktor Harrison.

"Ben de-"

"Vahşi İrlanda Gülüm," diye uludu hoparlör, "yeryüzün-ieki en tadı çiçek-" Nakarat bir takırtıyla sona erdi. "Dikkat, ıkkat! Program Komitesi yedi dakika geciktiğimizi bildirdi, nun için lütfen derhal Meşe Ağacı'nın orada toplanınız. Anma töreni derhal başlayacaktır."

Yemek salonunun yanındaki şafılbord kortlarına ve pingpong masalarının çevresine dağılan terli kalabalığın üstüne nygı dolu bir suskunluk sis gibi çöktü. Bütün bu ulusal örgü-ün resmi sembolü olan Meşe Ağacı'nın orada toplanmaya dışladılar. Bu sembol her mektup kâğıdının üzerine basılmıştı: şimdi de, beyaz ipek bir dikdörtgene işlenmiş olarak rüz-EİRda, tören alanı direğindeki Amerikan bayrağının hemen ıTında dalgalanıyordu.

Gençler yaşlıların tekdüze saygı duruşlarını taklit ediyor-ardı: gözler, muhteşem yaşlı ağacın alt dallarına kenetlenmiş, :lier tenasül uzuvlarının önünde kavuşturulmuş vaziyette.

"Beyaz kazanacak!" diye bağırdı kısa boylu, zayıf, koca dişli bir genç.

Yaşlı adamlar kederle, hüzünlü bir azarlamayla ona bak-alar. Şimdi böyle şakaların sırası değildi. Böyle şakaların yerinin olmadığı tek zaman şu andı belki de. Gencin bu son derere densiz hareketi gelecek iki haftasını, belki de kariyerini ze-hi leyecekti. Bir anda, "anma töreninde bağırان oğlan" etike-□ vurulmuştu üzerine. Bu onu tanımlıyordu, hiç kimse daha da fazla bilgi edinme lütfunda bulunmayacaktı. Çok başarılı air sporcu olduğu meydana çıkarsa... Hayır. Gevşek fiziği ve solgun cildi bu bağışlanma yolunun da ona kapalı olduğunu gösteriyordu.

Paul ona acıyarak baktı ve geçmişte olmuş benzer olayları ■ hatırladı. Bu insan korkunç derecede yalnız kalacak, kendini «çkiye verecek ve bir daha davet edilmeyecekti.

Şu anda duyulan tek ses yaprakların hışırtısı, bayrakların dalgalanması ve ara sıra yemek salonundan gelen tabak çanak akımlarıydı.

Diken üstünde gibi duran bir fotoğrafçı grubun önüne coştı, bir dizinin üstün çöküp bir flaş patlattı ve koşarak geri eitti.

"Vızzz!' diye fırladı bir füze. "Buumm!' Bombadan çıkan paraşüte bağlı bir

Amerikan bayrağı nehre doğru tembel tembel süzölmeye başladı.

Kroner kalabalığın arasından ayrılıp vakarla ağacın kalın gövdesine doğru yürüdü. Döndü ve düşünceli düşünceli ellerine baktı, ilk kelimeleri öyle yavaş çıktı, öyle duyguyla doluydu ki çok az kişi işitebildi. Derin bir iç çekti, omuzlarını dikleştirdi, gözlerini kaldırdı ve tekrar konuşacak kuvveti topladı.

Kroner tekrar konuşmadan önceki kısa anda Paul etrafına bakındı. Gözleri Shepherd ve Berringer'inkilerle karşılaştı ve aralarında tatlı, yumuşak bir elektriklenme oldu. Kalabalık mucizevi bir şekilde tek vücut haline gelmişti. Bir benliğin nerede bitip diğerinin nerede başladığını kestirmek imkânsızdı.

"Âdetimiz üzre" dedi Kroner; "Burada, Çayırlar da âdetimiz üzre -bizim âdetimiz, bizim Çayırlarımız- ağacımızın altında bululuruz, güçlü kökler, gövde ve dallardan oluşan sembolümüzün, cesaret, dürüstlük, sebat ve güzellik sembolümüzün altında. Adetimiz üzre, burada, aramızdan ayrılan dostlarımızı ve iş arkadaşlarımızı hatırlamak için buluşuruz."

Kalabalığı unuttu, mavi gökyüzünde koşuşan şişko, beyaz bulutlarla konuşmaya başladı. "Son buluşmamızdan bu yana Doktor Ernest S. Bassett aramızdan geçerek Hakkı rahmetine kavuştu. Ernie, hepinizin bildiği gibi-"

Fotoğrafçı koştu, Kroner'in yüzünde bir flaş patlattı ve, tekrar gözden kayboldu.

1

softbol: Beyzboldakinden daha büyük ve daha yumuşak bir topla daha küçük bir sahada oynanan bir çeşit beyzbol.

2

Tanrı bizimle.

"Ernie beş sene Philadelphia Fabrikası 'rının, yedi sene dı Pittsburgh Fabrikası nın müdürlüğünü yapmıştı. Dostumdı bizim dostumuzdu: büyük bir Amerikalı, büyük bir mühen dis, büyük bir müdür, uygarlık alayının başında büyük bi öncüydü, daha çok insan için, daha iyi bir yaşam için, daha: ı maliyetli, daha iyi şeylere, yeni, hayal edilmesi bile imkânsız kapılar açan bir öncü."

Kroner, sesi ara sıra alçalarak, Ernie Bassett'in genç bir mühendisken neler yaptığından, bir fabrikadan ötekine atı; yan kariyerinden bahsetti.

"Kendini, mühendis olarak, müdür olarak, şahıs olaral

Amerikalı olarak ve-" Kroner durup bir etki yaratmak için vüzden yüze baktı, sonra tekrar bulutlara hitap etti- "kalben hiç esirgemedi."

Bir adam kalabalığın arasından çıkarak Kroner'e uzun beyaz bir kutu uzattı. Kroner kutuyu yavaşça açtı ve içindekileri göstermeden önce düşünceli düşünceli inceledi. Sonunda dini kutuya soktu ve mavi-beyaz bir bayrakçık çıkardı, bu, Bassett'in savaş zamanında Philadelphia Fabrikası müdürü alarak kazandığı bir Silahlı Kuvvetler liyakat nişanıydı.

Alçak sesle bir yat borusu çaldı.

Kroner ağacın dibine diz çökerek Ernest Bassett'in bay-rakçığını buraya yerleştirdi.

Fotoğrafçı öne atıldı, resmi çekti, geri çekildi.

" Vızz! Buummmf'

Çalıların arkasında gizlenmiş bir erkek korusu çok hafif bf şekilde, "Aşkın Tatlı Şarkısı"nın müziğiyle mırıldanmaya Daşladı:

"Çayırlar 'daki dostlar.

Kadehlerinizi kaldırın havaya;

Yaşayan sembolümüzün şerefine, göğe doğru uzanan. Bir pelitten büyüdün Şimdiyse dev gibisin;

Büyü hiç durmadan Yüksel yıldızlara!

Maağ-ruur seem-bolümüz-süüün."

"Aramızdan ayrılmış dostlarımıza sessizce dua etmek için Dİı dakika saygı duruşu," dedi hoparlör.

Bu dakika boyunca Paul arka planda birinin durmadan burnunu çektiğini duydu. Demek ki, birinin metaneti töre-ın etkisiyle kırılmıştı - Bassett'e son derece yakın biri olmalıydı. Çoğu gözler ıslanmıştı, arada bir de birisi titreyen dudaklarını ısırıyordu, ama Paul hıçkıran kişiyi göremedi. Sonra aniden gözüne ilişti, kalabalığın arasında değil, yemek salo-oundaydı. Luke Lubbock, kucağında bir yığın bulaşık, tamamen kendinden geçmişti. Yanaklarından, Pittsburgh Fabrika-o nın müdürü için kocaman, samimi gözyaşları süzülüyordu.

Başgarson gayet kaba bir şekilde onu kapıdan uzaklaştırdı.

" Vızz! Buummmf'

Bando Amerikan Marşı'm çalmaya başladı ve Kroner Bassett'ı iyi tanıyan başka yaşlılar tarafından uzaklaştırıldı. Kalabalık dağıldı.

Paul ayrı bir beyaz binada bulunan barın kapısına özlemle baktı. Geçerken kapıları kilitli mi diye kontrol etti, tabii ki kilitliydi. Bar kokteyl saatine kadar, yani oyunlar bitinceye kadar açılmazdı.

"Dikkat, dikkat!" dedi hoparlör. "Dikkat. Günün programı şöyledir:

"On dakika sonra takımlar kaptanlarının çadırında buluşup değişik sporlara atanacaklardır. Resmi yarışma yarın sabaha kadar başlamayacaktır. Görev dağıtımından sonra, rahatlayın, arkadaşınızı tanıyın, aynı kişilerle takılmayın.

"Kokteyller 5.30'dadır. Yemek 6.30'da. Dikkatinizi şu değişikliğe çekerim: açılış şarkısı ve şenlik ateşi bu gece yapılmayacaktır. Yapılmayacaktır. Yarın gece yapılacaktır, bu gece onun yerine amfiteyatroda grup konseri olacaktır. Yat borusu gece yarısıdır.

"Takım kaptanları, takım kaptanları- lütfen çadırlarınıza gidiniz."

Paul umutsuzca barın kapılarını tıngırdattı, belki içerde bir temizlikçi yakalar da bir şeyler koparırım düşüncesiyle.

"Bana şimdi ulaşan bilgiye göre," dedi hoparlör, "bana şimdi ulaşan bilgiye göre Mavi Takım'ın kaptanı çadırında-değildir. Doktor Paul Proteus; Doktor Paul..."

20

Bratpuhr Şahı'nın altın rengi türbanı, gökten asılı bir havlu rulosu gibi açılmış bir halde Miami Plajı'ndaki şapkalıktan sarkıyordu.

"Pukupala koko, puku eob koko, nibo aki koko dedi Şah "Yabancı bey ne

istiyor?" diye sordu, berber dükkânının

sahibi Homer Bigley.

"Biraz yanlardan, biraz arkadan alın, tepe olduğu gibi talsın istiyor," diye geveledi Khashdrahr Miasma, Şah'ın yanındaki berber sandalyesinde, yüzünde buharı tüten bir havluyla oturmuştu.

Doktor Ewing J. Halyard, bekleme sandalyelerinden bi-nnde oturmuş, konukları ilk Amerikan saç tıraşlarını ölürsen, o da kendi kendine dişleriyle çarpık çurpuk bir manikür sapıyordu. Söylenen her şeye gülümsüyor ve kafa sallıyordu, ima söylenen hiçbir şeyi duymuyordu; duyduğu tek şey, hiç-oir sandalyenin veremeyeceği bir rahatlık arayışı içinde sinirle dit oraya bir buraya kımıldanırken, göğüs cebindeki mektu-Dun çıkardığı hafif hışırtıydı. Dışışleri Bakanlığı'nın personel förevlisinden gelen mektup onu New York'tan Utica'ya, ora-aan Niagara Şelalelerine, oradan Camp Drum'a, oradan In-dianapolis'e, oradan St. Louis e, oradan Fort Riley'ye, oradan Houston'a, oradan Hollywood'a, oradan Büyük Kanyon'a, Diadan Carlsbad Mağaralan'na, oradan Hanford'a, oradan Chicago'ya, oradan da Miami Plajı'na kadar takip etmiş ve ourada mektubun onu yakalamasına fırsat verecek kadar .ızun kaldığı için yakalamıştı - hem de bir ciritin yakaladığı pbi, ruhunun tam kürek kemikleri arasına saplanarak. Plajda jeçirdiği günden sonra ıstakoz gibi kızarmıştı ama, beden ve ah sağlığı fışkirtan bu sızılı cilanın altında aslında korkudan kaskatı ve bembeyazdı. "Sevgili Bay Halyard," diye başlıyor-au mektup. "Sevgili Bay..."

Halyard böyle düşünürken Homer Bigley, hayat boyu berberlik yapmanın verdiği reflekslerle makasını seçti, havada, kutsal kafanın üstünde şöyle bir şıklattı ve sanki sağ eli di-iframı ve ses telleriyle aynı sinire bağlıymış gibi aynı anda kesmeye ve konuşkan bir mummyacının bir cesetle sohbet etmesi misali, tek kelime anlamayan Şah'la konuşmaya başladı.

"Evet, beyim, gelmek için iyi zaman seçtiniz. Buna sezon dışı diyorlar, ama bence yılın en güzel zamanı. En ucuz zamanı aynı zamanda. Ama ben bunu kastetmedim. Hava burada su anda New York şehrinde olduğundan on derece daha serin ie bahse girerim kuzeyde hiç kimse bunu bilmiyor. Sırf bu durumun reklam edilmeyişi yüzünden. Her şey reklamdır Bunu hiç düşündünüz mü? Düşündüğünüz her şeyi düşünüyorsunuz çünkü biri bu fikirleri reklam ediyor. Eğitim reklamdı başka bir şey değil.

"iyi reklam var, kötü reklam var. Mesela berberler, çizgi filmler ve televizyon komedyenleri yüzünden bir sürü kötü reklama maruz kalıyor. Ne zaman elinize bir dergi alsanız veya televizyonu açsanız, bir berberin birini kestiği hakkında bir fıkra görürsünüz muhakkak. Tabii, bu biraz gülmek için iyi olabilir, hem dünyanın biraz gülmeye ihtiyacı da yok değil, ama birini güldürmek için başka

birine zarar vermek bence hiç doğru değil. Yani neye yarıyor ki, birinden al ötekine ver, elde var sıfır. Çok merak ediyorum, acaba bu komedyenlerden veya çizgi filmcilerden biri, yıllarca tek bir müşteri)! bile kanatmadan her gün bu işi yapan binlerce berber olduğunu hiç düşünüyorlar mı, yine de herkese berberlerin daim kesip biçtiklerini söylemeye devam ediyorlar, insan meralr ediyor, bu kadar kan nereye akıyor diye. Artık hiç kimse bir şeyin başkaları için kutsal olabileceğini düşünmüyor.

"İşin aslına bakarsanız berberler eskiden insanları kana tırmış tabii, hem de bunun için para alırlarmış. Dünyanın en eski mesleklerinden biri, düşünecek olursanız, ama kimse düşünmüyor. Eskiden doktor gibi bir şeymiş berberler, insanları kanatır, kemiklerini filan düzeltirlermiş, ama sonra doktorları buna bozulmuş ve işi ele almışlar, berberlere de sadece sac kesme ve tıraş etme işini bırakmışlar. Çok ilginç hikâye. Air babam derdi ki, tabii ölmeden önce, son doktor öldükten çok sonra bile berberler hâlâ burada olacaklar, dediği de çok doğru. Dinlemeye değer adamdı, babam yani.

"Bugünlerde, allah sizi inandırсын, saç kesmek doktorların yaptığından daha çok zaman ve beceri istiyor. Eğer freng olsanız veya belsoğukluğu, veya kızılhumma veya sarıhummi veya satıcan veya kanser filan, saçınızı şampuanlamak için suyu ayarlarken bile sizi tedavi edebilirim vallahi! Eline ufak bir iğne al, fıslat, batır, oldu bitti, al sana mucize! Eline iyi ha» kâğıdıyla beraber bir de fatura tutuştur, işte tamam. Doktorların bugünlerde yaptığı işi hangi berber olsa yapar. Ama b?

na saç kesebilen bir doktor gösterebilerseniz size elli dolar veririm.

"Diyorlar ki berberlik meslek değilmiş ama ortaçağdan beri büyüye büyüye donlarına sığmaz olan diğer mesleklere b r bakın da berberliği sonra hor görün. Tıbbı bakın, hukuka Dakın. Hep makine işi!

"Doktor sizin neyiniz olduğunu anlamak için kafasını ve eğitimini kullanmıyor ki. Sizi muayene eden makineler - onu ölç, bunu ölç. O da tam mucize yaratacak şeyi seçiyor, ama bunu seçmesinin tek sebebi, makineler öyle yap dediği için. Ya avukatlar! Tabii, onların başına gelenler çok iyi oldu, çünkü onlar için kötü olan, başka herkes için iyi oldu. Bunu ben söylemedim. Babam söylemişti. Bunlar onun kelimeleri. .Ama kanun kanundur, birinin sırtmasını, yalan söylemesini, bağırp çağırmasını, kandırmasını istediği bir konuda sırtmak, yalan söylemek, bağırp çağırmaq ve kandırmak için para alan bir sürü adam arasında bir yarışma değil. Yalan makineleri kimin yalan söylediğini, kimin doğru söylediğini bili-vor vallahi, şu kart makineleri de dava ne hakkındaysa o konuda kanunun ne olduğunu biliyor ve eskiden yargıçların öyle davalarda neye karar verdiğini sen şu şudur diyene kadar bulup çıkartıveriyorlar. Böylece dava halloluyor. Yani laf cambazlığına artık gerek

kalmıyor. Benim de bir yalan makinem, kart makinelerim filan olsa, şuracıkta ben de avukatlık bürosu açabilirim; sen şu lostra makinesine ayağını sokup içine bir onluk atarken boşanmanı veya bir milyon dolarlık tazminat almanı sağlarım veya her ne istiyorsan onu yaparım.

"Eskiden şu doktorlar, avukatlar filan burunları Kafda-ğ'nda olurdu, sanki din adamıymışlar gibi, ama artık gittikçe tamirciye benziyorlar. Dişçiler hâlâ iyi dayanıyor gerçi. Ama istisnalar kaideyi bozmaz. Berberlik ise dünyadaki en eski mesleklerden biri olarak hepsinden daha iyi dayandı. Makineler bir bakıma çocukları erkeklerden ayırdı.

"Çocukları erkeklerden ayırmak - Ordu'da böyle derlerdi, Çavuş Elm Wheeler öyle derdi. Memphis'li bir çocuktü. Hadi bakalım, çocuklar,' derdi. 'Çocukları erkeklerden ayırdığımız yer burası işte.' Biz de bir sonraki tepeye saldırırdık, doktorlar da arkamızdan gelip ölüleri yaralılarından ayırırdı. Sonra Wheeler yine, 'Hadi bakalım çocuklar,' derdi, 'çocukları erkeklerden ayırdığımız yer burası işte.' Bu böyle devam etti, biz taburumuzdan, Wheeler'in de kafası omuzlarından ayrılana kadar.

"Ama biliyor musunuz, ne kadar korkunç olursa olsun -sırf Wheeler değil, bütün savaş- Amerikan insanının içindeki büyüklüğü ortaya çıkardı. Savaşta zaten insanın içindeki büyüklüğü ortaya çıkaran bir şey vardır. Bunu söylemekten nefret ediyorum ama doğru. Tabii bu belki de savaşta çok çabuk yüceleştğin için. Bir saniye aptalca bir şey yap, işte büyüksün. Dünyadaki en büyük berber olabilirim, belki de öyleyim, ama bunu ancak hayat boyu çok güzel saç keserek ispat edebilirim, bunu da zaten kimse fark etmez. Barış zamanında işler böyledir maalesef.

"Şu Elm Wheeler, karısı ona mektup yazıp bir bebeği olduğunu söylediği zaman onu fark etmemek imkânsızdı, aynı bir deli danaya dönmüştü, çünkü karısını iki senedir görmemişti. Mektubu okudu, gitti doğruca bir makineli tüfek yuvasına saldırdı, içindeki herkesi vurdu veya el bombasıyla halletti, sonra bir yuvaya daha gitti, oradaki herkesi de tüfeğinin kabzasıyla dümdüz etti, sonra da tüfeği parçalandıktan sonra, iki elinde birer taş parçası bir havan topu tabyasına saldırdı ama sonunda bir gülleyle aşağı indirdiler. Bir cerraha bin dolar versen bundan daha temiz bir iş yapamazdı. Elm Wheeler da bunun için Kongre Madalyası'nı aldı ya, madalyayı tabutuna koyup onunla beraber gömdüler. Madalyayı öylece koydular. Boynuna asamadılar, göğsüne de koysalardı herhalde lehim kullanmaları gerekirdi, içi dışı kurşun ve hurda demirle öyle dolmuştu ki.

"Ama büyük bir adamdı, kimse bunu inkâr edemezdi, ama bugün, bu modern çağ ve zamanda öyle büyük olabilir miydi dersiniz? Wheeler? Elm Wheeler? O bugün ne olurdu biliyor musunuz? Bir Haşat ve Iskarta, işte o kadar. Onu savaş

yarattı, bu hayat onu öldürürdü.

"Savaşın bir başka güzel tarafı şu ki -savaşın hiçbir tarafı güzel değildir ya-savaş devam ederken, sen de içindeyken, iyi bir şey yapacağım diye hiç üzülmen gerekmez. Değil mi? Orada, kavga, muharebe filan, bundan daha iyi ne yapabilir .-nsan? Normal hayatta boktan biri olabilir, çok kişiyi mutsuz edebilirsin veya aptal, hain bir hıyar olabilirsin, ama orada kralsın — herkese göre kralsın, kendine göre bile. Her şeyden jüce, kendine karşı dürüst ol, başkasına karşı da dürüst olursun, işte o kadar - bir deliliğin içinde, vurulursun, vurursun.

"Ordu'daki şu çocukları ele alın, bu sadece onları sokaklardan ve beladan uzak tutmanın bir yolu, çünkü onlarla ya-olacak başka bir şey yok. Bir şahsiyet haline gelmek için tek onları da savaş çıkması. Faydalı bir şey uğruna yaşadıklarını ve öldüklerini millete göstermek için tek şansları bu işte.

"Eskiden allahın bir hıyarının büyük olmak için yapabileceği bir sürü aptalca şey vardı, ama makineler bunun da çaresine baktı. Mesela büyük bir sürat gemisiyle veya balıkçı teknesiyle denize açılabilir ve fırtına çıkarsa büyük bir kahraman olabilirdin. Veya öncü olabilir, batıya giderdin, insanlara öncülük eder, yollar açar, Kızılderilileri filan kovalardın. Veya kovboy olabilirdin veya her türlü tehlikeli işe atılabilirdin, gerçi yine de allahın hıyarı olurdun. Şimdi bütün tehlikeli işler makinelerin elinde, hıyarlar da Monopoli oyunundaki evlere benzeyen koca koca prefabrik ev kümelerine veya Kışlalara tıklıyor ve yapacak hiçbir şeyleri yok, öylece oturup Delki büyük bir yangın çıkar da herkesin önünde yanan bir d maya girip ellerinde bir bebekle dışarı çıkarlar diye bekliyorlar. Veya belki de başka bir savaş çıkmasını umuyorlar — gerçi onun yüksek sesle söylemiyorlar, çünkü sonucusu çok kor-lunç bir savaştı. Tabii, artık savaş filan çıkacağı yok.

"Makineler işleri epeyce de düzeltti aslında. Düzeltmediler desem yalan olur, gerçi düzeltmediğini söyleyen bir sürü insan var, ne demek istediklerini de gayet iyi anlıyorum. Matineler bütün iyi işleri almış gibi görünüyor, insanın kendine »e başkalarına karşı dürüst olabileceği bütün işleri almış ve geriye sırf aptalca işleri bırakmış gibi. Galiba ben de bir neslin sonuncusuyum, burada iki ayağımın üstünde duruyorum.

"Berberlik bu kadar uzun süre dayanabildiği için şanslı-ım - benim işimi görecektir kadar uzun dayandı. Hiç çocuğum olmadığına da memnunum. Böylece her şey hallolmuş oluyor, bu dükkânın onlara kalmayacağına, Ordu veya Haşat ve Iskartalar hariç onlara hiçbir şey kalmayacağına üzülmem gerek yok - bir mühendis veya müdür veya araştırmacı veya bürokrat karıma el sürer de, o zaman çocukları benim beynim yerine onların beynini alırsa o başka tabii. Ama Clara bu hıyarlardan birine, bir kedinin kışına sıcak bir bizle yarım kilo

oleomargarin tıkmak ne kadar zaman alırsa o kadar zamanda kucak açar zaten.

"Her neyse, inşallah şu berber makinelerini iki yıl daha Miami Plajı'ndan uzak tutarlar, o zaman emekli olmaya hazır olacağım ve canları cehenneme diyebileceğim. Geçen gece lanet olası şeyi icat eden adamı çıkardılar televizyona, meğer adam da berber değil miymiş! Dedi ki, birisi, kendini işinden edecek bir saç kesme makinesi icat edecek diye üzülür dururmuş. Hatta kâbuslar görmeye başlamış, uyandığında da bu işi yapacak bir makineyi neden asla icat edemeyeceklerinin sebebi beplerini anlatırmış kendi kendine — yani berberlerin yaptığı bütün karmaşık hareketleri filan. Sonra, bir dahaki kâbusunda, bu hareketlerden birini, mesela taramak gibi, yapacak bir makine görmüş ve makinenin nasıl tıkr tıkr işlediğini gölmüş. Ve bu böylece devam etmiş. Rüyayı görüyormuş. Sonra kendi kendine makinenin yapamayacağı bir şey söylüyormuş. Sonra da rüyasında bir makine görüyor ve bu makinenin yapamayacağını söylediği işi nasıl pekâlâ da yapabildiğini görüyormuş. Böyle rüya göre göre, şıp diye saç kesebilen bütün bir makineyi bir araya getirmiş sonunda. Planlarını yüz bin papd artı işletme paylarına satmış, herhalde artık hiçbir şey kafasın yormuyordur.

"insan akli ne acayip şey hiç düşündünüz mü? işte tamam, beyim, nasıl buldunuz?"

" Sumklish," dedi Şah ve Khashdrahr'ın uzattığı şişeden koca bir yudum aldı. Bigley'nin tuttuğu aynada ciddi cidd: kendini inceledi: " Nibo bakula niprovo," dedi sonunda.

"Beğendi mi?" diye sordu Bigley.

"Türbanın kapatamayacağı bir şey değil diyor," ded Khashdrahr, onun da saç tıraşı bitmişti. Halyard'a seslendi

'Sıra sizde, Doktor."

"Hu?" dedi Halyard dalgın dalgın, başını mektuptan kaldırarak. "Ben saçımı kestirmeyeceğim. Otele gidip dinlensek .-n olur, ne dersiniz?" Mektuba bir kez daha baktı:

Sevgili Bay Halyard,

Departmanımıza ait personel kartlarının üzerlerine kodlanmış bilgileri gerçeklerle kıyaslamak suretiyle, denetlemesini marnlamış bulunuyoruz.

Bu denetleme esnasında, Comell Üniversitesi nden bir mezat niyet diploması alabilmek için gerekli beden eğitimi koşullarımı karşılamakta başarılı olmadığınız ve bu diplomanın size bu rsıklığın gözden kaçması sonucu olarak

verildiği meydana çıkmıştır. Dolayısıyla, esefle bildiririm ki, teknik olarak bir diplomaya sahip değilsiniz ve bundan ötürü, teknik olarak, yine sicili--vzde görünen Master ve Doktorluk payelerine de layık değilsiniz.

Bildiğiniz gibi, personel kartlarına kasten yanlış bilgi koduma konusunda ağır cezalar olduğu için, resmi olarak hiçbir tplomaya sahip olmadığınızı, sekiz hafta müddetle personel statüsünden alınıp deneme statüsüne tabi tutulacağınızı ve bu süre zarfında da Comell'e dönüp bu eksikliği gidermek zorunda ol-tuğunuzu bildiririz.

Belki bu küçük mecburi görevi güzergâhınıza sığdırabilir te Şah a bir Amerikan yükseköğrenim kurumunu görme fırsatı aratabilirsiniz.

Bu yanlışlık konusunda Comell ile temasa geçmiş bulunuyorum; beden eğitimi sınavlarına ne zaman isterseniz girebileceğimi z hususunda beni temin ettiler; ders Ur e katılmak zorunda defisiniz, sadece final sınavlarına girmeniz gerekmektedir. Bu sı-aavlar, anladığım kadarıyla, gayet basittir:yüzme havuzunu altı tez boydan boya katetmek, yirmi şmav çekmek, on beş kere çeneyi .ubuğa değdirme hareketi yapmak, ip tırmanmak, amuda...

Dolunay Bin Adaların üstünde parlıyordu ve hiç değilse biir adada onu görecekin göz vardı. Doğu ve Orta Batı'nın mü hendislik ve müdürlük açısından kaymak tabakası, Çayılı lar'daki amfityatroda toplanmışlardı, ikinci geceydi, açıl oyunu ve şenlik ateşi gecesi. Dairevi taş bankların ortasında! sahne çelik iki çeyrek kürenin altında gizlenmişti, birazd buğulama bir deniz tarağı gibi açılacaktı.

Kroner, Paul'un yanma oturdu ve elini Paul'un dizini' koydu. "Güzel bir gece, evlat."

"Evet, efendim."

"Bu sene takımımız iyi galiba, Paul."

"Evet, efendim. İyiye benziyorlar." Yarışmaların birine günü sonunda Mavi Takım gerçekten de iyiye benziyordu saflarında çok sayıda üst kademe - dolayısıyla yorgun ve ya< lı— müdür olmasına rağmen. O öğleden sonra Maviler, beyz-bolda Yeşiller'in kaptanı Shepherd'ı üç devre sonunda yerinden etmişlerdi. Shepherd da, kazanma kararlılığı ve kaybetn korkusu içinde işi tamamen mahvetmişti.

Paul ise aksine, bütün maç boyunca hiç çaba sarf etmt den, gülerek, kendinden hiç beklenmeyen şekilde oynamıştı Kokteyl saati boyunca bu büyüülü havayı analiz ederken Pau ne olduğunu anlamıştı: işinden ayrılmaya karar verdiğinde)] beri ilk defa sistemi, Çayırlar ı, sistem politikasını hiç mi hiç

umursamamıştı. Daha önce de umursamamaya çalışmış fakat pek başarılı olmamıştı. Ama şimdi, aniden, öğleden beri, kerî di kendinin patronu haline gelmişti.

Paul yarı sarhoştı ve kendinden gayet memnundu. Her şey yoluna girecekti.

"Yaşlı Adam uçağı iner inmez toplantıya başlamak isî yor," dedi Kroner, "onun için her ne faaliyet varsa yanda bı rakip gitmemiz gerekecek."

"Olur," dedi Paul. "Fark etmez." Güzel bir gece, keski: bir hava ve her şey üzerinde uyuşuk bir zararsızlık. Belki ayrıla çağını bu akşam bildirirdi, canı isterse. Acelesi yoktu. "Ta-

mam."

"Herkes yerine otursun lütfen," dedi hoparlör. "Herkes itfen yerine geçsin. Program Komitesi sekiz dakika gecikti-tunizi bildirdi, onun için herkes yerine geçsin."

Herkes yerine geçti. Yazlık smokinler giymiş bando üyeleri Çayırırlar'ın en gözde parçalarından bir potpuri çalmaya baş- <adı. Sonra müzik giderek yavaşladı. Çeyrek küreler tepeden azcık açıldı, sigara dumanını delen bir ışık koyu mavi semalara yayıldı. Müzik durdu; yeraltından makineler homurdandı, çeyrek küreler yere gömüldü ve onaya şu manzara çıktı:

Karnına kadar uzanan beyaz sakallı, uzun beyaz bir cübbe, altın rengi sandaletler giymiş ve altın yaldızlarla bezenmiş s-avi, koni şeklinde bir şapka takmış yaşlı bir adam son dere-:e yüksek bir seygar merdivenin tepesinde oturmaktadır. Bilge, adil ve sorumluluktan yorulmuş bir hali vardır. Bir elinde vük bir toz bezi tutmaktadır. Merdivenin yanında, aynı ikseklikte, ince bir direk vardır. Aynısından bir tane de sah-aenin karşısında durmaktadır, iki direğin arasında, çamaşır ş>i gibi, direklere sabitlenmiş makaralardan geçen bir tel vardır. Telden altmış santim çapında bir dizi metal yıldız sarkmaktadır. Yıldızlar fosforlu boya ile kaplıdır, öyle ki, görünmeyen bir enfraruj ışın önce bir yıldızın, sonra ötekinin üzerinde oynatarak göz alıcı bir şekilde parlamalarını sağlamaktadır.

Yaşlı adam, seyirciden bihaber, önünde asılı yıldızlara batar, en yakınındakini ipten alır, yüzeyini inceler, lekeli bir ' aoktayı parlatır, başını kederle sallar ve yıldızı elinden atar. ? jmanlıkla düşen yıldızın bakar, sonra hâlâ telde asılı olanlara kıkar, sonra da seyirciye. Konuşur.

ı YAŞLI ADAM ' Ben Gökyüzü Müdürüyüm. Gece semalarının pırlıl pırlıl parlamasını sağlayan benim; bir yıldızın şaşası tamiri imkânsız derecede lekelenirse gökyüzünden indirmek zorunda olan da benim. Her yüz yılda bir,

gökyüzünü parlak tutmak için merdivenime tırmanırım. Bu işin vakti şimdi yine geldi.

(Teli çekerek başka bir yıldızı yaklaştım Yıldızı ipten alır ve inceler.)

Bu yıldızın modern semalarda parlamas. garip. Fakat yüz yıl önce, en son nöbetimi tuttuğum zaman, mağrur ve yeniydi; bir an parlayıp sonra kendilerini yok eden birkaç meteor vardı ancak bundan daha fazla parlayan. {Yıldızı yukarı doğru tutar, enfraruj ışın pırıl pın parlayarak üzerindeki "İşçi Sendikacılığı" yazısını aydınlatır. Yıldızın tozunu şöyle bir alv omuz silker ve elinden atar!) Cesur arkadaşları nın yanına. {Aşağıdaki hurda yığınınına baka Katı Bireycilik, Sosyalizm, Serbest Girişim Komünizm, Faşizm, adlı yıldızların yanına {cümlesiniyanda bırakır ve iç çeker.)

Kolay bir iş değil bu, her zaman hoş da de ğil, ama benden çok daha bilge, sonsuz iyilikti Biri yapılmasını emretti {iç çeker), hem de ta rafsızca.

(Teli çeker, başka bir yıldızı yaklaştır, b\ içlerinde en büyük olanıdır. Enfraruj ışın yıldız -1 za değince yıldız panl parıl parlar; bunun üz> rinde de Meşe Ağacı nın sembolü, örgütün sem bolü vardır.)

Ne yazık, genç bir yıldız. Ama ona bakmaktan bile nefret edenler var şimdiden, se malardan alaşağı edilmesi için feryat edeni* var. (Toz beziyle siler, omuz silker, kolunu uzatır, yıldızı atmaya hazırlanır.) Seyircilerin ara sından temiz görünüşlü, yakışıklı bir genç mı hendis girer.

GENÇ MÜH. {Merdivenin ayağını sallar) Hayır! Hayu Gökyüzü Müdürü! Yapma!

YAŞLI ADAM {Merakla aşağı bakar!) Ne oluyor? Dünkü çc cuğun biri semaların bakıcısına meydan m okuyor? Derbeder genç radikal sahnedeki giz kapıdan girer.

RADİKAL (Küçümsemeyle) At aşağı.

SENÇ MÜH. Şimdiye kadar bu kadar parlak, bu kadar güzel bir yıldız gelmedi semalara!

RADİKAL Şimdiye kadar daha kanlı, daha kara bir yıldız gelmedi semalara!

YAŞLI ADAM {Şaşkın şaşkın bir adamlara, bir yıldıza, sonra tekrar onlara bakar) Hımm. Bu yıldızın kaderini duygu değil de mantıkla belirlemeye hazır mısınız? Görevim duygunun yeminli düşmanı olmamı gerektiriyor.

GENÇ MÜH. Hazırım!

RADİKAL Ben de. {Gülümser) Ve çok az vaktinizi alacağıma söz veririm.

ÇEYREK KÜRELER KAPANIR.

ÇEYREK KÜRELER AÇILIR

Yaşlı adamın merdiveni yüksek bir yargıç kürsüsü ile çevrilmiştir. Yaşlı adam bir yargıç peruğu takmış, yargıç cübbesi giymiştir. Radikal ve Genç Mühendis de İngiliz dava vekilleri eibi cübbeli ve perukludurlar.

SAHNE DIŞI

SES Dikkat, dikkat, dikkat! Göksel İlişkiler Mah

kemesi duruşmasına başlamıştır.

YAŞLI ADAM (Tokmağını vurur) Lütfen susunuz. Savcı başlayabilir.

RADİKAL {Rahatsız edici derecede yağcı bir tavırla) Sayın

Yargıç, jüri üyesi bayanlar ve baylar, savcılık söz konusu yıldızın şimdiye kadar semalarda asılı en lekeli -hayır, en kara!- yıldız olduğunu ispat edecektir. Sadece bir tanık çağıracağım, ama bu tanık aslında bir milyon tanık demektir, çünkü hepsi de size aynı sefil hikâyeyi anlatabilir, kalpten gelen aynı basit kelimelerle gerçekleri olduğu gibi söyleyebilir. John Sıra-danadam'ı kürsüye çağırmak istiyorum.

John Sıradanadam, John Sıradanadam. Kürsüye çıkın lütfen. John Sıradanadam sahnedek gizli kapıdan girer.

(Hafifçe tıknaz, utangaç, orta yaşlı, sevimlidir. Giysileri ucuz, neredeyse komik denebilecek niteliktedir. Mahkemedan korktuğu bellidir ve sınırlarını yatıştırmak için iki tek atmış olabilir.)

SAHNE DIŞI SES

(John'ın koluna dokunur.) Bana güven John, hiç merak etme. Cevap verirken acele etme. Aklını karıştırmalarına da izin verme. Bırak ben düşüneyim, sana hiç zarar gelmez.

RADİKAL

SAHNE DIŞI SES

JOHN

RADİKAL

JOHN

RADİKAL

JOHN

RADİKAL

JOHN

RADİKAL

JOHN

Doğruyu, bütün doğruyu ve sadece doğruy söyleyeceğinize yemin eder misiniz?

(Soru sorarcasına Radikal'e bakar) Eder miyim?

Edersin.

Evet efendim, ederim.

John, mahkemeye savaştan önce ne yaptığını anlatır mısın, bu yeni yıldız semaları mahvetmek, kirletmek üzere yükselmeden önce. Sıradanşehir Üretim Şirketi'nin Sıradanşehi.-Fabrikası'nda makinisttim.

Ya şimdi?

Yeniden inşa ve İslah Kurumu'ndayım, efendim. Birinci Sınıf Kürekçi.

Mahkemenin bilgisi olsun diye, yıldız yükselmeden önce ne kadar, bir de şimdi ne kada kazandığını söyler misin?

(Yukarı bakar, hatırlamaya ve zorlukla hesap laşmaya çalışır) Efendim, savaştan önce, savunma işleri filan başlamadan haftada, fazl. mesai dahil, yüz dolardan fazla kazanıyordum En iyi kazandığım hafta, yüz kırk beş dolard sanırım. Şimdiyse haftada otuz dolar alıyo

rum.

I-hı. Başka bir deyişle, yıldız yükseldikçe, senin gelirin de düştü. Tam olarak söylemek gerekirse, John, gelirin yüzde seksen düştü. {Birdenbire, hoş bir şekilde ayağa fırlar.} Sayın Yargıç, ben-

RADİKAL

GENÇ MÜH.

ÇAŞLI ADAM GENÇ MÜH. İADİKAL

Soru sorma sıranızı bekleyin.

Tabii efendim. Affedersiniz.

Sanırım, Amerikan hayat standardının yüzde seksen düştüğünü açıkça göstermiş olduk. (Yüz hatları can sıkıcı derecede dindar bir havaya bürünür.) Ama sırf maddi düşünceleri bırakalım. Bu yıldızın yükselişi John Sıradanam'ın ruhu bakımından ne anlam taşıyordu? John, bana söylediklerini mahkemeye de anlat. Hatırladın mı? Mühendisler ve müdürler hakkında-

Evet efendim. (Tereddütle Genç Mühendis'e bakar.) Darılmak yok ama- (Sıkıştırarak) Gerçek, birinin canını yakmadan söylenemez, John. Devam et.

JOHN

RADİKAL

JOHN

•GENÇ MÜH. İFAŞLI ADAM

/VDİKAL

JOHN

RADİKAL

Efendim, unutulmak insanın çok ağırına gidiyor. Yani- amirlerin, mühendis ve müdürlerin, sanki insanı görmüyömuş gibi yüzüne bakması, tnsan, biris'nin ona arka çıkacak kadar kendisini düşündüğünü bilmek istiyor.

(Aceleyle) Sayın Yargıç!

(Sertçe) Bir daha lafı kestiğınızı görmeyeyim. Konu düşündüğümden de ciddiymiş. (Radikal e) Lütfen devam edin.

Devam et, John.

işte bu kadar, efendim, özetlemek gerekirse, bugünlerde mühendisler, müdürler ve benzerleri her şey, sıradan adam ise artık bir hiç.

(John'ın şahadetinin trajikliği altında ezilmiş gibi yapar. Otuz saniye kadar sözde söyleyecek kelime aradıktan ve duygularıyla mücadele ettikten sonra sonunda konuşur, sesi boğuk ve kc gındtr.) Harika yıldız, güçlü yıldız; harikula parlak, güzel yıldız, indirin. (Yumruğunu şatlar.) indirin! (John 'a işaret eder) Halkın sesi duyduk—evet, halkın, "indirin!" diyorlar.

"Yerinde kalsın" diyen kim? Kim? Job değil, halk değil. Kim? (Dramatik bir şekila, göğüs cebinden bir broşür çıkarır) Sayın Yargı jüri üyesi bayanlar ve baylar (broşürü okur), sa vaşın başlangıcında, bu büyük memleketimide mühendislerin ve müdürlerin ortalama gı liri 8,449.27 \$ idi. Şimdiyse, bu zehirli geçer kara yıldız zirve noktasına ulaşırken, John Sı-radanadam'ın maaş çekinin yüzde sekseni ondan koparılmış bulunmaktadır. Peki müher dişlerin ve müdürlerin ortalama maaş çeki or kadardır diye soracaksınız. (Yine broşürü oku her heceyi sertçe vurgular) Elli yedi bin sek yüz doksan altı dolar, kırk bir sent!

(Patlayarak) Tanık sizin!

(Radikal dipteki direğin yanına gider ve küçümsemeyle seyretmek üzere direğe yaslanır.) {Yumuşak, nazik bir sesle) John.

GENÇ MÜH. JOHN

GENÇ MÜH.

JOHN

GENÇ MÜH. JOHN

GENÇ MÜH.

{Şüpheyle, düşmanca) Evet efendim?

John, söyle bana — bu büyük gelire sahip olduğun zaman, yıldız yükselmeden önce, acab» yetmiş santimlik televizyonun var mıydı? {Şaşırmış) Hayır efendim.

Veya bir çamaşır üniten veya radarlı ocağın vc ya elektronik toz çökelticin?

Hayır efendim, yoktu. Böyle şeyler zenginle: içindi.

Peki söyle bana John, bütün bu paraya sah ip olduğun zaman, bütün doktor faturalarını, b> tün dişçi faturalarını ödeyen ve yaşlılığında sa na gıda, barınak, giyecek ve cep harçlığı sağlayan bir sosyal sigorta paketin var mıydı?

Hayır, efendim. O zamanlar böyle bir şey yoktu.

Ama şimdi bunlara sahipsin, (alayla) kara yıldız yükseldiğinden beri, değil mi?

|»HN SENÇ MÜH. İOHN

EENÇ MÜH.

ı»HN ıSDtKAL »ZNÇ MÜH.

Evet efendim, doğru, sahibim. Ama-John, Jül Sezar diye birini duydun mu hiç? Güzel, duymuşsun. John, sanıyor musun ki Sezar, bütün güç ve servetiyle, dünya ayaklarının altında iken, sanıyor musun ki senin, Bay Sıradanadam'ın bugün sahip olduklarına sahipti?

{Hayretle) Düşünecek olursan, değildi. Hıh! Şu işe bak.

{Hiddetle) itiraz ediyorum! Sezar'ın bununla ne ilgisi var?

Sayın Yargıç, belirtmeye çalıştığım nokta şuydu ki, John, söz konusu yıldız yükseldiğinden beri, Sezar'ın veya Napolyon'un veya VIII. Henry'nin veya tarihteki herhangi bir imparatorun hayal bile edemeyeceği kadar zenginleşmiştir. Otuz dolar, John - evet, kazandığın para o kadar. Ama, bütün altınları ve ordularıyla Şarlman bile tek bir elektrik lambasına sahip değildi! Senin sahip olduğun sigorta paketine sahip olabilmek için neler vermezdi, John. Ama olabilir miydi? Hayır!

Allah allah! Ama—

DHN

SENÇ MÜH. |DHN

I2NÇ MÜH. OHN

(John'ın itirazını sezer!) Ama mühendisler ve müdürler Bay Sıradanadam'ı unuttular?

Evet efendim, ben de onu diyecektim.

John, biliyor musun ki, sen olmasan hiçbir mühendis ve müdür de iş sahibi olmazdı? Hayatımızın her dakikası sana istediklerini vermek için geçerken seni bir dakika bile olsun nasıl unutabiliriz, John! Benim patronum kim biliyor musun, John?

Beyefendiyle tanıştığımı sanmıyorum.

GENÇ MÜH. (Gülümseyerek) Yo, sanırım tanıştın. O sensin.

John! Sana istediklerini veremezsem benim işim bitik demektir. Hepimizin işi bitik de mektir ve yıldız söner gider.

JOHN (Kızarak) Allah allah, işin bu tarafını daha

önce hiç düşünmemiştim, efendim. (Tevaz. ile güler.) Ama herhalde doğru, değil mi? Şu işe bakın. Ama-

GENÇ MÜH. Ama çok mu para kazanıyorum? Elli yedi bin dolar? Düşündüğün o mu?

JOHN Evet. Bu çok para.

GENÇ MÜH. John, yıldız yükselmeden önce, senin, yanı patronum Bay Sıradanadam için ürettiklerimi üretmenin maliyeti haftada elli yedi bin doların üstündeydi. Yılda değil, dikkatini çekerim haftada! Bana öyle geliyor ki, John, bu işten en kârlı çıkan sensin, tüketicidir, ben değil.

JOHN (Hafifçe tsltk çalar) Doğru mu yahu! (Anider

yerinde duramayan Radikal'i gösterir) Ama o dedi ki-

GENÇMÜH. Onun söylediği her şeyin cevabını verdiL John. Ufak bir düşünce daha eklemek istiyorum. O senin iyi yaradılışından kaynaklanma! istiyor. Güç istiyor, başka bir şeye de aldıracağı yok. Yarım yamalak gerçeklerini yutmanı istiyor, John, yıldızı alaşağı etmesine, kendin, oraya çıkartmaya ve bütün dünyayı Karanlık Çağlara geri götürmeye yardım etmeni istiyor

JOHN {Dik dik bakarak.) Öyle istiyor demek?

Radikal kaygılanmış gibidir, sonra da korkmuş ve umudu kesilmiş gibi, aniden sahnede gizli kapıya yönelir. John da peşine düşer ve gize kapı kapanır. Sahne ışıkları söner, tek bir mat spot lambası Genç Mühendis'i aydınlatır, o dc doğruca sahnenin ortasına yürür. Bando, "Cumhuriyetin Savaş İlahisi'ni çalmaya başlar, usu.-ca, neredeyse duyulmayacak şekilde.

GENÇ MÜH. (Düşünceyle, ciddiyetle, sohbet edercesine) Evet, yıldızımıza karşı öyle yüksek sesle feryat edenler var ki bazıları yıldızın lekeli olduğuna ikna olmuş durumda. Ve yıldız alaşağı edilecek olsaydı, bu kısmen bizim yüzümüzden olacaktı. Evet, bizim! Günün her saati, ne kadar güzel olduğunu ve neden güzel olduğunu belirtmemiz gerekir. Çok fazla susuyoruz.

(Yıldızı gösterir. Enfraruj ışın vurur, güzel güzel parlamasını sağlar.) Onun

altında, tarihin hayal bile edemeyeceği kadar zengin olduk. Uygarlık bütün zamanların en baş döndürücü yüksekliğine erişti!

{Müziğin sesi biraz yükselir) Dünyadakilerin geri kalanı bir araya getirilse, ondan otuz bir nokta yedi kat fazla televizyon!

{Müzik daha da yükselir.)

Bütün dünyadaki elektronik toz çökelticilerin yüzde doksan üçü! Bütün dünyadaki otomobillerin yüzde yetmiş yedisi. Helikopterlerin yüzde doksan sekizi. Buzdolaplarının yüzde seksen bir nokta dokuzu...

{Müzik giderek yükselmektedir.) Dünyanın jeneratör kapasitesinin yüzde yetmiş bir nokta üçü.

Sınai elektron tüplerinin yüzde seksen beşi. Beygirgücü motorlarının yüzde altmış dokuzu...

{Müzik bir kreşendoyla, sesini boğar.)

{Spot lambası söner. Sahilden füzeler atılır.)

ÇEYREK KÜRELER KAPANIR.

ÇEYREK KÜRELER AÇILIR

Genç Mühendis gitmiştir, mahkeme demirbaşları da. Yaşlı adam başlangıçta olduğu gibi merdivenin tepesinde, yıldızlarıyla beraberdir.

Meşe Ağacı'nın sembolünü taşıyan yıldız tutar, gülümser, tele asar ve yollar, yıldız enfraruj ışıkta parlalar.

YAŞLI ADAM Evet, yine gidiyor, hepsinden daha parlak.

{Elini cübbesinin altına sokar, güçlü bir el feneri çıkartır ve fenerin ışığını doğruca yukarı tutar) Yüz yıl sonra, yıldızların lekelerini incelemeye geldiğim zaman şimdiki gibi parlayacak mı? Yoksa? {Anamlı anlamlı merdivenin dibine bakar.) Lekeli olup olmadığına karar verecek olan nedir? {Seyirciye bakar) Bu - {Aniden el fenerini indirir, ışığı seyircinin arasında yüz yüz dolaştırır) Size bağlı! Size! Size! vs.

{Havaifişekler. 'Yıldız ve Çizgiler Ebediyen' duyulur)

ÇEYREK KÜRELER KAPANIR.

{Amftiyatro projektörleri yanar)

Kroner'in eli Paul'un dizinde şakladı. "Vay canına! Şimdiye kadar gördüğüm en iyi açılış piyesi! Paul - hikâye, bütün hikâye her şeyi özediyor!"

"İlginizi çekecek bir şey-" dedi hoparlör alkış seslerinin üstünden, "ilginç bir açıklama yapmak istiyorum: Geçmişte, açılış piyesleri bizim gözetimimiz altında profesyonel yazarlar tarafından yazılırdı. Biraz önce seyrettiğiniz oyun ise, ister inanın ister inanmayın, örgütün içinden bir mühendis ve müdür tarafından yazılmıştır! Bili Holdermann, ayağa kalk! Ayağa kalk! Ayağa kalk, Bili!"

Seyirci çılgına döndü.

"Biliyordum!" diye bağırdı Kroner. "Öylesine gerçektir ki! insanın tam kalbine işliyordu, içeriden birisinin olduğu belliydi!"

Indianapolis Fabrikası'ndan gelme derbeder, işi bitmiş bir hiç olan Bili Holdermann Paul'dan birkaç sıra önde ayağa kalktı, kızarmıştı, gülümsüyordu ve gözlerinde yaşlar vardı. Hayatın gün batımına varmıştı. Belki bu alkışların ufak da olsa bir kısmı boğuk bir şekilde, suyun ötesinde, Anakara'daki karısının, başka hiç kimse inanmazken ona inanmış olan ka-linin kulaklarına gidiyordu.

"Şenlik ateşi beş dakika sonra," dedi hoparlör. "Yeni bağıntılar kurmak için beş dakikanız var, sonra da şenlik ateşi."

Shepherd kalabalığın arasından sıyrılıp Kroner'in dikka-ani Paul'dan çeldi. "'Bütün altınları ve ordularıyla'," diyealın-nladı Shepherd. "'Bütün altınları ve ordularıyla Şarlman bile DİR elektrik lambasına sahip değildi!'" Başını hayret içinde, nayran hayran salladı. "Sanatın öldüğünü söylemeyin bana!"

"Kim ölmüş?" dedi Paul nefesinin altından ve onlardan uzaklaştı, projektör halkalarının kenarındaki alacakaranlığa doğru yürüdü. Kalabalık sürü halinde sahile yöneldi, burada L ike Lubbock, Alfı ve servis personelinin diğerleri çam de-mederinden tümseklerin üzerine gazyağı döküyorlardı.

Piyas, her Çayırklar faslının açılışını yapan hemen hemen ivni piyas gibiydi, savaştan önce, adanın bir çelik şirketine ait olduğu zamanlarda bile böyleydi bu. Yirmi yıl önce Paul'un babası onu buraya getirdiğinde piyasinin mesajı yine aynıydı: sıradan adam, mühendis ve müdürlerin kendisine verdikleri şeyler için olması gerektiği kadar minnettar değildi ve bu nankörlüğün sebebi radikallerdi.

Paul bir yeniyetme olarak bu alegoriyi ilk seyrettiği zaman oldukça etkilenmişti. Bunun yüce açıklığı ve basitliği onu yumruk yemişe döndürmüştü. Gerçekten de her şeyi özetleyen bir hikâyeydi ve nankörlüğe karşı verilen bu

kahramanca mücadele genç zihninde öyle capcanlı kalmıştı ki bir savgacı olarak, modern zamanların bir Aslan Yürekli Rişar'ı olarak babasına, kısa bir süre de olsa, tapmıştı.

Bu ilk piyesten sonra babası, yıllar önce, "Ee, Paul," diye sormuştu, "ne düşünüyorsun bakalım?"

"Bilmiyordum... neler olup bittiğini hiç bilmiyordum..."

"Hikâye bu işte," demişti babası üzgün üzgün. "Bütün hikâye bu. Olan biten bu işte."

"Evet, efendim." Gözleri karşılaşmış ve aralarında, kuşaklarının arasında, tarif edilemeyecek kadar tatlı bir ebedi trajedi havası geçmişti - insanlık kadar eski bir Weltschmerz¹

210 Otomatik Piyano mirası.

Şimdiyse Paul karanlık bir patikada yalnız başına, Kro ner'in deyişiyle uygarlık alayının başındaki adamların, aki hayale gelmeyen yeni dünyaların kapılarını açanların görüntüsünden afallamış bir halde duruyordu. Bu aptalca oyunu müsveddesi ne yaptıklarını, bunu neden yaptıklarını, karşılığında kim olduğunu ve bazı insanların neden onlara karşı olduğunu tasvir eden bir resim olarak onları tamamen tatlı etmiş gibiydi. Bu alay liderlerinin aklındaki resim harika derecede basitti. Sanki bir gemi kaptanı, aklındaki kaygıları yok etmek için haritalarındaki bütün kayalıkları silmiş gibiydi.

Birdenbire Paul'un gözlerinde bir ışık çaktı, ama bu. Gökyüzü Müdürü'nün ışığından daha az göz alıcıydı. Flöre san lambalarla çevrili bir aynada kendi görüntüsüyle kan karşıya geldi. Aynanın üstünde şöyle yazılıydı: DÜNYADAKİ EN İYİ İŞ İÇİN DÜNYADAKİ EN İYİ İNSAN. Bütün ada böyle tuzaklarla doluydu. Bu aynanın lambaları eskiydi, yeşil ve mor renklerle karışık dalgalı bir ışık saçıyordu. Cildine aşınmış bakır görüntüsü veriyordu, dudakları ve gözlerinin çevresi de eflatun rengiydi. Kendini ölü olarak görmenin hiç de rahatsız edici bir şey olmadığını keşfetti. Yanında yeni bir bilgelik getirmeyen, yeni uyanan bir bilinç, hayatını öyle yapayalnız kılıyordu ki, ölmenin pek o kadar da kötü olmadığına karar verdi. Kokteyl saati de yavaş yavaş bitiyordu.

Gökte, doğu tarafında bir homurtu dikkatini çekti - büyük ihtimalle Francis Eldgrin Gelhorne'un paha biçilmez yib on kiloluk vücudunu ve know-how'ını taşıyan deniz helikopterinin sesi bu.

Paul patikadan aşağı bir adım atınca ışıklar kayboldu, o da metrelerce yukarı kıvılcım ve alevler saçan ve etrafındaki yüzlere terli bir pembelik veren şenlik

ateşine yöneldi.

Bronza boyanmış, başına kartal tüylü bir savaş beres önüne boncuklu bir apış bantı takmış olan profesyonel bir aktör elini kaldırdı ve başını gururla arkaya attı. Kalabalık sustu. "Ugh!" Her bir yüzü ciddi ciddi inceledi. "Pek çok mehtap önce, halkım bu adaya yerleşti."

Helikopter adanın etrafında dolaşıyor, alçalıyordu.

"Yaşlı Adam geliyor," diye fısıldadı Kroner Paul'a. "Töreni yarıda bırakıp gitmek olmaz ama. Sonuna kadar kalmamız lazım."

"Halkım cesur bir halktı," dedi Kızılderili. "Halkım mağrur ve dürüst bir halktı. Halkım çok çalışırdı, çok eğlenirdi, çok savaşırdı, Mutlu Av Toprakları na gitme vakti gelene kadar."

Kızılderili yi oynaması için yıllardır aynı aktör tutulurdu; Paul Çayırlar'a ilk geldiğinden beri, ilk başta gür sesi ve güzel kasları için tutulmuştu. Şimdiyse Paul, göbeğinin apış baminin üstüne sarktığını, sol bacağında varis çıktığını ve savaş boyalarının bile gözlerinin altındaki siyah torbaları saklaya-nadığını fark etti. Çayırlar'ın müdavimi ve canlı bir sembol haline gelen bu adamın -bu işlev bakımından sadece Doktor Gelhorne ve Meşe Ağacı ondan üstündü- diğer görevlilerden ayrı bir yeri vardı; kodamanlarla senli benliydi ve bir müdavimin içki ayrıcalıklarına sahipti.

"Şimdi yiğitlerimiz göçtü, güçlü genç erkeklerimiz- bu .dadan göçtüler, bu kadar mehtap önce halkıma ait olan bu adadan," dedi Kızılderili. "Şimdi başka genç erkekler geliyor. Ama benim halkımın ruhu yaşıyor, Çayırlar'ın ruhu. Bu ruh her yerde: çamların arasında esen rüzgârda, büyük mavi suyun dalgalarında, bir kartal kanadının hışırtısında, yaz göğünün gürültüsünde. Ruh'u dinlemeyen, Ruh'un Andını içmeyen hiç kimse bu adaya benim diyemez, burada mudu ola-

M

maz.

Hoparlörün düğmesi yine takırtıyla açıldı. "Çayırlar'a ilk kez gelen genç yiğitler öne çıkın," dedi debdebeli bir ses, her zamanki davar tüccarının sesi değildi bu.

"Sağ elinizi kaldırın," dedi Kızılderili. "Çayırlar ın Ru-hu'nun,Andını benden sonra tekrar edin. Çamlardaki ses üzerine yemin ederim ki-"

"Çamlardaki ses üzerine," dedi acemiler.

"Büyük mavi suların dalgası, kartal kanadının hışırtısı üzerine-"

Yaşlı Adam'ın uçağı suya inmiş ve adanın öbür tarafındaki sahile ilerlemişti, karaya bir rampa indirirken motorları ba-giriyordu.

"Yaz göğünün gürültüsü üzerine," dedi Kızılderili.

"Yaz göğünün gürültüsü üzerine."

"Çayırlar ın Ruhu'na sadık kalacağım," dedi Kızılder "Reislerimin bilge buyruklarına halkın iyiliği için itaat edeceğim. Daha iyi bir dünya için yorulmadan, korkusuzca çalışacağım, savaşacağım. Asla işim bitti demeyeceğim. Mesleği min şerefine ve temsil ettiklerime daima sadık kalacağım. Halk düşmanlarını, bütün çocuklar için daha iyi bir dünyanın düşmanlarını acımadan bulup çıkaracağım."

"Acımadan!" dedi kalabalığın içinden biri Paul'un yak' nında ateşli ateşli. Dönüp bakınca, Luke Lubbock'ın yine kendini debdebe ve tantana akıntısına kaptırmış olarak, elin.ı yukarı kaldırmış söylenen her şeye yemin ettiğini gördü. Lu • ke'un sol elinde ateş dağılırsa kullanmak üzere bir yangın söndürücü vardı.

Yemin töreni sona erince Kızılderili baktı ve gördüklerinden memnun kaldı. "Çayırların Ruhu memnun," dedi. "Çayırlar bu yürekli yiğitlere ait ve yine o kadar mehtap önce olduğu gibi mağrur, mutlu bir yer olacak."

Önünde gizlenmiş bir duman bombası aniden bir an için onu perdeledi ve Kızılderili gözden kayboldu.

"Bar açılmıştır," dedi hoparlör. "Bar açılmıştır ve gece yarısına kadar açık kalacaktır."

Paul öğle yemeğinde tanıştığı hoş gençle, Ithaca Fabrikasından Doktor Edmund Harrison'la yan yana yürür buldu kendini. Tam arkalarında da Shepherd ve Berringer geliyor, Kroner'i yağcılıklarıyla boğuyorlardı.

"Ee, nasıl buldun bakalım, Ed?" dedi Paul.

Harrison bir kelime ararcasına ona baktı, gülümseyecek gibi oldu, sonra söylemese daha iyi olacağına karar verdi. "Çok iyi kurulmuş," dedi dikkade. "Çokprofesyonel."

"Aman allah," diyordu Berringer, "yani, ne şovdu ama değil mi? Eğlence bir bakıma, ama yine de bir şeyler öğreniyorsun. Allahım! işte bu ikisi bir arada olursa buna sanat derler. Bunu sahneye koymak da hiç ucuz iş değil, bahse

giririm."

Ithacalı Ed Harrison durdu ve eğilip yolun kenarından rır taş aldı eline. "Vay canına!" dedi. "Bir ok başı."

"Hem de çok güzel," dedi Paul, kalıntıya hayranlıkla batarak.

"Demek bu adada gerçekten Kızılderililer yaşamış," dedi -Jarrison.

"Yahu sen deli misin arkadaş," dedi Berringer. "Sağır, İsiz, kör müsün? Son yarım saattir sana ne anlatmaya çalışıyorlar acaba?"

22

Doktor Paul Proteus, Anthony Kroner, Ulusal Sanayi Güvenlik Müdürü Lou MacCleary ve Ulusal Sanayi, Ticaret, İletişim, Gıda ve Kaynaklar Müdürü Francis Eldgrin Gelhor-ae arasındaki toplantı Çayırırlar'daki Konsey Binası'nda yapı--_aktı. Diğerlerinden uzak, ahşap bir yapı olan Konsey Bina-a eski, çılgın günlerde aksi sarhoşlar için bir karantina yeri ırak inşa edilmişti, içki içmek savaştan bu yana Çayırırlar da iaha ölçülü -Kroner'in deyişiyile daha olgun- hale gelmişti, o Tizden baş belaları için yapılmış bu bina kullanılmaz olmuş •»t sonunda en üst karar mercileri için bir toplantı yerine dö-lüştürülmüştü.

Doktor Gelhorne hariç herkes uzun bir toplantı masası-ain etrafına oturmuş, düşünceli düşünceli Gelhorne'un her ın dolduracağı boş sandalyeye bakıyorlardı. Sessizlik sırasıy-ii. Tanışmalar, yeni bağlantı kurmalar bütün adada ve barda iürültüyle devam ediyordu. Burada, Konsey Binası'nda ise aeşe yoktu; sadece yazlık evlere has küf ve yeni yeni çürüyen at kokusu vardı, bir de, üçü için de geçerli olmak üzere, dün--nnın yükünün sırtlarında olduğunun vahim bilinci.

Bardan etrafa yayılan çığlık ve şarkıların kulak tırmalayıcı bir havası olduğunu düşündü Paul. Bu kadar sesin arasında şerçekten sarhoş birinin o tuhaf boğulduğu yoktu. Barda, herkesin elinde bir kadeh olduğu şüphesizdi, ama çoğunun tadehini iki kereden fazla doldurtmuş olması da imkânsızdı. 3ugün Çayırırlar'da, Finnerty, Shepherd ve Paul'un örgüte ka-cıldığı günlerdeki gibi içilmiyordu artık. Eskiden Çayırırlara rahatlamak ve savaş üretiminin korkunç derecede zor işlerini biraz olsun unutmak için gelinirdi. Şimdiyse maksat, sarhoş numarası yapmak, ama ayık kalmak ve bastırmalar ve hareket yetilerinden zararsız ölçüde vazgeçmekti.

Paul neler olup bittiğini anlamayan ve ciddi ciddi, diğer herkesin görüldüğü kadar kör kütük sarhoş olmaya çalışan birkaç kişi olacağını düşündü. Parti bittiği zaman bu insanlar korkunç derecede yalnız kalacak ve kaybolmuş hissine kapılacaklardı. Bir-iki tane de kaybedecek hiçbir şeyi olmayan, öyle ya

da böyle zaten gözden düşmüş ve bunun son davetleri olduğunu bilen yalnız sarhoş olacaktı. Boşver, içki bedavaydı nasılsa. De mortuis nil nişi bonum.

Konsey Binası'nın verandasından bir ses geldi. Doktor Gelhorne kapının öbür yanındaydı, dış dünyaya son bir söz söylemek için durmuştu. Paul Yaşlı Adam ın, "Şuradaki gençlere bir bak!" dediğini duydu, "İşte Tanrı'nın varlığını kanıdayan bir şey daha."

Kapının tokmağı dönerken Paul önemsiz şeyler düşünmeye, şimdiye kadar bildiği tek hayat tarzının, kolay, rahat, her şüpheye karşı basit bir cevabı olan bir hayatın demirbaşlarını ve geleneklerini atomlarına ayırmaya devam ediyordu. Bu hayattan vazgeçmekte olduğu, bunu yapma vaktinin muhtemelen şu an olduğu -bütün küçük fikirleri gölgeleyer büyük fikir— bilincini meşgul etmiyordu. Bu kendini, sadec vücudundan ayrılmış olma veya ara sıra dondurucu bir rüzgârda kalmış olma duygusuyla belli ediyordu. Belki vazgeçme sırası şimdi gelecekti, belki birkaç ay sonra. Acele etmeye gerek yoktu, hem de hiç.

Kapı açıldı.

Bekleyen üç kişi ayağa kalktı.

Ulusal Sanayi, Ticaret, iletişim, Gıda ve Kaynaklar Müdürü Doktor Francis Eldgrin Gelhorne içeri girdi. Küresel cüssesi lacivert, kruvaze bir kostümle donanmıştı. Çayırırlar'ın resmiyetsizlik geleneğine verdiği tek taviz iliklenmemiş bı yaka ve kravatının düğümünün olması gerektiği yerden birkaç milim aşağıda olmasıydı. Yetmiş yaşında olmasına rağmen, saçı yirmi yaşında bir Meksikalınıninki kadar gür ve si-ahtı. Şişmanlığı, yüzündeki daimi "pislik kokusu alıyorum" ifadesi sayesinde komik olmaktan çok, etkileyiciydi.

Çoğu lider gibi, diye düşündü Paul, o da bir neslin so-nuncusuydu. Gelhorne öldüğü zaman, onun gibi harika derecede yaşlı, kurnaz ve korkusuz başka bir adam olacağına inanmak çok güçlü.

Gelhorne boğazını temizledi. "Buradayız çünkü birisi bizi öldürmek istiyor, fabrikalarımızı mahvetmek, ülkeyi ele geçirmek istiyor. Bu kadarı anlaşıldı mı?"

Herkes baş salladı.

"Hayalet Gömlek Derneği," dedi Doktor Lou MacCle-ıry, Ulusal Sanayi Güvenlik Müdürü.

"Hayalet Gömlek Derneği," dedi Doktor Gelhorne ekşi bir yüzle. "Bir şeye bir isim takınca ele geçirdim sanıyorsun. Ama ele geçirmiyorsun. Elinde olan tek şey bir isim. Biz de bunun için buradayız. Elimizde sadece bir isim var."

"Evet, efendim," dedi Lou. "Hayalet Gömlek Derneği. Ve karargâhlarının Ilium'da olduğunu sanıyoruz."

"Sanıyoruz," dedi Doktor Gelhorne. "Bir Şey bildiğimiz yok."

"Evet, efendim," dedi Lou.

Gelhorne bir an yerinde kıpırdandı ve odaya göz gezdirdi. Gözleri Paul'a ilişti. "Nasılsınız, Doktor Proteus?"

"İyiyim, teşekkür ederim, efendim."

"I-hı. iyi. Bu çok iyi." Lou MacCleary'ye döndü. "Hayalet Gömlek Derneği hakkında bilmediğimiz her Şeyi anlatan Şu raporunu görelim bakalım."

MacCleary kalın, daktiloyla yazılmıŐ bir rapor uzattı.

Gelhorne dudaklarını kıpırdata kıpırdata sayfaları inceledi, kaşlarını çattı. Kimse konuşmuyor, gülümsemiyor, kimseye bakmıyordu.

Paul Doktor Gelhorne'un bir neslin sonuncusu olduğu fikrini tarttı ve doğru olduğuna karar verdi. Personel makinelerinin asla göz yummayacağı düzensiz bir rota izleyerek tepeye ulaŐmıŐtı. Gelhorne tepeye tırmanıŐına başladığı zamanlar her Şey makinelerin elinde olsaydı, Gelhorne'un kartı, tost makinesinden fırlayan kızarmış ekmek gibi, kart dosyalarından dışarı fırlardı.

Hiçbir niversite diploması yoktu, sadece elli-altmış yaşlarında kendisine verilen fahri doktora payeleri vardı.

Hatta, tam otuz yaŐma kadar sanayiyle uzaktan yakından alakası olmamıştı. Ondan önce, posta sipariŐi yoluyla yapılan bir doldurulmuş hayvan işini iflastan kurtarmıŐ, buradaki hissesini satmış ve bir treyler almıştı. Filosunu beş kamyonu çıkarmıŐtı ki, bir borsa tiyosu almış, işini satmış, bunun gerisiyle yatırım yapmış ve servetini  katma çıkarmıŐtı. Bu gan metle, Indianapolis'teki en büyük fakat baŐarısız dondurma fabrikasını satın almış ve öğlen saaderinde Indianapolis retim atölyelerine servis yapan dondurma servisleri kurarak bir yıl içinde kârlı duruma geçmişti. Bir yıl sonra kamyonlar, dondurmanın yanı sıra sandviç ve kahve de taşımaya başı»-mıştı. Bir yıl daha sonra bütün Şehirdeki atölye kafeteryalar nı iŐletmeye başlamış ve dondurma işi Gelhorne GiriŐimle-ri'nin sadece ufak bir parçası haline gelmişti.

Üretici firmaların çoğunun üçüncü-dördüncü kuşak vârislerin elinde olduğunu ve fabrikaları kuranların sahip olduğu cesaret ve Şevkin kuŐaktan kuŐađa azalarak bu vârislerde pek kalmadığını görmüştü. Gelhorne, önce yarı Şaka yollu bu vârislere akıl vermiş ve sorumluluklarından vazgeçme; hayret verici

derecede hazır olduklarını görmüştü. Hisseler satın almış, seyretmiş, öğrenmiş ve cesaretin de özel bilgi ka dar değerli olduğunu keşfederek bir düzine küçük fabrikanın müdürü ve kısmi sahibi olmuştu.

Savaş kesinleşip de en büyük şirketler yeni üretim tesisleri aramaya başlayınca Gelhorne başarılı fabrikalar zincirinin Genel Çelik'e devretmiş ve bu şirkette bir görevli haline gelmişti. Devralmış olduğu fabrikaların temsil ettiği çok çeşitli sanayilere karşı edindiği pratik aşinalık, Genel Çelik'in kend örgütü içinde geliştirdiği bütün amirlerinkinden çok dahi fazlaydı; böylelikle Gelhorne çok geçmeden bütün vaktim şirketin savaşzede başkanının yanında geçirmeye başlamıştı.

Orada, Paul'un Washington'daki babasının dikkatini çekmiş ve Paul'un babası bütün ekonomi tek vücut haline ge

arıldığı zaman Gelhome'u genel idare amiri yapmıştı. Pa-ıl'un babası ölünce, onun işini Gelhorne devralmıştı.

Böyle bir şey daha asla olamazdı. Makineler buna izin rtrmezdi.

Paul uzun zaman önce, uzun boylu, zayıf, kibar ve utan-taç bir delikanlıyken yaşadığı bir hafta sonunu hatırladı. Gelhorne onları ziyarete gelmişti. Paul sandalyesinin yanından »eçerken Gelhorne aniden uzanmış ve Paul'u kolundan yaka-lımıştı. "Paul, evlat."

"Buyurun?"

"Paul, baban senin pek akıllı olduğunu söylüyor."

Paul huzursuzca baş sallamıştı.

"Bu çok iyi bir şey, Paul, ama kâfi değil."

"Hayır, efendim."

"Sakın oyuna gelme."

"Hayır, efendim, gelmem."

"Hiç kimse görüldüğü gibi değil, onun için sakın oyuna relme."

"Gelmem, efendim."

"Hiç kimse layıkıyla eğitim görmüş değil, öyle ki onların -'ildiklerinin yüzde doksanını altı haftada öğrenebilirsin, öteki yüzde onu ise süstür."

"Evet, efendim."

"Uzman dediğin korkusundan gizlenmek için kendine bir delik arayan biridir, o kadar."

"Evet, efendim."

"Hemen hemen hiç kimse işinin ehli değil, Paul. Çoğu [işinin işlerini ne kötü yaptığını görsen oturur ağlarsın, işini «arım yamalak yaparsan, körler krallığında tek gözlü birisin demektir."

"Evet, efendim."

"Zengin olmak istiyor musun, Paul?"

"Evet, efendim. Herhalde. Evet."

"Pekâlâ. Ben zengin oldum ve bu konuda bildiklerimin zde doksanını sana şimdi anlattım. Gerisi süstür. Anladın mı?"

"Evet efendim."

Şimdi, yıllar sonra, Paul ve Doktor Francis Eldgrin Gelhorne Çayırırlar'daki Konsey Binası'nın içindeki uzun toplana masasının üzerinden birbirlerine bakıyorlardı. Yakın dost değillerdi ve Gelhorne'da Kroner'in babacan havasından eser yoktu. Bu tamamen işti.

"Bu raporda Derneğe dair yeni hiçbir şey yok," dedi Gelhorne.

"Sadece Finnerty hakkındaki kısım," dedi Lou MacCle-ary, "İşler yavaş ilerliyor."

"Ona şüphe yok," dedi Doktor Gelhorne. "Evet, Doktor Proteus ve Doktor Kroner, mesele şu ki bu Hayalet Gömlek saçmalığı oldukça büyük bir şey haline dönüşebilir. Ve Lou içlerine bir ajan sızdırıp neler çevirdiklerini veya başlarını kim olduğunu öğrenemedi."

"Bunlar akıllı insanlar," dedi Lou. "Aralarına kimleri ala cakları konusunda gayet seçici davranıyorlar."

"Ama içlerine birini nasıl sokacağımızı bildiğimizi sanıyoruz," dedi Gelhorne. "Hoşnutsuz bir mühendis ve müdü onları epeyce cezbeder sanıyoruz. En az birinin saflarına katılmış olduğunu sanıyoruz."

"Finnerty," dedi Kroner sıkıntıyla. "Bu arada, polise ka) doldu sonunda."

"Yaa?" dedi MacCleary. "Zamanını nasıl geçirdiği konusunda ne demiş?"

"Braille² pornografi nüshaları yayınladığını söylemiş."

"Çok uyanık geçiniyor," dedi Gelhorne, "ama eninde sonunda hakkından geleceğiz. Ama konumuz bu değil. Belirtmeye çalıştığımız nokta şu ki Paul, eğer gerekli şartlar sağ nırsa, seni Hayalet Gömlek Derneği'ne kabul edeceklerini sanıyorum."

"Şartlar mı?"

"Eğer seni kovarsak. Şu andan itibaren, bu odanın dışındaki herkesin gözünde işin bitmiş vaziyette. Bu söylenti barc* dolaşmaya başladı bile, değil mi, Lou?"

"Evet, efendim. Yemekte Shepherd'ın önünde ağzımda

[içirmiş gibi yaptım."

"Aferin," dedi Gelhorne. "Ilium'u o devralacak, bu arada."

"Efendim, Pittsburgh konusu-" dedi Kroner saygıyla. Taul'a soruşturma sona erince bu iş için onun düşünüldüğü-ae söz vermiştim."

"Doğru. Bu arada da, oradaki fabrikayı Garth idare ede-:ek." Gelhorne ayağa fırladı. "Oldu mu, Paul? Her şey anlatıldı mı? Bu gece adadan ayrılacak ve Ilium'a gideceksin." Gülümsedi. "Bu senin için tam bir fırsat, Paul. Sicilini temiz-'^men için sana şans tanıyor."

"Sicil mi?" Olaylar öyle hızla ilerliyordu ki Paul bu konuşmaya ancak bir kelimeye sarılıp onu bir soru olarak tek-nrlayarak ayak uydurabiliyordu.

"Finnerty'nin fabrikada rehbersiz dolaşmasına izin vermen ve tabanca olayı."

"Tabanca olayı," dedi Paul. "Karımı arayabilir miyim?"

"Korkarım hayır," dedi Lou. "Plana göre bu odanın diandaki hiç kimsenin bilgisi olmayacak."

"Zor olacak, biliyorum," dedi Gelhorne sempatiyle. 'Ama şu anda, bana büyüyünce mühendis olmak istemediği-■i, asker olmak istediğini söyleyen genç bir çocuk hatırlıyorum. Bu çocuk kimdi biliyor musun, Paul?"

"Ben mi?" dedi Paul kasvetle.

"Sen ya. Eh, işte şimdi ön saflardasın ve seninle gurur du-nıyoruz."

"Baban da seninle gurur duyardı, Paul." dedi Kroner.

"Herhalde duyardı. Duyardı sahi, değil mi?" dedi Paul. Minnetle, öfkenin kör, enerji verici hararetini hissediyordu. 'Efendim, Doktor Gelhorne, gitmeden önce bir şey daha söyleyebilir miyim?'"

Kroner kapıyı Yaşlı Adam için açık tutuyordu. "Tabii. Söyle."

"Ben işimden ayrılıyorum."

Gelhorne, Kroner ve MacCleary gülüştüler. "Harika!" dedi Yaşlı Adam. "İşte böyle. Böyle devam et, herkese yutturursun."

"Ben ciddiym! Bütün bu çocuksu, aptalca, kör opera» yondan bıktım usandım."

"Aferin, oğlum," dedi Kroner, cesaret verici bir gülümse meyle.

"Gitmeden önce, bara varmamız için bize iki dakika r man ver," dedi MacCleary. "Artık beraber görülmemiz dofc olmaz. Eşyalarını da merak etme. Her şeyin şu anda top!* < yor, son gemiye yetişecek şekilde dokta olur.

Kapıyı Gelhorne, Kroner ve kendi arkasından lcapatü

Paul lök gibi sandalyeye çöktü. "Ayrılıyorum, ayrıW rum, ayrılıyorum," dedi. "Duyuyor musunuz? Ayrılıyorum

Lou'nun, "Ne gece!" dediğini duydu verandadan.

"Tanrı Çayırılar a gülümsüyor," dedi Doktor Gelhorne.

"Bakın!" dedi Kroner.

"Mehtap mı?" dedi Lou. "Hakikaten çok güzel!"

"Mehtap, evet— ama Meşe Ağacı'na bakın."

"Oo— bir de adam," edi Doktor Gelhorne. "Buna ne d. meli!"

"Bif adam Meşe Ağacı ile beraber orada yalnız duruya Tanrı ve'Meşe ile," dedi Kroner.

"Fotoğrafçı ortalarda mı acaba?" dedi Lou.

"Çok geç — uzaklaşıyor," dedi Kroner.

"Kimdi acaba?" dedi Doktor Gelhorne.

"Hiç öğrenemeyeceğiz," dedi Lou.

"Öğrenmek de istemiyorum," dedi Kroner. "Bu man» rayı hatırlamak ve o adamın hepimizden bir parça olduğu düşünmek istiyorum."

"Şiir gibi konuşuyorsun," dedi Yaşlı Adam. "Güzel, g» zel."

Paul, içeride yalnız başına sigarasının dumanını sonun kadar üfledi ve öksürmeye başladı.

Verandadakiler bir şeyler fısıldaştılar.

"Evet, beyler," dedi Doktor Gelhorne, "gidelim mi?" 3um Fabrikasının eski müdürü Doktor Paul Proteus gerçekçi her bakımdan gayet rahatsız edici buluyor olmasa, Anaka-a va giden son vapura binmeden önce barda boy göstermez-^s Çakıl döşeli yoldan barın gürültüsü, ve ışıklarına doğru fcserken, bilinç alanı bir iğne başı büyüklüğüne indirgenene _iar daraldı ve bu alanı dolduran tek şey pırıl pırıl bir içki nıdehiydi.

İçeri girince kalabalık sustu, sonra da daha aşırı bir mutlu çırültü halinde tekrar patladı. Paul içeriye şöyle bir göz atına cek bir kişinin bile ona bakmadığını gördü ve heyecanla uğulanan görüş alanında bu eski dostlar arasında tek bir yüz aile tanımadı.

"Burbon ve su," dedi barmene.

"Üzgünüm, efendim."

"Ne için?"

"Size servis yapamam."

"Neden?"

"Artık Çayırırlar'ın bir konuğu olmadığınız söylendi, efen-iim." Barmenin sesinde resmi bir tatmin vardı.

Aralarında Kroner de olmak üzere birkaç kişi bu olayı vretti, ama hiç kimse barmenin kararını değiştirmek için sır harekette bulunmadı.

Biçimsiz bir andı, bu kokuşmuş atmosfer içinde Paul da Mrmene biçimsiz bir laf etti ve asaletle gitmek üzere sırtını aondü.

Henüz bunu keşfetmemişti ama, rütbesi olmaksızın, ko-» ik ayrıcalıkları

olmaksızın, ilkel bir sosyal adalet düzeyinde yayacaktı. Barmenin barın üstünden atlayıp onu kendine *]ndürmesine tamamen hazırlıksızdı.

"Kimse bana öyle diyemez, parlak çocuk," dedi barmen.

"Sen kendini kim sanıyorsun?" dedi Paul.

"Pis bir sabotajcı değilim hiç değilse," dedi barmen hara-edede. Bunu herkes duydu; dildeki en çirkin sözcüktü bu, bir evler mırıldanıp lafı geri almaya, el sıkışıp unutmaya izin vermeyen bir sözcük. "Orospu çocuğu" bir gülümsemeye yumuşatılabilirdi, ama sabotajcı asla.

Makine bozucusu kavramı her nasılsa bu sözcüğün ifade ettiği en önemsiz parça haline gelmişti, buzdağının tepesi gibi. Kütlesinin büyük çoğunluğu, böylesine zehirli duygular cezbeden parçası ise tarifsizdi: sapıklık, pislik, hastalıktan oluşan bir yığın, bir nitelemeler evreni ki, bu nitelemelerden herhangi biri, birinin adı biri olarak dışlanmasına yeterdi. Sabotajcı bir makine bozucusu değil, herkesin olmamakla gurur duyduğu bir imajdı. Sabotajcı ölürse, dünya yaşanmayacak bir yer olmaktan çıkardı.

"Tekrar söyleyeyim mi?" dedi barmen. "Sabotajcı. Sen adi bir sabotajcısın."

Elektrikli bir durumdu, ilkel bir durum. Bir yetişkin başka bir yetişkine, edilebilecek en ağır hakareti etmişti. Hiç kimse bu dramı sona erdirmeye niyedi görünmüyor veya erdirebileceğini sanmıyordu. Bir harman dövme makinesine kapılmış, kurtarılması imkânsız bir adamı seyretmek gibi bir şeydi bu. Tanrı bu trajediyi reva gördüğüne göre, seyircilere de harman dövme makinesine kapılan bir adamın ne hale geleceğini seyretmek düşerdi.

Paul lise ikinci sınıftan beri hiç kimseye vurmamıştı. Süngü öğretmenlerinin öğrencilerine aşlamaya çalıştıkları şeye, yani düşmanla kapışma isteğine sahip değildi. Bunun hiçbir şey vaat etmeyen bir istek olduğunu düşünürdü. Yine de, irade dışı bir sinir ve salgı sistemine uyarak elleri yumruk halini aldı ve ayakları yaylanmasına sıkı bir destek oluşturacak şekilde aralandı.

1812 Uvertürünün ardından ancak "Yıldızlar ve Çubuklar Ebediyen" çalınabileceği gibi, Paul'un da verebileceği başka bir cevap yoktu. Tonsuzca "Sabotajcı sensin," dedi ve barmenin burnuna bir yumruk salladı.

Barmen, beklenmedik şekilde, yere yığıldı, burnunu çekmeye ve homurdanmaya başladı. Paul da geceye doğru yürüdü gitti, Red Kit gibi, Billy the Kid gibi, kitap kapağındaki gemici gibi- Aniden biri yine onu kendine doğru çevirdi. Bir saniye barmenin kırmızı burnunu, beyaz yüzünü, beyaz gömleğini ve beyaz yumruğunu gördü. Kafatasının içinde parlak bir flaş patladı sonra karanlık çöktü.

"Doktor Proteus— Paul."

Paul gözlerini açınca kendini Büyükayı'ya bakar buldu. Ağrıyan başında serin bir rüzgâr esti, sesin nereden geldiğini göremiyordu. Biri onu, bando ve giden mektuplarla birlikte Anakara'ya kalkacak son vapura bindirilmek üzere iskele boyunca uzanan çimento banklardan birine yatırmıştı.

"Doktor Proteus—"

Paul kalkıp oturdu. Alt dudağı parçalanmış ve şişmişti, ağzında da kan tadı vardı.

"Paul, efendim—"

Ses, dokun altındaki çayirmelikesi çitinin arkasından geliyor gibiydi. "Kim var orada?"

Genç Doktor Edmund Harrison çalıların arasından gizlice çıktı, elinde bir viski kadehi vardı. "Buna ihtiyacınız olur diye düşündüm."

"Çok hayırsevermişsiniz, Doktor Harrison. Galiba oturup gıda alacak kadar iyi sayılırım."

"Keşke düşünmüş olsaydım. Kroner'in fikriydi."

"Ya? Mesaj var mı?"

"Evet— ama duymak isteyeceğinizi sanmıyorum. Sizin yerinizde olsam ben istemezdim."

"Yine de söyle."

"Size şafaktan önce hep kapkaranlık olur ve her gecenin sonunda bir gündüz gelir dememi söyledi."

"Hımm."

"Ama barmeni bir görecektiniz," dedi Harrison neşeyle.

"Aah! Her şeyi anlat."

"Burnu öyle kanıyor ki durmak bilmiyor, çünkü durmadan hapşırıyor. Yani kısır bir döngü gibi, yıllar bile sürebilir."

"Harika!". Paul kendini daha iyi hissediyordu. "Şansını daha fazla zorlamadan ve biri benimle konuştuğunu görmeden ortadan kaybolsan iyi olur."

"Bunları hak etmek için ne yaptığınızı söylemeyecek mi-

■ 511

SİNİZ

"Uzun, can sıkıcı bir hikâye."

"Herhalde. Vay canına! Bir gün kralsın, ertesi gün güm diye poponun üstüne oturuyorsun. Ne yapacaksınız?"

Karanlıkta sessiz sessiz böylece konuşurken Paul ilk gün yanına oturmak için ne harika bir genç seçmiş olduğunu düşündü - şu Ed Harrison. Harrison'ın Paul'a kanı ısınmıştı belli ki, şimdi de, Paul'a sırtını dönmek için hiçbir şahsi sebebi olmadığı için, bir arkadaş olarak yanında bulunuyordu. Buna dürüstlük derlerdi, hem de az bulunur cinsten, çünkü çoğunlukla, bu kez de olabileceği gibi, kariyeri açısından intihar anlamına gelebilirdi.

"Ne mi yapacağım? Çiftçilik belki. Küçük, güzel bir çiftliğim var."

"Çiftlik ha?" Harrison düşünceli düşünceli dilini şıklattı. "Çiftlik. Kulağa harika geliyor. Bunu ben de düşündüm: sabahleyin güneşle beraber kalk; toprağın içinde ellerinle çalış, sırf sen ve tabiat. Bazen düşünüyorum da, param olsaydı, belki her şeyi bir kenara atıp—"

"Yorgun, yaşlı bir adamdan nasihat ister misin?"

"Hangi yorgun, yaşlı adam olduğuna bağlı. Siz mi?"

"Ben. Bir ayağını işine, ötekini düşlerine sokma, Ed. Ya işinden ayrıl, ya da bu hayata razı ol. Sen hangi yola sapacağına karar veremedenden seni tam ortadan ikiye bölmek kader için çok cazip bir iş."

"Size öyle mi oldu?"

"Onun gibi bir şey." Boş kadehi Harrison'a uzattı. "Sa-ğol, gitsen iyi olur. Doktor Kroner'e söyle, yağmur bir yağdı mı mutlaka bardaktan boşalır."

Kamaralı vapur Çayırların Ruhu homurdanarak iskeleye yanaştı, Paul da bindi. Birkaç dakika sonra bando üyeleri de enstrümanlarıyla birlikte bindiler ve hoparlörlerden son çağrı yapıldı. Barın ışıkları teker teker söndü ve cümbüşçüler küme küme, oldukça ayılmış olarak alay meydanından geçip çadırlarına dağıldılar.

Bir düğme tıkırtısı, bir iğne cızırtısı oldu ve hoparlörler o gece son defa şarkı

yayını yaptılar:

"Hoşça kalın, çünkü sizden ayrılmalıyım,

Bu ayrılık üzmesin sizi;

Hoşça kalın, elveda deme vaktimiz geldi.

Elveda, elveda, sevgili dostlar, elveda,

Evet, elveda!.."

Ve Paul bitkin, duygusuz bir şekilde el salladı. Bu, şimdi-ve kadar yaşadığı hayata, babasının bütün hayatına elveda denekti. İşinden ayrıldığını birine söylemiş olmanın, daha doğrusu buna inanmış olmalarının zevkini tadamamıştı; ama ayrılmıştı. Elveda! Bütün bunların onunla bir ilgisi yoktu artık.

/garlık alayının başında kör bir kapıcı olmaksansa bir hiç olmak daha iyiydi.

Paul bunları kendi kendine söylerken, sözleri sanki kuma ■ azılmış gibi, bir keder dalgası geçti üstlerinden. Hiç kimsenin kökleri olmadan yaşayamayacağını şimdi anlıyordu - bir cöl parçasında, killi bir toprakta, bir dağ yamacında, kayalık DİR sahilde, bir şehir caddesinde, herhangi bir yerde kökleri r malıydı. Kara toprakta, çamurda veya kumda veya kayada veya asfaltta veya halıda, herkesin derin kökleri vardı: evlerinde. Elinde olmadan boğazına bir yumru tıkanı. Doktor Paul Proteus evine ebediyen elveda diyordu.

"Eyvallah," dedi. Sonra, kendine rağmen, "Eyvallah, dostlar."

Sona kalmış, gerçekten sarhoş bir gruba bardan çıkmaları için dil döküyorlardı. "Meşe'nin Şerefine" şarkısının fena halde duygusal bir versiyonunu söylüyorlardı. Kollarını birbirlerinin omzuna atmışlar sallana sallana büyük ağaca doğru gidi-vorlardı. Sesleri, düz, yeşil çayırlıklardan Paul'un kulağına açık seçik geliyordu.

"Bir kozalaktan büyüdün Şimdiyse dev gibisin;

Büyü hiç durmadan Yüksel yıldızlara!

Mağrur sembolümüzsün."

Saygılı bir duruş oldu, sonra bir nida. "Allahım!" Berrin-ger'in sesi, Berringer'in sözleriydi.

"N'oldu?"

"Ağaca bakın, dibine!"

"Olacak Şey değil!"

"Biri kabuğunu elma gibi soymuŐ," dedi Berringer boş boş

"Kim?"

"Kim olabilir?" dedi Berringer. "Şu adi sabotajcı. Nerede Şimdi?"

Çayırların Ruhı motorlarını ateŐledi ve ağıldı.

"Hey," diye bağırdı yalnız, korkmuş bir ses gecenin içinden. "Hey— biri MeŐeyi öldürmüş."

"MeŐeyi öldürmüş," diye yankılandı sahil.

Hoparlörler yine cazırdadı ve kan dondurucu bir sava* çığlığı doldurdu havayı. "Hayalet Gömlekten sakının!" diye haykırdı korkunç bir ses.

"Hayalet Gömlek," dedi sahil, sonra her yer mezar sessizliğine gömüldü.

1

Dünya kederi.

2

Körler için alfabe sistemi.

Miami Plajı'ndan Cornell Üniversitesi'nin bulunduğu Itha-ca, New York'a hava yolu ile gelirken Bratpuhr Şahı fena halde nezle oldu. Yedi prakhoul Sumklish (prakhoul, Bratpuhr'lu yetişkin, erkek bir dağ sıçanının vücudunda bulunabilecek sıvı miktarı kadar bir sıvı ölçüsüdür) Şah'ın moralini düzeltti, ama bu solunum sistemi için hiçbir fayda vermeyince, Şalı dinlenebilsin ve Amerikan tıbbının mucizesini denesin diye uçağın Harrisburg, Pennsylvania'ya iniş yapmasına karar verildi.

Yedi prakhoul Sumklish ile dolu vaziyette doktorun ofisine giderken, Şah yolda gördüğü güzel kadın Takaru'hua. neşeli mesajlar yolluyordu.

"Pitty fit-fit, sibi Takaru? Niki fit-fit. Akka sahn nibo fit-fit, simi Takaru?"

Sumklish'm faydalarından yoksun kalmış olan Khashdrahr utancından mosmor kesilmişti. "Şah, çok güzel bir gün, diyor," diye açıkladı mutsuzca.

"Fit-fit, pu sibi bonanza?' diye seslendi Şah ellerini sokağın köşesindeki bir manikür makinesine sokmuş ufak tefek İdi r sarışına.

Kadın kızardı, ellerini makineden çıkardı ve salma salına -caklaştı, makine de havayı törpülemeye devam etti. Sokak-an geçen bir çocuk pis ellerini işlemin geri kalanı için makinenin içine soktu; ellerini çektiğinde tırnakları pırl pırl, kırmızı ojeyle kaplanmıştı.

"Havayı sevdiğine sevindim," dedi Halyard kös kös. Kaç taftadır bu konu bir kere bile gündeme gelmeden seyahat ediyorlardı ve Halyard kendi kendine umuda Şah'ın bu konuda diğer misafirlerinden farklı olduğunu söylüyordu; Fran-azlardan, Bolivyalılardan, Çeklerden, Japonlardan, Panamalılardan, Yaplardan¹... Ama hayır, sonunda Şah da Amerikan npi kadınlara merak sarmaya başlamıştı. Halyard, asaletinden korkunç bir ödün vererek, kusursuz ev sahibi rolünü yine oy-ımak zorunda kalacaktı - yani pezevenklik yapacaktı.

"Fit-fit?' diye seslendi Şah, bir kırmızı ışıktaki durdukları-nda.

"Bakın," dedi Halyard Khashdrahr'a azarlıcasına, "ona söyleyin, öyle herhangi bir Amerikalı kızın yanına gidip de :nunla yatmasını isteyemez. Elimden geleni yapacağım, ama icolay olmayacak."

Khashdrahr bunu Şah'a söyledi, o da onu elinin tersiyle ini. Kimse dur diyemeden Şah arabadan indi ve kendinden :min bir tavırla göz alıcı güzellikte, esmer tenli bir kızın karşısına dikildi." Fit-fit, sibi Takaru?"

"Lütfen," dedi Halyard kıza, "lütfen arkadaşımın kusuruna bakmayın. Biraz

morali bozuk da."

Kız, Şah ın koluna girdi ve beraberce Limuzin e bindiler.

"Korkarım korkunç bir yanlış anlama oldu, hanımefendi," dedi Halyard. "Nasıl söyleyeyim bilemiyorum. Ben, yani, o, yani- demek istiyorum ki, size teklif ettiği şey gittiğiniz vere kadar götürmek değildi."

"Bir şey istiyordu, değil mi?"

"Evet."

"Yanlış anlama filan yok."

"Fit-fit?' dedi Şah.

"Siz öyle diyorsanız," dedi Halyard.

Khashdrahr pencereden dışarı yeni bir ilgi, hatta çılgınlıkla bakmaya başlamıştı; Halyard kendine hâkim olmakta güçlük çekiyordu.

"Geldik," dedi şoför. "Doktor Pepkowitz'in ofisi buras

"Evet, şey, Şah nezle tedavisi için doktora görünürken sn de arabada bekleyin, hanımefendi," dedi Halyard.

Şah sırtıyor, hızlı hızlı nefes alıp veriyordu.

"Nezlesi geçti," dedi Khashdrahr hayretle.

"Devam et," dedi Halyard şoföre. Ekvadorlu bir tuğbî yın ürtikerinin de böyle mucizevi bir şekilde iyileştiğine tanık olmuştu.

Kız huzursuz, mutsuz ve hiç kendinde değilmiş gibi g(rünüyor diye düşündü Halyard. inandırıcı olmayan bir şek de devamlı gülümsüyordu ve içinden belli ki ne olacaksa bu an evvel olsa da bitse diyordu. Halyard kızın ne olup biteceğ» ni bildiğine hâlâ inanamıyordu.

"Nereye gidiyoruz?" dedi kız ümitsiz bir neşeyle. "Bii otele herhalde."

"Evet," dedi Halyard tereddütle.

"iyi." Şah'ın omzunu patpatladı ve ağlamaya başladı.

Şah üzülmüşü ve acemice kızı rahatlatmaya çalıştı. " Oh nibo souri, sibi Takaru. Akka sahn souri? Ohh, tipi Takar» Ahhhr

"Hadi ama," dedi Halyard. "Niye ağlıyorsunuz?"

"Bu her gün yaptığım bir Şey değil," dedi kız burnunu sı lerek. "Lütfen beni affedin. Daha iyi olmaya çalışacağım."

"Elbette. Anlıyoruz," dedi Halyard. "Her Şey büyük biı hataydı. Sizi nerede bırakmamı istersiniz?"

"Yo, hayır— sonunu getireceğim," dedi kasvetle.

"Lütfen-" dedi Halyard. "Belki herkes için daha iyi olu eğer-"

"Kocamı mı kaybedeyim? Kendini vursa veya açlıktan lse daha mı iyi?"

"Ne münasebet! Ama neden bu korkunç Şeyler olsun ki eğer Şey yapmayı reddederseniz- yani-"

"Uzun hikâye." Gözlerini kuruladı. "Kocam, Ed yazardır."

"Sınıflandırma numarası nedir?" dedi Halyard.

"Mesele de o ya. Numarası yok."

"yleyse nasıl yazar olduğunu syleyebiliyorsunuz?" dedi Halyard.

"nk yazar," dedi kız.

"Sevgili kızım," dedi Halyard babacan bir tavırla, "ona Bakacak olursan, hepimiz yazarız."

"iki gün önce bir numara aldı — Y-441."

"Kurgu ırağı," diye açıkladı Halyard, Khashdrahr'a.

"Evet," dedi kız, "ve romanını tamamlayana kadar bu aumaraya sahip olacaktı. Ondan sonra da ya Y-440 alacaktı-"

"Kurgu kalfası," dedi Halyard.

"Yada Y-255."

"Halkla ilişkiler," dedi Halyard.

"Lütfen, halkla ilişkiler nedir?" dedi Khashdrahr.

"Bu meslek," dedi Halyard, Et Kitabından ezbere alıntı-ararak; "bu meslek,

toplula iletişim araçları vasıtasıyla uygulamalı psikoloji kullanarak, önemli hiç kimseyi rencide etmeden ve ekonominin ve toplumun devamlı istikrarını esas hedef alarak, ihtilafli konu ve kurumlar hakkında umuma ait chte görüşler oluşturmakta ihtisaslaşmıştır."

"Peki, peki," dedi Khashdrahr. "Lütfen hikâyenize de-ram edin, sibi Takaru."

"iki ay önce, bitmiş müsveddesini eleştirisini yapmaları ve kitap kulüplerinden birine atamaları için Ulusal Sanat ve Edebiyat Konseyi'ne teslim etti."

"Bu kulüpler on iki tanedir," diye lafını kesti Halyard. "Her biri özel bir okur tipi için kitaplar seçer."

"On iki tip okur mu vardır?" dedi Khashdrahr.

"Şimdilerde bir on üçüncü ve on dördüncüden bahsediliyor," dedi Halyard. "Çizgiyi bir yere çizmek lazım, tabii, meselenin mali yönü bakımından. Harcamalarını karşılayabilmesi için bir kitap kulübünün en az yarım milyon üyesi olması gerekir, yoksa makineleri kurmaya değmez — elektronik faturacılar, elektronik adresçiler, elektronik paketçiler, elektronik matbaalar ve elektronik hisse kompütürleri."

"Ve elektronik yazarlar," dedi kız acı acı.

"O da olacak, o da olacak," dedi Halyard. "Tanrı biliyor ya, mesele müsvedde bulmak değil. Problemin en önemsn kısmı bu. Mesele makineler. Mesela, daha küçük kulüplerden biri bile dört blok kaplıyor. AKH Kulübü."

"AKH?" dedi Khashdrahr.

"Pardon. Ayın Köpek Hikâyesi."

Khashdrahr ve Şah ağır ağır başlarını sallayıp dillerin? şıklattılar. "Dört blok," diye yankıladı Khashdrahr boş boş.

"Evet, böyle bir tam otomatik kurgu, kültürü gayet ucuzlaştırıyor. Bir kitap yedi paket çikletten daha ucuza mal olu yor. Resim kulüpleri de var - duvarlarınız için şaşırtıcı ölçüdü ucuz fiyatlı resimler. Aslında, kültür o kadar ucuz ki, bi: adam kitap ve resim kullanarak evini cam yününden dahi ucuza yalıtılabileceğini hesap etmiş. Doğru olduğunu sanmıyorum, ama önemli bir hususu belirten hoş bir hikâye."

"Ressamlar da bu kulüp sistemi altında iyi kazanç sağ'-yorlar mı?" diye sordu Khashdrahr.

"Kazanç mı - herhalde!" dedi Halyard. "Bu, Sanatın Altın Çağı; yılda milyonlarca dolar Rembranddar, Whistlerlar. Goyalar, Renoirlar, El Grecolar, Degalar, Da Vinciler, Mit helangeloların reproduksiyonlarına harcanıyor..."

"Bu kulüp üyeleri, herhangi bir kitabı veya resmi mi alıyorlar?" diye sordu Khashdrahr.

"Ne münasebet! Ne basılacağı konusunda bir sürü araş tırma yapılır. Kitaplar basılmadan önce genel okur zevkleri, okunabilirlik ve okura hitap etme konuları göz önüne alınır. Ne diyorsunuz, popüler olmayan bir kitabı basmak bir kulübü şıp diye iflas ettirir!" Parmaklarını uğursuzca şıklattı. "Kültürü bu kadar ucuz tutabilmelerinin yolu halkın neyi ne kadar istediğini önceden bilmekten geçer. Kitap kapağının rengine varana kadar her şeyi tam yapıyorlar. Gütenberg bile bu işe şaşardı."

"Gütenberg mi?" dedi Khashdrahr.

"Tabii ya — matbaayı keşfeden adam. Incil'i ilk defa toptu üreten adam."

"Alla sutta tâki?" dedi Şah.

"Haa?" dedi Halyard.

"Şah onun da önce bir araştırma yapıp yapmadığını öğrenmek istiyor."

"Her neyse," dedi kız, "kocamın kitabı Konsey tarafınsan reddedildi."

"Kötü yazılmıştır," dedi Halyard ciddi ciddi. "Standart-ur yüksektir."

"Çok güzel yazılmıştı," dedi kız sabırla. "Ama maksimum uzunluktan yirmi yedi sayfa fazlaydı; okunabilirlik oranı 26.3'müş ve-"

"Hiçbir kulüp O.O'su 17'nin üstünde bir kitaba el sürmez," diye açıkladı Halyard.

"Ve," diye devam etti kız, "anti-makine bir teması var-alış."

Halyard'ın kaşları havaya kalktı. "Eh, gayet tabii basmaz-ar! Ne yaptığını sanıyor ki allahaşkına? Sabotajı savunmaya rcşvik suçuyla hapse atılmadığına şükredin. Birinin bu kitabı □asacağını sanmıyordu herhalde?"

"Umurunda değildi ki. Yazmak zorundaydı ve yazdı."

"Neden sürat gemileri veya öyle bir şey hakkında yazmı-vor? Erie Kanalı'nın eski günleri hakkındaki şu kitap var ya, Dnu yazan adam parayı kürekle topluyor. Bu tip hikâyeler için talep çok fazla."

Kız çaresizce omuz silkti. "Çünkü Erie Kanalı'ndaki sürat gemilerine hiç kızmadı da ondan herhalde."

"Çok uyumsuz birine benziyor," dedi Halyard nahoş nahoş. "Bana sorarsanız, kızım, işinin ehli bir psikiyatrin yardımına ihtiyacı var. Bugünlerde psikiyatride harika şeyler yapıyorlar. Tamamen umutsuz vakaları ele alıyor, bunları birinci sınıf vatandaşlara çeviriyorlar. Psikiyatriye inancı yok mu?"

"Olmaz mı? Kardeşinin psikiyatri sayesinde aklî huzur bulduğunu gördü. Onun için hiç yanaşmıyor."

"Anlamadım. Kardeşi mudu değil mi?"

"Tamamen ve daima mutlu. Kocamsa insanın uyumsuz olmak zorunda olduğunu söylüyor; insanın, insanların nerede olduğunu, nereye gittiklerini, oraya neden gittiklerini mera/ edecek kadar rahatsız olması gerektiğini söylüyor. Kitabında ki sorun da buydu ya. Bu soruları ortaya atıyordu, onun için reddedildi. Onun için halkla ilişkiler görevine çağrıldı."

"Eh, iş tatlıya bağlandı öyleyse."

"Pek sayılmaz. Bunu reddetti."

"Aman allah!"

"Evet. Düne kadar halkla ilişkiler görevi için başvurmadığı takdirde, geçim parasının, ev kurma izninin, sağlık ve sigorta paketinin, her şeyin geri alınacağına dair uyarılmıştı. Yani bugün, siz çıkageldiğinizde, şehirde boş boş dolaşılıyor, bi: kızın bugünlerde birkaç dolar kazanmak için ne yapabileceğini düşünüyordum. Yapacak pek bir şey yok."

"Bu kocanız olacak adam, halkla ilişkilere girmektense karısının şey yapmasına-" Halyard boğazını temizledi- "yani, izin mi verecek karısının—"

"Dünyada kendine saygısı kalan çok az kişiden biri olduğunu söylemekten gurur duyarım," dedi kız.

Khashdrahr bu son cümleyi tercüme etti ve Şah üzgün üzgün başını salladı. Şah elinden yakut bir yüzük çıkardı \ e kızın eline sıkıştırdı. " Ti, sibi Takaru. Dibo. Brahous brahou-na, houna saki. Ippi goura Brahouna ta tippo a mismit." Kız. Limuzin'in kapısını açtı.

"Beyefendi ne dedi?" diye sordu kız.

"Yüzüğü almanızı söyledi, güzel, küçük vatandaş," ded: Khashdrahr

sevecenlikle. "Hoşça kal ve bol şans dedi, en büyük peygamberlerden bazılarının da deli olduğunu söyledi."

"Teşekkür ederim, efendim," dedi kız, arabadan inip tekrar ağlamaya başladı. "Allah sizden razı olsun."

Limuzin uzaklaştı. Şah özlemle el salladı. "Dibo, sibi Takaru," dedi ve bir hapşırma nöbetine tutuldu. Burnunu sildi "Sumklish!"

Khashdrahr kutsal şişeyi uzattı.

Cayırların Ruhu Anakara'daki iskeleye yanaşırken, sesi kısılmış hoparlörlerden "iyi Geceler Sevgilim" çalıyordu; çamla-.-Ji içindeki sesin, büyük mavi suların, kartal kanadının hisirtisinin arasından yayılan tatlı, fısıltılı bir müzik demeti.

Kadın ve çocukların lojmanlarında hiç ışık yoktu. Mer-Efzi idare Binası'nda tek bir ışıklı pencere vardı, o da uyuyan a r memuru aydınlatıyordu.

Paul memura Anita'yı nerede bulabileceğini sormak için Duraya yönelince geceye alışmış gözlerinde ışıklar parladı, •jözbebekleri parıltıya uyum sağlayınca, kendini yine DÜNYADAKİ EN İYİ İŞ İÇİN DÜNYADAKİ EN İYİ ADAM yazısının ihında bir aynadaki yansısına bakar buldu.

Aceleyle aynadan uzaklaştı; Anita'mn bu yazıyı ve kendi ansısını acaba kaç kere seyrettiğini, artık En iyi Adam'ın, işin güçsüz, sıradan bir adam haline geldiği haberini nasıl karlayacağını merak ediyordu.

Memuru uyandırdı, o da Anita'mn kaldığı lojmandaki görevli kadına telefon etti.

"Oradaki parti kötü mü gidiyor?" dedi memur uykulu vkulu, kadının cevap vermesini beklerken. "Bu gece buraya selen belki onuncu adamsınız. Genellikle dördüncü güne kadar buraya gelmezler. Şu kadına ne oldu ki? Telefon yatağının başucunda." Saate baktı. "Saat kaç biliyor musunuz? Şuadan şuraya bile gitmeye vaktiniz yok Adaya son vapur üç iakika sonra kalkıyor."

"Çaldırmaya devam et. Geri dönmüyorum."

"Geceyi burada geçirecekseniz, bana söylemeyin bile. Buna izin vermeyen hemen hemen yirmi yedi kural var."

Paul on dolarlık bir banknot uzattı adama. "Çaldırmaya devam et."

"Bu durumda bir hafta bile görünmez olabilirsiniz. Neden hoşlanırsınız? Sarışın, esmer, kızıl? Aha! Cevap verdi. Ne ;hennemdeydin?" diye sordu kadına. "Orada

bir Bayan Paul Proteus var mı?" Başını salladı. "I-hı. I-hı. Tamam. Yatağına bir not koy, olur mu?" Paul'a döndü. "Dışarı çıkmış, Doktor.'

"Dışarı mı?"

"Ay ışığında yürüyordur muhakkak. Görevli kadın yürümeye pek meraklı olduğunu söyledi."

Anita'mn yürümeye pek meraklı olduğunu Paul ilk defa duyuyordu. Evlerinin karşısındaki eve arabayla gittiğini bilirdi; bir çiftlik kâhyası gibi yediği halde genç ve zarif kalarak ve kuvvetini bir prenses gibi saklayarak bütün fiziki kültür ilkelerine karşı geldiğine tanık olmuştu. Bağlı ayaklar ve on beş santimlik tırnaklar bile hareketlerini hiçbir şekilde kısıtlamazdı.

Paul idare Binası'nın verandasının serin, mavi gölgesinde hasır bir sandalyeye oturdu ve ayaklarını tahta parmaklıkların soyulan kabuklarına dayayıp beklemeye koyuldu.

Yürüyüş yollarının kenarlarındaki ışıklar yanıp söndü, adaya kalkan son vapurun hareket etmekte olduğuna dair sessiz bir uyarıydı bu.

Bir kahkaha sesi duyuldu, çakılları çiğneyen ayak seslen ve bir çift ağaçların arasından iskeleye doğru koşmaya başladı. Kollarını birbirlerinin beline dolamaktaki ısrarları harekede-rini bir çuval yarışındaki gibi sakil kılıyordu. Bu Paul'u bir eleştirmen olarak kızdırdı. Becerikli Anita ile uzun tecrübeleri sayesinde, layıkıyla yapıldığında nasıl bir dansa benzeyebileceğim bile bile, beceriksizce yürütülen bir çiftleşme ayinini seyretmek çok üzücüydü.

Hah— kadın adamı yavaşlatıyordu şimdi, ağaçların an> sından, mehtaba karşı yürüyüşleri biraz düzene girmişti. Paul veda öpücüğünün çok biçimsiz olacağından emindi ama kadına not vermek lazım, durdular ve bunu doğru dürüst yapmak için gerekli zamanı tanıdılar. Güzel.

Paul, gittikçe kendini adamın yerine koyarak, onları seyretti. Her zaman başkalarının değerli anlarının gözlemcisi olmuştu ve bu tip anlara karşı açlığı şu anda çok fazlaydı. Eski hayatının kitabı kapanmış ve yeni hayatı, her ne olacaksa, henüz başlamamıştı; fena halde aşka susamıştı— Anita'mn aşkına, hayalindeki gayet canlı bir aşka, tehlikeli bir aşka- her türlü aşka, hazırda ne bulursa.

Kadın geri dönüyordu, yavaş yavaş, düşünceli düşünceli,

hoşnut. Harika!

Bubi tuzağı aynanın ışıkları parladı. Kadın pantolonunun kalçalarını düzeltti ve saçına çekidüzen verdi. Yansısının karşısında uzun süre oyalandı, bir o yana, bir bu yana döndü, belli ki yeşil, dar gömleğin altında özenle gizlenmiş göğüslerinin şeklinden memnundu, öyle de olması gerekirdi, gömleğin üzerindeki "Kaptan" kelimesi tepelerden vadilere dalgalanıyordu.

"Anita!"

Kadın olduğu yerde sıçradı ve koruyucu bir hareketle kollarını hemen göğüslerinin üzerinde kavuşturdu. Kolları vavaş vavaş yine iki yana düştü ve dimdik durdu, saklayacak hiçbir şeyi olmayan bir kadın gibi, hele hele Shepherd'ın gömleğini hiç saklamıyordu. "Selam, Paul." Verandaya yürüdü, azametli, soğuk, yanına oturdu. "Ee?"

Paul bir şey söylemeyince sakinliği kaybolmaya başladı, sinirli sinirli tahta parmaklığın kabuğunu didiklemeye koyuldu, ince ince şeritler halinde kabuğu soyuyor, yaz gecesine doğru atıyordu. "Anlat bakalım," dedi sonunda.

"Ben mi anlatayım?" dedi Paul.

"Bir açıklama yapılması gerekmiyor mu sence?"

"Kesinlikle."

"Sahiden kovuldun, değil mi?"

"Evet, ama On Emir'den birini ihlal ettiğim için değil."

"Başka bir adamın gömleğini giymek senin kitabında zina mı sayılıyor?" Alttan alta bocaladığı belliydi.

Paul bu işten pek hoşlanmamıştı. Onunla birlikte gelmesi için ona blöf yapabileceğinden emindi. Sıkıcı, beylik, kavgacı Shepherd'ı ona karşı boş bir tehditten başka bir şey için kullanıyor olması imkânsızdı, ama bu suç şimdi kendi avantajına çevrilebilirdi. "Gömlek, çalıkların arasında cinsel ilişki ile birleşince bir şeylere delalet eder sanırım," dedi.

"Onu sevip sevmediğimi kastediyorsan, cevabım evet."

Paul sessizce güldü.

"Böyle iyi karşıladığına sevindim," dedi resmiyetle. "Bu da her zaman düşündüklerimi ispat ediyor sanırım."

"Yani?"

Beklenmedik şekilde ağlamaya başladı. "Yani senin hiçbir işine yaramadığımı! Finnerty haklıymış," diye hıçkırdı "Senin ihtiyacın olan tek şey kadın şeklinde, süngersi lastikle kaplı ve vücut ısısına ayarlanmış paslanmaz çelikten bir şey."

Şaşıрма sırası Paul'daydı. "Anita- sevgilim, dinle."

"önüne gelene de ödünç verirdin- o anda ihtiyacın yok-

it

Sd.

"Allah allah- ben-"

"Bir makine muamelesi görmekten bıktım! Mühendislerin ve müdürlerin diğer bütün zavallı, aptal insanlara ne yaptıklarını söyleyip duruyorsun. Bir mühendis ve müdürün bir de bana ne yaptığına bak!"

"Allah aşkına, tatlım, ben-"

"Zeki insanların o kadar zeki olmayanlara tepeden bakmasının ne kadar yanlış olduğunu söylüyorsun, sonra da evimizin içinde neon ışıklı bir tabela gibi o büyük, koca IQ'la çalım satıyorsun. Pekâlâ, ben çok aptalım."

"Hayır, değilsin, meleğim. Dinle, ben-"

"Sabotajcı!"

Paul sandalyesine geri yaslanıp başını salladı, sanki sarhoşmuş da dayaktan kaçıyormuş gibi. "Tanrı aşkına, dinle, olur mu?" diye yalvardı.

"Söyle bakalım." Muhteşem bir şekilde yine durumun hâkimiyetini ele geçirmişti.

"Sevgilim, söylediklerin doğru olabilir. Bilmiyorum. Ama lütfen, tadım, karıcığım, sana şu anda hayatımda hiç kimseye olmadığı kadar ihtiyacım var."

"O iş on dakika sürmez. Hem de fazla fazla," diye eldeci, küçümsemeyle.

"Zenginlikte, yoksullukta, hastalıkta, sağlıkta," dedi Paul. "Hatırladın mı, Anita? Hatırlıyor musun?"

"Hâlâ zenginsin, hasta da değilsin." Bir anlık bir kaygıyk yüzüne baktı. "Hasta filan değilsin, değil mi?"

"Kalben."

"Ona alışırsın. Ben alıştım."

"Affedersin, Anita, senin için o kadar kötü olduğunu bilmiyordum. Herhalde öyle olduğunu şimdi anlıyorum."

"Bir dahaki sefere aşk evliliği yapacağım."

"Shepherd mı?"

"Onun bana ihtiyacı var, beni sayıyor, benim inandığım rvlere inanıyor."

"Umarım çok mudu olursunuz," dedi Paul ayağa kalka-

pk

Anita'mn dudakları titredi, terar ağlamaya başladı. "Pa-ıl. Paul, Paul."

"Hin?"

"Senden hoşlanıyorum. Bunu asla unutma."

"Ben de senden, Anita."

"Doktor Proteus," diye seslendi memur pencereden. "Evet?"

"Doktor Kroner aradı ve bu gece demiryolu istasyonuna HJtürüleceğinizi söyledi. Cip binanın öbür yanında bekliyor. 12.52 trenine yetişmek için yarım saatiniz var."

"Geliyorum."

"Öp beni," dedi Anita.

Baş döndürücü bir öpücüktü ve sonundaki ilgisizlikten Faul, Anita'mn bu öpücükten kesinlikle kazanacak bir şeyi ■madiğini, bunu sırf kalbinin iyiliğinden yaptığını anladı. "Benimle gel, Anita," diye fısıldadı.

"Sandığın kadar aptal değilim." Kararlılıkla onu geri itti. Hoşça kal!"

26

loktor Paul Proteus sınıflandırılmamış bir insan olarak, 1.52 trenine bindirildi, biraz tükürük hokkasına, biraz da fuio nemeleme kutusuna benzeyen antika bir yolcu vago-unu Camp Drum'dan izne çıkan altmış bölük askerle payla-rordu.

" Great Bend. Great Benddurağı," dedi bir teyp kaydı Pa-i'un başının üstündeki bir hoparlörlerden. Makinist her is-syona yanaşırken kulübesindeki bir düğmeye basıyor ve batmaklar açılıyor, ses yayılıyor. " Bir sonraki durak, Cartha-ge. Bir sonraki durak, Carthage. Klik."

" Herkes binsin!' diye gürledi vagonun dışındaki başka bir hoparlör.

Great Bend platformunun çürüyen tahtalarının üstünde karısına veda öpücüğü veren yaşlı bir adam özür dilercesine bu acil çağrıya baktı, sanki son bir söz daha söylemek için bir saniye daha beklemesini adamdan rica eder gibi. Herkes binsin!' Makineler hırıldadı ve vagonun basamakları platform dan kalktı, iç içe geçti ve bir oyuğa girip kayboldu.

"Geliyorum! Geliyorum!" diye bağırdı yaşlı adam ve titrek bacaklarının bütün gücüyle, mutsuz mutsuz, harek eden trene doğru adımlarını sıklaştırdı. Trabzanı yakala. ı trene atladı ve vagonlar arasındaki kapalı geçitte nefes nefese durdu. Biletini arandı, kapının üstündeki mekanizmaya s(tu. Mekanizma bileti inceledi, eksik bir şey bulamadı, kapının sürgüsünü çekti ve adamı efrizli, dökme demirden tütöl anıtına buyur etti.

Adam soluk soluğa Paul'un yanındaki koltuğa yerleş. "Orospu çocuğu yaşlı bir adam için bir saniye bile beklem yor," dedi acı acı.

"Makine," dedi Paul. "Her şey otomatik.

"Yine de orospu çocuğu olmadığı anlamına gelmez.

Paul takdir edercesine başını salladı.

"Bu hatta eskiden kondüktördüm.

"Ya?" Adamda can sıkılmakta uzman birinin hararetli, a-demli tipi vardı ve Paul onu dinlemeye hiç niyetli değildi.

"Evet, kırk bir yıl," dedi. "Kırk-biiryıl!

"Hı!" .

"Kırk-biir. İki kere yirmi artı bir. Bu makinelerden birer bebek doğurtsun da göreyim."

"Ha! Bebek doğurttunuz öyle mi?"

"Yaa! Oğlandı. Tesadüf eseri erkekler tuvaletinde yaptın bu işi." Gevrek gevrek güldü. "Kırk-biir yıl!

"Hi!"

"Daha hiçbir makinenin ta St. Louis'ten Poughke sie'ye kadar üç yaşında küçük bir kız çocuğuna göz kulak d duğunu da görmedim."

Doğrudur, dedi Paul. Bu cümleyi, Bud Calhoun ile bir dahaki görüşmesi için aklının bir köşesine yazdı. Aleti gözünde canlandırabiliyordu - Nürnberg Bakiresine benzer bir jey, tabii içinde çivileri olmayacak ve tabii elektronik; küçük kızı St. Louis te sıkı sıkı tutacak, Poughkeepsie'de akrabalarının kollarına bırakacak.

Kırk-biir yıl! Makineler sana nicelik verir ama nitelik ■ ermez. Haksız mıyım?"

"Doğru," dedi Paul.

"Carthage," dedi teyp kaydı. " Carthage durağı. Bir sonra-tı durak, Deer River. "

Paul gevşeyerek iç çekti ve sert koltuğa iyice yerleşti, uyu-«cakmış gibi de gözlerini kapattı.

Kırk-biir yıl! Bu makineler yaşlı bir kadının merdivenlerden inmesine de yardım etmez."

Eski kondüktör insanların makinelerden üstünlüğü ko-autundaki örnekleri zamanla tüketti, bu sefer de durak isim-ferini teyp kaydından önce kendi söylemeye başladı, rasgele, küçümsemeye, sanki her önüne gelen yapabilirmiş gibi. "De-a River. Deer River durağı. Bir sonraki durak, Castorland."

"peCr ^lver^ ®eer R*ver durağı. Bir sonraki durak Castor-und" dedi teyp kaydı.

"Ha! Ben demedim mi!"

Paul hakikaten biraz uyudu, uyandı, sonunda Constable-nlle'de vagon arkadaşının biletini kapının deliğine sokup ditin çıktığını gördü. Ilium da kapıyı açacağını garantilemek in biletinin kıvrık veya yırtık olup olmadığını kontrol etti, inak yaşlı kadınların biletlerini kaybettikleri veya inecekleri «ırağı kaçırdıkları için günlerce vagonlarda mahsur kaldığına fair hikâyeler duymuştu. Haşat ve Iskartalar'dan vagon temizlik ekiplerinin birini böyle kurtardıklarını konu alan il-pnç hikâyeler her gün gazetelere çıkardı.

Eski, işe yaramaz kondüktör Constableville gecesinin tinde kayboldu ve Paul çoğu Amerikalının, hayatları bundan eeİc kötü zarar görse de, makineleşmeye ne denli kalpten «andığını düşündü. Kondüktörün şikâyeti, çoğu kişinininki pbi, işlerin insanların elinden alınıp makinelere verilmesindeki haksızlık değil, iyi dizaynırların bu makineleri insanların yapabileceği her şeyi yapabilecek

kapasitede dizayn etmemeleriydi.

" Constableville. Constableville durağı. Bir sonraki durak Remsen."

Paul'un arkasındaki karşılıklı koltuklarda bir poker oyunu dönmekteydi ve sabır, bireysel kan dökme ve memleketten ayrı düşme şeritleriyle zebra ya dönmüş emekli bir başçavuş geçen savaştan hikâyeler anlatıyordu - Geçen Savaş'tan.

"Allahım," dedi desteyi dalgın dalgın karıştırırken, akl sanki binlerce kilometre tedeymiş gibi, "biz oradaydık, onlar oradaydılar. şuradaki erkekler tuvaletinin bir tepe olduğunu düşünün, pezevenkler de işte onun arka tarafındaki yam; ca derince yuvalanmışlar." Acemi askerler gözlerini kısıp eı kekler tuvaletine baktılar, başçavuş da kâğıtları biraz daha k rıştırdı. "Bir gece önce, bir kaza kurşunu jeneratörü saf dış. etmişti."

"Vay anasını!" dedi bir asker.

"Vay anasını ya," dedi başçavuş. "Neysel -beş kart, joke yok- elektriksiz melektriksiz ortada kalmıştık, biz on sekiz ki ři, onlar beş yüz kişi. Mikro dalga nöbetçiler, mayınlar, elek rikli it, ateş-kumanda sistemi, uzaktan kumanda makineli tüfek yuvaları- hiçbiri alışmıyor! Elektrik elektrik yol; kız, as, as, dağıtana da ikili. İlk ası oyna.

"Ee, ocuklar- bana bir on sentliğe var mısınız? İşleri il ginleştirmek için on sent yükseltmeye. Evet, ocuklar, eğlen ce işte o zaman başladı. Saat tam 7'de, bizde ne var gibisindeı yüz kişilik bir keşif yolu yolladılar. Bizde ne olacak, hiç! Bı tn robot tanklarımız 106.'nın yaptığı bir hücumu destekli mek için elimizden alınmıştı, yani yapayalınızdı. Al başına belayı. Bunun zerine, Onbaşı Merganthaler'i yardım istesi diye tabura yolladım, -iki kız, olmadı, iki as, dağıtana da bı kokmuş ikili daha. Asları oynayın. Yani allah allah deyip z< rimize geliyorlar, bizde de lanet olası tüfek ve snglerim; den başka çalışan hiçbir şey yok. Sanki üzerimize bir okyan dalgası geliyormuş gibi. -Aslar tamam mı? Th be, İkililer bc on sentlik denesin. -Tam o anda, 57. den aldığı bir kamyoy

ve jeneratörle Merganthaler ıkagelmez mi! Jeneratörü bağladık, çalıştırdık, aman allahım, görülecek manzaraydı doğrusu. Zavallı herifler elektrikli çitin üstünde cazırdıyor, mayınlar ayaklarının altında patlıyor, mikrodalga nöbetçiler uzaktan kumanda makineli tüfek yuvaları ile beraber ateş açıyor, ateş-kumanda sistemi de bir buçuk km'ye kadar yaklaşmış ne varsa tüfeklerle, alevaticilerle tarıyor. Gümüş Yıldızı işte böyle aldım."

Paul, başçavuşun saçma sapan hikâyesini dinlerken hafifçe başını salladı.

Demek ki, bir zamanlar katılmaya o kadar hevesli olduğu savaş buydu; kaçırdığına pişman olduğu ateşli, adaleli kahramanlık fırsatı buydu demek. Bol miktarda ölüm, bol miktarda acı yaşanmıştı; bol miktarda kadercilik ve cesaret. Ama insanlardan esas olarak makinelerin yanında durmaları istenmişti, insanları yiyip yutma hakkını elde etmek için hemcinsleriyle savaşan korkunç aletlerin yanında. Köprüdeki Horatio, atom başlıklı ve yakınlık fitilli bir radyo-kumandalı roket haline gelmişti. Roland ve Oliver, bir insan ıglığından çok daha hızla birbirlerine doğru fırlayan bir çift jet-itmeli kompüter haline gelmişti. Büyük Amerikan tüfekli asker geleneği, sadece bir sembol olarak, binlerce askeri mezarlıktaki ölülerin üstünden açılan top ateşlerinde kalmıştı. Mezarların içindekiler, ön saflarda ölenler, tüfekli asker kadar eski ama bir zamanlar barışçıl olan bir başka Amerikan geleneğinin mirasçıları idiler - Amerikan tenekeci geleneğinin.

"Peki, Başçavuş, niye hiç işe atılmadın?"

"Bu yaşta tekrar üniversiteye mi gideyim? Ben okulu seven bir tip değilim, evlat. Bu mezuniyet diplomasını almak benim için kâfiydi, iki kokmuş altın şerit ve doktora payesi için iki yıl daha mı? Naah! —Kız, olmadı, bacak, olmadı, beşli, olmadı ve dağıtan da- şuna bak, üç ikili. Bugün benim şanslı günüm, çocuklar."

"Middleville. Middleville durağı. Bir sonraki durak, Her-kimer "

"Başçavuş, yara şeriflerini anlatsana hadi."

"Hıı? Olur, anlatayım. Bu, Kiukiang'da bir doz Gamma ışını yediğim için. Bu- dur bakayım- Afyonkarahisar'da bronşlardaki radyoaktif toz için. Bu ufaklık da- Kransystav'da soğuk ve rutubetten olan kangrenli ayak için."

"Başçavuş, yattığın en iyi parça hangisiydi?"

"Farafangana'da yarı İsveçli yarı Mısırlı ufak tefek bir kızıl saçlı," dedi Başçavuş tereddüt etmeden.

"Vay be! İnşallah beni de oraya yollarlar."

Eski Amerikan askeri geleneğinin işi buraya kadar, diye düşündü Paul, hep canlı kalır herhalde - popo neredeyse beni oraya yolla geleneği.

" Herkimer. Herkimer durağı. Bir sonraki durak Little Falls."

"Başçavuş be, bu tren yerel mi?"

"öyle sayılır. Cebinizdeki bozukluklar için bir ele ne dersiniz?" dedi Başçavuş.

"Bana uyar. Hop. kokmuş üçlü. Charley'ye bir kız. Lou' ya sekizli. Hadi yaa, Başçavuş a da bir as."

"Başçavuş be, birinci sınıf emireri Elmo Hacketts gidiyormuş ha?"

"Evet. Ordu'ya katıldığından beri yurtdışına gitmeyi istiyor. Ed'e iki üçlü, Charley'ye hiçbir şey, Lou'ya bacak, dağıtana da— vay anasını!"

"As!"

" Little Falls. Little Fals durağı. Bir sonraki durak Johnson-ville."

"Yine başlıyoruz, ve- şu işe bak," dedi Başçavuş. "Ed'e üç üçlü geldi. Evet- Hacketts'in gitmesine çok üzülüyorum. İki yıl tavlandıktan sonra çok kıyak bir tabur sancağı taşıyıcısı olabilirdi. Ama bütün bunları bir kenara atmak gerekiyorsa, bu onun bileceği iş. Charley'ye bir şey yok, benim asım Lou' ya gitti. Uç üçlü kazanacak galiba."

"Hacketts nereye gidecek, biliyor musun?"

"Olmadı, olmadı, olmadı, olmadı," dedi Başçavuş. "Evet, emirleri bugün geldi. Son tur, çocuklar. Olmadı, olmadı, olmadı-"

"Allaah!"

"Şu üçüncü as için özür dilerim, Ed. Bu el de benim herhalde. Evet, Hacketts yurtdışı görevine gidecek şaka maka."

"Yarın sabah Tamanrasset'e doğru yola çıkıyor."

"Tamanrasset mi?"

"Sahra Çölü, kaz kafa. Coğrafya bilgin yok mu hiç?" Kurt gibi sırıttı. "Sırf eğlence olsun diye biraz yirmibir oynamaya ne dersiniz?"

Paul Hacketts için iç çekti, ruhsal bir çölde doğmuştu ve smdi toprağın da kısır olduğu bir yere yollanıyordu.

"Johnsonville... Ft. Plain... Fonda... Ft. Johnson... Amster-tam... Schenectady... Cohoes... Watervliet... Albany... Renssela-rr... Ilium, Ilium durağı. "

Paul mahmur mahmur kapıya doğru yürüdü, biletini »ktu ve Ilium durağının platformuna indi.

Bagaj kompartmanının kapısı takırtıyla açıldı, bir tabut kayarak, orada bekleyen bir yük asansörüne indi ve istasyonun dondurulmuş bağırsaklarına

doğru taşındı.

Hiçbir taksi umut vaat etmeyen treni karşılama zahme-ande bulunmamıştı. Paul taksi şirketini aradı ama telefona mse cevap vermedi. Çaresizce, otomatik bilet satıcısına, oto, natik kadın çorabı satıcısına, otomatik kahve satıcısına, oto-natik çiklet satıcısına, otomatik kitap satıcısına, otomatik ga-scte satıcısına, otomatik diş fırçası satıcısına, otomatik kola sancısına, otomatik lostraya, otomatik fotoğraf stüdyosuna bak-3 ve nehrin Yurt yakasındaki bomboş sokaklara doğru yürü-iü.

Yurt'tan eve, köprünün üstünden ve sonra da nehrin öte ikasından geçerek on iki kilometre yol vardı. Ev değil, diye iüşündü Paul, yatağının bulunduğu yer sadece.

Dışı parlak bir sıcaklıkla cilalanmış ama içten içe ölü gibi lapa gibi hissediyordu kendini - uykulu ama uykusuz, düşüncelerin hücumuna uğramış ama düşüncesiz.

Adımları Yurt'un gri duvarlarında yankılanıyordu, şu sa-ırte hiç önemi kalmayan bir şeyler reklam eden cansız neon İDİeri, hareketsiz gazın içinden uçan büyülü elektronlar ol-nayınca boş, soğuk birer cam parçasıydı.

"Yalnız mısın?"

"Hu?"

Rüzgârın önündeki yarış yelkeni gibi şişmiş göğüsleriyle genç bir kadın ikinci kattaki bir pencereden aşağı bakıyordu. "Yalnız mısın dedim?"

"Evet," dedi Paul kısaca.

"Yukarı gelsene."

"Peki, geleyim," dediğini duydu Paul.

"Kapı Otosihir Market'in yanında."

Uzun, karanlık merdiveni tırmandı, her katta, Dokto¹ Harry Friedmann'ın Ulusal Sigorta ve Sağlık Planı altında Iı sanslı, eli hafif bir dişçi olduğu ilanı vardı.

"Neden," diye so ruyordu Friedmann cevap beklemeden, "D-006'dan azına razı olasınız?"

Koridorda Friedmann'ın kapısının yanındaki kapı açıkr. kadın bekliyordu.

"Adın ne tatlım?"

"Proteus."

"Nehrin karşı tarafındaki kodamanla akrabalığın mı var?"

• **" Üvey kardeşim olur."**

"Üvey çocuksun ha?"

"Evet."

"Ben öyle kardeşin..." /

"Bence de," dedi Paul.

Gecenin onunla geçirdiği geri kalan kısmında bir kere uyandı, rüyasında babasının yatağın ayakucundan ona ates püskürdüğünü görmüştü.

Kadın uykusunda mırıldandı.

Paul tekrar uykuya dalarken, otomatik olarak cevap verdi. "Bende sem seviyorum, Anita."

27

Doktor Paul Proteus bir haftadır evinde yalnız başına yaşıyordu, iş başa düşmüştü. Anita bir şekilde onunla haberleşir diye bekliyordu, ama hiç ses çıkmamıştı. Söyleyecek başka bir şey kalmadığını anladı hayretle. Muhtemelen hâlâ Anaka-ra'daydı. Çayırılar faslı bir hafta daha sürecekti. Ondan sonra:

da eşyalarını onunkilerden ayırma kargaşası başlayacaktı. Sonra da boşanma. Anita'mn onu ne sebeple boşayacağını merak etti. "Manevî eziyet" hoş bir seçenektir, gerçeğe en yakın da buydu herhalde. Herhangi bir şekilde alışılmışın dışına çıkmak Anita'ya fena halde acı verirdi. New York eyaletinden ayrılması gerekecekti tabii, çünkü boşanmaya sebep teşdi eden tek şey zina olacaktı, bir de sabotajı savunmaya işbir-gine teşvik, iki seçenek için de bir dava hazırlanabilirdi her-nalde, ama hiçbirisi de şerefli olmazdı.

Paul bir kez çiftliğine gitmişti ve hayatını Tanrı ya ada-ran bir insan tavrıyla Bay Haycox'dan Doğa'nın eline yön vermek üzere onu işe koşmasını istemişti. Çok geçmeden, öylesine hararetle sarıldığı bu elin kaba, ağır, sıcak, ıslak ve pis ' sokulu olduğunu keşfetti. Bir çiftçinin yaşadığı güzel hayatın lir sembolü olarak satın aldığı büyüleyici küçük köy evi, bir ağız arıtma tesisinin kapısına dikilmiş Venüs heykeli kadar lakasız kaçıyordu. Çifdiğe bir daha gitmedi.

Fabrikaya bir kere gitti. Çayırılar faslı süresince makineler ' kapatılmıştı, sadece

nöbetçiler görevdeydi. Dört tanesi, işgüzar ve küçümser bir tavırla Çayırlar'daki Kroner'e telefon edip talimat istemişti. Sonra ona eski masasına kadar eşlik etmişler, o da buradan birkaç şahsi eşyasını almıştı. Nt aldığı bir listesini yapmışlar ve her bir eşyanın gerçekten onun olup olmadığını sorgulamışlardı. Sonra onu dış dünyaya geri götürmüşler ve kapıları sonsuza kadar yüzüne kapatmışlardı.

Paul şu anda mutfaktaydı, çamaşır konsolunun önünde bir tabureye oturmuş televizyon seyrediyordu, öğleden son-aydı ve sırf iş olsun diye çamaşırını yıkıyordu.

"Har-har-har," diye çalışıyordu konsol. "Har, har, har! Çıt. Bızzz!' Ziller çaldı. "Zırrr! Plop!' Bu kadar sesin üstüne meydana çıkan şey, üç çorap, üç külot ve pijama olarak kullandığı Mavi Çayırlar tişörderiydi.

Televizyon ekranında orta yaşlı bir kadın, saçı ve üstü başı darmadağın ve kirli olan yeniyetme oğluna nasihat veriyordu.

"Kavga etmek işe yaramaz, Jimmy," diyordu kadın üz-¹ gün üzgün. "Allah biliyor ya hiç kimse başkasının burnunu kanatarak veya kendi burnu kanayarak bu dünyaya gün ışığı

getirmemiştir."

"Biliyorum - ama IQ'mun 59 olduğunu söyledi, anne!' Oğlan ağlamak üzereydi, öylesine öfkeli ve kırgındı. "Baba-mıkinin de 53 olduğunu söyledi!"

"Hadi, hadi - çocukça laflar bunlar. Kafana takm*. Jimmy."

"Ama doğru," dedi oğlan kesik kesik. "Doğru, anne. Ka rakola gidip kontrol ettim. Elli dokuz, anne! ve zavallı babam da 53." Sırtını döndü, sesi acı bir fısıltıydı: "Seninkiyse 4", anne, 47."

Kadın dudağını ısırды, kalbi kırılmış gibiydi, sonra göz hizasının üstünden bir yerden mucizevi bir güç alarak mutfak masasını kavradı. "Jimmy, annene bak."

Oğlan yavaşça döndü.

"Jimmy, IQ her şey demek değildir. Bu dünyadaki en mutsuz kişilerden bazıları en akıllı olanlardır."

Evde boş boş oturmaya başladığından beri Paul bunun bazı çeşitlemelerle, öğleden sonra programlarındaki ana tema olduğunu öğrenmişti. İkinci sıradaysa, göz sinirinin ve hare ket yetisinin hastalıkları ve sakadıkları geliyordu. Başka bir programsa şu sorunun bitmez tükenmez bir incelemesiydi;

düşük IQ'lu bir kadın yüksek IQ'lu bir erkekle mutlu bir evlilik yapabilir mi? Cevap herii evet, hem hayırdı.

"Jimmy, oğlum, evladım- IQ sana mutluluk getirmez Aziz Peter seni o Sedefli Kapılardan içeri almadan önce IQ testi yapmaz. Dünyadaki en kötü insanlar en akıllı olanlardı.'

Jimmy şüpheli şüpheli baktı, şaşırır gibi oldu, sonra da ikna olmaya bir derece hazır hale geldi. "Yani— benim gibi ba sit biri, öyle sıradan biri, bizim gibi insanlar anne, yani biz de mesela, mesela Fabrika Müdürü Doktor Garson kadar iyi mi yiz anne?"

"IQ'su 169 olan Doktor Garson mı? Doktorluk, profesörlük, daha bilmem ne payeleri olan adam mı?"

"Evet, anne, o."

"O mu? Doktor Garson mu? Jimmy, oğlum, evladım, o adamın gözlerinin altındaki torbaları görmedin mi? Yüzündeki çizgileri görmedin mi? Omuzlarında dünyanın yükünü taşıyor o, Jimmy. Yüksek IQ ona, Doktor Garson a işte bunu kazandırdı. Kaç yaşında biliyor musun?"

"Epeyiyaşlı, anne."

"Babandan on yaş küçük, Jimmy. Zekâ işte ona bunu kazandırdı."

O anda Baba içeri girdi, kolunda Yeniden inşa ve Islah Kurumu Asfalt Düzleyici, Birinci Sınıf bantı vardı. Neşeliydi, vanaldarı pembe pembe, sağlığı gayet yerindeydi. "Ne habersiniz millet," dedi. "Evimde her şey tıkırında mı?"

Jimmy ile annesi bakıştılar ve oğlan tuhaf tuhaf gülümsedi. "Evet, baba, öyle herhalde. Yani; herhalde değil, sahiden öyle!"

Org müziği çaldı, spiker konuştu ve yıkamasız, durula-masız çamaşır tozu reklamı başladı. Paul da sesi kapattı.

Kapının zili çalıyordu, Paul ne kadar zamandır çalışıyorlar acaba diye düşündü. Monitörü açıp kapıyı çalanın açmaya değer biri olup olmadığına bakabilirdi, ama biriyle konuşmak istiyordu —kiminle olursa olsun- onun için sevinerek, minnetle kapıya yöneldi.

Bir polis soğuk soğuk ona baktı. "Doktor Proteus?"

"Evet?"

"Ben polisten geliyorum."

"Belli oluyor."

"Kayıt olmamışsınız."

"Oo." Paul gülümsedi. "Ya, hep aklımda." Akimdaydı da, doğruydu.

Polis gülümsemedi. "Öyleyse niye kaydolmadınız?"

"Zamanım olmadı."

"Zaman yaratsanız iyi edersiniz, Doktor."

Paul bu kaba, genç adama sinirlendi ve Çayırlar'daki barmene yaptığı gibi, ona da haddini bildirmek geldi içinden. Ama bu sefer vazgeçti. "Pekâlâ. Yarın sabah kaydolmaya geli-

>>ı

rım.

"Kaydolmaya bugün bir saat içinde geleceksiniz, Doktor." Bu Döktor'luk payesi öyle bir şekilde söylenebiliyordu ki, insanı, üniversitenin kapısından içeri adım attığına bile pişman ediyordu, Paul bunu yeni yeni öğrenmeye başlamıştı.

"Peki, nasıl isterseniz."

"Sanayi kimlik kartınız - onu da teslim etmemişsiniz."

"Pardon. Onu da veririm."

"Ateşli silahlar ve mühimmat ruhsatınızı da."

"Onu da getiririm."

"Kulüp üyelik kartınızı da."

"Onu da bulurum."

"Havayolları pasonuzu da."

"Peki."

"Müdür sigorta ve sağlık poliçenizi de. Normal bir tane almanız gerekiyor."

"Dediğiniz gibi olsun."

"Galiba bu kadar. Başka bir şey çıkarsa bildiririm."

"Bundan eminim?"

Genç polisin yüz ifadesi aniden yumuşadı ve başını salladı. "Şu işe bak, insan kudretten nasıl da düşüyor, değil mi Doktor?"

"Şu işe bak hakikaten," dedi Paul.

Bir saat sonra, elinde bir ayakkabı kutusu dolusu feshedilmiş ayrıcalıkla beraber, Paul kibarca karakolda boy gösterdi.

Birinin onunla ilgilenmesini beklerken, bir köşedeki camın arkasında duran bir radyofoto makinesi dikkatini çekti, bir kaçağın portresini çiziyor, yanma da kısa bir biyografi kaydediyordu. Portre, makinenin tepesindeki bir yarıktan azar azar çıkıyordu — önce saçı, sonra kaşları, ARANIYOR kelimesiyle aynı hizadaydı, sonra da iri iri, sevimli gözlerle aynı hizada ismi: Edgar Rice Burroughs Hagstrohm, I&I-131313. Hagstrohm'un sefil hikâyesi burnuyla beraber çıktı: "Hagstrohm Chicago'daki M-17 evini benzinli kaynak lambasıyla yakmış, çırılçıplak vaziyette, eski bir dostunun dul eşi olan Bayan Marion Frascati'nin evine gitmiş ve kendisiyle beraber kaçmasını istemiştir. Bn. Frascati bunu reddedince Hagstrohm da sitenin yanındaki kuş cennetine girip gözden kaybolmuştur. Burada polisin elinden kurtulmuştur ve bir ağaçtan, aşağıdan geçmekte olan bir yük kamyonuna atlayarak kaçtığı sanılmaktadır-"

"Sen!" dedi masadaki komiser muavini. "Proteus!"

Kayıt işlemi için, uzun, can sıkacak derecede karışık bir formu doldurması gerekiyordu; form, adı ve en yüksek sınıf-ındırma numarasıyla başlıyor, gözden düşme sebeplerini iorguluyor, en yakın arkadaş ve akrabalarının ismini soruyor »r Amerika Birleşik Devletleri'ne bir bağlılık yemini ile son ` Duluyordu. Paul belgeyi iki şahit huzurunda imzaladı ve koduna memurunun bunu makinenin anlayabileceği terimlere -.ışlamasını seyretti. Sonra makineden taze taze çentilmiş ve delinmiş bir kart fırladı.

"Bu kadar," dedi komiser muavini. Kartı bir deliğe attı, art da bir düğmeler ve hatlar sisteminden geçerek benzer utlardan oluşan büyücek bir yığının arasına düştü.

"Bu ne anlama geliyor?" dedi Paul.

Muavin yığına ilgisizce baktı. "Potansiyel sabotajcılar."

"Dur bir dakika— burada neler dönüyor? Öyle olduğumu kim söyledi?"

"Üstünüze alınmayın," dedi muavin sabırla. "Kimse öy-rsiniz demedi. Her şey otomatik. Makineler yapıyor."

"Bana öyle demeye ne hakları var?"

"Onlar bilir, onlar bilir," dedi muavin. "Tecrübeleri var. . Dört seneden fazla üniversiteye gitmiş ve işsiz olan herkese , nni şeyi yaparlar." Gözlerini kısarak Paul'u inceledi. "Ne ka--u haklı çıktıklarını görseniz şaşarsınız Doktor.

İçeri bir detektif girdi, ter içindeydi ve morali bozuktu.

"Freeman davasında bir ilerleme var mı Sid?" dedi mua--tn Paul'a ilgisini kaybederek.

"Yok. Bütün şüpheliler yalan makinesinden tertemiz çıkılar*'

"Tüpleri kontrol ettin mi?"

"Tabii. Yepyeni tüpler koyduk, bütün devreleri kontrol «tik. Sonuç aynı. Hepsi de suçsuz. Aslına bakarsan hepsi de »mu haklamak isterdi." Omuz silkti. "Ne yapalım, biraz daha (koşturacağız. Elimizde bir ipucu var: kızkardeşi, ölmeden ya-*m saat önce Freeman'ın evinin arkasında yabancı bir adam şır> \ düğünü söylüyor."

"Eşkali var mı?"

"Kısmi." Kodlama memuruna döndü. "Hazır mısınız. Mac?"

"Tamamdır. Başla."

"Orta boylu. Siyah ayakkabı, mavi kostüm. Kravat yok Alyans. Doğruca arkaya taranmış siyah saçlı. Temiz tıraşL. Ellerinde ve ensesinde siğil. Hafif aksak."

Memur, ifadesizce, söylenenleri tuşluyordu.

" Ding-ding-ding!' dedi makine ve bir kart fırladı.

"Herbert J. van Antvverp," dedi Mac. "4956 Collester Bul-

II

varı.

"Aferin," dedi muavin. Bir mikrofon aldı. "Araba 5' araba 57- şu adrese..."

Paul sokağın parlak güneşine çıkarken, sireni suskun, te İçerlekleri sıcak

katranın üstünde yeni lastik şarkısı söyleye bir Kara Maria karakolun arkasından geçen yola döndü.

Paul'un meraklı bakışları altında sürgülü bir kapıda duı du. Parlak siyah aracın arkasından bir polis indi ve Paul'a b tüfek salladı. "Hadi, hadi, oyalanmak yok!"

Paul hareket etmeye hazırlandı, arabanın buğulu, boş karanlığında tüfekli iki adamın arasında oturmakta olan tutumluyu görebilsin diye bir saniye daha oyalandı.

"Hadi, voltanı al!" diye bağırdı polis, Paul'a.

Paul adamın korkunç kurşun yağmurunu böylece oyali nan birinin üstüne boşaltacağına inanmıyordu, onun için bu an daha oyalandı. Toplum içinde yaşamayı kendinden dal beter yüzüne gözüne bulaştırmış birini görme merakı, tüfeği» esneyen namlusuna karşı duyduğu korkuya baskın çıkmıştı.

Karakolun demir kapısı tangır tungur açıldı, tutulduy» kabul etmek için üç silahlı polis daha bekliyordu. Birkaç sanj ye için dahî olsa ara sokakta serbest olacağı düşüncesi görünüşe bakılırsa öyle asap bozucuydu ki, Paul'a rahat vermeye polis bile bütün dikkatini tutuklunun anında katedeceği d cık alanı gözlemeye verdi. Paul, başparmağıyla tüfeğin kabzasındaki emniyet mandalını açtığını gördü.

"Pekâlâ, numara filan yok, tamam mı?" dedi sinirli bı ses arabanın içinden. "Çık bakalım!"

Bir an sonra, Doktor Fred Garth, fena halde yırtık bı*

Mavi Takım gömleği giymiş, tıraşsız, gözleri iri iri açılmış halde gün ışığına çıktı, elleri kelepçeliydi ve yüzünde küçümseme dolu bir ifade vardı.

Paul bu anlamsız manzaraya inanma fırsatı bulmadan, eski çadır ve takım arkadaşı, dostu, Pittsburgh için sırada bekleyen adam içeri girmişti bile.

Paul aceleyle ön tarafa gitti ve tekrar formları doldurup kimliklerini teslim ettiği ofise girdi.

Komiser muavini kibirle ona baktı. "Evet?"

"Doktor Garth- burada ne arıyor?" dedi Paul.

"Garth mı? Burada Garth adında kimse yok."

"Arka kapıdan içeri sokarlarken gördüm."

"Yok canım." Muavin okumasına devam etti.

"Bak- o en iyi dostlarımdan biridir."

"Köpeğinin ve annenin yanında kalsan iyi ederdin," dedi muavin başını kaldırmadan. "Kaybol."

Paul şaşkın şaşkın yeniden sokağa çıktı, eski arabasını karakol binasının önünde park edilmiş vaziyette bıraktı ve yokuşu tırmanıp Yurt'un anacaddesine, köprünün ayağının altındaki bara doğru yürüdü.

Belediye binasının saati dördü vurdu. Gece yarısını veya yediyi veya biri de vurabilirdi, Paul için hiç fark etmiyordu. Artık belli bir saatte belli bir yerde olması gerekmiyordu, asla diye düşündü. Bir yere gitmek için kendine bir sebep yaratıyor veya hiç sebepsiz gidiyordu. Kimsenin hiçbir yerde ona vereceği bir iş yoktu. Ekonomi artık onunla ilgilenmiyordu. Kartı şu anda sadece polis makineleri için ilginçti, onlar da kartı içeri girdiği an, ona içgüdüsel bir güvensizlikle bakmaya başlamışlardı.

Yangın musluğu her zamanki gibi açıldı, Paul kalabalığın ırasına karıştı. Fıskıran suyun serinliği onu biraz yatıştırmıştı. Hevesle, küçük çocuğun kayığını bitirmesini bekledi ve kayığın¹ lağım çukurunun karanlık, girdaplı bilinmezindeki kesin vok oluşa doğru hızla ilerleyişini zevkle seyretti.

"İlginç ha, Doktor?"

Paul dönünce televizyon kumarbazı Alfı'yi gördü dirseğinin dibinde. "Çayırlar dasın sanıyordum. Burada ne işin var?"

"Ben de sen oradasın sanıyordum. Dudağın nasıl?"

"iyileşiyor. Hâlâ acıyor."

"Eğer avuntu olacaksa söyleyeyim, barmen hâlâ hapşırıyor, Doktor."

"Güzel, harika. Kovuldun mu?"

"Bilmiyor muydun? Herkes kovuldu, şu ağaç meselesinden sonra bütün servis personeli kovuldu." Güldü. "Şimdi kendi yemeklerini kendileri pişiriyorlar, kendi yataklarını kendileri yapıyorlar, at nalı çukurlarını temizliyorlar, her şeyi, her şeyi kendileri yapıyorlar."

"Herkes mi?"

"Fabrika müdüründen düşük rütbeli herkes."

"Kendi tuvaletlerini de mi kendileri temizliyorlar?"

"Pis ileri sersem tavuklar, yani IQ'ları 140'tan düşük olanlar yapıyor."

"Ne i. Oyunlar hâlâ oynanıyor mu?"

"Evet. Son duyduğuma göre Maviler farklı bir Şekilde ndeydi."

"Ciddi olamazsın!"

"Yaa, senden öyle utanmılar ki, kazanmak için gbeklerini atlattılar."

"Ya Yeşiller?"

"Gmledi."

"Shepherd'a rağmen mi?"

"Jim Thorpe demek istiyorsun. Evet, her Şeye katıldı, her puanı almaya çalıştı."

"Ee?"

"Eesi Şu: Hiç kimse puan alamadı. Son duyduğuma göre takımı onu mikrobik zatrreesi olduğuna ve birkaç gün revirde kalması gerektiğine ikna etmeye çalışıyordu. Bir Şeyi olduğu kesin." Alfı saatine baktı. "Kanal 7'de Oda müziği var. Oynamak ister misin?"

"Seninle değil."

"Sırf gırgır olsun diye. Parasız. Oda müziğine alımaya çalışıyorum. Yepyeni bir saha. Hadi Doktor, beraber öğreniriz. Sen ello ve bası seyret, ben de viyola ve kemanı seyredirim. Tamam mı? Sonra notlarımızı karılatırır, bilgimizi birletiririz."

"Sana bir bira ısmarlayayım. Ne dersin?"

"Olur derim. Çok iyi olur."

Barın rutubetli loluğunda Paul bir yeniyetmenin bir locadan umutla ona baktığını fark etti, önünde, masanın üstünde,  sıra kibrit vardı:  tane ilk sırada, be tane ikinci sırada, yedi tane nc sırada.

"Selam," dedi delikanlı huzursuzca, umuda. "Bu çok ilginç bir oyun. Oyunun amacı karındakinin son kibriti almasını sağlamak. Her seferinde belli bir

sıradan istediğın kadar çok veya az alabilirsin."

"Bilmem ki-" dedi Paul.

"Dene bir," dedi Alfı.

"iki dolara, tamam mı?" dedi delikanlı sinirli sinirli. "Peki, iki dolar." Paul en uzun sıradan bir kibrit aldı. De-ıkanlı kaşlarını çattı, kaygılı gibiydi, karşı hamle yaptı. Üç amle sonra, Paul oğlanı dertli dertli son kibrite bakar bırak- | n. "Allah kahretsin, Alfı," dedi oğlan perişan halde, "şuna ak. Kaybettim."

"Bu ilk günün!" dedi Alfı sertçe. "Moralini bozma. Kay-etsen ne olur. Daha yeni başlıyorsun." Alfı oğlanın omzunu rvazladı. "Doktor, bu küçük kardeşim, Joe. Daha yeni öğre-aiyor. Ordu ve I&I onu ele geçirmeye niyedi ama ben kendi I sini kursun diye çabalıyorum. Bu kibrit işi nasıl olacak bir kalım, olmazsa, başka bir şey düşünürüz."

"Üniversitede oynardım," dedi Paul özür dilercesine. "Çok tecrübem var."

"Üniversite mi!" dedi Joe şaşkınlıkla, gülümsedi, kendini aha iyi hissediyor gibiydi. "Tevekkeli değil." içini çekti ve I ecri yaslandı, yine morali bozulmuştu. "Ama bilmiyorum, 1*lfı- havluyu atmak üzereyim. Kabul edelim, bende kafa lick." Kibritleri tekrar dizdi, dokundu, kendi kendine oyna-I u. "Çalışıyorum, ama hep durduğum yerde sayıyorum."

"Tabii çalışacaksın!" dedi Alfı. "Herkes bir şey için çalışı-F«or. Yataktan kalkmak da iş! Tabağından yemek alıp ağzına I «otürmek de iş! Ama çalışmak iki türlü olur, oğlum, çalışmak ve çok çalışmak. Eğer göze girmek istiyorsan, satacak bir şey kazanmak istiyorsan, çok çalışman gerekir, imkânsız bir şey seç ve yap ya da hayatının sonuna kadar bir serseri olarak kal Tabii, George Washington'ın zamanında herkes çalışıyordu ama George Washington çok çalışıyordu. Shakespeare'in zamanında herkes çalışıyordu ama Shekaspeare çok çalışıyordu Ben benim çünkü çok çalışıyorum."

"Tamam, tamam, tamam," dedi Joe. "Ama Alfı, bende kafa yok, göz yok, merak yok. Belki Ordu'ya girsem daha

• * ||

ıyI' „ ● ■

"O işi yapmadan önce adını değiştirmen lazım, oğlum

beni de bir daha rahatsız etme," dedi Alfı ters ters. "Adı Tuc-ci olan herkes kendi iki ayağının üzerinde durur. Bu hep böyle olmuştur, hep de böyle

olacaktır."

"Tamam," dedi Joe kızararak. "Peki, öyleyse birkaç gün daha deneyeyim."

"Ha şöyle!" dedi Alfı. "Dene bakalım."

Alfı televizyona doğru seğırtirken Paul da yanındaydı "Dinle, Fred Garth kim biliyor musun?"

"Garth mı?" Güldü, "önceden bilmezdim, ama şimdi öğrendim. Meşe Ağacı'nın kabuklarını soyan o işte." "Olamaz!"

"Oldu bile. Onu sorgulamak akıllarına bile gelmedi Çünkü sorgulamayı yapacak olan komitede o da vardı." "Nasıl yakaladılar peki?"

"Kendi kendini ele vermiş. Ağaç doktoru ağacı tedavi et mek için oraya vardığında Garth adamın alderini suya atmış." "Alfı!" dedi barmen, "ilk parçayı kaçırdın."

Alfı bardan bir tabure çekti.

Paul da yanına oturdu ve barmenle sohbete başladı. Konuşmaları kesik kesikti çünkü Alfı adama televizyonun sa düğmesini bir açtırıyor bir kapattırıyordu.

"Finnerty'yi görüyor musun hiç?" dedi Paul.

"Piyanisti mi?"

"Evet."

"Gördüysem ne olacak?"

"Onu görmek istiyorum, o kadar. Arkadaşımdır."

"Bugünlerde Finnerty'yi çok kişi görmek istiyor."

"Yaa? Nerede kalıyor?"

Barmen tartarcasına baktı. "Bugünlerde kimse Finnerty'yi görmüyor."

"Niye? Artık Lasher'la kalmıyor mu?"

"Bugün soru dolusun yahu. Bugünlerde Lasher'ı da gören yok."

"Anlıyorum." Anlamamıştı. "Şehri mi terk ettiler?"

"Kim bilir? Hadi, bütün gün bekleyecek halim yok. Ne içeceksin?"

"Burbon ve su."

Barmen içkiyi hazırladı, Paul'un önüne koydu ve sırtını döndü.

Paul, seçtiği yeni hayattaki düşmanca veya kayıtsız arkadaşlarının sağlığına içti, öksürdü, gülümsedi, içkideki acayıpliğin ne olduğunu anlamaya çalışarak dudaklarını şapırdattı »e tabureden küt diye düşüp bayıldı.

28

Vîavi Cayuga'dan," diye çınladı genç sesler sonbahar akşamında—

"Dereden tepeden,

Comell'in şanının hikâyesi gelir her yerden— "

Doktor Harold Roseberry, PE-002, gül ağacı çalışma maaşının çıplak, cilalı sathına yan yana iki belge koydu. Bir he-kopterin inmesine yetecek kadar büyük olan masa Cornell Üniversitesi mezunlarından bir hediye idi, bir köşede duran pimüş bir levha da bunu belirtiyordu. Bu pahalı hediye nin oazereti, masanın üzerine değerli tahtalarla işlenmişti: geçen »eş sezon boyunca Koca Kırmızı'nın Amerikan futbolunda ızandığı puanlar. Bu nesnenin var oluş nedeni gelecekteki ırkeologların akıllarında hiçbir soru işareti ne mahal bırakmamacaktı en azından.

"Doğu'dan, Batı'dan yankılanan sesler cevap veriyor," diye bağırdı genç sesler; Doktor Roseberry dikkatini önündeki iki belgeye toplamakta fena halde zorluk çekiyordu: üniversitenin tuhaf, antika bir köşesinde tuhaf, antika bir adanı olan Fen ve Edebiyat Fakültesi dekanından bir not; takımın oyun sahası dışındaki tutumundan şikâyet eden eleştirel bir mezundan gelen beş yıllık bir mektup. Dekandan gelen not Bay Ewing J. Halyard adında birinin üniversiteyi Bratpuhr Şahı'na göstermek ve bu arada beden eğitimi dersine ait on yedi yıllık bir kredi eksikliğini telafi etmek üzere şehre geldiğini yazıyordu. Notta Doktor Roseberry'den, ertesi sabalı Halyard'a beden eğitimi final sınavlarını yaptırma görevini asistanlarından birine vermesi isteniyordu.

"Galip Comell!

Şampiyonlar şampiyonu!"

diyordu sesler.

Doktor Roseberry'nin şarkının son cümlesine tepkisi kuşku ydu. "Geçen sene

galipti, ona şüphe yok, ondan önceki dört yıl da öyle," diye mırıldandı bir şeylere gebe yalnızlığı içinde. Ama önlerindeki yılın sonuçları gül ağacına kazınd ğında pek o kadar da parlak görünmeyebilirdi. "Yarın, yarım yarın," dedi bitkinlikle. Kuzeydoğu Üniversiteleri Ligindeki her antrenör onu tekrar PE-003 düzeyine düşürmeye yemi j etmiş gibiydi, zaten iki mağlubiyet de buna yetiyordu. Yale ve Penn'in tuzu kuruydu. Yale Teksas A&M arka saha oyuncularının hepsini satın almak üzere bir mukavele çıkartmış Penn ise \$43.000'e Wisconsin'den Breslavv'yu almıştı.

Roseberry inildi. "Bir insanın ne kadar uzun süre üniversite futbolu oynayabileceğini sanıyorlar ki?" diye sordu Altı yıl önce, Cornell onu Wabash Üniversitesi'nden satın almış ve bir rüya takımı listesi yapmasını istemişlerdi. Sonra ds allahları var, bu takımı ona satın almışlardı.

"Ama ne satın aldıklarını sanıyorlar ki?" diye sordu kent kendine. "Çelik ve betondan yapılmış bir şey mi? Hayat boj garantisi mi var?" O zamandan beri su taşıyan bir oğlan bik almamışlardı ve şu anda Koca Kırmızı'nın ortalama yaşı otu: bire yakındı.

"Cayuga 'nın sularının üstünde Mavi dalgalarıyla Asil okulumuz duruyor Şan saçıyor görenlere— "

diyordu sesler.

"Tabii şanlı olacak," dedi Doktor Roseberry. "Bedelini kim ödedi sanıyorsunuz?" İlk iki yıldan sonra futbol takımı kendini amorti etmişti. Son üç yılda ise yeni bir kimya binasının, bir ısı ve enerji laboratuvarının, Tarım Mühendisliği Bölümü için yeni bir idare binasının ve dört yeni bölümün, yani, Yaratıcı Mühendislik Felsefesi, Yaratıcı Mühendislik Tarihi, Mühendisler için Yaratıcı Halkla İlişkiler ve Yaratıcı Mühendislik ve Bağımlı Tüketici departmanlarının parasını ödemişti.

Kendinden üniversitenin akademik kısmına önem vermesi beklenmeyen Roseberry yine de, o ve futbol takımı Ca-vuga'nın sularına vardıklarından beri kaydedilen ve görenlere şan saçan bütün bu gelişmelerin dikkatle hesabını tutmuştu. Zayıf bir sezon beklentisi içinde, mezunlara hitaben polemik dolu bir mektup tasarlıyordu ve mektubunda akademik harcamalar bol miktarda boy gösterecekti. "Sevgili Sporcular" diye başlayan mektubun ilk satırını tamamlamıştı ve büyük harflerle yazıldığını zevkle hayal ediyordu:

"CORNELL'DEKİ FUTBOL İŞİ İŞ BAZINDA MI YÜRÜTÜLECEK, YOKSA KOCA KIRMIZI'NIN BÜTÜN KANI AKI-I1LIP BEMBEYAZ MI KESİLECEK ?"

Sonra, ikinci cümle bir esinle aklında beliriverdi: **"SON BEŞ YILDA, İŞE BİR KURUŞ BİLE YATIRIM XAPILMAMIŞ, AŞINMA PAYI GÖZ ÖNÜNE ALINIP DA BİR**

KURUŞ BİLE BİR KENARA KONMAMIŞTIR!"

Bütün mektubun büyük harflerle yazılması gerektiğini düşündü. Olay çok çarpıcı bir mektup gerektiriyordu.

Telefon çaldı.

"Ben Doktor Roseberry."

"Ben Buck Young, Doktor. Burada sizi aramamı söyleyen oir mesaj var." Boğuk seste rahatsızlık belirtileri vardı, Rose-Derry de zaten öyle olmasını umuyordu. Buck'ın numarayı çevirmeden önce elinde mesaj, telefonun önünde birkaç dakika oturduğunu tahmin ediyordu. Buck bu kadarını yaptığına göre, dedi Roseberry kendi kendine, gerisini de getirecektir.

"Evet, evet," dedi Roseberry cezbedici bir gülümsemeye. "Bucky, oğlum, nasılsın?"

"İyiyim. Aklınızdan ne geçiyor?"

"Belki bu soruyu benim sana sormam gerekir."

"Termodinamik. Gerginlik analizi. Sıvı akımı. Diferansiyel denklemler."

"Ah, ah," dedi Roseberry, "biraz gevşemeye ve The Dutch'ta benimle bir bira içmeye ne dersin? Vereceğim haberi duyunca aklından geçenler belki değişir."

"Oley, oley, yine biz geldik Bütün gücümüzle alkışlamak için—"

diye çınladı sesler ve Doktor Roseberry sabırsızca gürültünün kesilmesini bekledi. Futbolculara moral vermek istiyorlarsa. „bunu, onu ve takımını rahatsız etmeyecek bir yerde yapsalar diye düşündü. Bu da başka bir noktaydı: Cornell öyle cimriydi ki, öğrencilerin gürültüsünden patirtisinden uzak bir yerde ayrı bir bina kuracaklarına, sporcularını kampüste barındırıyorlardı. "Şunlar susana kadar bekle de, Buck oğlum, ne düşündüğümü duyayım."

"Oley, oley, yine biz geldik,

Kırmızı Beyaz ı alkışlamak için!"

Cornell ya ileriye dönük bir adım atacaktı ya da kendine başka bir antrenör bulacaktı, Roseberry kendi kendine böyle diyordu. Mesela Tennessee - bak onlar ileriye dönük bir kurumdu. Takımlarını Miami Plajı'nda barındırıyorlardı, tevekkeli değil Milankowitz Chicago'nun teklif ettiği \$40.000'i reddettikten sonra \$35.000'e onlara gitmişti. "Tamam, Bucky. şimdi duyuyorum. On beş

dakika sonra The Dutch'ta buluşup iki tek atmaya ne dersin?"

Karşıdan gelen ses zayıf, isteksizdi. "Sırfyarım saatliğine."

Doktor Roseberry takımın park yerindeki siyah, üstü açık arabasına bindi ve Delta Upsilon dernek binasına gitti:

Buck Young'ı ilk defa derneklerarası ligde futbol oynarken luranın sahasında görmüştü. Burada Young, ülkedeki her miversitenin yılda \$50.000'e kelepirc diyeceği şeyleri Delta t'psilon için bedavaya yapıyordu.

Bu, geçen sonbahardı ve D.U. cemiyetlerarası futbol impiyonasını rakiplerinin altı sayısına karşı dört yüz elli sarıyla kazanmıştı. Bu sayıların üç yüz doksanını Young kaybetmiş, elli dördünü mümkün kılan pasları yine o atmıştı, ge-• kalan altı sayıyı da George Ward adlı biri yapmıştı; böylece su isim diğer bütün istatistiklerle birlikte Roseberry'nin haftasına kazanmıştı.

Ama Young, Roseberry ona yaklaştığı zaman, futbolu eğence olsun diye oynadığını ve mühendis olmak istediğini eylemişti kararlılıkla. Bir yıl önce, Koca Kırmızı Doğu daki ■m iyi takımken ve Yale ve Penn mezunları mali kaynaklarını ıcnüz seferber etmemişken, Young'ın mühendislik kariyerini ETcih etmesi Roseberry'yi eğlendirebilirdi. Ama anık eğlen' miyordu ve Roseberry, Cornell'in karmakarışık futbol ûtçesi karşısında bir PE-002 olarak kalabilmesinin tek yolun Young'dan geçtiğini düşünüyordu.

Birkaç yaşı ilerlemiş çizgi adamını Harvard'a satacaktı, ■ular ucuz ne bulurlarsa alırlardı ve buradan gelecek parayı, 3ung'ı, açık pazardaki değerinin çok altında bir fîyada, safına katmakta kullanacaktı.

Duvar panelleri kuşaklar boyu genç alkoliklerin nefesleri-sn yoğunlaşmasından antikalasmış The Dutch, tıklım tık-ı dolu ve gürültülüydü, hemen her elde o sezon moda olan !, yani içinde bir nane yaprağıyla servis edilen Plüto, sulu nsız likörü vardı.

Doktor Roseberry içeri girerken çocuklar tezahürat yapıp efine kadeh kaldırdılar. O da sıırttı, mahcup mahcup kı-dı ve içinden kendi kendine ve tarihe sordu: "Bu bebek iihendislerin benimle ne alâkaları var allahaşkına?" Anlaşıl-sebeplerden dolayı onu kendine mal eden kalabalığın den kendine yol açtı, karanlık bir köşe locaya doğru ilerle-ı burada, Harvard'a satmaya niyetli olduğu çizgi adamları ırdy ve McCloud birer bira almış oturuyorlardı - antrenmanlar boyunca ancak o kadarına izin vardı. Sessiz sessiz ama karamsar bir tavırla konuşuyorlardı, Doktor Roseberry yakl; şırken başlarını kaldırdılar, ama gülümsediler.

"iyi akşamlar, çocuklar," dedi Doktor Roseberry, Mc-Cloud'ın gerisinin kaplamadığı dar uca oturdu ve gözlerim Buck Young'ın gireceği kapıya dikti.

Başlarını salladılar ve sohbetlerine devam ettiler. "Bir insanın," dedi McCloud, "kırk yaşına kadar üniversite futbolu oynamaması için hiçbir sebep yok, eğer kendine iyi bakarsa." McCloud otuz altı yaşındaydı.

"Tabii," dedi Purdy ciddi ciddi, "daha yaşlı bir insanda gençlerde bulunmayan belli bir olgunluk vardır." Purdy otuz yedi yaşındaydı.

"Moskovvitz'e bak," dedi McCloud.

"Yaa. Kırk üç yaşında ve hâlâ işi götürüyor. Ellisine kadz götürmemesi için de hiçbir sebep yok. Çoğu insanın götü: memesi için de sebep yok."

"Bahse girerim şu anda Haşat ve Iskartalar a gitsem, kırk, geçmiş ve sözde işleri bitik adamlardan bir üniversiteleraras. şampiyona takımı kurabilirim."

"Planck," dedi Purdy. "Poznitsky."

"McCarren," dedi McCloud, "Mirro, Mellon. Doğr değil mi, Doktor?" diye sordu Roseberry'ye öylesine.

"Evet, herhalde, inşallah. Daha iyi. Benim beraber çal; mak zorunda olduğum kişiler de öyle zaten."

"Hımm," dedi McCloud. Birasına baktı, sallayarak içi bitirdi ve şikâyet edercesine Roseberry'ye baktı. "Bu gece kuJ çük bir tane daha içsem olur mu?"

"Tabii- neden olmasın?" dedi Roseberry. "Hem de boj ısmarlıyorum."

McCloud ve Purdy bunun üstüne sıkılmış gibi oldular .J ikisi de vazgeçip, önlerindeki önemli Koca Kırmızı sezo -için formda kalmalarının daha iyi olacağını hesap ettiler.

Roseberry bu acemice fedakârlığa hiç seyçikarmadı.

"Kendinizi bunlara kaptırmasanız iyi olur," dedi yad gözle bakan bir öğrenci iki şişe biraya işaret ederek. "Corn J Kuzeydoğu Üniversitelerarası Ligde önde gidecekse kaptcJ

masanız iyi olur, çocuklar."

Purdy genç çocuğa kızgın kızgın baktı, o da kalabalığın ırasına geri döndü. "Bir bakıyorsun, Cornell'in ne kadar sıkı olduğunu söyleyebilsinler diye milletin kolunu bacağını kırmanı istiyorlar, bir bakıyorsun lanet bir misyoner gibi

yaşamayı," dedi Purdy ters ters.

"Tıpkı Ordu'daki gibi," dedi McCloud.

Bu konu Doktor Roseberry'ye ofisinde okuduğu mektubu ve notu hatırlattı ve hâlâ üstünde olup olmadıklarını kontrol etmek için göğüs cebini yokladı.

"Ordu'daki gibi," dedi Purdy, "yalnız maaş yok."

"Tabii, hayatının en iyi yıllarını bir üniversiteye ver, sonra işin bitince seni doğruca Haşat ve Iskartalar a atsınlar. Ne boktan iş arkadaş!"

"Kisco'ya bak," dedi Purdy.

"Sevgili Rutgers'ı için öldü, dul karısı ne aldı peki?"

"Hiç! Banyo paspası diye kullanabileceği ^harfli ipek bir kumaş parçası, bir de hükümet maaşı."

"O da parasını biriktirseydi!" dedi Doktor Roseberry sabırsızca. "Üniversite başkanından çok para kazanıyordu. Neden o kadar fakirdi ki? Bu kimin suçu?"

Purdy ve McCloud kocaman ellerine baktılar ve kıpırdandılar. ikisi de, en iyi yıllarında, hakikaten Rutgers için Dİen rahmetli Buddy Kisco kadar para kazanmışlardı. Ama ikisi de aynı şekilde meteliksizdi şimdi; Cayuga tepelerinde şaşaalı malikâneler inşa ettikleri, her altı ayda bir, yeni bir araba aldıkları, pahalı butiklerden giyindikleri için, ebediyen meteliksizdiler.

"Mesele de o ya," dedi McCloud şikâyet edercesine. "Bir sporcunun iyi bir imaj yaratması lazım. Tabii, insanlar spor-juların çok para kazandığını sanıyor, kâğıt üzerinde kazanı-rorlar da. Ama insanlar, her zaman bu pahalı imajın korunma gerektiğini hiç düşünmüyor."

Purdy tasdildemek için heyecanla öne eğildi. "Hem de kim için?" diye sordu cevap beklemeden. "Sporcu için mi?"

"Cornell için!" dedi McCloud.

"Tabii ya!" dedi Purdy geriye yaslanarak.

Uzun boylu, dalyan gibi, utangaç Buck Young kapıda belirdi ve içeriye bakındı. Doktor Roseberry ayağa kalkıp el salladı; Purdy ve McCloud'un yanından ayrılarak kapıya yöneldi.

"Bucky, oğlum."

"Doktor." Buck nedense antrenörle beraber görünmekten utanıyor gibiydi ve umutla boş bir locaya baktı. Sanki bir uyuşturucu kaçakçısıyla randevusu varmış gibi davranıyordu: bir bakıma, diye düşündü Doktor Roseberry neşeyle, doğruydu da bu.

"Buck, lafı hiç gevelemeyeceğim, çünkü fazla zaman yok Bu teklif uzun süre geçerli olmayacak. Belki yarın bitecek Her şey mezunlara bağlı," diye yalan söyledi.

"I-hı," dedi Buck.

"Sana otuz bin teklif etmeye hazırım, Buck, haftada altı yüz, bütün yıl boyunca, yarından itibaren. Ne diyorsun?"

Young yutkundu. Boğazını temizledi. "Her hafta mı?" diye sordu zayıf bir sesle.

"İşte sana bu kadar değer veriyoruz, evlat. Kendini hafife alma."

"Eğitimime de devam edebilecek miyim? Derslerim ve çalışmam için zaman verecek misiniz?"

Roseberry kaşlarını çattı. "Ee, bu konuda oldukça kan kurallar var. Hem üniversite futbolu oynayıp hem okula gidemezsin. Onu eskiden denemişlerdi, ne aptalca bir kargaşalık çıktığını sen de biliyorsun."

Buck kalın parmaklarıyla saçlarını taradı. "Valla, bilmem ki. Çok para teklif ediyorsunuz ama ailem fena halde şaşırarak, hayal kırıklığına uğrayacak. Yani-

"Bunu kendim için istemiyorum, Buck' Qkul arkadaşlarını düşün. Bu yıl maçları kaybetmelerini mi istiyorsun?"

"Hayır," diye mırıldandı Buck.

"Otuz beş bin, Buck."

"Tanrım, ben-"

"Bütün söylediklerinizi duydum," dedi genç bir kızıl kafa boğuk bir sesle. Plüto sulu Fransız likörü içmiyordu, Buck ın yanına, Doktor Roseberry'nin karşısına davetsizce oturdu-gunda elindeki sulu viskiyi biraz masaya döktü. Açık yakalı gömleğinin altında bir Çayırklar tişörtünün kırmızısı açıkça görünüyordu. "Her şeyi duydum," dedi ve elini ciddi ciddi Buck'ın omzuna koydu. "Tam bir dönüm noktasındasın, oğlum. Şanslısın, insanlar için pek dönüm noktası kalmadı artık. İki tarafı uçurum tek yönlü yollardan başka bir şey kalmadı."

"Sen de kimsin?" dedi Doktor Roseberry sinirli sinirli.

"Doktor, dikkatinizi çekerim Doktor, Edmond L. Harrison, Ithaca Fabrikası'ndan. Bana Ed de, yoksa \$5 öde."

"Şu ayyaştan uzaklaşalım," dedi Doktor Roseberry.

Harrison yumruğuyla masaya vurdu. "Söyleyeceklerimi dinle!" Yolunu kapatmış olduğu Buck'a hitap ediyordu. "Seçkin Doktor Roseberry bir yolu temsil ediyor, ben de ötekini. Şu anki halinle devam edersen, beş yıl sonra sen de benim gibi olursun."

Gözleri yan kapalıydı ve iyi kalpli sarhoşlar gibi neredeyse ağlayacaktı, başkalarını sevmeye ve onlara yardım etmeye ▲endim öyle mecbur hissediyordu ki. "Eğer iyiysen," dedi, "ve eğer düşünceliysen, futbol sahasında kıracağın bir kalça kemiği sana bir hayat boyu mühendislik ve müdürlükten çok daha az ağrı verecektir. Bu hayatta, inan bana, düşünceli olanlar, hassas olanlar, gülünçlüklerin farkında olanlar, binlerce ölüm yaşar."

Doktor Roseberry geriye yaslandı ve ellerini düz, sert karnının üstünde birleştirdi. Aklına gelseydi, Doktor Harri-son'ın bedavaya yapmakta olduğu şeyi yapması için profesyonel bir aktör tutardı. "Ne demek istiyorsun?" diye sordu yardım edercesine.

"Çayırlarda tanıştığım en iyi adam-"

" Çayırlar mı?" dedi Buck huşu içinde.

"Çayırlar," dedi Harrison, "uygarlık alayının başındaki adamların kalben on yaşında birer çocuk olduklarını ve dünyaya ne yaptıklarına dair en ufak bir fikirleri olmadığını gös-rerdikleri yer."

"Alayın başında yeni kapılar açıyorlar!" dedi Buck hararetle; pervasız, neredeyse sabotaj denebilecek bu konuşmadan üutku tutulmuştu, sonra da iyi bir vatandaş gibi karşı saldırıya geçti. Bu etkili "kapılar açma" lafını ilk yılki yönlendirme programında öğrenmişti, programın etkili ana konuşmacısı Doktor Kroner adında biriydi.

"Kapıları herkesin yüzüne kapatıyorlar," dedi Harrison. "Yaptıkları o işte."

"Sesini yükseltme," diye uyardı Doktor Roseberry.

"Umurumda değil," dedi Harrison tiz bir sesle, "hele oradaki tek yetişkine yaptıklarından sonra. Proteus'u kovdular, evet kovdular."

"Proteus öleli yıllar oldu," dedi Buck, Harrison'ın bir sahtekâr olduğuna kanaat getirerek.

"Oğlu, oğlu Paul," dedi Harrison. "Diyeceğim şu ki, oğlum, git ve paranı futbol sahasında kazan, kanla, terle, canla başla. Şan ve şeref işte orada- hiç değilse biraz- kendinden asla nefret de etmezsin. Aman alayın başından uzak dur, çünkü bir sürü fabrikanın iniş çıkışları seni duygulandırmıyorsa boynun vurulur." Kalkmaya çalıştı, beceremedi, ikinci denemede başardı. "Hadi, hoşça kalın."

"Nereye gidiyorsun?" dedi Doktor Roseberry. "Biraz daha otur."

"Nereye mi? Önce, Ithaca'nın sorumlu olduğum kısmım kapatmaya, sonra da kim bilir, belki bir adaya, kuzey ormanlarında bir kulübeye, Florida'nın bataklıklarına."

"Ne yapmaya?" dedi Buck şaşkın şaşkın.

"Yapmak mı?" dedi Harrison. "Yapmak mı? Mesele de o ya, oğlum. Bütün kapılar kapandı. Bir yetişkinin sığacağı boş rahim bulup içine girmekten başka yapacak bir şey yok. Makinesiz bir tane bulursam ne mudu bana!"

"Makinelere karşı ne hıncın var?" dedi Buck.

"Onlar birer köle."

"Neyse ne," dedi Buck. "insan değiller ya. Acı çekmiyorlar. Çalışmaktan gocunmuyorlar."

"Hayır. Ama insanlarla rekabet ediyorlar."

"Bu da gayet iyi bir şey, değil mi- çoğu insanın her şeyi yüzüne gözüne bulaştırdığını düşünecek olursan?"

"Kölelerle rekabet edenler köle haline gelirler," dedi Harrison boğuk bir sesle; sonra da uzaklaştı.

öğrenci gibi giyinmiş ama çok daha yaşlı, esmer bir adam hiç dokunmadığı Plüto sulu Fransız likörünü bara bıraktı, Roseberry ve Young'ın yüzlerini hafızasına kazır gibi inceledi ve Harrison'ın peşinden yürüdü.

"Lobiye gidelim, orada daha rahat konuşuruz," dedi Roseberry yine bir şarkılar dizisi başlayınca.

"Oley, oley, işte biz geldik," diye bağırdı genç sesler. Young ve Roseberry de

lobiye gittiler.

"Ee?" dedi Doktor Roseberry.

"Ben-"

"Doktor Roseberry, değil mi?"

Roseberry lafını kesen adama baktı, kum rengi bıyıklı, menekşe renkli bir gömlek, aynı renk butonyer ve koyu renk kostümü ile tezat oluşturan canlı renkli bir yelek giymiş olan bi ■ beyefendi idi bu. "Evet?"

"Benim adım Halyard, E.J., Dışışleri Bakanlığı'ndan. Bu beyler de Bratpuhr Şahı ve tercümanı Khashdrahr Miasma. Tam başkanın evine gitmek üzereydik ki tesadüfen sizi gördüm."

"Çok memnun oldum," dedi Doktor Roseberry.

"Brahous brahouna, bouna saki," dedi Şah hafifçe eğilerek.

Halyard sinirli sinirli güldü. "Yarın sabah ufak bir işimiz var galiba, değil mi?"

"Oo," dedi Roseberry, "o sizsiniz demek- beden eğitimi finallerine girecek olan."

"Evet, evet, öyle, iki haftadır sigara içmiyorum. Uzun sü-

—T H "

rer mi?

"Yo, zannetmem. On beş dakikada biter herhalde."

"Ya? O kadarcık mı? Güzel, güzel." O öğleden sonra satın aldığı tenis ayakkabıları ve şort pek aşınmayacak demektir.

"Affedersiniz, beyler," dedi Roseberry. "Bu Buck Young. Şu anda öğrenci."

"Lakki-ti Takaru?' diye sordu Şah, Buck a.

"Burayı seviyor musunuz?" diye tercüme etti Khashdrahr.

"Evet, efendim. Çok seviyorum, efendim, ekselansları."

"Benim zamanımdan epeyce farklı," dedi Halyard. "Allah bilir ya, her sabah erkenden kalkmak, hava nasıl olursa olsun tepeyi tırmanmak, sonra da oturup

dünyanın en sıkıcı derslerini dinlemek zorundaydık biz. Ve tabii, zavallının biri de karşımıza geçip haftanın her günü konuşmak zorundaydı, muhtemelen de iyi bir konuşmacı değildi, şovmen olmaktan ise çok uzaktı."

"Evet, profesyonel aktörler ve televizyon devreleri büyük bir ilerleme, efendim," dedi Buck.

"Ya imtihanlar!" dedi Halyard. "Cevapları tuşlayıp, geçtin mi, çaktın mı hemen öğrenebilmek çok hoş bir şey yani. İnanın, yaza yaza kollarımız kopardı, sonra da hocanın kâğıtları okuyup not vermesi için haftalarca beklerdik. Çoğu zaman da not verirken hata yaparlardı."

"Evet, efendim," dedi Buck kibarca.

"Her neyse, asistanlarınızdan biriyle yarın görüşeceğiz, değil mi?" dedi Halyard, Roseberry'ye.

"Sizi şahsen sınamaya niyetliyim," dedi Roseberry.

"Oo! Bu bir şereftir, hani yakında sezon açılıyor da."

"Ne demek," dedi Roseberry. Göğüs cebine uzandı ve mektup ile notu çıkardı. Mektubu Halyard'a verdi. "Gelmeden önce bunu okumanızda fayda var."

"Tabii, teşekkürler." Halyard yapması gereken şeylerin bir listesi zannederek mektubu aldı. İçtenlikle Roseberry'ye gülümsedi, adam Halyard'ı son derece basit ve kısa bir sınava tabi tutacağını açıkça belirtmiş oluyordu. On beş dakikacık, demişti. Bu kadarı yetecekti.

Halyard mektuba bir göz attı ve önce neden bahsettiğim anlayamadı. Cornell'in başkanı Doktor Albert Herpers'a hitaben yazılmıştı, kendine hitaben değil. Üstelik, üzerindeki tarih mektubun beş senelik olduğunu gösteriyordu.

Sevgili Doktor Herpers, diyordu mektup,

Bu Şükran Günü nde Philadelphia 'daki Penn maçından sonra Kırmızı Beyazlıları görme fırsatına sahip oldum ve belirtmek zorundayım ki, Ithaca'nın otuz kilometre yakınına geldiğimi itiraf etmeye utanıyorum.

Maçtan sonra Sibernetik Kulübü 'nde yemek yiyordum ki bütün takım, başlarında şu yeni adam Doktor Roseberry olmak üzere içeri girdi...

Mektup bunu takip eden içki âlemini tarif ederek özellikle de Roseberry'nin edepsizce davranışlarını vurgulayarak devam ediyordu-

bunlan, hepsi de üzerlerinde benim, belki de eski kafalılıkla, kutsal gözüyle baktığı Koca Kırmızı'nın C'sini taşırlarken yaptıklarına dikkatinizi çekerim...

Bütün bunları göz önüne alırsak, Doktor Herpers, sadık bir mezun olarak belirtmeye mecburum ki, Doktor Roseberry Koca Kırmızı ile daha ilk yılında son derece kötü bir başlangıç yapmıştır. Görev yaptığı kısa zaman zarfında takımın şaşırtıcı derecede aleni ahlaksızlıkları, şüpheyeye mahal bırakmayacak şekilde, bir zamanlar anmaktan gurur duyduğum okulunun adını, futbol sahasında hayat boyu kazanılacak zaferlerin bile affettire-meyeceği kadar kötüye çıkartmıştır...

Hararetle umuyorum ki, Roseberry derhal istifa etmeye zorlanacaktır, veya bu olmazsa, hakarete uğramış mezunlar onu derhal üçüncü stntfbir okula satacaklardır.

Bu maksatla, bu mektubun suretlerini Mezunlar Sekreteri ne, bütün yerel mezunlar demeklerine, Mütevellilere ve Was-hington D. C. 'de Spor Bakanı na yollamaktayım.

Saygılarımla,

Doktor EwingJ. Halyard

"Oo," dedi Halyard, bütün forsu sönmüş, bir dakika önce son moda görünen kıyafetinin içinde aniden gülünçleşmiş halde. "Bunu gördünüz demek?"

"Doktor Herpers ilgileneceğimi düşünmüş."

Halyard'ın beyaz dişleri keyifsiz bir sırıtmayla meydana çıktı. "Uzun zaman önceydi, değil mi Doktor? Aradan yüz yıl geçmiş gibi."

"Daha dün gibi."

"Ha, ha. O günlerden beri setlerin altından çok sular ak-u, değil mi?"

Şah, Halyard'ın birdenbire bembeyaz kesilmesinin sebebini sorar gibi Khashdrahr'a baktı. Khashdrahr onîuz silkti.

"Setlerin üstündenededi Buck Young, konuşmadaki zalim boşluğu doldurarak. "Veya köprülerin altından."

"Evet, haklısınız," dedi Halyard boş boş. "Eh, biz gitsek iyi olur. Sabahleyin görüşürüz."

"Bunu dünyada kaçırmam."

Doktor Roseberry tekrar Buck Young'a döndü, Halyard da, yüzünde ciddi bir ifade, Şah'ı ve Khashdrahr'ı Ithaca gecesine çıkardı. Şah fena halde aksırıyordu.

"Ee, evlat," dedi Roseberry. "Otuz beş bine ne diyorsun? Evet mi, hayır mı?"

"Ben-"

"Otuz altı."

"Evet," diye fısıldadı Buck. "Allah kahretsin, evet."

Anlaşmalarının şerefine The Dutch'a geri döndüklerinde Purdy ve McCloud hâlâ karanlık köşelerinde dertli dertli konuşuyorlardı.

"Tabii," dedi Purdy, "Roseberry için çalışmak zor, ama allahtan Harvard için çalışmıyorsun."

McCloud başını salladı. "Evet, orada çalış da bak, kışın gri yünlü don, yazın da ince pamukludan başka bir şey giydirmezler."

İkisi de titredi ve masanın altına sakladıkları yarım kasadan bardaklarını gizlice tekrar doldurdular.

"Hem de omuzluksuz," dedi Purdy.

1

Batı Pasifik'teki Karolin adalarından biri.

Doktor Paul Proteus, daha doğrusu Bay Paul Proteus hafii uyuşturucunun etkisi altında, sadece hoş rüyalar görüyor, aynı anda, laf hangi konudan açılırsa o konuda, düşünmeden ve gerçeği söyleyerek konuşuyordu. Konuşmaları, soruları cevaplandırması, sanki onu temsil etmek üzere tutulmuş biri tarafından yapılıyor gibiydi; bu arada Paul da şahsi dikkatini kapalı gözlerinin arkasında oynayan eğlenceli fantezilere vermişti.

"Gerçekten mi kovuldun, yoksa bir numara mı?" dedi bir ses.

"Numara. Sözde, Hayalet Gömlek Derneği'ne girmem ve neler çevirdiklerini öğrenmem gerekiyor. Ama bir şey var ki işimden ayrıldım, ama onlar bunu daha bilmiyorlar." Paul kıkırdadı.

Rüyasında Paul Bina 58 Süitinin hummalı ritimlerine ayak uydurarak enerjiyle, zarafetle dans ediyordu.

Üçüncü torna grubu " Vzzz-ov-ov-ov tak, tingf diye çalarken Paul da makinelerin arasında sığıyor, dönüyordu, bu arada Anita, binanın merkezindeki gri makinelerin içinde pespembe bir halde, gökkuşağı renkli kumanda kablolarından oluşan bir yuvada davetkârca uzanmıştı. Danstaki rolü, orada öylece, kıpırdamadan yatmasını gerektiriyor, Paul ise çılgınca, gelişigüzel hareketlerle ona doğru yaklaşıyor kaçıyor, yaklaşıyor kaçıyor.

"İşinden niye ayrılıyorsun?"

"Gına geldi."

"Yaptıkların ahlaki açıdan kötü olduğu için mi?" diye önerdi ses.

"Hiç kimsenin hiçbir yere vardığı yoktu, onun için. Çünkü herkesi hiçbir yere götürüyordu."

"Günahkârca olduğu için mi?" diye ısrar etti ses.

"Manasız olduğu için," dedi Paul'un temsilcisi, bu arada baleye Kroner de katıldı, ağır ağır, ayakları yere basarak, bodrumdaki baskı makinelerinin sesine metodik bir şekilde ayak uydurarak:"Avv-girr! tonk-tonk. Avv-girr!tonk tonk..."

Kroner sevecenlikle Paul'a baktı, Paul yanından sekerken vakaladı ve ayı gibi kavrayarak Anita'ya doğru taşıdı. Paul tam zamanında elinden kurtuldu, gözü yaşlı Kroner'i bırakarak tekrar dans etmeye ve kendisiyle beraber dışarı çıkması için Anita'yı kandırmaya koyuldu.

"Öyleyse artık örgüte karşısın?"

"Artık onlarla beraber değilim."

Bu büyüyen tabloya bodrumdan Shepherd da katıldı, hantal ama enerjikti, tema olarak kaynak makinelerinin boğuk seslerini seçmişti: " Vaaa-zuzip! Vaaa-zuzip!" Shepherd bir ayağıyla tempo tutuyor, bir taraftan da Paul'un fırl fırl dönüşünü, Kroner'i tekrar reddedişini ve boş boş bakan Anita'yı makinelerin arasındaki yuvasından çıkması için tekrar kandırmaya çalışmasını seyrediyordu. Shepherd şaşkınlık ve küçümseme ile seyretti, omuz silkti ve doğruca Kroner ve Anita'mn yanına gitti. Üçü beraber kablo yuvasına yerleştiler ve şaşkın, tenkitçi gözlerle Paul'un hareketlerini izlemeye koyuldular.

Aniden, Paul'un yanından sektiği bir pencere sonuna kadar açıldı ve Finnerty yüzünü içeri uzattı.

"Paul!"

"Evet, Ed?"

"Sen artık bizdensin!"

Bina 58 Süiti aniden kesildi ve Paul ile diğer oyuncuların arasına kara bir perde indi; bir tek Finnerty kaldı.

"Hımm?" dedi Paul.

"Bizdensin," dedi Finnerty. "Onlarla değilsen, bizimle- I ı

sın!

Paul'un başı ağrımaya başlamıştı, dudakları kupkuruydu. Gözlerini açtı ve Finnerty'nin çirkin, yakınlığından dolayı karikatür gibi görünen yüzünü gördü.

"Kiminle? Kim?"

"Hayalet Gömlek Derneği, Paul."

"Ha, onlar mı! Ne düşünüyorlar, Ed?" diye sordu uykulu uykulu. Bir şiltenin üstünde olduğunu fark etti, havası basık ve rutubetli, yukarıdan bastıran ölü küdeyle yoğun bir odadaydı. "Ne düşünüyorlar, Ed?"

"Dünyanın insanlara geri verilmesi gerektiğini."

"Çok doğru," dedi Paul başını sallamaya çalışarak. Kasları iradesine çok zayıf

bir şekilde bağılıydı, iradesi de bulanık, etkisiz bir yığındı. "İnsanların onu geri alması lazım."

"Sen de yardım edeceksin."

"Yaa," diye mırıldandı Paul. Gayet hoşgörölü bir ruh hali içinde ve inançları olan herkese karşı iyi niyetledoluydu uyuşturuu onu tamamen etkisiz hale getirmişti ama neşes> yerindeydi. Hiçbir şey yapması beklenemezdi tabii. Finnerty tekrar sormaya başladı ve Paul yine-Bina 58'de dans etmeye koyuldu, bir yerlerde gayrederini takdir edecek seyirciler olduğundan emin olmayarak, sebepsizce dans ediyordu.

Finnerty'nin "Ne diyorsun?" dediğini duydu.

Başka bir sesin, "İşimize yarar," diye cevap verdiğini duydu ve bunun Lasher'ın sesi olduğunu anladı.

"Hayalet Gömlek nedir?" diye mırıldandı Paul iğne iğne batan dudaklarının arasından.

"On dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru," dedi Lasher, bu ülkedeki Kızılderililer arasında yeni bir dini hareket yayıldı, Doktor."

"Hayalet Dansı, Paul," dedi Finnerty.

"Beyaz adam Kızılderililere verdiği vaatleri hiç tutmamıştı, av hayvanlarının çoğunu öldürmüş, Kızılderililerin topraklarının çoğunu almış ve ne zaman direnmeye kalksalar Kızılderilileri bir güzel bastırmıştı," dedi Lasher.

"Zavallı Kızılderililer," diye mırıldandı Paul.

"Bu ciddi bir iş," dedi Finnerty. "Sana anlatılanları dinle."

"Av hayvanları, topraklar ve kendilerini savunma yetileri ellerinden gidince," dedi Lasher. "Kızılderililer yapmaktan gurur duydukları her şeyin, kendilerini önemli hissetmelerini sağlayan her şeyin, onlara prestij kazandıran her şeyin, varlıklarını geçerli kılan her sebebin - bütün bunların da kaybolmakta olduğunu ve kaybolduğunu gördüler. Büyük avcıların avlayacağı bir şey kalmamıştı. Büyük savaşçılar üzerlerine tekrar tekrar ateş açıldığı için savaştan geri dönmüyorlardı. Büyük liderler insanları umutsuz hücumlarla ölümden veya çorak arazilerden başka bir yere götüremiyorlardı. Büyük dini liderler, eski dini inançların zafere ve bolluğa giden yollar olduğunu artık gösteremiyorlardı."

Paul, uyuşturuunun etkisiyle, Kızılderililerin acınacak durumlarından fena

halde rahatsız olmuştu. "Aman allahım!"

"Dünya Kızılderililer için tamamen değişmişti," dedi Lasher. "Beyaz adamın dünyası haline gelmişti ve Kızılderililerin usulleri bu beyaz adamlar dünyasında iyice alakasız kalmıştı. Değişen tu dünyada eski Kızılderili değerlerini korumak imkansızlaşmıştı. Değişen dünyada yapabifecckleri tek şey ikinci sınıf Beyaz Adamlar haline gelmek veya beyaz adamların vesayeti altına girmekti."

"Veya eski değerler uğruna son bir kavga verebilirlerdi," dedi Finnerty keyifle.

"Hayalet Dansı dini," dedi Lasher, "eski değerleri savunmak için gösterilen bu son, umutsuz çabaydı işte. Av hayvanlarını, eski değerleri var olmanın eski sebeplerini yeniden canlandıracak büyüler öğretmek üzere Mesihler ortaya çıktı, her an ortaya çıkmaya hazırdırlar zaten. Büyü yoluyla beyaz adamları sözde def edecek yeni ayinler, yeni ilahiler çıktı, içlerinde, az da olsa hâlâ savaşacak güç kalan daha savaşçı baz kabileler ise kendilerine has bir katkıda bulundular - Hayalci Gömlek."

"A-ha," dedi Paul.

"Son bir kez savaşa gideceklerdi," dedi Lasher, "bey a? adamların kurşunlarının işlemeyeceği büyülü gömleklerle."

"Luke! Hey, Luke!" diye seslendi Finnerty. "Teksir makinesini bir dakika kapat da buraya gel."

Paul rutubetli zeminde ayak sürüme sesleri duydu. Gözlerini açınca Luke Lubbock'ı gördü, yüzünde, her şeyi elin den alman bir Kızılderilinin trajik kayıtsızlığını yansıtan aa bir ifade ile yatağının yanında duruyordu, üzerinde, güden bir gömlek gibi saçaklı, parlak izole tel parçalarıyla kumaşa lenmiş fırtına kuşları ve stilize bizonlarla süslü beyaz bir göm lek vardı.

"Ugh," dedi Paul.

"Ugh," dedi Luke, tereddüt etmeden, kendini rolüne iyice kaptırmış halde.

"Bu bir şaka değil Paul," dedi Finnerty.

"Uyuşturucunun etkisi geçene kadar her şey ona şaka gelir," dedi Lasher.

"Luke kurşun geçirmez olduğunu mu sanıyor?" dedi Paul.

"Bu sadece sembolik!" dedi Finnerty. "Daha anlamadın mı?"

"Galiba," dedi Paul sevimli sevimli, rüyada gibi. "Tabi. Ne demek."

"Peki sembolizm neymiş?" diye sordu Finnerty.

"Luke Lubbock bizonlarını geri istiyor."

"Hadi Paul. Kes artık!"

"Tamam be canım."

"Anlamıyor musun Doktor?" dedi Lasher. "Beyaz adamlar Kızılderililer için neyse, makineler de hemen herkes için o. Makineler dünyayı değiştirdiği için, insanlar eski değerlerinin gittikçe geçerliliğini kaybettiğini görüyorlar, insanların da ikinci sınıf makineler haline gelmekten veya makinelerin vesayeti altına girmekten başka seçenekleri kalmıyor."

"Tanrı yardımcımız olsun," dedi Paul. "Ama, bilmem ki, şu Hayalet Gömlek meselesi- biraz çocuksu değil mi? Böyle giyinmek filan-"

"Çocuksu- Hitler'in Kahverengi Gömlekleri gibi, Mus-solini'nin Kara Gömlekleri gibi. Her üniforma gibi çocuksu," dedi Lasher. "Çocuksu olduğunu inkâr etmiyoruz. Aynı zamanda, ihtiyacımız olan büyük çoğunluğu peşimize takabilmek için biraz çocuksu olmak zorunda olduğumuzu da kabul ediyoruz."

"Toplantılara katılana kadar bekle," dedi Finnerty. 'Bunlar Alis Harikalar Diyarında'dan çıkma gibiler, Paul."

"Bütün toplantılar öyledir," dedi Lasher. "Ama benim anlama gücümü aşan bir büyü ile, toplantılar sayesinde işler halloluyor. Operasyonlarımız biraz daha itibarlı ve olgun olabilirdi, çünkü uğruna savaştığımız şeyler bunlar. Ama her şeyden önce savaşmak zorundayız ve savaşmanın kendisi itibarsız ve olgun olmayan bir şey zaten."

"Savaşmak mı?"

"Savaşmak," dedi Lasher. "Ve iyi bir savaş verme umudumuz yüksek. Bu, bir grup değer başka bir grup değer tarafından zorla saf dışı edilmesi konusu tarihte sık sık olagelmıştır-"

"Kızılderililer, Yahudiler ve dış güçler tarafından zulüm görmüş diğer pek çok halk arasında," dedi Finnerty.

"Evet, öyle sık olagelmıştır ki bu kez ne olacağını tahmin etmek zor değil," dedi Lasher. Durdu. "Olmasını sağlayabileceklerimizi tahmin etmek."

"Kaybol, Luke," dedi Finnerty.

"Başüstüne."

"Paul, dinliyor musun?" dedi Finnerty.

"Evet. İlginç."

"Pekâlâ," dedi Lasher, sesini alçaltarak. "Geçmişte, bunun gibi bir durumda, inanılır, dramatik umut mesajları yayan Mesihler ortaya çıksalar, ihtimaller ne kadar zayıf olursa olsun, güçlü fiziki ve ruhsal devrimler başlatırlardı. Şimdi de, iyi, sağlam, şaşırtıcı bir mesajla ortaya bir Mesih çıksa ve polisten uzak durabilse, bir devrim başlatabilir - dünyayı makinelerin elinden alıp insanlara geri vermeye yetecek kadar büyük bir devrim, Doktor."

"Sen de tam bunu yapacak adamsın, Ed," dedi Paul.

"önce ben de öyle düşünmüştüm," dedi Lasher. "Sonra, herkesçe bilinen bir isimle işe başlarsak çok daha başarılı olabileceğimizi anladım."

"Oturan Boğa mı?" dedi Paul.

"Proteus," dedi Lasher.

"Gözden uzak durmaktan başka bir şey yapman gerekmiyor," dedi Finnerty. "Her şey senin yerine yapılacak."

" Yapılmakta.dedi Lasher.

"Onun için şimdi dinlen," dedi Finnerty. "Gücünü topla."

"Ben-"

"Senin artık önemin yok," dedi Finnerty. "Sen artık Tarihe mal oldun."

Ağır bir kapı güm diye kapandı ve Paul yine yalnız olduğunu ve kapının öbür tarafında bir yerlerdeki Tarih'in, ancak zamanı gelince ve hazır olunca onu azat edeceğini anladı.

Doktor Paul Proteus'un hayatının şu döneminde Ed Finnerty ve Muhterem Peder James J. Lasher tarafından canlandırılan Tarih, Paul'u eski bir Ilium sığınağındaki hücrelerinden, sadece, bir canlı olarak devam eden varoluşu süresince biriken atıkları çıkarması için azat ediyordu. Tarih, hayatta olduğuna dair diğer belirtileri -çığlıkları, protestoları, soruları, küfürleri- zamanı

gelineye kadar gözardı ediyordu. Bu zaman gelince kapılar açıldı ve Ed Finnerty, Paul'u Hayalet Gömlek Derneği ile yapacağı ilk toplantıya götürdü.

Paul sığınak sisteminin başka bir kısmında bulunan toplantı odasına getirildiğinde herkes ayağa kalktı: masanın başında, Lasher vardı, Bud Calhoun, Katherine Finch, Luke Lubbock, Paul'un kiracısı çiftçi Bay Haycox ve Paul'un isimlerini bilmediği başka pek çok kişi.

Bir bütün olarak bakıldığında parlak bir suikastçı topluluğu değildi bu, ama erdemli ve kararlı bir topluluktu. Paul, Finnerty ve Lasher'ın bu grubu yetenekten çok güvenilirlik temelinde toplamış olduklarını ve görünüşe bakılırsa, bu işe köprünün ayağındaki barın daha zeki müdavimlerinden başladıklarını düşündü. Grup esas olarak Ilium'lulardan oluşmakla beraber, Paul'un sonradan öğrendiğine göre, ülkenin her bölgesi temsil edilmekteydi.

Vasat kişilerin arasında, üstlerinden hem işbilirlik hem de zenginlik akan bir grup adam göze çarpıyordu, bunlar da Paul gibi, kendilerine gerçekten çok iyi davranmış olan sistemi terk etme aşamasında gibiydiler.

Paul bu ilginç istisnaları incelerken yakınındaki kılıksız üyelerden birine baktı ve adamın yüzünü tanıyınca çok şaşırdı: bu, Schenectady'deki Union Üniversitesi'nde, Sosyal Bi-imler Binası, Yeni Isı ve Enerji Laboratuvarı'na yer açmak için yıkılıncaya kadar siyasi bilimler hocalığı yapmış olan ufak tefek, dağınık, yaşlı bir adam olan Profesör Ludwig von Neumann'dı. Paul ve von Neumann birbirlerini Ilium Tarih Kurumu'nun üyeleri olarak az çok tanırlardı; Tarih Kurumu Binası yeni Ilium Atom Reaktörü'ne yer açmak için yıkılmadan önceydi bu.

"işte burada," dedi Finnerty gururla.

Paul kibarca alkışlandı. Alkışlayanların yüz ifadeleri so-gukçaydı, başından beri onlarla beraber olmadığı için, asla girişimlerinin tam bir üyesi olamayacağını Paul'a belirtmek ister gibiydiler.

Bu kibirliliğin tek istisnaları Paul'un eski sekreteri Katharine Finch ve Bud Calhoun'dı, ikisi de, eski günlerde olduğu gibi, Paul'un Fabrikadaki dış ofisinde oturuyorcasına canaya-kın ve değişmemiş görünüyorlardı. Bud, diye düşündü Paul, hayal gücünün koruyucu atmosferi içinde durumdan duruma ilerlerdi, Katharine ise Bud'a olan hayranlığı yüzünden aynı şekilde tecrit olmuştu.

Toplantının resmiyeti ve bir gaye için çalışanlara has yüz ifadeleri, Paul'u o an için sesini çıkarmamaya sevk etti. Ona Lasher'ın solundaki sandalyeyi çektiler, Finnerty de Lasher'ın sağındaki sandalyeye oturdu.

Paul otururken sadece Luke Lubbock'ın bir hayalet gömleği giymiş olduğunu

fark etti ve Luke'un bu tür üniforma giymeden hiçbir şey başaramayacağını düşündü.

"Hayalet Gömlek Derneği'nin toplantısını açıyorum," dedi Lasher.

Paul, az da olsa hâlâ kanında dolaşan uyuşturucunun yarattığı kaprisle, Kızılderili taklidi konuşmalarla dolu bir dernek saçmalığıyla karşılaşacağını sanmıştı. Oysa, Luke Lub-bock'ın gömleği hariç, toplantı tamamen şimdiki zamana aitti; karanlık, gerçekçi, öfke dolu bir şimdiki zamana.

Demek ki Hayalet Gömlek Derneği, ciddi bir gruba takılmış uygun ve dramatik bir isimdi sadece; tarihi kökeni daha ziyade, dayanılmaz statükonun ayrıntılı yorumlarıyla birbirlerini eğlendiren Lasher ve çömezi Finnerty'yi ilgilendiren bir isim. Diğerleri için, basit yorumlar ve bazı şahsi kızgınlıklar, daha iyiye doğru bir değişim vaat eden herhangi bir şeye katılmak için yeterli sebeplerdi. Daha iyiye doğru bir değişim vaat eden veya (bazı gözlere baktıktan sonra Paul düşüncelerini biraz değiştirdi), veya değişiklik olsun diye biraz heyecan vaat eden.

Bud Calhoun'ın burada ne aradığına Paul akıl erdiremi-yordu, çünkü Bud siyasi hareketlerle hiç ilgilenmezdi ve öfkelenme kapasitesinden yoksundu. Bud'ın kendi hakkında söylediği gibi, "Bütün istediğim, oyalanmak için vakit ve alet, işte o zaman çamurda debelenen bir domuz kadar mutlu olurum. "

"Seninle başlayalım, Z-II," dedi Lasher, Katharine'e bakarak.

Katharine'in yumuşak, meraklı gözlerinin altında halkalar vardı ve Lasher adını söyleyince irkildi, sanki Lasher, toplantı, yeraltı odası, hepsi, temiz genç kız dünyasında birdenbire karşısına dikilmiş gibi. "Oh," dedi ve masanın üstünde önünde duran kâğıtları karıştırdı. "Şu anda elimizde yedi yüz elli sekiz tane hayalet gömleği var. Kotamızın şu anda bin olması gerekiyordu," dedi bitkin bitkin "ama Bayan Fishbein-" "İsim vermek yok!" diye bağırды birkaç üye.

"Pardon." Kızardı ve kâğıtlarına göz attı. "Yani X-229'un gözünde katarakt çıktı, bu yüzden dizayn işine ara vermek zorunda kaldı. Aynı zamanda kırmızı kablo sıkıntısı var." "A-12!" dedi Lasher.

"Evet, efendim," dedi esmer bir adam, Paul adamı tanıdı, Fabrika güvenlik muhafızlarından biriydi bu, üniforması yoktu tabii. A-12 kırmızı kablo talebini not aldı ve utangaç utangaç Paul'a sırtıttı.

"Dikilmiş olan gömlekler paket edildi. Sevk edilmeye ha-ır," dedi Katharine.

"Çok güzel," dedi Lasher. "G-17, rapor edecek bir şeyin

var mu

"Bud Calhoun gülümsedi, geriye yaslandı ve ellerini ovuş-jrdu. "Her şey yolunda. L-56'nın yerinde karanlık bir gecede denemek üzere iki m odel hazırladım."

"Bir fabrika çitinden geçebilecekler mi?" diye sordu Lasher.

"Tereyağından kıl çeker gibi," dedi Bud, "hem de alarmı f narekete geçirmeden."

"Alarm harekete geçmiş geçmemiş kimin umurunda?" dedi Finnerty. "Bütün memleket zaten ayağa kalkmış olacak."

"Öylesine söyledim işte," dedi Bud. "Bir fikrim daha var; ilet telefon sistemine elektrik verecek, böylece yardım iste-I mek için telefon etmeye çalışan muhafızlar dümdüz yere ya-Dışacaklar." Neşeyle kıkırdadı.

"Telefon tellerini keseceğiz sanıyordum."

"Onu da yapabiliriz herhalde," dedi Bud.

"Senden istediğimiz," dedi Lasher, "fabrika çitlerini ezip I geçebilecek iyi, pratik, ucuz bir zırhlı araba dizaynı, bütün memleketteki insanlarımızın külüstür otolar ve maden levhalar kullanarak şipşak yapabilecekleri bir şey."

"Onu zaten yaptık ya," dedi Bud, "şimdi düşündüğüm şey, onları gerçekten aldatmanın bir yolunu bulmak. Bak, istersek, şöyle bir şey yapabiliriz diye düşündüm..."

"Bunu toplantıdan sonra anlat," dedi Lasher.

Bud'ın bir an neşesi kaçtı, sonra önündeki bir bloknota çiziktirmeye başladı. Paul zırhlı bir araba çizmiş olduğunu gördü, buna antenler, radarlı bir kubbe, sivri çubuklar, sopalar ve başka katliam aletleri eklemekteydi. Gözleri Paul'unk¹ lerle karşılaştı ve başını salladı. "Çok ilginç bir problem," divc fısıldadı.

"Pekâlâ," dedi Lasher. "Üye toplama. D-71- bize söyleyecek bir şeyin var mı?"

"O Pittsburgh'da," dedi Finnerty.

"Doğru," dedi Lasher. "Unuttum. Oradaki Moose'larla¹ \ ne yapabileceğine bakacaktı."

Luke Lubbock birkaç kere boğazını temizledi ve kâğıtlan hışırdattı. "Benden raporunu vermemi rica etti, efendim."

"Ver bakalım."

"Asil Parmalıların her kolunda bir adamımız var. Yani elli yedi dernek kolunda."

"iyi adamlar mı?" dedi biri.

"D-71'e güvenebilirsin," dedi Lasher. "Onun veya adamlarının işe aldığı herkes aynen senin gördüğün muameleyi görür - önce uyuşturucu katılmış içki, sonra sodyum pentatol altında sorgu."

"Oldu," dedi soruyu soran adam. "Oyunun bu aşamasında kimsenin su koyvermesini istemiyorum, o kadar."

"Sakin ol," dedi Finnerty sertçe, ağzının kenarından.

"O da mı?" dedi soruyu soran, Paul'u göstererek.

"özellikle o," dedi Lasher. "Proteus hakkında kendisi bilse şaşacağı şeyler biliyoruz."

"isim vermek yok," dedi Paul.

Herkes güldü. Toplantının gerginliğini gideren bir şaka

»ibi herkesçe hoş karşılanmışa benziyordu.

"Komik olan ne?" dedi Paul.

"Asıl isim sensin," dedi Lasher.

"Dur bir dakika-"

"Derdin ne ki? Hiçbir şey yapman gerekmiyor," dedi Finnerty. "Ne şans ama, Paul. Sırf orada oturup polislerden ızak durarak davaya hizmet edebilmeyi biz istemez miydik -»rumluluk yok, göze alınacak risk yok."

"Kolaya benziyor," dedi Paul, "ama yeterince kolay değil. Ben bu işte yokum. Kusura bakmayın."

"Seni öldürürler," dedi Finnerty.

"Onu sen de öldürürdün, öldürmen istense," dedi Lasher.

Finnerty başını salladı. "Doğru, Paul, öldürürdüm. Buna mecbur olurdum."

Paul sandalyesine geri çöktü. Kendisine sunulmuş olan ıayat veya ölüm seçeneklerinin onu pek şaşırtmadığını fark mi. öylesine kesin bir durumdu ki, daha önce böylesiyle hiç karşılaşmamıştı. Burada doğru dürüst siyah beyazlar vardı, sabide çalışırken aralarından seçmek zorunda olduğu bulanık pastel renkler değil. Bunun böyle söylendiğini duymak, Dediğimizi yap veya öl, denmesi, birkaç saat önce verilen uyuştur-u-ayla aynı azat edici etkiye sahipti. Herkesçe aşikâr olan se-seplerden dolayı kendi kararlarını kendi veremiyordu.

Böylece Paul sandalyesine yaslandı ve olan bitenleri ger—k bir ilgiyle seyretmeye başladı.

Luke Lubbock D-7I'in ülke sathındaki derneklerden üye plama konusundaki raporunu okumayı bitirdi. Bütün ıemli sanayi şehirlerindeki bütün önemli sosyal örgütlerin c nde en az iki tane etkin Hayalet Gömlek Derneği üyesine sa-ııp olmak olan hedef yüzde altmış gerçekleşmiş bulunuyordu. "S-I - kendi namına söyleyecek neyin var?" dedi Lasher. "Lider in kim olduğuna dair söylentiler yayıyoruz," dedi rınnerty. "Birkaç gün sonra yapacağı etki meydana çıkar."

"Bu etkinin iyi olmaması için hiçbir sebep göremiyo-dedi Lasher.

"Üye toplama artık şehre yayılmalı," dedi Finnerty. "Televizyon kumarbazından ne sonuç alındı?" diye sor-

du Fabrika güvenlik muhafızı.

"Alfy Tucci mi?" dedi Finnerty.

"İsim vermek yok!"

"O ismi istediğiniz kadar söyleyin," dedi Lasher asık bir suratla. "O bizden değil."

"Doğru," dedi Finnerty. "O hiç kimseden yana değil, asla da olmayacak. Hiçbir -şeye katılmadı, babası da hiçbir şeye katılmamıştı, büyükbabası da öyle, bir oğlu olsa, o da hiçbir şeye katılmaz."

"Sebebi ne?" diye sordu Paul.

"Yapabileceği tek şeyin, binlerce insanı temsil etmeye çalışmadan önce kendinin neyi temsil ettiğini öğrenmek olduğunu söylüyor," dedi Finnerty.

"Bazı koşullar sağlanırsa katılma olasılığı var mı?" diye sordu gevşek üye

toplama yöntemleri konusunda kaygılanan adam.

"Var," dedi Finnerty. "Herkesin tıpkı Alfy Tucci'ye benzeyip onun gibi düşünmesi."

Lasher kederle gülümsedi. "Büyük Amerikan bireyi," dedi. "Çağlar boyunca özgür düşüncenin sembolü olduğunu düşünüyor. Kendi ayakları üzerinde duruyor, yalnız ve hareketsiz. Havaya dayanabilse ve yemek yemek zorunda olma; iyi bir elektrik direği olurdu. Pekâlâ, neredeydik?"

"Gün kararlaştırıldı mı?" diye sordu Bay Haycox kibarca

"Olmasından iki gün önce bir tarih kararlaştıracamız, on dan önce değil!" dedi Lasher.

"Bir soru da ben sorabilir miyim?" dedi Paul.

"Neden olmasın. Kimsenin hakkını yemedim şimdiye kadar."

"Bu tarihte, genel olarak, ne olacak?"

"Mühendis ve müdürlerinkiler hariç ülkedeki bütün sos yal örgütlerin her dernek kolunda özel bir toplantı yapılacal Bu örgütlerde söz hakkına sahip büyük şahıslar olan adamh rımız bu toplantılarda üyelere, bütün ülkede insanların önlerine gelen otomatik fabrikayı yıkmak ve Amerika'yı insanla geri vermek üzere sokaklara dökülmüş olduklarını söyleye çekler. Sonra hayalet gömleklerini giyecek ve aralarına yerleşmiş birkaç adamımızla başlayarak, kim takip ederse onlara önderlik edecekler.

"Buradaki grup ana karargâh grubu, ama bölgesel ve yerel insanlar kendi alanlarından sorumlu olmak üzere, hareketimiz büyük ölçüde dağılmış durumda. Onlara örgütlenme, iye toplama, hedefler ve taktikler konusunda yardımcı oluyoruz ama büyüjik gün gelince, yerel insanlar kendi başlarına kalacaklar. Daha büyük, daha merkezi bir örgütümüz olmasını isterdik. Ama bu şekilde polisin bizi bulma ihtimali de kat kat artardı. Halihazırda, polis kim olduğumuzu ve elimizde ne olduğunu bilmiyor. Kâğıt üzerinde pek önemli görünmüyoruz. Fakat aslında, insanlarımızı doğru yerlere koyarsak, müthiş bir katılım potansiyelimiz var."

"Kaç kişinin sizi takip edeceğini sanıyorsunuz?" dedi Paul.

"Sıkıntıdan patlayan veya işlerin gidişatından bıkmış olan bütün insanların," dedi Lasher.

"Hepsinin," dedi Finnerty.

"Ya sonra?" dedi Paul.

"Sonra temel değerlere, temel erdemlere kavuşacağız!" dedi Finnerty. "Erkek erkek işini yapacak, kadın kadın işini vapacak. İnsanlar fikirlerini kendileri üretecekler."

"Üretecekler dedin de aklıma geldi," dedi Lasher. "EPI-CAC'i kim halledecek?"

"D-71'den son duyduğuma göre, bu Rosvell'deki Moo-se'lar ile Elk'ler² arasında kararlaştırılacak," dedi Luke Lub-bock.

"İkisi de yapsın," dedi Lasher. "G-17, EPICAC'i safdışı bırakma konusunda parlak bir fikrin var mı?"

"En iyisi," dedi Bud, "kola makinelerine bir çeşit bomba koymak bence. Her odada bir tane var. Böylece, topunu havaya uçurmuş oluruz, bir kısmını değil." Elleri havada dolaşı-ror, kola makinelerine konacak bir bubi tuzağı şekillen diriyordu. "Anladın mı? Bir kola şişesi al, ama içine nitro doldur. Sonra da-"

"Pekâlâ. Bir taslak çiz ve D-17'ye ver, o da gerekli insanlara verir."

"Ve buum!" dedi Bud, yumruğunu masaya vurarak.

"Harika," dedi Lasher. "Aklında başka bir şey olan?"

"Ya Ordu?" dedi Paul. "Ya onlar harekete geçirilirse ne olacak?"

"Biri onlara gerçek silah ve mühimmat verecek kadar çılgınsa, iki taraf da havlu atsa iyi eder," dedi Lasher. "Allahtan, bunu iki taraf da biliyor."

"Peki şu anki konumumuz nedir?" diye sordu sinirli adam.

"Ne kötü, ne iyi," dedi Lasher. "Bizi zorda bırakırlarsa, şu anda oldukça iyi bir gösteri sergileyebiliriz. Ama iki ay daha beklersek, işte o zaman onları gerçekten şaşkına çevirebiliriz. Pekâlâ, bu toplantıya son verelim ki hepimiz işimizin başına dönebilelim. Nakliye?"

Raporlar böylece devam etti: nakliye, iletişim, güvenlik, maliye, tedarik, taktik...

Paul sanki temiz, düz bir çatı kirişinin kabuğu soyulmuş da içindeki, tüneller ve ince zarlardan oluşan beyaz karınca kolonisini görmüş gibi hissediyordu kendini.

"Umumi haberleşme?" dedi Lasher.

"Sınıflandırma numaraları yüzün altında olan bütün bürokratlara, mühendislere ve müdürlere uyarı mektupları yolladık," dedi Profesör von Neumann. "Birer nüshası da haber servisine, radyo istasyonlarına ve televizyona gitti."

"Çok iyi bir mektup," dedi Finnerty.

"Siz de duymak ister misiniz?" dedi von Neumann.

Masanın etrafındakiler baş salladılar.

"Hemşehriler," diye okudu Profesör—

"İtiraf etmeliyiz ki, hepimiz bu işin içindeyiz. "Ama—

"Son zamanlarda gelişmeyi övmekte hepimizden öndeydiniz büyük ve sürekli maddi değişikliklerin yarattığı iyilikleri övdünüz.

"Siz, mühendisler, müdürler ve bürokratlar, yüksek zekâlı, insanlar arasında hemen hemen bir tek siz, insanlık durumunun elindeki enerjiyi kullanma gücü ve araçlarıyla doğrudan orantılı olarak geliştiğine inanmaya devam ettiniz. Buna, tarihteki en korkunç üç savaş boyunca inandınız; bu anıtsal bir inanç gösterisidir.

"Tarihteki en küçültücü barış zamanında buna inanmaya hâlâ devam ediyor olmanız ise, düşük zekâlılar için bile en azından rahatsız edici, düşünceli insanlar içinse düpedüz dehşet vericidir.

"İnsan sonsuz barış Cenneti ne girebilmek için Kıyamet Günü nden sağ çıkmıştır, ama gel gelelim, orada tadını çıkarmayı umduğu her şeyin, gururun, itibarın, öz-saygının, yapmaya değer işlerin insan tüketimine uygun olmadığı hükmüyle karşılaşmıştır.

"Tekrar ediyorum, hepimiz bu işin içindeyiz, ama geri kalanlarımız, geçerli ve basit gördüğümüz sebeplerden dolayı, makinelerin kutsal hakları, randıman ve örgütlenme hakkındaki fikrimizi değiştirmiş bulunmaktayız; tıpkı başka çağlardaki insanların kralların kutsal hakları, pek çok şeyin kutsal hakları hakkında fikir değiştirdiği gibi.

"Son üç savaş boyunca, teknolojinin güç ve kapsamının artması hakkı, ulusça hayatta kalabilmemiz açısından hiç şüphesiz hemen hemen kutsal bir hakti. Amerikalılar hayatlarını üstün makinelere, tekniklere, örgütlemeye, müdür ve mühendisler borçludur, lavaştan sağ çıkabilmemizi sağlayan bu vasıtalar için Hayalet Gömlek Demeği ve ben Tanrıya şükrediyoruz. Fakat savaş zamanında savaşı kazanmak için kullandığımız yöntemlerle banş zamanında kendimize iyi

hayatlar temin edemeyiz. Barışın sorunları her bakımdan çok daha ayrıntılıdır.

"Makinelerin, randımanın ve örgütleşmenin kapsam, güç ve karmaşıklık açısından sürekli olarak, savaşta olduğu gibi barışta da artmasını gerektiren tabii veya kutsal bir kanun olduğunu kabul etmiyorum. Ve bunların, tehlikeli bir kanun yokluğu sonucunda şu anda büyümekte olduğunu görüyorum.

"Kültürümüzün sizin özel sorumluluğunuz altında olan kısmındaki bu kanunsuzluğa dur deme zamanı gelmiştir.

"Ekonomik açıdan insanların yerini alabilecek makine, teknik veya örgüt şekilleri, insanların isteklerini kaale almadan, insanların yerini almaktadır. Bu ille de kötü bir şey demek değildir, ima insanların isteklerini kaale almadan bunu yapmak kanunsuzluktur.

"İnsan hayatında bunun sonucunda doğabilecek değişiklikler kaale alınmadan hiç durmadan yeni makineler, yeni örgüt şekilleri ve randımanı artırmak için yeni yollar üretilmektedir. Bunu, hayat tarzları üzerindeki etkilerini kaale almadan yapmak kanunsuzluktur.

"Gerek ben, gerekse Hayalet Gömlek Demeği üyeleri, kendimizi bu kanunsuzluğu sona erdirmeye, dünyayı insanlara geri vermeye adanmış bulunmaktayız. Kanunsuzluğu sona erdirmek içi-diğer çareler tükenirse, zor kullanmaya da hazırız.

"Erkek ve kadınların makinelerin yöneticileri olarak işleri geri döndürülmelerini ve makinelerin insanlar üzerindeki egemenliğinin azaltılmasını teklif ediyorum. Ayrıca, teknoloji ve örgütle»-medeki değişimlerin hayat tarzları üzerindeki etkilerinin dikkat göz önüne alınmasını ve değişimlerin bu doğrultuda yapılmasını:, veya kısıtlanmasını teklif ediyorum.**

"Bunlar radikal, yürürlüğe koyması son derece güç tekliflerdir Fakat yürürlüğe konma gereklilikleri bütün bu güçlüklerden ço» daha büyüktür; ulusal kutsal üçlümüz olan Randıman, Ekonomt ve Kaliteye duyulan ihtiyaçtan ise kat be kat büyüktür.

"İnsanlar, doğaları gereği, kendilerini faydalı hissetmelerini sağlayacak işlerle uğraşmadıkça mutlu olamazlar. Dolayısıyla, bu işlere tekrar katılmaları sağlanmak zorundadır.

Ben ve Hayalet Gömlek Demeği 'nin üyeleri inanıyoruz ki:

"Kusurlulukta erdem olması gerekir, çünkü insan kusurludtm ve İnsanı Tann yaratmıştır. '

"Zayıflıkta erdem olması gerekir, çünkü İnsan zayıftır ve İnsan Tanrı yaratmıştır.

"Randımansızlıkta erdem olması gerekir, çünkü İnsan randımansızdır ve İnsanı Tanrı yaratmıştır.

"Hem zeki hem aptal olmakta bir erdem olması gerekir, çünkü insan bir zekidir, bir aptal ve İnsanı Tanrı yaratmıştır.

"Belki İnsanı Tanrı 'nın yarattığını antika ve boş bir kavram olarak görüyorsunuz.

"Fakat ben bunu, kanunsuz teknolojik gelişmeye duyulan aşırı güvenin ima ettiği inançtan, yani insanın, kendinin daha dayanıklı ve daha randımanlı suretlerini yaratmak, dolayısıyla kem süregelen varlığını haklı çıkaracak her şeyi yok etmek için yeryüzünde olduğu inancından çok daha savunulmaya layık bir inam olarak görüyorum.

Saygılarımla,

Doktor Paul Proteus'

Profesör von Neumann gözlüklerini çıkardı, gözlerini jvuşturdu ve gözlerini önündeki bir ataşa dikerek birinin bir şey söylemesini bekledi.

"Evet," dedi nakliye başkanı ihtiyatla. "Biraz uzun boylu ima, değil mi?"

"Gayet iyiydi bence," dedi güvenlik başkanı, "ama içinde bir şey daha olması gerekmez mi, yani şey hakkında- kelime seçmekte iyi değildir, ama başka biri düzeltebilir. Bunu güzelce nasıl söyleyeceğim bilmiyorum."

"Bir dene," dedi Finnerty.

"Yani, artık kimse kimse için şu kadarcık kıymeti yok-aıuş gibi hissediyor ve insanların kendi yaptıkları şeyler başla-na dert oluyor, bu da çok berbat bir şey."

"Mektupta bunlar yazılı," dedi Lasher.

Paul kibarca öksürdü. "Bunu benim imzalamamı mı istiyorsunuz?"

Von Neumann şaşırmış gibiydi. "Allah allah, bunlar sairler önce imzalanıp postalandı bile, sen uyurken."

"Teşekkürler."

"Bir şey değil, Paul," dedi profesör dalgın dalgın.

"Yeni yöneticiler konusunda bize uyacaklarını zannetmi-torsunuz herhalde," dedi sinirli adam.

"Tabii ki hayır," dedi Lasher. "Ama adımızı her yerde buyuracağı kesin. Büyük gün geldiği zaman, saflarımızın çok geniş olduğunu herkes bilsin istiyoruz."

"Polisler!" diye bağırdı biri odalar ağının içinde bir yer-;en. Silahlar padadı, uzaktan yankılandı.

"Batı Çıkışı!" diye emretti Lasher.

Kâğıtlar masadan kapıldı, zarflara tıklandı; lambalar söndürüldü. Paul karanlık koridorlarda kaçan kalabalıkla beraber sürüklendiğini hissetti. Kapılar açılıp kapanıyor, insanlar sütunlara ve birbirlerine çarpıyor ama kimse bağrıışmıyordu.

Aniden, Paul diğerlerinin ayak seslerinin kesildiğini ve alece kendi ayak sesinin yankılarını takip ettiğini anladı.

■fes nefese, polislerin yankılanan haykırıışları ve koşuşan iv ak seslerinden bir kâbusun içinde sendeleyerek, koridorlar

ve odalar arasında bir oraya bir buraya giriyor ama her seferinde çıkmazlarla karşılaşıyordu. Sonunda, bunlardan birinden geri dönerken bir el fenerinin ışığı gözlerinde parladı.

"İşte biri orada, Joe. Yakala şunu!"

Paul iki yumruğunu da sallayarak el fenerinin üstüne hücum etti.

Bir şey başının yanına çarpınca ıslak yere yapıştı.

Bir sesin, "Bu kaçamadı hiç değilse," dediğini duydu.

"Kötü vurdun ama."

"Bu baş belası sabotajcıları hafife almaya gelmez alimallah!"

"Önemsiz biri olmalı, ha?"

"Tabii ya ne sandın? Bu çıkış yolunu bilmiyormuş gibi yalnız başına olduğu yerde dolanıp duranın Proteus olduğunu mu sandın? Oohooo, Proteus şimdiye kadar çoktan öteki şehre kaçmıştır, her şeyden önce kendi poposunu kurtarma derdinde."

"Sabotajcı pezevenk!"

"Heyaa! Tamam, sen, ayağa kalk, kışını kımıldat."

"Ne oldu?" diye geveledi Paul.

"Polis. Proteus'un kışını kurtarayım diye kafan patladı Niye aklınızı başınıza toplamıyorsunuz ki? O delinin teki Kral olacağım diye koymuş kafasına bir kere."

31

Paul'un polis karakolunun bodrumundaki hücre arkadaşı. Harold adında ufak tefek, zarif, genç bir Zenciydi, adi sabotaj suçuyla hapse atılmıştı. Yatak odasının penceresinin dışındaki bir sokak lambasının üzerine yerleştirilmiş bir trafik güvenliği eğitim kutusunu parçalamıştı - bir teyp kaydı ve hopa. lörden oluşan bir aletti^bu.

"'Dikkat edin!' diyor. 'Sakın sokağın orta yerinden karşıdan karşıya geçmeyin!'" dedi Harold, teyp kaydını taklit ederek. "iki yıl, bu ağzı kalabalıkla beraber yaşadık. Ne zamar biri gelse de elektrikli gözüne bassa, ağzı kalabalık, durur mu, o da başlar konuşmaya. Park edilmiş iki arabanın arasından karşıya geçmeyin,' der. Kim olursa olsun, saat kaç olursa olsun. Ağzı kalabalığın umurunda mı! İlle yardımcı olacak. Dikkatli olun! Şunu yapmayın! Bunu yapmayın!' Sabahın üçünde pis bir it bile geçse, ağzı kalabalık, içine para atmışlar gibi başlar: 'Araba kullanırken,' der pis ite, 'araba kullanırken içki içmeyin!' Sonra sarhoşun biri gelir sürüne sürüne, bizim boş boğaz ona ne derse beğenirsin, şehir kanunlarına göre her bisikletin arkasında bir reflektör olması lazımmış!"

"Kaç gün yatacaksın?" dedi Paul.

"Beş gün. Hâkim hiç yatmadan çıkabilirsin dedi. Tek yapmam gereken, pişmanım demekmiş. Ama ben bunu yapmayacağım çünkü," dedi Harold, "pişman değilim."

Paul, Harold'ın kafasının Paul'un meselelerini irdelenecek kadar kendi şeref gösterisiyle dolu olduğuna memnundu. Bu meselelerden bahsetmek Paul'a acı vereceğinden değil de, tarif etmesi son derece güç olduğundan. Kendi motivasyonu belirsizdi, kast çok büyüktü ve sonuç, Paul'un gördüğü kadarıyla, henüz açığa çıkmamıştı. Bütün maceraları boyunca, tayfası tarafından terk edilmiş bir gemi gibi bir o yana bir bu yana çarpılmıştı. Sağlam bir elle dümene sarılması gerekiyordu, ama ne zaman?

Müdür ve mühendisler onun hâlâ kendi adamları olduğuna inanıyorlardı: aynı

şekilde, Hayalet Gömlek Derneği de onlara ait olduğuna ikna olmuş durumdaydı ve her iki taraf da, onun için orta bir yol olmadığını açıkça belirtmişlerdi.

Polisler Paul'un kimliğini öğrendikleri zaman IQ'sundan re suç hiyerarşisindeki rütbesinden dolayı mahcup olmuşlardı: yani, suçluların başı, sabotajcıların sözde kralı olmasından, Ilium polis kuvvetlerinde bununla mukayese edilebilecek bir rütbe yoktu ve polisler, tevazu ile ve hayat boyu maruz kaldıkları telkinlerden dolayı, onu sorguya çekmek için yeterli sınıflandırma numaraları ve IQ'ları olan kişiler getirtmişlerdi.

Bu arada Paul ve Harold vakit öldürüyorlardı.

"Şuncacık bile pişman değilim," dedi Harold. "Bu pat pat da ne?"

Düzensiz tıkırtı, Paul ve Harold'ın hücrelerini yandaki kanun düşmanları için olan tamamen kapalı odadan ayıran metal duvarın öbür tarafından geliyordu.

Paul deneme olsun diye kendi tarafından duvarı tıklattı.

"On dört- on iki- on altı," diye geldi cevap. Paul okul çocuklarına has şifreyi tanıdı: A için bir, B için iki..." On dört-on iki- on altı" "Kim?" demekti.

Paul adını tıklattı ve aynı soruyu o da sordu.

"Sekiz- bir- yirmi bir- yirmi dört- on."

"Garth!" dedi Paul yüksek sesle, sonra da, "Sıkı dur, ahbap," diye tıklattı. İçinde tuhaf bir duygu kabardı ve bunu çözümülemesi bir an sürdü. Bütün düzenli hayatı boyunca ilk defa başka bir insanla derin bir talihsizliği paylaşıyordu. Kader, renksiz, sinirli, morali bozuk Garth'a kanının kaynamasına sebep oluyordu, böyle bir duyguyu ne Anita'ya, ne Finnerty'ye, ne anne babasına, ne de başka birine beslememişti "Ağacı sen mi hallettin?"

"Ne sandın," diye tıklattı Garth.

"Neden?"

"Oğlum GSS'nde yine çaktı. Tırlattı."

"Allahım! Çok yazık," diye tıklattı Paul.

"Dünyaya ayak bağı. İşe yaramaz."

"Öyle söyleme."

"Ama ağacı sadece Tanrı yaratır," diye tıklattı Garth.

"Yaşasın fetişistler. Dünya onların," diye tıklattı Paul.

"Bizde çürüme, aşınma."

"Sana ne olacak?" diye tıklattı Paul.

Garth Çayırılar daki suçlu olarak keşfedilmesinin hikâyesini tıklattı; öfkeyi, tehditleri, yaralı meşe için dökülen samımı gözyaşlarını. Onu Konsey Binası'na kapatmışlar ve düzj nelerce kızgın, fanatik genç mühendis ve müdür kapıda nc-bet beklemişti. En ağır cezaya çarptırılacağına yemin etmişlerdi - yıllarca hapis, onu silip süpürecek para cezaları.

Polis onu tutuklamak üzere adaya geldiği zaman, koda malların histerisi onlara da sirayet etmiş ve Garth'ı yüzyılı*-en korkunç suçlularından biri muamelesine tabi tutmuşlardı

"Buraya geldiğimizde beni suçlu olarak kaydettikleri zaman uyandılar ancak," diye tıklattı.

Garth'ın suçundan kendi de dehşete düşmüş olan Pa-ul'un kafası karıştı. "Nasil yani?" diye tıklattı.

"Hıh!" diye tıklattı Garth. "Suçum ne?"

Paul hayretle güldü. "Ağaç katliamı mı?" diye tıklattı.

"Ağaç katliamına teşebbüs," diye tıklattı Garth. "Ağaç hâlâ yaşıyor, gerçi bir daha hiç palamut veremeyecek herhalde."

"Proteus!" diye seslendi hücredeki hoparlör. "Ziyaretçilerin var. Sen olduğun yerde kal, Harold."

"Zaten hiçbir yere gitmiyorum, çünkü pişman değilim," dedi Harold. "'Dikkat edin, etrafınıza bakın. Trafiğe yüzünüzü dönerek yürüyün.'"

Hücrenin kapısı otomatik olarak açıldı ve Paul ziyaretçi idasının yeşil kapısına doğru yürüdü. Yeşil kapı da açıldı, arısından fısıltıyla kapandı ve Paul kendini Anita ve Kroner *e yüz yüze buldu.

İkisi de cenazeye gider gibi, ölüyle şaşaa yarışına girmek s emezmiş gibi giyinmişlerdi. Anita ciddiyetle, hiç konuşmalın, ona bir sütlü içecek ve bir deste de çizgi roman verdi. Peçesini kaldırdı ve yanağından öptü.

"Paul, oğlum," diye guruldadı Kroner. "Zor oldu, değil mi? Nasılsın, oğlum?"

Paul kocaman, kuvvetini emen, babacan ellerden bir idim uzaklaştı. "Sağolun, iyiyim."

"Tebrikler, Paul, sevgilim," dedi Anita, incecik bir sesle.

"Ne için?"

"Biliyor, oğlum," dedi Kroner. "Gizli bir ajan olduğunu biliyor."

"Ve seninle gurur duyuyorum."

"Ne zaman çıkacağım?"

"Hemen. Hayalet Gömlekler hakkında ne öğrendiğini, cm olduklarını, nasıl çalıştıklarını yazar yazmaz," dedi Kroner.

"Evin hazır seni bekliyor," dedi Anita. "Hizmetçiye izin verdim, eski moda, Amerikan usulü bir hoşgeldin partisi yapalım diye, Paul."

Paul bu eski moda havayı yaratışını gözünde canlandırabiliyordu - elektronik toz çökelticinin filtresine bir damla tütsü koyuşunu, bifteklerin buzunu çözüp uygun bir zamanda radarlı firma sürececek olan ana kumanda panelinin saatini kuruşunu ve tam eşikten geçerken televizyonu açışını, ilkel ve ısrarcı bir iştahla tahrik olan Paul bu teklifi enine boyuna tarttı Daha yüce bir insan ihtiyacının, onunla bir daha hiç yatmasa da umurunda olmadığını, hissetmese de düşünmesini sağl; yan bir ihtiyacın ağır bastığını görünce memnun oldu. Anita da bunu sezmiş gibiydi ve seks hariç Paul'u ilgilendirecek herhangi bir yetenekten yoksun olduğu için, ona hoş geldin diyen ve onu bağışlayan tebessümü yüzeysel ve soğuk bir hal aldı.

"Badigardların sonra da yiyebilir," dedi Kroner. Kıkırdadı. "Hayalet Gömlekler için amma da mektup yazmışın ya Kulağa harika geliyordu, içinden bir anlam çıkarmaya çalışın-caya kadar tabii."

"Çıkaramadınız mı?" dedi Paul.

Kroner başını salladı. "Laf kalabalığı."

"Ama bahse girerim hiç ummadığın bir şeye sebep oldu," dedi Anita. "Ona ben söyleyebilir miyim-yeni iş konusunu?"

"Evet, Paul," dedi Kroner, "Doğu Bölgesi'nin yeni bir mühendislik müdürüne ihtiyacı var."

"Bu kişi de sensin, sevgilim!" dedi Anita.

"Mühendislik müdürü mü?" dedi Paul. "Peki ya Baer' Paul nedense, kendi dünyası çığrından çıkarken başkalarımı sıkı duracağını ummuştu. Ve buna tabii ki dünyanın en sağlam şeyiymiş gibi görünen, dâhi mühendis Baer ile teknoloji t inanç abidesi Kroner'in birliği de dahildi. "Ölmedi, değil mi?"

"Hayır," dedi Kroner üzgün üzgün, "hayır, hâlâ yaşıyo fiziksel olarak yani." Masaya bir mikrofon koydu ve Paul ra hatça tanıklık yapabilsin diye bir sandalye çekti. "Kim bilii belki de böylesi daha iyi. Zavallı Baer hiçbir zaman yeterincr sağlam değildi." Mikrofonu düzelitti. "Tamaam. Şimdi, bura ya gel, Paul, oğlum."

"Baer'e ne oldu?" diye ısrar etti Paul.

"Aah," diye içini çekti Kroner, "o aptalca mektubu okudu, masasının çekmecelerini boşalttı ve çekti gitti. Tam şura ya otur, Paul."

Öyleyse, diye düşündü Paul, mektup o kadar iyiydi demek, en azından bir adamın hayatını altüst ettiğine şaşarak. Ama belki de diye düşündü, mektup Baer'in desteğini cevaplandıramaz oluşundan çok, karşı görüşün dile getirilmemiş olmasından dolayı kazanmıştı. Kroner'den daha seri düşünen biri orada olsa da mektubun içeriğine itiraz etseydi, belki Baer hâlâ Albany'deki işinin başında olurdu. "Mektuba gösterilen resmi tepki nasıldı?" diye sordu Paul.

"'Çok Gizli' olarak dosyalandı," dedi Kroner, "böylece mektubu dağıtmaya kalkan herkes Ulusal Güvenlik Kanunu kapsamına girecek. Onun için meraklanma, evlat, bu iş buraya kadar."

"Resmi bir cevap verilecek ama, değil mi?" dedi Paul.

"Bu onların ekmeğine yağ sürmek olmaz mı - bu Hayalet Gömlek saçmalığının sistemin dikkatine değer bir şey olduğunu açıkça kabul etmek? Onların da istediği bu zaten. Hadi, gel, otur şuraya, şu işi bir an önce bitirelim de sen de evine git ve bir güzel dinlen."

Paul dalgın dalgın mikrofonun önüne oturdu ve Kroner kayıt cihazını açtı. Hayalet Gömlek Derneği'ne gösterilen resmi tepki, pek çok şeye gösterilen resmi tepkinin aynıydı: gözardı etmek; acil ve karmaşık konuların Çayırılar'daki yıllık tutku oyunlarında gözardı edildiği gibi. Fikirleri resmen tanımak veya tanımamak sanki onların hayatı veya ölümü demektir. Bu tepkide şu meşhur Çayırılar takım ruhu, yani sistemi sözde bir arada tutacak olan ruh da vardı: karşı tarafın kazanmak ve küçük düşürmekten başka bir şey istemediği ve yarışmanın hedefinin mutlak zafer, akla gelen diğer tek seçeneğin ise alçaltıcı bir yenilgi olduğu sanısı.

"Söyle bakalım," dedi Kroner, "bu maskaralığın, bu Ha-valet Gömlek Derneği'nin başında gerçekte kim var?"

işte Paul'a aylar önce, Kroner'in çalışma odasında bir an iörünüp kaybolan en eski yol ayrımlarından biri yine karşısına çıkmıştı. Şu veya bu yolu seçmenin makinelerle, hiyerar-*yle, ekonomiyle, sevgiyle, yaşla hiç ilgisi yoktu. Bu tamamen içsel bir konuydu. Altı yaşını geçen her çocuk bu yol ayrımını tanıyor, iyilerin ve kötülerin neler yaptığını biliyordu.

Bu yol ayrımı bütün dünyadaki halk öykülerinde sık sık rası lanan bir yol ayrımıydı ve iyilerle kötüler, ister kovboyların deri pantolonlarını, ister külot pantolon, ister yün battaniye, ister leopar derisi, ister bankacıların gri, çizgili kostümlerim giymiş olsunlar, hepsi burada ayrılırdı.

Kötüler muhbir olurdu. İyiler olmazdı - ne zaman olursa olsun, ne olursa olsun.

Kroner boğazını temizledi. "'Liderleri kim?' dedim, Paul."

"Benim," dedi Paul. "Ve keşke daha iyi bir lider olsaydım."

Bunu söylediği an doğru olduğunu anlamıştı ve babast-nın bildiği bir şeyi de anlamıştı - ait olmanın ve inanmanın ne demek olduğunu.

32

"Doğruyu, bütün doğruyu ve sadece doğruyu söyleyeceğinize yemin eder misiniz?"

"Ederim," dedi Paul.

Mahkemedeki televizyon kameraları, önce yüzüne sonra da, llium Federal Mahkemesi'nin güney duvarındaki tabloyı elli milyon televizyon ekranına yansıtmak üzere salona döndü. Doktor Paul Proteus'un yanında ve yukarısında Yargıç oturuyordu - Gökyüzü Müdürü, diye düşündü Paul. Şahii koltuğunda oturan suçlu ise, bir insandan çok, eski moda bu telefon santralını andırıyordu, bileklerinden, koltuk altların dan, göğsünden, şakaklarından ve avuçlarından sıcaklığa, ka. basıncına ve neme duyarlı aletlerin kabloları sarkmaktaydı Bunlar da şahit koltuğunun altındaki gri bir kutuya bağlıydı, bulgular burada yorumlanarak Paul'un başının üstündck* doksan santim çapındaki bir kadrana iletilmekteydi.

Kadranın şu anda aşağıda duran milli gösterge iğnesi, sat taraftaki siyah bir D ile sol taraftaki kırmızı bir Y veya aral* rındaki ihtiyari olarak çizilmiş bir seri nokta arasında kolayca |

gidip gelebilecek şekilde yapılmıştı.

Paul sabotaj eylemini savunmaya işbirliği yapma suçunu kabul etmişti zaten, fakat şu anda, tutulduktan sonra üç hafta sonra, vatan hainliği suçuyla yargılanıyordu.

"Doktor Paul Proteus," dedi savcı pis bir edayla. Televizyon kameraları bu küçümser ifadesini yakından çekti, sonra da Paul'un alnındaki boncuk boncuk terleri gösterdi. "Sabotaj eylemini savunmaya işbirliği suçunu kabul ettiniz, öyle değil

• »M

mır

"öyle." İğne D'ye doğru gitti, sonra normal yerine döndü, böylece Paul'un bildiği kadarıyla, bu bilginin gerçekten doğru olduğunu ispat etmiş oluyordu.

"Lideri olduğunuz bu işbirlikçilerin yöntemi, meşhur mektubunuzdan alıntılıyorum, 'Kanunsuzluğu sona erdir-nek için, diğer seçenekler tükenirse zor kullanmaya hazırız,' jeklinde. Bunlar sizin sözleriniz mi, Doktor?"

"Bir başkası tarafından yazıldı, ama ben de katılıyorum," dedi Paul.

"'Kanunsuzluk' kelimesi bu bağlamda, şimdiki mekanik-rşmiş ekonomiye mi işaret ediyor?"

"Ve gelecekteki." ■

"Anladığımı kadarıyla, amacınız, insanlar üretime daha kişisel bir katılımı bulunabilsinler diye makineleri yok etti, öyle mi?"

"Bazı makineleri."

' "Hangi makineleri, Doktor?"

"Bunun kararlaştırılması gerekiyor."

"Yaa! Demek daha kararlaştırmadınız?"

"İlk adım, makinelerin kapsamına bir sınır konulması-■5 Amerikalıların fikir birliğini sağlamak olacaktı."

'Bu fikir birliğini gerekirse zorla mı sağlayacaksınız? Bu i koşullan, bu geriye doğru adımı Amerikan halkına zorla kabul ettirecektiniz?"

"insanları hayvanlardan ayırt eden şey, suni şeyler yapar- ne yetisidir," dedi Paul. "Bu da itibarına itibar katar ben-Ve geriye doğru atılan bir adım, yanlış bir yola sapıldıktan ra, doğru yolda atılmış bir adım demektir."

Televizyon kameraları savcının hakikaten kızgın gözlerine iyice baktı ve içlerindeki henüz saliverilmemiş muhteşem şimşekten korkarak geri çekildi.

Paul da baktı ve savcının henüz açığa çıkarmış olduğundan çok daha fazlasını bildiğini anladı. Ama Paul savcının, sekreterinin Hayalet Gömlek Derneği'nin bir üyesi olduğunu ve Paul'un yalan makinesinde samimi olarak kaydedilen cevaplarının, Lasher, Finnerty ve Profesör von Neumann'ın en iyi fikir ve ifadelerinin bir sentezi olduğunu bildiğinden şüpheliydi.

Paul rahattı, inandığı bir dava uğruna çok iyi reklam edilmekte olan şehitliğinin coşkusuyla doluydu. Hayalet Gömlek Derneği'nin yapmaya çalıştığı şeyin vatan hainliği olduğuna dair savcının aklında nasıl hiç kuşku yoksa, kendi aklında da yoktu. Makineler ve hükümet kurumları öylesine bütünleşmişlerdi ki birine zarar vermeden diğerine saldırmaya çalışmak, bir hastayı kurtarmak için hastalıklı bir beyni çıkarmak gibi bir şeydi, iktidara el koymak gerekecekti - iyiniyetli bir el koyma, fakat el koyma ne de olsa el koymaydı.

Salondaki tek eski tanıdıklar neredeyse ağlayacak gibi görünen Kroner ve şişko, domuz gözlü Fred Berringer'dı; o da Damacı Charley cinayetinin intikamını görmeye geldi herhalde diye düşündü Paul.

Anita mahkemeye gelmemişti, Shepherd da öyle. Belli ki bu çift, hayatın savaş alanındaki dikenli tellere takılmış olanlar için kısa bir dua edemeyecek kadar gelecek kampanyalar planlamakla meşguldü. Günahkâr kocası hakkında neler hissettiğini dünyaya göstermek için Anita'mn mahkemeye gelmesine gerek yoktu. Basına verdiği birkaç demeçte bunu açıkça belirtmişti zaten. Paul ile daha gencecik bir kızken e\ lendiğini ve biraz da olsa gerçek mutluluğu bulup çıkaracak kadar gençken akli başına geldiği için Tanrı ya şükrettiği açıklamıştı. "Bulup çıkarmak", şehir çöplerini didiklemek ve liman diplerini taramak gibi çağrışımları olduğundan Paul'a çok uygun bir terim gibi görünüyordu, çünkü Anita bir ac sonra, Paul'dan boşanır boşanmaz Doktor Lawson Shephera ile evleneceğini ilan etmişti.

Paul, Anita'mn beyanlarını can sıkıntısıyla okumuştı, sanki başkası hakkındaki dedikodularmış gibi, mesela bir televizyon yıldız adayının orta yaşlı bir prodüktöre karşı yaptığı suçlamaları gibi. Onun şu anda üzerinde yoğunlaştığı ve çok daha eğlenceli ve önemli olan konu, ulusal bir televizyon kanalı aracılığıyla ne kadar acı, ne kadar makine karşıtı ve Hayalet Gömlek Derneği yanlısı şey varsa onu söylemekti.

. "Bu zor kullanımını- bunu Amerika Birleşik Devletle-ri'ne karşı savaş açmak olarak, vatan hainliği olarak algılamıyor musunuz, Doktor?" diye yaltaklandı savcı.

"Amerika Birleşik Devletleri'nin hâkimiyeti halkın elindedir, makinelerin değil; bunu geri almak, eğer isterlerse, halkın hakkıdır. Makineler," dedi Paul, "Amerikan halkının iyi yönetim uğruna onlara isteyerek teslim ettiği şahsi hâkimiyet sınırını aşmışlardır. Makineler, örgütlenme ve randıman arayışı Amerikan halkını özgürlükten ve mutluluk arayışından mahrum etmiştir."

Paul başını çevirdi ve iğnenin D'yi gösterdiğini gördü.

"Şahit başını önde tutsun," dedi Yargıç sertçe. "Doğruyu, bütün doğruyu ve sadece doğruyu söylemekten başka bir şeyle ilgilenmesin. Gösterge işini bilir."

Savcı sanki işi bitmiş gibi Paul'a sırtını döndü, sonra aniden geri dönüp parmağını salladı. "Bir vatanseversiniz, öyle mi, Doktor?"

"Olmaya çalışıyorum."

"Başlıca arzunuz Amerikan halkına iyi hizmet vermek mi?"

"Evet." Kimsenin kendini hazırlamadığı bu yeni sorgulama tarzı Paul'u şaşırtmıştı.

"Hayalet Gömlek Derneği'nin ismen lideri olarak hizmet vermekteki esas sebebiniz bu mu — iyilik yapmak mı?"

"Evet," dedi Paul.

Bir fısıltı dalgası ve kımıldanan popoların altında gıcırda-van sandalyeler, yalan makinesinin göstergesinde bir terslik olduğunu söyledi Paul'a.

Yargıç tokijağım kürsüye vurdu. "Düzeni bozmayın. Mahkeme mühendisi tüpleri ve devreleri kontrol etsin lütfen."

Mühendis çelik arabasını şahit koltuğunun yanına sürdü ve Paul'un bağlantılarını tarafsızca denedi. Devrelerin çeşidi noktalarından ölçümler aldı, gri kutuyu şahit koltuğunun altından çekti, içindeki her bir tüpü çıkartıp denedi, sonra her şeyi yerine koydu ve bütün bunları iki dakikadan az bir zaman zarfında yaptı. "Her şey normal, sayın Yargıç."

"Şahit lütfen yalan olduğunu düşündüğü bir şey söylesin," dedi yargıç.

"Her yeni bilimsel bilgi insanlık için iyi bir şeydir," dedi Paul.

"İtiraz ediyorum!" dedi savcı.

"Bu kayda geçmeyecek - yalnızca aleti denemek için," dedi yargıç.

"İğne sola gitti, tamam," dedi mühendis.

"Şimdi doğru bir şey," dedi yargıç.

"insanlığın başlıca işi insan olmayı başarmaktır," ded Paul, "makinelere, kurumlara ve sistemlere birer ek olarak hizmet etmek değil."

"D'ye gitti, tamam," dedi mühendis, metal bir klipsi Pa-ul'un koltuğunun altına biraz daha sıkıştırdı.

"Şimdi yarı bir gerçek," dedi yargıç.

"Memnunum," dedi Paul.

izleyiciler takdir edercesine kıkırdadı.

"Tam ortada," dedi mühendis.

"Sorgulamaya devam edin," dedi yargıç.

"iyi, vatansever doktora aynı soruyu soracağım," dedi savcı. "Doktor, bu -aa-makineleri devirme planındaki rolünüz: bunu yalnızca Amerikan halkına hizmet etmek gayesiyle yaptığınızı mı söylüyorsunuz?"

"Sanırım."

Salonda yine bir kıpırdaşma oldu.

"Sanıyorsunuz, ha?" dedi savcı. "Bu soruda iğne nen gösterdi biliyor musunuz, vatansever Doktor?"

"Hayır," dedi Paul huzursuzca.

"D ile Y arasını, Doktor. Belli ki emin değilsiniz. Belki bu yarı gerçeği ameliyat ederek içinden tüm bir gerçek çıkarabiliriz - bir tümör çıkarır gibi."

"Hımm."

"Bu insanlığa karşı adaletsizlik olarak tarif ettiğiniz şeye duyduğunuz nefret, aslında çok daha az soyut bir şeye karşı duyduğunuz bir nefret olabilir mi,

Doktor?"

"Belki. Tam anlayamadım."

"Birinekarşı duyduğunuz nefretten bahsediyorum."

"Kimden bahsettiğinizi bilmiyorum."

"İğne bildiğinizi söylüyor, Doktor -kırmızı-beyaz-mavi vatanseverliğinizin aslında bir nefret ve kızgınlık ifadesi olduğunu bildiğinizi söylüyor- Amerikan tarihinin gelmiş geçmiş en büyük gerçek vatanseverlerinden birine, babanıza karşı duyduğunuz nefret ve kızgınlığın ifadesi!"

"Ne münasebet!"

"İğne yalan söylediğinizi gösteriyor!" Savcı sözde bir iğrenmeyle Paul'dan uzaklaştı. "Jüri üyesi bayanlar ve baylar ve televizyon izleyicileri: karşınızda duran bu adamın, bu büyük ilkemizi, bu büyük ekonomimizi, bu uygarlığımızı babasının bir sembolünden başka bir şey olarak görmeyen kinci bir oğlandan başka bir şey olmadığını iradelerinize sunuyorum. Bilinçaltında babasını yok etme arzusu içinde!

"Jüri üyesi bayanlar ve baylar ve televizyon izleyicileri, bir baba ki ona hepimiz hayatımızı borçluyuz, çünkü know-how kuvvederini bir araya toplayarak uygarlığı zafere kavuşturan oydu, hepimizden çok.

"Ama bu oğlan tarih sayfalarındaki, soyundan geldiği bu parlak hayalete kızmayı, ondan nefret etmeyi seçmiştir. Ve jimdi, bir erkek olarak, bu nefreti babasının bir sembolü olarak kabul edilebilecek bir şeye nakletmiştir, yani sizin topraklarınıza, jüri üyesi bayanlar ve baylar ve televizyon izleyicileri ve benim topraklarıma.

"Buna Oidipus kompleksi deyin isterseniz. Ama o artık yetişkin birisidir ve ben buna vatan hainliği diyorum, inkâr :din, Doktor, inkâr edin!"

"inkâr edin," dedi yine, sesi bir fısıltı halini almıştı.

Kameralar gerisin geri döndüler ve vurulup ağaçtan düşen bir av hayvanının başına üşüşen köpekler gibi Paul'un ba-;ına üşüştüler.

"inkâr edemeyeceğim açık, dedi Paul. Çaresizce, merakla, Tanrı nın kendini savunmak üzere ona verdiği her refleksi ölçen kabloları baktı. Bir an önce, güçlü, akıllı bir örgütün rahatça konuşan bir sözcüsüydü. Şimdi ise, aniden, yapayalnız, sadece kendine ait olan bir sorunla yüz yüze kalmıştı.

"Babam bir evcil hayvan dükkânı sahibi olsaydı," dedi sonunda, "sanırım bilinçsiz bir köpek zehirleyicisi olurdu."

Kameralar sabırsızca ileri geri kaydılar, izleyicileri taradılar, yargıca bir göz attılar ve geri Paul'a döndüler.

"Ama, benimle babamın hatırası arasındaki bu tatsız mesele olmasaydı bile, sanırım makinelerin kanunsuzluğunun, karşı savunulan tezlere yine inanırdım. Bu tezlere inanan ve bildiğim kadarıyla babalarından nefret etmeyen insanlar var. Bu nefretin sebep olduğu şey, sanırım, sadece inanmamı sağlamakla kalmayıp, sistem konusunda bir şeyler yapmak istememi de sağlamasıdır, iğne mutabık mı?"

Birkaç izleyici başlarını salladı.

"Güzel. Buraya kadar her şey tamam. Herkesin harekete geçmek için oldukça sıradan nedenleri olabilir diye düşünüyorum ve bu konudaki klinik veriler beni desteklemekte sanırım. Babam dahil, insanoğlunu harekete geçiren şeyler maalesef çoğunlukla sıradan şeyler. Korkarım, insan olmak demek bu demek."

"Savcının biraz önce yapmış olduğu şey, kendimiz iç yarattığımız bu dünyadaki her şeyin kanıtlamaya kararlı olduğu, Hayalet Gömlek Derneği nin ise aksini kanıtlama-kararlı olduğu, bir şeyi kanıtlamaktı: benim işe yaramaz 1 iei olduğum, sizin işe yaramaz biri olduğunuz, insan olduğumu* için bizim, hepimizin işe yaramaz olduğumuz."**

Paul televizyon kameralarının merceğine baktı ve w anda onu seyreden, onu dinleyen milyonları hayal etti ve ac-ı ba onlar için bir anlam ifade ediyor muyum, diye düşünd_ Tezini anlamalarını sağlayacak canlı bir örnek bulmaya çalı tı. Bir örnek geldi aklına; kaba diye reddetti, ama aklına baş»a bir şey gelmediği için ağzından çıkardı.

"Hayatımda gördüğüm en güzel şakayıklar," dedi Pai "saf kedi dışkısında yetişmişlerdi. Ben-"

Sokaktan gayda ve davul sesleri yükseldi.

Ne oluyor orada?" diye sordu yargıç.

Geçit alayı, efendim, dedi bir muhafız, pencereden eğilerek.

"Hangi örgütmüş?" dedi yargıç. "Bu rezaletten dolayı hepsini içeri tıktıracağım."

"Iskoç gibi giyinmişler, efendim," dedi muhafız, "önde bir iki—kişi de sanki"

Kızılderiliye benziyor. "

Pekâlâ, dedi yargıç sınırlı sınırlı, "onlar geçene kadar Juruşmaya ara vereceğiz."

Bir tuğla parçası salonun bir penceresini kırdı, yargıcın sağındaki Amerikan bayrağının üstüne cam parçaları yağdı.

[1](#)

Bir hayır derneği üyeleri.

[2](#)

Bir hayır derneği ve üyeleri.

New York şehrine gitmekte olan Dışişleri Bakanlığı Limuzini :Imm daki Iroquois Nehri'nin üzerinden bir kez daha geçti. Arka koltukta Bay Ewing J. Halyard, Kolhourî mezhebinin iltı milyon üyesinin ruhani lideri Bratpuhr Şahı ve Şah'ın yeleni ve aynı zamanda tercümanı Khashdrahr Miasma oturmaktaydı. Tapınak çanlarının, fıskiye fışırtılarının ve saray olusundaki houri selano nun bağrışmalarının özlemiyle bitap düşen Şah ve Khashdrahr memleketlerine dönüyorlardı.

Yolculuklarının başında, heyetin bu köprüden daha ön-ctki geçişinde, Halyard ve Şah, kendi kültürleri çerçevesinde, kem açısından denktiler, zavallı, silik Khashdrahr ise iincü sırada geliyordu. Şimdiyse, yolcuların hiyerarşisi delmişti. Khashdrahr'ın işlevi genişlemiş, Şah ve Halyard ara-ıda bir lisan köprüsü vazifesinin yanı sıra, aralarında orta bir toplumsal basamak haline gelmişti.

insanoğlu olmanın, özgür iradenin zavallı kudretinin çok .»ha ötesindeki işleyişine hayret ederek, Bay Halyard kendini mı beşizlik gerçeğini temsil eder bulmuştu; tıpkı Doktor Hal-rard'ın bir zamanlar gayet büyük bir rütbeyi temsil ettiği gibi, riyeri için hayat memmat meselesi olan beden eğitimi sınavından konuklarına hiç bahsetmemiş olduğu halde, onlar Cornell'in jimnastik salonundan geri getirilip ayıltıldığı anda statüsündeki çöküşü sezmişlerdi.

Halyard kendine geldiği ve mahvolmuş şortunu ve ten s ayakkabılarını çıkarıp normal kıyafetini giydiği zaman aynada, göz alıcı ve asortik bir kozmopolit yerine, abartılı bir şekı de giyinmiş yaşlı bir aptal görmüştü. Butonyeri, tezat teşkil eden yeleş ve renkli gömleş fora etmişti. Aksesuar üstüne aksesuar, giysi üstüne giysi çıkararak, gözden düşmüş bir diplomata ait sembollerden arınmıştı. Artık hem ruhsal açıdan hem kılık kıyafet açısından onun renkleri beyaz, gri ve siyahtı.

Halyard'ın ezilecek bir şeyi kalmış gibi, ezici bir darbe daha yemişti. Dışişleri Bakanlığı'nın personel makineleri, oto matik olarak, insanların asla erişemediği bir kanun ve düzen saygısıyla, Doktorluk payesini, sınıflandırma numaralarını veya daha açık bir deyişle, maaş çekini asla hak etmemiş olduğundan dolayı, hakkında sahtekârlık muamelelerine başlamışlardı.

"Seni savunacağım," diye yazmıştı amiri, ama Halyan bunun metal, cam, plastik ve asal gazdan oluşun bir çölde yapılacak ilkel bir büyü olduğunu biliyordu.

"Khabu?' dedi Şah, Halyard'a bakmadan.

"Neredeyiz?" dedi Khashdrahr Halyard'a formalite icabı konuşmadaki boşluğu

doldurarak, çünkü Halyard, allah bilii ya, bu Bratpuhrca kelimeyi şimdiye kadar çoktan ezberlemişti.

"Ilium. Hatırladınız mı? Buradan daha önce de geçmiş tik, öteki tarafa doğru gidiyorduk."

" Nakka Takaru tooie," dedi Şah başını sallayarak.

"Ha?"

" Takaru nun yüzünüze tükürdüğü yer," dedi Khashdrahr.

"Ha - şu mesele." Halyard gülümsedi. "Umarım tek Amerika hatıranız olarak memleketinize bunu götürmezsiniz Son derece gülünç bir olaydı o, bir istisna, manasız bir şey. Amerikan halkının karakterini kesinlikle yansıtmıyordu. Tek bir sinir hastasının siz beylerin önünde saldırganlık yapaca | tuttu. İnanın, bu ülkede önümüzdeki yüz yıl boyunca dolaşabilir ve buna benzer bir feveranla hiç karşılaşmayabilirsiniz."

Halyard incinmişliğini hiç belli etmiyordu. Kariyerinin >u son günlerinde, melankolik bir kindarlıkla işini harfiyen vapmaya devam ediyordu. "Onu unutun gitsin," dedi, "gürlüğünüz diğer şeyleri hatırlayın ve kendi ulusunuzun nasıl değişebileceğini gözünüzde canlandırmaya çalışın."

Şah düşünceli düşünceli dilini şıklattı.

"Siz tek kuruş masraf yapmadan," dedi Halyard, "Amerika kaynaklarınızı incelemek, modernleşme planınızı hazırla-ıak, bunu başlatmak, halkınızı sınava tabi tutup sınıflandırmak, kredi ayarlamak ve makineleri kurmak üzere size her sahada yetenekli mühendis ve müdürler gönderebilir."

Şah hayret içinde başını salladı. "Prakka-fut takki sihri," ledi sonunda," souii, sakki EPICAC, siki Kanupu?"

"Şah diyor ki," dedi Khashdrahr, "bu ilk adımı atmadan önce, lütfen EPICAC'a insanların ne işe yaradığını sorar mısı-ıız?"

Limuzin, köprünün Yurt kısmındaki ucunda durdu, yollarını kesen bu kez Yeniden inşa ve Islah Kurumu'ndan bir :kip değil, bir Arap alayıydı. Liderleri de, bayrakların ve kıya-:tlerin anlamı yeterince akıl karıştıracı değilmiş gibi, Kızılderili gömlekleri giymiş ve savaş boyası sürmüş iki adamdı.

" Dınko?' dedi Şah.

"Ordu mu?" dedi Khashdrahr.

Halyard haftalardır bu kadar çok gülmemişti. Bu bayraklardan, kuşaklardan, oyuncak silahlardan oluşan renk cümbüşünü etkili bir savaş gücü olarak adlandırmak, bunu yapan bir yabancı bile olsa, çok komikti doğrusu! "Kıyafet değiştirip kendilerine eğlence yaratan birkaç kişi sadece."

"Bazılarında silah var," dedi Khashdrahr.

"Tahta, mukavva ve boya," dedi Halyard. "Hepsi sahte." Konuşma tüpünü alıp şoföre seslendi: "Yanlarından geçip bir ıra sokağa sapmaya bak, mahkeme binasına doğru. Orası herhalde daha sakindir."

"Başüstüne," dedi şoför huzursuzca. "Ama bir şey söyle-/eyim mi, bize bakış şekillerini hiç beğenmedim, öbür taraf-•aki bütün trafik de sanki bir şeyden kaçıyormuş gibiydi, belki de geri dönüp-"

"Ne münasebet. Kapıları kilitle, kornaya dayan ve aralarından geç. Böyle maskaralıklar resmi işleri engelleyecekse işi-1 miz iş doğrusu."

Kurşun geçirmez camlar kapandı, kapılar kilitlendi ve L> muzin ürkekçe Arapların kayısı rengi, yeşil ve altın rengi sal larına doğru ilerledi.

Mücevherli kamalar ve kılıçlar Limuzin'in zırhlı böğürle . rine saplandı. Arapların ulumalarının arasından ateş seslen duyuldu. Arabanın yan tarafında, Halyard'ın başından birka santim yukarıda, iki büyük sivilce oluştu aniden.

Halyard, Şah ve Khashdrahr kendilerini yere attılar. Li-, muzin öfkeli safların arasına daldı ve bir ara sokağa saptı.

"Mahkeme binasına doğru ilerle!" diye bağırdı Halyairf şoföre yerden, "sonra da Westinghouse Bulvan'na!"

"Canınız cehenneme!" dedi şoför. "Ben voltamı alıyorum. Bütün şehir tımarhaneye dönmüş!"

"Direksiyonda kal, yoksa seni öldürürüm!" dedi Khashdrahr vahşice. Şah ın kutsal vücuduna zavallı teniyle siper olmuş ve altın bir hançerin ucunu şoförün ensesine dayamıştı.

Khashdrahr'ın bir sonraki sözleri yakındaki bir patlamanın gürültüsüne karıştı, arkasından yuhalamalar izledi ve L-s muzin'in tepesinden aşağı molozlar yağdı.

"Mahkeme salonu burası!" dedi şoför.

"Güzel. Sola dön!" diye emretti Halyard..

"Aman allahım!" diye bağırdı şoför. "Bakın!"

"Ne var?" diye titredi Halyard'ın sesi, Khashdrahr ve Şar la beraber yere yapışmış vaziyetteydi. Sadece gökyüzünü, bina tepelerini ve yükselen dumanlan görebiliyordu.

"İskoçlar," dedi şoför boş boş. "Allahım, Iskoçlar geb-yor." Limuzin bir lastik ciyaklamasıyla durdu.

"Pekâlâ, geri geri git ve-"

"Yerde radarın mı var? Arka camdan bir dışarı bak da ondan sonra geri geri gitmemi söyle."

Halyard başını dikkatle pencereye doğru kaldırdı. Limuzin ön tarafta gaydacılar, arka tarafta da mahkeme binasını» karşısındaki bir Otosihir Marketi'nden dışarı fırlamış olan al-nn apoletli Asil Parmalılar arasında sıkışmıştı.

Bir patlama marketin taşıyıcılarını ve konserve mallarını pencerelerden dışarı uğrattı. Bir Otosihir kasası sokağa yuvarlandı, kaidesi üzerinde mucizevi olarak hâlâ ayakta duruyordu. "Brüksel lahanası indirimimizi gördünüz mü?" dedi, kendi kordonuna takıldı ve Limuzin'iti yanındaki kaldırıma güm diye çarparak ölümcül bir yaradan para kismaya başladı.

"Bizim peşimizde değiller!" dedi şoför. "Bakın!"

Asil Parmalılar, Iskoçlar ve bir avuç Kızılderili kuvvetlenil i birleştirmişler, devrilmiş bir telefon direği ile mahkeme binasının kapısına hücum ediyorlardı.

Kapı paramparça oldu ve saldırganlar darbenin kuvvetiyle içeri daldılar.

Bir an sonra omuzlarında bir adamla dışarı çıktılar. Çılgın ilkışların ortasında adam kukla gibi kalmıştı. Görüntüyü ta-tnamlarcasına, el ve ayak uçlarından kablolar sarkıyordu.

"Fabrika'ya!" diye bağırdı Kızılderililer.

Ahali, Amerikan bayrağının yanında bir başka bayrakmış gibi kahramanlarını havada taşıyarak Kızılderililerin peşinden Iroquois'nin üzerindeki köprüye doğru ilerledi; tezahürat vapıyor, gayda çalıyor, kırıyor, döküyor, dinamitliyor, davul çalıyorlardı.

Limuzin olduğu yerde, Asil Parmalılarla Iskoçlar arasında sıkışmış olarak bir saat kaldı, bu arada patlamaların boğuk gürültüsü şehirde sarhoş devlerin ayak

sesleri gibi yankılanıyordu ve gündüz, bir duman perdesi altında akşama dönmüştü. Kaçış her seferinde mümkün görünüyor ve Halyard bir sessizliği incelemek üzere her başını kaldırışında yeni bir van-dal ve çapulcu takımı onu tekrar yere yatmaya zorluyordu.

"Pekâlâ," dedi sonunda, "sanırım durum biraz yatıştı. Karakola varmaya çalışalım. Bu rezalet sona erene kadar onlar bizi korur."

Şoför direksiyona dayandı ve küstahça gerindi. "Futbol maçı filan mı seyrettiğini sandın? Her şeyin eskisi gibi olacağını mı sanıyorsun?"

"Neler olup bittiğini ikimiz de bilmiyoruz. Şimdi karakola sür, anladın mı?" dedi Halyard.

"Sırf bir doktorluk payen var, benimse normal bir mezuniyet derecem var diye bana emir verebileceğini mi sanıyorsun?"

"Dediğini yap," diye tısladı Khashdrahr bıçağın ucunu yine şoförün ensesine dayayarak.

Limuzin çerçöp do'lu ve şu anda terk edilmiş sokaklardan Ilium'un asayiş koruyucularının karargâhına doğru ilerledi.

Karakolun önündeki sokak bembeyazdı, delik mukavva parçaları ile kaplanmıştı: Ilium'un personel ve suç önleme makinelerinin, kâğıtları karıştırarak, üstten, alttan, ortadan dağıtarak, işaretleyerek, okuyarak, insan gözünün takip edebileceğinden çok daha hızlı bir şekilde her kâğıdı kontrol ederek ve dâima, amansızca müessesenin çıkarlarını koruyarak bitmek tükenmek bilmeyen oyunlarını oynadıkları elli binlik kâğıt destesi yerlerde sürünüyordu.

Binanın kapıları menteşelerinden sökülmüştü ve içeride çöpe dönüşmüş dosya tepelikleri uçuşuyordu.

Halyard camını bir çentik açtı. "Hey, kimse yok mu?" diye seslendi ve umutla bir polisin belirmesini bekledi. "Kimse yok mu, dedim." İhtiyatla kapısını açtı.

Kapıyı kapatmadan tabancalı iki Kızılderili kapıyı sonuna kadar açtılar.

Khashdrahr bıçağıyla saldırıya geçti ama hemen bayıltılarak safdışı edildi. Titreyen Şah'ın üstüne düştü.

"Hey," dedi Halyard ve o da kafasına bir şey yedi.

"Fabrika ya!" diye emretti Kızılderililer.

Halyard kendine geldiği zaman, başı ağrıdan çatlar halde Limuzin'in zemininde, açık kapıdan yarı dışarı sarkmış buldu kendini.

Araba köprünün yakınında bir barın önüne park edilmişti. Barın ön tarafına kum torbaları yığılmıştı, içeride telsiz operatörleri, haritalara iğneler koyan, silah yağlayan ve saati gözleyen adamlar vardı. Köprünün başında, Ilium Fabrika-sı'nın muhafız kulübeleri ve kulelerinin karşısında duran kum torbaları ve kerestelerden ibaret acemice bir barikat vardı. Akla gelebilecek her çeşit üniforma giymiş adamlar bir tatil coşkusuyla istihkamlarda dolaşıyor, kendilerinden başka kimsenin bilmediği görevlerle istedikleri gibi gidip geliyorlardı.

Kızılderililer ve şoför gitmişti, Khashdrahr ve şah ise şaşkın ve korku içinde, Kızılderili gömleği giymiş ama savaş boyası sürmemiş uzun boylu, zayıf bir adam tarafından azarlanıyorlardı.

"Allah kahretsin!" dedi uzun boylu adam. "Kandahar řö-valyeleri'nin Griffin Bulvarı'ndaki barikata adam topluyor olmaları lazım. Siz burada ne arıyorsunuz?"

"Biz-" dedi Khashdrahr.

"Mazeret dinlemeye vaktim yok. Örgütünüze derhal geri dönün!"

"Ama-"

"Lubbock!" diye bağırdı uzun boylu adam.

"Evet, efendim."

"Bu adamları ya Griffin Bulvarı barikatına naklet ya da itaatsizlik suçuyla tutukla."

"Başüstüne. Mühimmat kamyonu şimdi kalkıyor, efendim." Lubbock şah ve Khashdrahr'ı kamyonun arkasına, elle yapılmış el bombası sandıklarının tepesine kışkışladı.

"Brouha batouli, nibo. Nibo!' diye bağırdı şah acınacak halde. "Nibo!"

Kamyon vites değiştirdi ve dumanların içinde kayboldu.

"Vay canına," dedi Halyard boğuk bir sesle.

"Finnerty!" diye seslendi kısa boylu, şişman, kalın gözlüklü bir adam barın kapısından. "Eyalet polisi Griffin Bulva-rı'ndaki barikatı aşmaya çalışıyor!"

Takviye olarak kim var?"

Finnerty'nin gözleri irileşti ve elini saçlarının arasında gezdirdi. "Geride kalan iki kişi vardı, onları yolladım, o kadar. VFW'lar' ve Pythias Şövalyeleri çekip gittiler, Masonlar ise hiç görünmedi. Yedek kuvvetimiz olmadığını söyle onlara!"

Nehrin karşısındaki Ilium Fabrikası'nda bir patlama oldu ve her tarafa taş parçaları yağdı, Halyard, fabrika müdürünün ofisinin üzerinde bir zamanlar dalgalanan Amerikan bayrağı yerine dumanlı rüzgârda beyaz bir bayrağın uçtuğunu gördü.

"Allah aşkına!" dedi Finnerty. "Moose ve Elk'leri telsizle ara ve durmalarını söyle. Fabrikayı işgal edeceklerdi, yok etmeyeceklerdi."

"Fırıncı Köpek Üç," dedi Lasher bir mikrofonu. "Fırınc. Köpek Üç. Ne şekilde yok edileceklerine karar verilene kadar Fabrika'daki hiçbir ekipmana zarar vermeyin. Beni duyuyor musun, Fırıncı Köpek Üç?"

Bardaki kalabalık hoparlörün hışırtısının içinden Moose ve Elk'lerin cevabını duymak için sustu.

"Fırıncı Köpek Üç- beni duydun mu?" diye bağırdı Lasher.

"Yuppi!" diye uzak bir çığlık geldi hoparlörden ve Fabri-ka'da bir volkan daha patladı.

"Lubbock!" dedi Finnerty. "Yerime geç. Oraya gideyim de şu bebeklere biraz disiplin öğreteyim. Bu şovu kim idare ediyormuş görsünler!" Bir arabaya atladı ve köprüden hızla geçerek Fabrika'ya gitti.

"Salt Lake City bizim!" diye bağırdı bir başka telsiz ope ratörü bardan.

"Şimdiye kadar Oakland, Salt Lake ve Ilium!" dedi Lasher. "Ya Pittsburgh?"

"Cevap yok." •

"Mühim olan Pittsburgh," dedi Lasher. "Denemeye devam et." Omzunun üstünden güneye baktı ve yüzünü bir dehşet ifadesi kapladı. "Müzeyi kim ateşe verdi?" Çaresizce mikrofonuna bağırdı. "Bütün devriyeler! Bütün devriyeler Mallara zarar vermeyin! Vandallık ve yağma ölümle cezalandırılacaktır. Dikkat dikkat, bütün devriyeler - beni duyuyor musunuz?"

Sessizlik.

"Moose'lar? Elk'ler? Pythias Şövalyeleri? VFW? Kartallar: Beni duyan yok mu? Alo? Alo?"

Sessizlik.

"Proteus!" diye seslendi bir Arap, elinde bir şişeyle barın kapısında sendeleyerek. "Proteus nerede? Ses ver."

Paul, perişan ve yaşlanmış bir halde barın kapısındaki Lasher'ın yanına gitti. "Tanrı yardımcımız olsun, beyler," de-ii yavaş yavaş. "Tanrı yardımcımız olsun. Eğer kazandıysak, lam zor kısmı asıl şimdi başlıyor."

"Yok yahu- kaybettik mi sanıyordun?" dedi Arap. "Seni konuşturduğuma pişman oldum."

"Lou!"

"Buradayım," dedi sarhoş Arap.

"Lou, oğlum- fırını unuttuk. Hâlâ durmadan ekmek çı-ırtıyor,"

"Buna izin veremeyiz," dedi Lou. "Gidip haşat edelim." "Dinle, dur," dedi Paul. "Fırına ihtiyacımız olacak." "Makine değil mi?" dedi Lou.

"Evet, tabii, ama hiç anlamı yok-"

"O zaman gidip haşat edelim. Hah, Al da bizimle gelir. S'eyedeydin be, at hırsızı!"

"Lanet olası lağım arıtma merkezini patlattım," dedi Al |.ururla.

"Aferin! koduğumun dünyasını koduğumun insanlarına «ri verin."

34

Tittsburgh'a ne oldu anlamıyorum," dedi Finnerty. "Seatde •e Minneapolis'in kritik olduğunu biliyordum ama Pitt-emrgh!"

"St. Louis ve Chicago da öyle," dedi Paul, başını sallaya-

***k-**

"Birmingham, Boston ve New York da," dedi Lasher üz-f-.n üzgün gülümseyerek. Tuhaf bir şekilde rahat, açıklanamaz şekilde hoşnut görünüyordu.

"Öffi" dedi Finnerty.

"Neyse ki Ilium tıklar tıklar işledi, Salt Lake ve Oakland da de," dedi Profesör von Neumann. "Onun için, hücum teo-inin esasen geçerli olduğunu söyleyebiliriz. Ama tabii icraat jka bir şeydi."

"Hep öyledir," dedi Lasher.

"Bu kadar neşeli olmanın sebebi nedir?" dedi Paul.

"Oturup ağlasam kendini daha mı iyi hissederdin, Dos-tor?" dedi Lasher.

"Şu anda yapmamız gereken tek şey Salt Lake City Oakland ile safları birleştirip ülkeyi teslim olmaya zorlamak " dedi Finnerty.

"Keşke Ilium'dan birini EPICAC'i halletmeye yollandık," dedi von Neumann. " EPICAC üç Pittsburgh'a bedeld

"Rosevell Moose'ları işi kötü oldu," dedi Lasher. "D-~, EPICAC'i halletmeye pek hevesli olduklarını söylemişti."

"Fazla hevesli," dedi Paul.

"Nitrogliserin zaten yeterince tehlikeli bir madde, od* kola şişelerine doldurmaya çalışan adamların deli olmaları â cabası," dedi Finnerty.

Hayalet Gömlek Derneği'nin dört teorik lideri Ilium Fabrikası'nda Paul'un eski çalışma masasının, yani fabrm müdürünün masasının etrafında oturmuşlardı.

Devrim bir gününü bile doldurmamıştı. Sabahın güü doğmadan önceki erken saatleriydi, ama orada burada yan binalar Ilium'un bu kısımlarına tropikal bir öğlen sıcaklığı parlaklığı veriyordu.

"Keşke saldırısalarda bu iş bitse," dedi Paul.

"Cesaretlerini toplamaları biraz zaman alacaktır, hor Kandahar Şövalyelerinin Griffin Bulvarı'nda eyalet polisiKİ yaptıklarından sonra," dedi Finnerty. içini çekti. "Tanrım Pittsburgh'da onlar gibi birkaç birliğimiz daha olsaydı—"

"St. Louis'de de," dedi Paul, "Seattle'da da, Minneapc-lis'te de, Boston'da da—"

"Başka bir şeyden bahsedelim," dedi Finnerty. "Kolin nasıl, Paul?"

"Fena değil," dedi Paul, eğreti kırık tahtasını okşayanı Hayalet Gömlek Derneği'nin Mesihi'nin, elektrik santralım havaya uçurulmasını görmek isteyen bir kalabalığı etkisi a na almaya çalışırken, atılan bir taşla sol kolu kırılmıştı.

"Ba*-nız nasıl, Profesör?"

"Çınıyor," dedi von Neumann bandajı düzelterek. Al buçuk metre boyundaki bir radyo kulesini yıkmaları için ahaliyi ikna etmeye çalışırken, Kuzey Rüzgârı Mezhebi'ne iri

Kutsal Topuzlar tarafından kafasına vurulmuştu.

"Zil gibi mi, kilise çanı gibi mi?" dedi Lasher. "Ya senin bere ve sıyrıkların ne âlemde, Ed?"

Finnerty deneme yaparcasına boynunu çevirdi, kollarını kaldırdı. "Pek önemli değil. Ağrım artarsa, kendimi öldürürüm olur biter." Hangi makinelerin yok edilip hangilerinin korunması gerektiği konusunda sakın kafayla bir karara varılana kadar Fabrika ya hasar verilmemesi gerektiğini açıklarken, coşkuyla koşuşan Moose'lar ve Elk'ler tarafından yere yıkılmış ve çiğnenmişti.

Yurt'tan göğe doğru bir ateş fıskırdı.

"Haritayı dakikası dakikasına yeniliyor musun, Profesör?" dedi Lasher.

Profesör von Neumann dürbünle bu yeni ateşe baktı ve önündeki haritaya bir X işareti koydu. "Postane herhalde."

Kampanyanın başında şehir haritası yepyeni ve gıcır gıcır, üzerinde sadece Ilium Komplosu'nun başlıca hedeflerini belirten bir düzine kırmızı daire vardı: karakol, mahkeme binası, iletişim merkezleri, barikat mahalleri ve Ilium Fabrikası. Operasyon planı, bu hedefler en az kan dökülerek ve hasar verilerek ele geçirildikten sonra, otomatik kumanda araçlarının yerini insanların alması işleminin başlayabileceğini belirtiyordu. Bu ikincil hedeflerin daha önemlileriyse yeşille çevrilmişti.

Ama şimdi harita leke dolu ve buruş buruştu. Dağınık kırmızı ve yeşil dairelerin üzerini, ele geçirilen ve üstelik yerle bir edilen yerleri gösteren siyah, ardı arkası kesilmeyen X işaretleriyle dolu bir tabaka kaplamıştı.

Lasher saatine baktı. "Benim saatim sabahın dördünü gösteriyor. Doğru mu?"

"Kim bilir," dedi Finnerty.

"Oradan Belediye Binası'nın saatini göremiyor musun?"

"Onu saatler önce hallettiler."

"Birazdan senin saatine de göz dikerler, merak etme," dedi Paul. "Cebine

koysan iyi edersin."

"Beni gıcık eden şu özel tercihleri olanlar," dedi Finnerty. "Sanki bazı heriflerin garezi sadece bir tip makineye karşı, geri kalanlara hiç dokunmuyorlar. Ufak tefek zenci bir

herif var, elinde bir av tüfeğiyle şehirde dolaşıp duruyor ve sadece şu küçük trafik güvenliği kutularını uçuruyor."

"Allahım," dedi Paul, "böyle olacağını hiç düşünmemiş-

• II

tim.

"Kaybedeceğimizi mi yani?" dedi Lasher.

"Kaybetmek, kazanmak- bu arapsaçına ne denirse."

"Bir linç olayının bütün özelliklerini taşıyor," dedi Profesör. "Fakat öyle büyük çapta ki, kıyım demek daha doğru olur. Kötünün yanında iyi de ölüyor - otomatik tornaların yanında sifonlu tuvaletler de."

"İşin içine alkol girmese her şey daha farklı olur muydu acaba?" dedi Paul.

"insanlardan istihkamlara ayık olarak saldırılmalarını isteyemezsin," dedi Finnerty.

"Sarhoş olunca da durmalarını söyleyemezsin," dedi Paul.

"Kimse işler arapsaçına dönmeyecek demedi," dedi Lasher.

Yer korkunç bir patlamayla havalandı, indi.

"Üüfl" dedi Luke Lubbock, eskiden Katharine Finch'in ofisi olan yerde nöbet tutuyordu.

"O neydi?" diye seslendi Lasher.

"Benzin depolama tankerleri. Üüfl"

"Oley," dedi Paul kasvetle.

"Ilium Halkı!" diye bir ses gümledi gökten. " Ilium Halkır

Paul, Lasher, Finnerty ve von Neumann bir zamanlar yekpare camla kaplı

açıklığa koştular. Yukarı bakınca, gökte robot bir helikopter gördüler, karnı ve pervaneleri aşağıdaki alevlerden kızarmıştı.

"Ilium Halkı, silahlarınızı bırakın!" dedi megafon. "Oak-land ve Salt Lake City 'de asayiş tekrar sağlanmıştır. Davanızı kaybettiniz. Sahte liderlerinizi devirin.

"Tamamen kuşatılmış bulunuyorsunuz, dünyanın geri kalanıyla irtibatınız kesilmiştir. Proteus, Lasher, Finnerty ve von Neumann Griffin Bulvarı barikatının ötesindeki yetkililere teslim edilmediği müddetçe kuşatma devam edecektir.

"Sizi bombalayabilir, üzerinize ateş açabiliriz, ama bu Amerikan tarzına yakışmaz. Tank gönderebiliriz, amabuAme-rıkatı tarzına yakışmaz.

"Bu bir ültimatomdur: altı saat içinde sahte liderlerinizi seslim edin ve silahlarınızı bırakın, yoksa gelecek altı ay boyunca rendi yarattığınız harabede, dünyayla irtibatınız kesik olarak acı çekeceksiniz. Klik.

"Ilium Halkı, silahlarınızı bırakın! Oakland ve Salt Lake City 'de asayiş tek— "

Luke Lubbock tüfeğiyle nişan aldı ve ateş etti.

" Biibi dii bubu dii bizz!' dedi megafon cırtlak bir sesle. " Nizzz ah ree bijjj buuu."

"Can çekişmesin bari," dedi Finnerty.

Luke tekrar ateş etti.

Helikopter hantalca debelendi, hâlâ şehre yayın yapıyordu. " Biibi dii bubu dii bizz!Nizzz ah ree bijjj... "

"Nereye gidiyorsun, Paul?" dedi Finnerty.

"Yürüyüşe."

"Gelmemin bir sakıncası var mı?"

"Düşüncelerimin hiç kıymeti yok bugünlerde."

ikisi beraber binadan çıkıp fabrikayı ikiye bölen geniş, moloz kaplı bulvardan yürüdüler, arkalarında sessizlik, yıkıntı ve hurdadan başka bir şey kalmayan numaralı bina cephelerini geçtiler.

"Eski günleri andıracak bir hali kalmadı, ha?" dedi Finnerty bir süre konuşmadan yürüdükten sonra.

"Yeni bir dönem," dedi Paul.

"Şerefine içelim mi"? dedi Finnerty, hayalet gömleğinin cebinden bir şişe çıkardı.

"Yeni döneme."

Bina 58'in önünde oturdular ve konuşmadan şişeyi elden ele uzattılar.

"Biliyor musun," dedi Paul sonunda, "her şey buraya ilk geldiğimizdeki gibi kalsaydı işler o kadar da kötü olmazdı. O günlerin yine allahı vardı, değil mi?" Paul ve Finnerty parçalanmış şaheserlerin, zekice dizayn edilmiş, mükemmel bir şekilde yapılmış makinelerin arasında otururken derin, melankolik bir dostluk hissediyorlardı. Hayatlarının ve becerilerinin büyük bir kısmını onları yapmaya harcamışlardı, birkaç

saatte yok edilmesine yardım ettikleri şeyleri yapmaya.

"Hiçbir şey olduğu gibi kalmıyor," dedi Finnerty. "Onları değiştirmeye çalışmak çok eğlenceli. Rudy Hertz'in hareketlerini kaydederken, sonra da bu teyp ile otomatik kumandaları çalıştırırkenki heyecanımızı hatırlıyor musun?"

"Becermiştik de!" dedi Paul.

"Hem de nasıl!"

"Sonra torna grup üçü bir araya getirmemizi," dedi Paul "Bunlar bizim fikrimiz değildi tabii."

"Hayır, ama sonraları biz de fikirler ürettik. Harika fikirler," dedi Finnerty. "Hayatımın en mutlu günleri bunlardı galiba, Paul; kendimi öylesine kaptırmıştım ki gözüm başka b*: şey görmüyordu."

"Dünyanın en büyüleyici oyunu, hiçbir şeyin olduğu gib-. kalmamasını sağlamak."

"Şu insanlar olmasaydı, lanet olası insanlar," dedi Finnerty, "işleri karıştıran hep onlar. Onlar olmasa, dünya bir mühendis cenneti olurdu."

"Buna içelim."

içtiler.

"iyi bir mühendistin, Paul."

"Sen de öyle, Ed. Bunda utanacak bir şey yok."

Samimiyetle el sıkıştılar.

Eski fabrika müdürünün ofisine geri döndüklerinde Lasher ve von Neumann'ı uyur buldular.

Finnerty Lasher'ın omzunu sarstı. "Üstat! Maestro!Maître!"

"Hıı?" Bodur, çirkin adam kalın gözlüklerini arandı, buldu ve oturdu. "Evet?"

"Doktor Proteus bana çok ilginç bir soru sordu," dedi Finnerty. "Ona tatminkâr bir cevap veremedim."

"Sarhoşsun sen. Bırak da uyusun şu yaşlı adam."

"Uzun sürmez," dedi Finnerty. "Sorsana, Paul."

"Kızılderililere ne oldu?" dedi Paul.

"Ne Kızılderilisi?" dedi Lasher bitkin bitkin.

"Gerçek Hayalet Gömlek Derneği - Hayalet Dansı Kızılderilileri," dedi Finnerty. "Bin sekiz yüz doksan filan."

"Gömleklerin kurşun geçirmez olmadığını ve büyüünün Amerikan süvarilerini hiç etkilemediğini öğrendiler."

II T» **■»

,Ee?

"Eesi, ya öldürüldüler ya da iyi Kızılderili olmaktan vazgeçip ikinci sınıf beyaz adamlar olmaya başladılar."

"Peki bu Hayalet Dansı hareketi neyi kanıtladı?" dedi Paul.

"iyi bir Kızılderili olmanın iyi bir beyaz adam olmak kadar önemli olduğunu - kazanma ihtimali ne olursa olsun uğrunda savaşılacak kadar önemli. Onlar da bizim savaştığımız aynı ihtimal oranıyla savaştılar: bine karşı bir, belki biraz daha fazla."

Paul ve Ed inanmazcasına ona baktılar.

"Kaybedeceğimizin ke'sin olduğunu mu düşünüyordun?" dedi Paul boğuk bir sesle.

"Elbette," dedi Lasher, Paul çok saçma bir şey söylemiş gibi ona bakarak.

"Ama iş hemen hemen garantiymiş gibi konuşuyordun hep," dedi Paul.

"Tabii, Doktor," dedi Lasher büyüklük taslar gibi. "Hepimiz öyle konuşmasak, bu binde bir şansı da elde edemezdik. Ama benim ayaklarım her zaman yere basıyordu."

Paul, ayakları yere basan tek kişinin Lasher olduğunu anladı. Olayların gidişatından şaşkına uğramayan, rahatsız olmayan, hatta açıklanamaz bir şekilde kaygısız görünen, dört liderin içinde yalnızca oydu, içlerinde ayakları en az yere basan belki de Paul'du; düşünmeye hiç vakti olmamış, onu yaşadığına pişman eden sorunlara görünürde cevap sağlayan büyük, kendinden emin bir örgüte katılmaya heveslenmişti.

Finnerty Lasher'ın cevabına karşı duyduğu ilk şaşkınlığı örtmeye çalıştı; işte böyle kusursuz bir çömezdi. Ve belli ki, her şeyden çok istediği, dinamik Lasher ile aynı akıl düzleminde bulunmaktı, dolayısıyla o da, Paul'un neler olup bittiğinden haberi olmadığına şaşırmış göründü.

"Eğer hiç şansımız yok idiyse, o zaman hangi akla hiz-medede-" Paul cümlesini yarım bıraktı ve elleriyle Ilium'un harabelerini gösterdi.

Lasher iyice uyanmıştı artık, ayağa kalktı, odayı arşınlamaya başladı, böylesine bariz bir şeyi açıklamak zorunda oluşuna belli ki sinirleniyordu. 'Kazansak da kaybetsek de önemi yok, Doktor. Önemli olan denemiş olmamız. Denedik, kayda böyle geçecek!' Paul'un eski çalışma masasının arkasına geçti ve Paul ve Finnerty'ye baktı.

"Ne kaydı?" dedi Paul.

Lasher aniden bir değişime uğradı. Daha önce bahsetmiş olduğu ama Paul'un hiç üstüne kondurmadığı bir yönünü gösterdi.

Bu değişimle birlikte masa bir vaiz kürsüsü haline geldi.

"Devrimler uzmanlık alanıma girmez," dedi Lasher, sesi derinden ve gür çıkıyordu. "Ben bir vaizim, Doktor, unuttunuz mu? Her şeyden önce, Şeytan'ın düşmanıyım, bir Tanrı adamıyım!"

Güneş Ilium'un üzerinde doğarken ve şehrin korları yüz kırk milyon kilometre ötedeki sonsuz ateşin ışığında solgun görünürken, Dışişleri Bakanlığı Limuzini, anteninden bir hayalet bayrağı sallanarak, yavaş yavaş sokaklardan geçiyordu.

Yerler vücudarla doluydu, korkunç bir ölümün acayip görüntülerine bürünmüşlerdi; ama hayat mucizesi, bir horultuda, bir mırıltıda, dudaklardan dökülen bir köpükte kendini belli ediyordu.

Sabah ışığında şehir, siyah ve gri külden bir kadifeyle astarlanmış ve milyonlarca pırıl pırıl ziynetle dolu bir mücevher kutusunu andırıyordu: ark kaynağı, ayıklayıcı, batarya, boşluk ölçer, bozuk para kutusu, bulaşık makinesi, cereyan teli borusu, cereyan kesici, çevirgeç, çöp yok edicisi, çözümleyici, devre kesici anahtar, dağıtıcı, detektör, devirölcer, dinamometre, direnç aygıtı, dişli, doğrultmaç, dosyalayıcı, elektrik düğmesi, elektrik düzenleyicisi, elektrik süpürgesi, elektrot, elektronik tüp, fatura aletleri, fırın, filtre, fotoelektrik hücre, frekans, değiştirici, gerginlikölçer, gürültüölçer, hoparlör, ısı

dönüştürücüsü, ısıölçer, ışın detektörü, iletme sistemi, izolatör, jeneratör, kayış, kayıt cihazı, kondansatör, kompüter, kumanda, kutulayıcı, kütle spektrometresi, lamba, marş, maya-ölçer, mıknaş, motor, motorlu jeneratör, muhasebe makineleri, ölçme aleti, osilograf, otomatik hareket aygıtı, pano tahtası, personel makinesi, pervane, radyo, radyo lambası, reaktör, regülatör, renkölçer, reosta, röntgen aleti, saatler, sarmal bobin, sayaç, sıcaklık pili, sigorta, şişeleyci, şofben, soğutucu, soğutucu regülatör, spektrofotometre, spektroskop, takometre, taşıyıcı, tekerlek, telefon santrali, telemetre, televizyon, televizyon kamerası, teyp, termostat, titreşimölçer, tost makinesi, toz çökelticileri, trafik kumandası, transformatör, transistör, türbin, tuşlu düğme, uzaktan kumanda, voltaj değiştirici, yapışkanlıkölçer, yardımcı dinamo, yatak tentesi, yay, yükseltici, yoğunlukölçer, zamanlayıcı, zayıflatıcı parçalarıyla dolu...

Limuzin'in direksiyonunda Doktor Edward Francis Finnerty vardı. Yanında Doktor Paul Proteus oturuyordu. Arka koltuktaysa Muhterem Peder James J. Lasher ve Profesör Lud-wig von Neumann vardı ve yerde uyur vaziyette Dışişleri Ba-kanlığı'ndan Bay Evving J. Halyard yatıyordu. Bu harabe ve uyku dolu dünyada, Halyard'ın yerdeki vücudu, herhangi bir merak, yoruma ya da eyleme sebep oluşturmuyordu bile.

Hayalet Gömlek Derneği'nin beyinleri, ütopyalarının sınırlarındaki istihkamları dolaşıyorlardı. Ve her yerde aynı şeylerle karşılaşıyorlardı: terk edilmiş silahlar, terk edilmiş mevkiiler, harcanmış mühimmat yığınları ve kalbura dönmüş makineler.

Dördü beraber heyecan verici bir karara varmışlardı: yetkililerin onları tehdit ettiği altı aylık abluka boyunca harabeleri bir laboratuvara çevirecekler, insanların hemen hemen hiçbir makine olmadan nasıl iyi ve mutlu bir şekilde yaşayabileceğine dair bir tatbikatta bulunacaklardı. Sıradan adamın, her şeyi yerle bir etmesindeki bilgeliği şimdi anlıyorlardı. Bir şey yapılacaksa böyle

yapılırdı, ölçülü olmanın, ılımlılığın canı cehenneme!

"Pekâlâ, demek ki odun ateşi yakarak suyumuzu ısıta—'

giz, yemeğimizi pişireceğiz, evlerimizi aydınlatıp ısıtacağız," dedi Lasher.

"Ve gittiğimiz her yere yürüyerek gideceğiz," dedi Finnerty.

"Ve televizyon seyretmek yerine kitap okuyacağız," dedi von Neumann. Kuzey New York'a Rönesans geliyor! Dünyanın en büyük iki harikasını yeniden keşfedeceğiz, insan aklını ve insan elini."

"Kendi yağımızla kavrulacağız," dedi Paul, boş bir arsaya sürüklenip paramparça edilmiş bir M-1 1 evinin mobilyalarını incelerken.

"Bu, Kızılderililerin General Custer ve adamlarını katletmesine benziyor," dedi Lasher düşünceli düşünceli. "Küçük Büyükboynuz. Karşı konulmaz bir dalgaya karşı tek bir zafer. Custer'ın geldiği yerde daha çok, daha çok beyaz adam var bunların geldiği yerde de daha çok, daha çok makine var. Ama hâlâ kazanma şansımız var. Bu patırtı da ne? Biri mi uyandı?"

Bir köşeden, eskiden demiryolu istasyonunun bulunduğu yerden hafif bir gürültü geliyordu. Finnerty kutlamaları daha iyi görmek için köşeyi döndü.

İstasyonun bekleme odasında, her yerde kıyım okunuyordu. Mozaikli zemin, Ilium'luların Oneida Kızılderilileri tarafından katledilmesinin izlerini taşıyordu: otomatik bilet makinesinin, otomatik çorap makinesinin, otomatik kahve makinesinin, otomatik lostranın, otomatik fotoğraf stüdyosunun, otomatik bagaj kontrolörünün, otomatik sigorta poliçesi satıcısının ve daha nicelerinin bağırsakları ve iç organ salgıları saçılmıştı her yere.

Ama bir grup insan bir makinenin etrafına toplanmıştı Sanki ortalarında müthiş bir harika varmış gibi heyecan içinde birbirlerini iteliyorlardı.

Paul ve Finnerty arabadan inip muammayı incelemek üzere oraya yöneldiler ve bu kadar dikkat çeken şeyin bir Por-takal-P makinesi olduğunu gördüler. Portakal-P, Paul'un hatırladığı kadarıyla, meşhur bir davaydı, çünkü koca memlekette hiç kimse bunu hazmedemiyordu - Ulusal Sanayi, Ticaret, İletişim, Gıda ve Kaynaklar Müdürü Doktor Francis

Eldgrin Gelhorne hariç hiç kimse. Ona atfedilen bir abide olarak, Portakal-P makineleri ötekilerle omuz omuza ayakta duruyordu, para kutusu toplayıcıları

makinelere bayat Por-takal-P'den başka bir şey bulamadıkları halde. '

Ama şu anda, kâğıt hamuru, boya, su ve portakallı tat verici karışımı bu sıvı, bir Amerikan Lejyonu kongresindeki iemfoman bir kadir kadar popülerdi.

"Tamam, bir beşlik daha atalım bakalım ne yapacak," dedi tanıdık bir ses makinenin arkasından - Bud Calhoun'ın i sesiydi bu.

Para trink diye içeri düştü, sonra bir hırıltı ve bir şırıltı oldu.

Ahali zevkten havaya uçuyordu.

"Bardağı ağızına kadar doldurdu bu sefer, hem de buz gi-jbi," diye seslendi makinenin musluğunun yanında duran idam.

"Ama Portakal-P tabelasının arkasındaki ışık yanmadı," dedi bir kadın. "Yanması gerekirdi."

"Onu hallederiz, değil mi, Bud?" dedi başka bir ses maki-aenin arkasından. "Şu lostra makinesinden sarkan kırmızı tabloda bir metre kadar getirin, biri de bir dakika çıkmasını ■ ersin." Konuşan adam ayağa kalktı, gerindi ve memnun alemnun gülümsedi; Paul adamı tanıdı: uzun zaman önce Pa-■J'un arabasını şapkasının astar şeridiyle tamir etmiş olan uzun joylu, orta yaşlı, kırmızı suratlı adamdı bu.

Adam o zaman fena halde mutsuzdu. Şimdiyse kendinsen gurur duyuyor, gülümsüyordu, çünkü elleri en çok yapmayı sevdiği şeyi yapmakla meşguldü, diye düşündü Paul -tandi gibi insanları makinelerin yerine koymak. Portakal-P abelasının arkasındaki lambayı taktı. "İşte tamam."

Bud Calhoun arkadan kafasını uzattı. "Şimdi deneyin bakalım."

insanlar alkışladılar ve Portakal-P içmek için pürheves sı-Tiva girdiler. Sıradaki ilk adam bardağını bir dikişte boşalttı te İkinciler bir bardak için hemen kuyruğun sonuna gitti.

"Eveet, şimdi de şu biletçinin icabına bakalım," dedi :ııd. "Vah, vah! Tam mikrofondan isabet almış."

"Sokaktaki telefonu bir şey için kullanabileceğimizi biliyordum zaten," dedi kırmızı surat. "Gidip getireyim."

Mideleri Portakal-P dolu ahali yeni girişimlerinde onlara cesaret vermek üzere o tarafa kayıyordu.

Paul ve Finnerty Limuzin e döndükleri zaman Lasher vc von Neumann'ı yüzleri son derece asık bir halde, zeki görünümlü bir delikanlıyla konuşmaya dalmış buldular.

"Buralarda bir yerlerde sekiz beygir güçlü bir elektrikli motor gördünüz mü?" dedi genç. "Çok kötü yamulmamış bu tane?"

Lasher başını salladı.

"Eh, aramaya devam edeyim öyleyse," dedi genç, dişliler tüpler, düğmeler ve diğer ıvır zıvırla dolu bir karton kutu\ı_ yerden alarak. "Burası bir altın madeni gibi vallahi, ama asi lazım olan şeyi bulmak çok zor."

"Herhalde öyledir," dedi Lasher.

"Evet, elimdekiLre uyacak şöyle ufak bir motor bulabil-seydim," dedi genç heyecanla, "her şeyine bahse girerim ha yatınızda hiç duymadığınız gibi davul çalan bir zımbırtı yapabilirdim. Bak şunu alacaksın-"

"Proteus! Finnerty!" dedi Lasher sinirli sinirli. "Nered* kaldınız?"

"Acelen olduğunu bilmiyordum," dedi Finnerty.

"Ama var. Gidelim."

"Nereye?" Finnerty arabayı çalıştırdı.

"GrifFın Bulvarı'na. Barikata."

"Orada ne var ki?" diye sordu Paul.

"Yetkililer Ilium halkının sahte liderlerini teslim etmes.-ni bekliyor," dedi Lasher. "inmek isteyen var mı? Ben süreyim istiyorsanız."

Finnerty arabayı durdurdu.

"Ee?" dedi Lasher.

"Sanırım vakti geldi," dedi von Neumann sakın sakın.

Paul bir şey söylemedi, ama inmeye de kalkmadı.

Finnerty bir an bekledi, sonra gaz pedalına bastı.

Griffin Bulvarı barikatının dikenli tel, devrilmiş telefor direkleri ve kum torbalarından oluşan akordeonuna varana

kadar kimse konuşmadı. Şık giyimli iki kahverengi adam -I Khashdrahr Miasma ve Bratpuhr Şahı— birbirlerine sokulmuş, barikatın solundaki bir siperde uyuyorlardı. Dikenli tellerin ötesinde, iki tane delik deşik, terk edilmiş eyalet polisi arabası tekerleklerini havaya dikmiş duruyordu.

Profesör von Neumann dürbünüyle uzak tarlaları taradı. "Bakın! Yetkililer." Dürbünü Paul'a verdi, "işte- şu ahırın solunda. Gördün mü?"

Paul ahırın yanındaki üç zırhlı arabaya ve ellerinde tüfekler sigara içen, neşeye sohbet eden, aylak aylak dolaşan polislere baktı.

Lasher, Paul dürbünü ona uzatırken Paul'un omzunu sıvazladı. "Gülümse, Doktor Proteus- artık önemli birisin, baban gibi. Kimde içki var?"

Finnerty bir şişe çıkardı.

Lasher şişeyi aldı ve ötekilere doğru kaldırdı. "Bütün iyi Kızılderililerin şerefine," dedi, "geçmiş, şimdiki ve gelecek Kızılderililerin. Veya, daha iyisi - tarihin şerefine."

Şişe elden ele dolaştı.

"Tarihin şerefine," dedi Finnerty, bundan memnun gibiydi. Devrimden beklediğini elde etti, diye düşündü Paul -ona hiç rahat vermeyen küçük, sıkı bir topluma vahşi bir darbe indirme şansı.

"Tarihin şerefine," dedi von Neumann. O da rahat görünüyordu. Paul, bu devrimin onun için büyüleyici bir tecrübe olduğunu anladı. Onu ilgilendiren şey, önceden tasarlanmış bir sonuca varmaktan çok, belli başlangıçlarla neler yapılabileceğiydi.

Paul şişeyi aldı ve şişenin kokulu ağzının üzerinden bir an Lasher'ı inceledi. Bu işin baş kışkırtıcısı Lasher memnundu. Hayatı boyunca sembollerle uğraşmış biri olarak, bir sembol olan bu devrimi yaratmış, şimdi de yine bir sembol olarak ölme fırsatına kucak açıyordu.

Geriye Paul kalıyordu. "Daha iyi bir dünyaya," diye başladı, ama şimdiden aynı kâbusu yeniden yaratmaya heveslenen Ilium halkını düşününce lafını yanda kesti. Omuz silkti. "Tarihin şerefine," dedi ve boş şişeyi bir kaya parçasına atıp kırdı.

320 Otomatik Piyanos

Von Neumann önce Paul'a, sonra kırık camlara baktı. "Bu bir son değil, biliyorsunuz," dedi. "Hiçbir şey bir son değil, olmayacak da - Kıyamet Günü

bile."

"Eller yukarı," dedi Lasher, neredeyse sevinçle, "ileri marş!

ve
pek yakında...

Metis Bilimkurgu 17

Gökteki Göz

Philip K. Dick

Bir "teknik arıza" sonucu, yedi ziyaretçi ve mihmandarları, Belmont Bevatron'unun yüksek dozda radyasyonuna maruz kalırlar. Hepsi bu faciadan sağ kurtulurlar gerçi, ancak kazayla uyanmaları arasındaki kısacık sürede bir dizi "paralel evren"i ziyaret etmek zorunda kalırlar.

Bu evrenlerde neler yoktur ki: Çeşitli dinlerin karışımından oluşan bir teokrasi ile yönetilen bir bağnazlar dünyası; Viktorya döneminden kalma ahlak yargılarının yönettiği, cinselliğin olmadığı bir dünya; bir paranoyağın dehşet dolu evreni; "komünist" bir ABD... Tüm bunların arasından "gerçek" dünyaya dönüş mümkün olacak mıdır?

Metis Yayınları

İpek Sokak 9, 80060 Beyoğlu, İstanbul